

ДЖЕНИФЪР ДОНЪЛИ СЕВЕРНО СИЯНИЕ

Превод от английски: Надя Баева, 2012

chitanka.info

*На Меган,
която избяга от омагьосаната гора*

*Дори и ако всички поучения на мъдри хора
покорство проповядват, аз няма да се покоря. С
дух, чужд на всяко примирение,
предизвикателство ще пратя към звездите.*

*Аделаид Крапси,
Сарнак Лейк, 1913 г.*

БЛАГОДАРНОСТИ

Докато Мати Гоуки, нейните роднини и приятели са литературни образи, някои от героите в романа като Дуайт Спери и Джон Денио са реални хора. Други като Хенри, помощник-готвача, и Чарли Екълър, капитана на туршиената лодка, са измислени, но създадени по описания на истински личности. Няколко автори от региона ми помогнаха да облека старите кости с плът. Бих искала да изкажа благодарност за огромния си дълг към Марилий Армър, У. Доналд Бърнап, Матю Дж. Конуей — моя прачичо, — Харви Л. Дънъм, Рой К. Хигби, Хърбърт Ф. Кийт, Уилям Р. Марло и Клара В. О'Брайън. Техните мемоари и истории ми позволиха да преплета факти с художествена измислица, като ми предоставиха имена, дати и събития; описания на хората от района и техния бит; хронологии на градове и курорти.

Джеролд Пепър, директор на библиотеката на музея на Адирондак, ми позволи достъп до протоколи от процеса срещу Джилет и до много други материали, включително до дневниците на Лусила Арвила Милс Кларк — съпруга на фермер от Кранбъри Лейк, — както и писмени документи от големите летовнически селища. Експонатите на музея ми дадоха информация за дърводобива и транспорта. Музеят „Фармърс“ в Купърстаун, щата Ню Йорк, ми даде ценни познания относно някогашните методи в земеделието и животновъдството. Задължена съм на персонала на тези два прекрасни музея. Не биха могли да проявят повече отзивчивост и търпение към моите безкрайни въпроси.

Задължена съм също на Пег Мастърс, историк от Таун пъб Уеб и бивш директор на Историческата асоциация на Таун ъв Уеб, заедно ми позволи да разгледам сбирката от фотографии на асоциацията и документите ѝ. Тя ме осведоми също така за бизнеса в Инлет в миналото и за смесеното училище в Инлет. Бих искала да благодаря на служителите от Общинската библиотека на Порт Лайдън, които ми дадоха за продължително ползване дефицитни издания от Адирондак.

Моите благодарности и към Нанси Мартин Прат и семейството ѝ, задето поддържат красивия „Уолдхайм“ какъвто винаги е бил, и на персонала на настоящия „Гленмор“ (първоначално магазин „Гленмор“, а сега питейно заведение), задето ми разрешиха да обиколя мястото и да поиграя с техния „Хамлет“.

Сърдечни благодарности на майка ми, Уилфрийд Донъли, задето ме запозна с Грейс Браун; на баща ми Мат Донъли за уроците по ботаника и изящното изкуство на риболов с муха; на баба ми Мери Донъли, задето ми разправяше истории за баща си дървосекач и за работата си като сервитьорка в „Уолдхайм“; на моя чичо Джак Бенет, задето знае повече истории за гората, отколкото дървета има в гората. И накрая бих искала да изразя дълбока признателност към Стивън Малк, моя агент; Майкъл Стиърнс, моя редактор, и Дъг Дъндас, моя съпруг, за тяхната безрезервна подкрепа, съвети и напътствия.

Когато в Норт Удс настъпи лятото, времето забавя темпо. В някои дни напълно спира. Небето, сиво и натежало през по-голямата част от годината, се превръща в безкрайна синева, толкова необятна и ярка, че няма как да не спреш онова, което вършиш — било то простиране на мокри чаршафи или ронене на купчина царевича на задните стълби, — и да се вгледаш в него. Насекоми жужат в брезите, примамват те да излезеш на слънце под клоните, а от топлината въздухът е неподвижен, натежал и напоен със сладък аромат.

Стоя на верандата на хотел „Гленмор“, най-изискания в Биг Мус Лейк, и си казвам, че днес — вторник, 12 юли 1906 година — е тъкмо такъв ден. Времето е спряло, прелестта и покоят на този прекрасен следобед никога няма да си идат. Пристигналите от Ню Йорк гости, всички облечени в бели летни дрехи, ще продължават безспир играта си на крикет на ливадата. Възрастната госпожа Елис ще остане на верандата до края на вечността, почуквайки с бастуна си по парапета за още лимонада. Децата на лекари и адвокати от Утика, Рим и Сиракюз няма да спрат гонитбата си със смехове и пицци из гората, замаяни от прекалено многото изяден сладолед.

Вярвам в тези неща. С цялото си сърце. Защото съм добра в самозалъгването.

Докато Ейда Бучард не излиза отвътре и не плъзва ръката си в моята. А госпожа Морисън, съпругата на управителя, не ни отминава и не спира в горния край на стълбите. При всеки друг случай би ни нахокала, че бездействаме. Сега като че дори не забелязва присъствието ни. Ръцете ѝ са скръстени пред гърдите. Очите ѝ, помръкнали и угрижени, са приковани в пристана. А там беше привързано параходчето.

— Това е „Зилфа“, нали, Мати? — прошепва Ейда. — Претърсили са езерото с драга, нали?

Аз стисвам ръката ѝ.

— Едва ли. Струва ми се, че засега само оглеждат покрай брега. Според готвачката онази двойка вероятно просто се е изгубила. Не са успели да намерят пътя обратно в тъмното и са прекарали нощта някъде под боровете. Това е всичко.

— Уплашена съм, Мати. Ти не си ли?

Не ѝ отговарям. Не съм уплашена, не точно, но не мога да обясня как се чувствам. Понякога думите ми убягват. Изчела съм почти

всички, съдържащи се в речника на английския език „Уебстър“, но все още се затруднявам да ги извикам в нужния момент.

Точно в този миг ми е нужна дума, описваща онова усещане за студенина и примаяване дълбоко у теб, подсказващо ти, че се случва нещо, което ще те промени, и ти не го желаеш, но не можеш да го предотвратиш. За първи път си наясно, наистина за първи път, че всичко вече ще се дели на „преди“ и „след“, на „беше“ и „ще бъде“. И вече никога няма да бъдеш съвсем същата личност.

Предполагам, че именно това е изпитала Ева, когато е захапала ябълката. Или Хамлет, когато е зърнал духа на баща си. Или пък Исус, когато е бил момче и някой му е обяснил как в крайна сметка баща му не е дърводелец.

Каква е думата за това чувство? За осъзнаването, страха и загубата, смесени в едно? Свобострах? Дързужас? Умотвратяване?

Застанала на верандата под безукорно чистото небе, докато пчелите жужат лениво в розовите храсти, а чинките подвикват весело и мелодично от боровите клони, си казвам, че Ейда е нервозна глупачка и все се тревожи без причина. Нищо лошо не може да се случи в „Гленмор“, не и в ден като този.

Тогава зървам преbledнялата и останала без дъх готвачка да тича откъм пристана, привдигнала поли, и вече знам, че греша.

— Мати, отвори салона! — извиква тя, без да я е грижа за гостите. — Побързай, момиче!

Едва я чувам. Заковала съм поглед в господин Краб, механика на „Зилфа“. Той върви по пътеката с млада жена на ръце. Главата ѝ е клюмнала пред гърдите му, подобно на прекършен цвят. От полата ѝ се стича вода.

— О, Мати, погледни я. Мили боже, Мати, виж — промърморва Ейда и усуква престилката си.

— Шшш, Ейда. Подгизнала е, това е всичко. Изгубили са се в езерото и... лодката се е обърнала, а те са доплували до брега... Явно е припаднала.

— О, мили боже — произнася госпожа Морисън, а ръцете ѝ се стрелват към устата.

— Мати! Ейда! Защо стоите като някакви глупачки? — изпъхтява готвачката, докато изкачва по стълбите едрото си тяло. — Мати, отвори резервната стая. Онази до салона. Спусни завесите и постели на

леглото старо одеяло. Ейда, иди да приготвиш кана с кафе и сандвичи. В хладилния шкаф има шунка и пиле. Размърдайте се!

Няколко деца играят на криеница в салона. Аз ги прогонвам и отключвам вратата към малка спалня, която обикновено се използва от кочияши на дилижанси и капитани на параходи, ако времето е прекалено лошо за път. Осъзнавам, че съм забравила одеялото, и се втурвам към килера със завивките. Връщам се обратно и отварям рязко вратата след едно превъртане на ключа точно когато влиза господин Краб. Донесла съм също възглавница и дебел юрган. Сигурно е премръзнала до кости, след като е прекарала цялата нощ с мокри дрехи.

Господин Краб я полага на леглото. Готвачката опъва краката ѝ и подпъхва възглавницата под главата ѝ. Влизат семейство Морисън. Господин Спери, собственикът на „Гленмор“, е плътно зад тях. Взира се в нея, пребледнява и напуска стаята.

— Ще донеса термофор, малко чай и... бренди — казвам аз, като поглеждам към готвачката, после към семейство Морисън и накрая към картината на стената. Във всички други посоки, но не и към момичето. — Да го направя ли? Да донеса ли бренди?

— Мълчи, Мати. Късно е вече за това — отвръща готвачката.

Тогавя си налагам да я погледна. Очите ѝ са безжизнени и празни. Кожата ѝ е придобила жълтеникавия цвят на мускатово вино. На челото ѝ има ужасна рана, а устните ѝ са посинели. Предишния ден я бях заварила да седи сама на верандата и да мачка подгъва на полата си. Занесох ѝ чаша лимонада, защото навън беше много топло, а тя изглеждаше отмаляла. Не ѝ взех пари. Изглеждаше, сякаш не разполага с много.

Зад гърба ми готвачката подхваща господин Краб.

— Ами мъжът, с когото беше тя? Карл Греъм?

— От него няма и следа — отвръща той. — Поне все още не. Открихме лодката. Обърнала се е в Южния залив.

— Ще се наложи да вляза във връзка със семейството — намесва се госпожа Морисън. — От Олбъни са.

— Не, там е само семейството на мъжа, Греъм — поправя я готвачката. — Момичето е живеело в Саут Оцелик. Проверих в списъка на гостите.

Госпожа Морисън кима.

— Ще се свържа с оператора. Ще проверя дали може да направи връзка с някой магазин там, или пък с хотел. Или с друг, който да предаде съобщение на семейството. Какво бих могла да кажа, за бога? Горкичката ѝ майка! — Тя притиска носна кърпичка към очите си и излиза забързано от стаята.

— Преди края на деня ще ѝ се наложи да направи още едно обаждане — заявява готвачката. — Ако питате мен, който не умее да плува, няма работа при езерото.

— Този младеж беше прекалено самоуверен — съгласява се господин Морисън. — Попитах го дали ще се справи с лодката и той даде утвърдителен отговор. Само някой проклет глупак от града може да потопи лодка в такъв спокоен ден...

Той продължава да говори, но аз не го чувам. Като че гръдният ми кош е стегнат от метален обръч. Затварям очи и се опитвам да дишам дълбоко, но това само влошава нещата. Пред очите ми се явява образът на купчинка писма, привързани със светлосиня панделка. Писма, които се намират под дюшека ми на горния етаж. Онези, които обещах да изгоря. Виждам ясно адреса върху най-горното: „Честър Джилет, Мейн Стрийт №17, Кортланд, Ню Йорк“.

Готвачката ме отправя настрани от тялото.

— Мати, дръпни завесите както ти поръчах — нарежда ми тя. Полага дланите на Грейс Браун върху гърдите и затваря очите ѝ. — В кухнята има кафе. Също и сандвичи — обръща се към мъжете. — Ще хапнете ли нещо?

— Ще ги вземем с нас, ако не възразявате, госпожо Хенеси — отговаря ѝ господин Морисън. — Ще излезем отново. Веднага щом Спери успее да се свърже с шерифа. Ще се обади и в лагера на Мартин. Ще им поръча да си отворят очите. А също и в този на Хигби и в другите летовнически селища. В случай че Греъм се е добрал до брега и се е изгубил някъде из гората.

— Името му не е Карл Греъм. Казва се Честър. Честър Джилет. — Думите се изплъзват от устата ми, преди да успея да ги спра.

— Откъде знаеш, Мати? — пита готвачката.

Сега всички гледат към мен — готвачката, господин Морисън и господин Краб.

— Аз... Вероятно съм чула да го нарича така — започвам да заеквам, внезапно притеснена.

Готвачката присвива очи.

— Видяла ли си нещо, Мати? Знаеш ли нещо, което е редно да ни кажеш?

Какво бях видяла ли? Твърде много. Какво знаех? Само това, че за знанието плащаш скъпо. Госпожица Уилкокс, учителката ми, ме беше научила на толкова много. Защо не ме научи на това?

НЕВ-РО-ТИ-ЧЕН

Бет, най-малката ми сестра, която е петгодишна, със сигурност ще започне работа на реката, когато порасне... Ще стои на бента нагоре по течението и ще крещи предупреждения към мъжете долу, че се задават дървени трупи. Има добри бели дробове за това.

Беше пролетно утро. Краят на март. Няма и четири месеца оттогава, макар да ми се струва много по-отдавна. Закъснявахме за училище, а ни чакаха още къщни задължения, но Бет не я беше грижа. Просто си седеше, без да поглежда царевичната каша, която ѝ бях приготвила, и виеше като някоя оперна певица, пристигнала от Утика, за да участва в хотелските увеселителни програми. Само че едва ли оперна певица някога е изпълнявала „Забързай се, Хари“.

*„Забързай се, Хари, и вие също, Джо, Том, Дик.
Вода носи, момче, недей се прави на умник.
«Хайде всички на обяд» ще викне готвачката скоро.
Ще хукнете тогава презглава, забравили умора.“*

— Бет, замълчи и си яж кашата — сгълчах я, докато сплитях непохватно косата ѝ. Тя обаче не ми обърна внимание, защото не пееше песента си нито за мен, нито за някой друг от нас. Пееше на неподвижния люлеещ се стол до печката и на висящия край вратата към пристройката издънен рибарски кош. Пееше, за да запълни празното пространство в дома ни и да прогони тишината. Повечето пъти не възразявах срещу вдигания от нея шум, но тази въпросна сутрин трябваше да говоря за нещо с татко, за нещо много важно, и бях кълбо от нерви. Исках поне веднъж у дома да е мирно и тихо. Щеше ми се татко да завари нещата в ред и всички да пазят поведение, когато влезеше. В такъв случай той самият би бил кротък и с добра настройка за онова, което имах да му кажа.

„Има хляб като камък и жилав петмез, същински канап.

Чай в стара тенджерата варен, дето мирише на чорап.

*Бобът вече се е вкиснал, кашата е на туткал.
За десерт пък има пай, дето сякаш е от кал.“*

Кухненската врата се отвори със замах и единайсетгодишната Лу мина зад масата с ведро мляко. Беше забравила да си събуе ботушите и цапаше пода с тор.

— *Размърдваме се, ставаме и хуква нашата дружина...*

— Бет, моля те! — казах, докато връзвах плитката с панделка. — Лу, ботушите! Внимавай с ботушите!

— *Брадвите наточени са, ще сечем неудържимо.*

— Какво? Едва те чувам, Мат — отговори Лу. — Дявол да те вземе, Бет, млъкни — извика тя и я плесна през устата.

Бет изпищя и се метна със сила към облегалката. Столът се прекатури и събори ведрото на Лу. Млякото и Бет се озоваха на пода. Бет се разплака, Лу се разкрещя, а аз си пожелах мама да беше с нас. Правя го всеки ден. Поне по сто пъти.

Когато мама беше жива, успяваше да приготви закуска за седем души, да ни изпита за уроците, да закърпи панталоните на татко, да ни опакова обяда, да сложи млякото да се подквасва и да разточи кора за пай. Всичко едновременно и без изобщо да повишава глас. Аз имам късмет, ако опазя кашата да не изгори, а Бет и Лу — да не се избият.

Четиринайсетгодишната Аби влезе, като крепеше в престилката си четири кафяви яйца. Внимателно ги постави в една купа в скрина с остъклени вратички и хвърли поглед към случващото се пред нея.

— На татко му остава само да оправи прасетата. Скоро ще е тук — съобщи тя.

— Татко ще ти нашари задника, Бет — заяви Лу.

— Ще нашари твоя, задето каза „задник“ — отговори Бет, все още подсмърчайки.

— Сега и ти го каза. Ще получиш двоен пердах.

Лицето на Бет се изкриви и тя поднови плача си.

— Достатъчно! И двете! — изкрещях аз, потресена от мисълта татко да свали колана си и вече чувах плющенето му върху краката им. — Никой няма да бъде пердашен. Докарайте тук Барни.

Бет и Лу се втурнаха към печката и извлякоха бедния Барни иззад нея. Старото ловно куче на татко е немошно и сляпо. Изпуска се. Чичо Върнън смята, че татко трябва да го заведе зад обора и да го застреля. Татко казва, че по-скоро ще застреля чичо Върнън.

Лу настани Барни пред локвата. Той не можеше да види млякото, но успяваше да го подуши и започна да лочи лакомо. Не беше вкусувал мляко от цяла вечност. Нито пък ние. Кравите не дават нищо през зимата. Една от тях обаче тъкмо беше започнала, така че за първи път от месеци имаше малко мляко. Скоро щеше да има повече. До края на май оборът щеше да е пълен с телета и татко щеше да поема рано сутрин, за да доставя мляко, сметана и масло на хотелите и почивните селища. Но онази сутрин това ведро беше всичко, с което разполагахме за първи път от много време, и той без съмнение очакваше малко от млякото в кашата си.

Барни изблиза по-голямата част. Аби почисти останалото с парцал. Бет беше мокра, а линолеумът под стола и беше по-чист, отколкото навсякъде другаде, но аз се надявах татко да не забележи. На дъното на ведрото имаше останало известно количество. Добавих малко вода и го сипах в каничка, която поставих до купата му. За вечеря щеше да очаква млечен сос или пък яйчен крем, след като кокошките бяха снесли четири яйца, но реших да се тревожа за това по-късно.

— Татко ще разбере, Мат — заяви Лу.

— Как? Барни ли ще му каже?

— Когато Барни пие мляко, после пърди ужасно.

— Лу, само защото се обличаш и ходиш като момче, не значи, че трябва и да говориш така. На мама не би й харесало — отбелязах аз.

— Мама я няма вече, ще говоря както си ща.

Аби, която плакнеше парцала в мивката, се извъртя рязко.

— Мълчи, Лу! — изкрещя, с което ни стресна, защото Аби никога не крещеше. На погребението на мама дори не заплака, въпреки че няколко дни по-късно я открих в спалнята на татко да стиска портрет на майка ни в метална рамка така силно, че ръбовете бяха прерязали дланта ѝ. Нашата Аби е като шарена рокля, която след

прането е обърната наопаки, за да съхне, и всичките ѝ цветове са скрити. Лу е пълната ѝ противоположност.

Докато двете продължаваха да се заяждат една с друга, чухме нечий стъпки в пристройката отвъд кухнята. Свадата замря. Мислехме, че е татко. Но после се раздаде почукване и тътрене на крака, та така разбрахме, че отвън е съседското момче Томи Хъбард, отново изгладнял.

— Някъде сърби ли те, Том? — извиках аз.

— Не, Мат.

— Тогава ела да закусиш. Първо си измий ръцете.

Последния път, когато го пуснах да яде с нас, ни донесе бълхи. Томи има шест братя и сестри. Живеят на Ънкас Роуд също като нас, но по-нагоре по пътя, в схлупена дървена къща. Земята им разделя нашата от тази на семейство Лумис, като се връзва от страната на пътя. Няма татко или по-скоро имат мнозина такива, зависи чия версия случите. Еми, майката на Томи, прави каквото може, като чисти хотелски стаи и продава малките си картини на почиващите, но това не стига. Децата ѝ все са гладни. Къщата ѝ е неотоплена. И не успява да си плати данъците.

Томи влезе. Държеше за ръка една от сестрите си. Погледът ми се стрелна от единия към другия. Татко още не беше ял, а в тенджерата не беше останало много.

— Просто доведох Джени — побърза да каже той. — Аз не съм гладен.

Джени бе с вълнена мъжка риза върху тънка памучна рокля. Пешовете на ризата стигаха чак до пода. Роклята едва покриваше коленете ѝ. Томи не носеше никаква връхна дреха.

— Всичко е наред, Том. Има достатъчно — отговорих аз.

— Нека изяде моята. Втръснало ми е от този проклет буламач — заяви Лу и бутна купата към другия край на масата. Добротата ѝ често се проявяваше в странна форма.

— Надявам се татко да те чуе — каза Аби. — Имаш език на хамалин.

Лу се изплези и изложи на показ част от закуската си. Аби изглеждаше, сякаш се кани да я плесне, но за щастие помежду им беше масата.

На всички им беше дошло до гуша от царевична каша. Включително и на мен. Бяхме я яли с кленова меласа за закуска и обяд в продължение на седмици. А за вечеря — палачинки от черно брашно, гарнирани с компот от есенните ябълки. Или пък грахова супа, приготвена с бульона от кокал, побелял от многократното варене. С удоволствие бихме хапнали саздърма с картофи или пък пиле, но почти всичко, което бяхме прибрали в избата през септември, се беше свършило. Последното еленово месо изядохме през януари. Също шунката и бекона. И макар че бяхме напълнили две каци със свинско, в едната от тях то се беше развалило. Вината беше моя. Татко каза, че не съм сложила достатъчно сол в саламурата. След това се беше наложило да заколим един петел и четири кокошки. Бяха ни останали само десет птици, а татко не искаше да ги закача, защото в този момент ни осигуряваха по някое и друго яйце, а през лятото щяха да започнат да носят повече и да се излюпят пилета.

Нещата не стояха така, когато мама беше жива. Тя успяваше да сервира добра храна през цялата зима и въпреки това, настъпеше ли пролетта, в мазето още имаше останало месо. Далече не съм така способна като майка си и ако се случеше да го забравя, Лу беше винаги готова да ми напомни. Или пък баща ми. Не че използваше същите думи като Лу, но по израза на лицето му, щом седнеше да се храни, личеше, че не е възторжен от неизменната каша.

Джени Хъбард обаче не възразяваше срещу нея. Изчака търпеливо, като гледаше сериозно с ококорени очи, докато аз наръсих кленова меласа върху останалото в купата на Лу, а после ѝ го подадох. На Том сипах малко от тенджерата. Толкова, колкото можех да отделя, така че да остане и за татко.

Аби отпи от чая си, а после ми хвърли поглед над ръба на чашата.

— Вече говори ли с татко?

Поклатих глава. Стоях зад Лу и решех разбърканата ѝ коса. Беше прекалено къса за плитки. Едва достигаше до брадичката ѝ. Беше я офъкала с шивашката ножица на мама малко след Коледа. Веднага след заминаването на брат ни Лотън.

— Ще го направиш ли? — попита.

— За какво говориш? — заинтригува се Бет.

— Не е важно. Довърши си закуската — отвърнах аз.

— За какво, Мат? Какво ще говорите?

— Бет, ако Мати искаше да знаеш, щеше да ти каже — отсече Лу.

— Ти също не знаеш.

— Знам.

— Мати, защо си казала на Лу, а на мен не? — изплака Бет.

— Защото не знаеш когато да си държиш устата затворена — тросна ѝ се Лу.

Това сложи началото на нова свада. Нервите ми бяха изпилени до крайност.

— Казва се „не знаеш кога“, а не „не знаеш когато“ — внесох поправка. — Бет, престани да плачеш.

— Мат, избра ли вече думата си за деня? — намеси се Аби.

Аби е нашият помирител. Кротка и блага. Приличаше на майка ни повече, отколкото всяка друга от нас.

— О, Мати! Може ли аз да я избира? Може ли? — взе да умолява Бет. Скочи от стола си и се втурна към дневната. Там държах скъпоценния си речник, далече от опасността да бъде повреден, заедно с книгите, които бях заела от Чарли Екълър и госпожица Уилкокс, както и с изданията „Ейвърли“ на „Най-добрата американска класика“, принадлежащи на майка ми. Имаше и антични броеве на списание „Питърсънс“, дадени ни от леля Джоузи, защото, както се твърдеше на идната корица, това беше „едно от малкото периодични издания, подходящи за семейства с дъщери“.

— Бет, ти го донеси, но остави Лу да избере думата — извиках след нея.

— Не искам да взимам участие в бебешки игри на думи — изсумтя Лу.

— „Участие“, Лу. „Участие“ — троснах ѝ се. Небрежността ѝ към използваните думи ме ядосваше дори повече от мръсния ѝ език, окаяното състояние на работните ѝ дрехи и фъшкиите, които беше нанесла, взети заедно.

Бет се върна при кухненската маса, понесла речника, сякаш бе изработен от злато. Можеше и да бъде. Тежеше точно толкова.

— Избери дума — наредих ѝ. — Лу не желае да го стори.

Тя внимателно прелисти няколко страници, после се върна малко назад и накрая посочи с показалец към лявата страница.

— Неф... нер... нере-тичен... — засрича тя.

— Не вярвам да съществува такава дума. Прочети я по букви — казах аз.

— Н-е-в-р-о-т-и-ч-е-н.

— Невротичен — произнесох аз. — Томи, какво означава?

Томи хвърли поглед в речника.

— Податлив на гняв... сърдит, раздразнителен, сприхав — прочете той. — Опак, кисел.

— Не е ли прекрасно? — възкликнах аз. — Невротичен — повторих, като се наслаждавах от начина, по който зъбите ми се опираха в устните, докато я произнасях. Нова дума. Даваща толкова възможности. Прекрасна перла, която да премятам в ръцете си отново и отново, а после да поставя в съкровищницата си. — Твой ред е, Джени. Можеш ли да съставиш изречение с тази дума?

Джени прехапа долната си устна.

— Ядосан ли означава? — попита.

Аз кимнах.

Тя се намръщи, а после каза:

— Мама невротично запрати тигана по мен, защото разлях бутилката ѝ с уиски.

— Хвърлила е тиган по теб? — попита Бет и ококори очи. — Защо е направила такова нещо?

— Защото е била ядосана — обясни Аби.

— Защото беше пила — уточни Джени и облиза кашата от лъжицата си.

Джени Хъбард е само на шест, но в Норт Удс периодът на растеж е кратък и децата също като царицата трябва да изкласят бързо, ако изобщо ще го правят.

— Майка ти пие уиски? — попита Бет. — Майките не бива да пият уиски...

— Хайде, Бет. Ще закъснеем — подкани я Аби да стане от масата.

— Ти няма ли да дойдеш, Мат? — попита Бет.

— След няколко минути.

Учебниците бяха събрани. Също и кутиите с обяда. Аби нареди на Лу и Бет да облекат палтата си. Томи и Джени се хранеха мълчаливо. Вратата се хлопна. Настъпи тишина. За първи път тази сутрин. И тогава...

— Мат. Ела за минутка.

— Какво има, Лу? Заета съм.

— Просто ела!

Аз отидох до пристройката. Лу стоеше там, готова за тръгване, с въдицата на Лотън в ръка.

— Лу, какво правиш?

— Не мога да ям повече каша — заяви тя. После ме сграбчи за ухото, дръпна лицето ми към своето и ме целуна по бузата. Бърза, рязка и кратка целувка. Можех да доловя излъчващия се от нея мирис — на дим, крави и дъвката от смола на смърч, която непрестанно премяташе в устата си.

Другите ми сестри, също като мен приличат външно на майка ни. С кафяви очи сме. И с кестеняви коси. Лу прилича на татко. Също и Лотън. Гарвановочерни коси и сини очи. Лу също така се държи като татко. Напоследък все е ядосана. Откакто мама умря. И откакто Лотън замина.

Когато се върнах обратно в кухнята, Томи така стържеше с лъжицата по купичката, че се уплаших да не свали глечта. Аз не бях хапнала повече от няколко лъжици от моята каша.

— Дояж моята, Том — казах и плъзнах купата към него. — Не съм гладна, а не искам да похабявам храна. — Запуших мивката, сипах вътре гореща вода от чайника, добавих малко студена от помпата и започнах да мия съдовете. — Къде са останалите деца?

— Сузи и Били отидоха у семейство Уийвър. Мъртън и Клара решиха да се пробват в хотела.

— Къде е бебето? — попитах.

— Със Сузи.

— Майка ти не се чувства добре днес ли?

— Не иска да излезе изпод леглото. Казва, че се бои от вятъра и повече не може да издържа на звука. — Томи хвърли поглед към купата си, а после към мен. — Мислиш ли, че наистина е луда, Мати? Дали ще я отведат?

Еми Хъбард със сигурност беше луда и аз бях почти убедена, че някой ден ще я отведат. За малко да се случи на два-три пъти. Но не можех да кажа такова нещо на Томи. Той беше едва дванайсетгодишен. Докато се опитвах да измисля какво бих могла да му обясня — да намеря думи, които не бяха лъжа, но не бяха и пълната истина — си

казах, че лудостта не е онова, което описват в книгите. Няма нищо общо със злата и царствена госпожа Хавишам, обитаваща руините на имението си. Нито пък е като в „Джейн Еър“, където съпругата на Рочестър трополи из таванското помещение и плаши прислугата с крясъците и пристъпите си. Когато разсъдъкът ти си отиде, какви ти замъци, вековни паяжини и сребърни свещници? Реалността е мръсни чаршафи, вкиснало мляко и кучешки изпражнения по пода. Уплашената Еми, която се крие под леглото, плаче и пее, докато децата ѝ се опитват да приготвят супа от картофи за посев.

— Знаеш ли какво, Том — заговорих накрая, — на моменти и на мен ми се приисква да се скрия под леглото.

— Кога? Не си те представям да пълзиш под легло, Мат.

— В края на февруари. За два дни натрупа метър и двайсет, нали помниш? И то върху вече навалелия близо метър сняг. Виелицата навя преспи върху верандата и задръсти входната врата. Не можехме да отворим и вратата на пристройката. На татко му се наложи да излезе през кухненския прозорец. Вятърът виеше и свистеше, а единственото, което исках, беше да се сгуша под нещо и повече никога да не изляза. Повечето от нас се чувстват по този начин от време на време. Майка ви прави каквото чувства, че ѝ се прави. Това е единствената разлика. Ще я посетя преди училище. Ще проверя дали мога да намеря буркан с ябълки, който да ѝ занеса, и малко кленова меласа. Нали ще ѝ се хареса?

— Ще ѝ хареса. Знам, че ще ѝ хареса. Благодаря, Мати.

Изпратих Томи и Джени на училище с надеждата, че като стигна в дома на Хъбард, майката от семейство Уийвър вече ще е там. Нея по я биваше да убеди Еми да излезе изпод леглото. Довърших миенето на съдовете, като гледах през прозореца към голите клони на дърветата и кафявото поле в издирване на жълти участъци сред купчинките сняг. Ако успееш да набереш змийски език през април, пролетта ще настъпи рано.

Хората наричат този период от годината — когато мазето вече е почти изпразнено, а в градината още не е посято нищо — шестседмичния недоимък. В предишни години, когато настъпеше март, имахме пари да си купим месо, брашно, картофи и каквото друго ни беше нужно. В края на ноември татко отиваше да прекарва трупи около езерата Индиан и Ракет. Тръгваше веднага щом прибереше

сеното и оставаше там през цялата зима, за да транспортира трупите, отсечени през лятото. Управляваше впряг от коне, които теглеха ниска шейна с широки шини. Трупите биваха накамарвани на височината на мъж, стъпил върху раменете на друг мъж. Той ги сваляше от планината по заледените пътища, като разчиташе на тежестта на товара и на собствените си умения, за да не позволи на шейната да се пързулне неконтролируемо надолу и да убие конете и всичко друго по пътя си.

С настъпването на март снегът започваше да се топи, повърхността на пътищата омекваше и ставаше невъзможно по тях да се прекарват тежки товари. Наближеше ли краят на месеца, започвахме да се озъртаме за татко всеки ден. Никога не знаехме кога точно ще се прибере. Или как. В нечия каруца, ако има късмет. Или пеша, ако няма. Често го чувахме да пее някоя нова научена песен още преди да сме го зърнали.

Ние, момичетата, се втурвахме към него. Лотън крачеше. Мама полагаше всички усилия да остане на верандата, да бъде въздържана и да се държи подобаващо, но никога не успяваше. Той ѝ се усмихваше и в следващия миг тя хукваше по пътеката към него, разплакана от радост, че той си е у дома и всичките му крайници все още са си по местата. Той сграбчваше лицето ѝ в дланите си, като я задържаше на една ръка разстояние и обърсваше сълзите ѝ с мръсните си палци. Всички искахме да го докоснем и да го прегърнем, но той не ни позволяваше.

— Не ме доближавайте. Бъкам от гадинки — предупреждаваше ни.

Събличаше се зад къщата, заливаше дрехите си с газ и ги изгаряше. Поливаше също и главата си, а Лотън разресваше косата му, за да го отърве от въшките.

Докато той вършеше всичко това, мама стопляше вода и напълваше голямата ни метална вана. После татко се къпеше наред кухнята за първи път от месеци. След като вече беше чист, си устройвахме пиршество със свински пържоли, полети със сос, и картофено пюре, върху което се стичаха реки от разтопено масло. Както и последните останали царевича и грах. И топли меки хлебчета. А за десерт — боровинков кейк, направен с последните скътани плодове. После всички получаваха подаръци. В гората нямаше магазини, но амбулантните търговци се бяха научили да обикалят из

биваците на дървесекачите, точно след като на мъжете им беше платено за сезона. За Лотън имаше джобно ножче, а за момичетата — панделки и бонбони. Мама получаваше дузина стъклени копчета и топ плат за нова рокля. Може би памучен сатен с цвят на яйце от червеношийка. Или бежово и кафяво каре. Изумруденозелено кадифе или яркожълт шантунг. А веднъж ѝ донесе моаре, което имаше цвета на червени боровинки. Мама го притисна към лицето си, загледана в татко, а после прибра плата, неспособна да посегне към него с ножица в продължение на месеци. В такава вечер всички се настанявахме в дневната, осветени от пламъка на цилиндричната печка, ядахме карамелените и шоколадови бонбони, донесени от татко, и слушахме разказите му. Той ни показваше всички нови белези, с които се бе сдобил, разправяше ни за лудориите на дървесекачите, споделяше за лошотията на шефа си и колко ужасна била храната, а също и как са въртели номера на готвача и на горкия му помощник. Вечерите, когато татко се завръщаше у дома, бяха по-хубави от Коледа.

Тази зима не беше ходил в гората, защото не искаше да ни оставя сами. Без парите от превоза на трупи положението ни беше тежко. Ходи да разбива лед на езерото Форт, но заплащането не беше така добро като от прекарването на дървесина и годишният данък върху земята ни го погълна изцяло. Докато бършех съдовете, се надявах фактът, че бяхме без пукната пара и перспективата това да продължи още няколко седмици, докато татко не започнеше отново да продава мляко и масло, да го накара да изслуша онова, което имах да кажа, и да даде положителен отговор.

Най-накрая го чух да приближава през пристройката, а после се появи в кухнята, понесъл в ръце малко грухтящо вързопче.

— Проклетата свиня е изяла четири от прасенцата си — обяви той. — Всичките, освен изтърсака. Ще го оставя тук вътре, заедно с кучето. Топлината ще му се отрази добре. Боже, как вони тоя Барни! Какво е ял?

— Вероятно е намерил нещо в двора. Ето, татко. — Поставих на масата пред него купа с каша и я полях с кленова меласа. После сипах разреденото с вода мляко и отпратих молитва към Бог да не поиска допълнително.

Той седна с навъсено изражение, като без съмнение пресмяташе колко пари е загубил от мъртвите прасенца.

— Тази книга струваше на майка ти цял долар на старо — отбеляза и кимна към още отворения върху масата речник. — Никога не е харчила и цент за себе си, а изведнъж даде цял долар за това чудо. Прибери го, преди да се покрие с петна.

Аз отнесох речника в дневната, а после сипах на татко чаша горещ чай, силен и добре подсладен, точно както го обичаше. Настаних се срещу него и се озърнах из помещението. Хвърлих поглед към пердетата на червено и бяло каре, които имаха нужда от пране. Също и към избелелите изрезки от календар, които мама беше залепила на стената. Към очуканите чинии и жълтите купи на рафта над мивката. Към напукания линолеум и черната печка. Към Барни, който ближеше прасенцето. Огледах всичко налично, като се върнах втори път на някои от предметите, докато репетирах думите си наум. Тъкмо събрах кураж да отворя уста и татко заговори преди мен.

— Утре ще правя меласа. Сокът се лее като река. Събрал съм вече към сто галона. Ако изчакам още малко, всичко ще се съсипе. Времето е нетипично топло. Утре ще останеш вкъщи и ще ми помогнеш с варенето. Също и сестрите ти.

— Татко, не мога. Ще изостана, ако пропусна един ден, а изпитите наближават.

— Кравите няма да се нахранят с уроци, Мати. Трябва да купя сено. Онова, което окосих през есента, почти е свършило. Бекър не дават на кредит, така че трябва да продам малко сироп, за да имам с какво да платя.

Понечих да протестирам, но татко вдигна поглед от закуската си и ми стана ясно, че е по-добре да премълча. Той обърса уста в ръкава си.

— Имаш късмет, че изобщо ходиш на училище тази година — рече. — И то само защото идеята, че ще получиш диплома — последната дума прозвуча с френски акцент, както се случваше, когато бе ядосан, — означаваше много за майка ви. Следващата година няма да продължиш. Не мога да се справям сам тук.

Аз заковах поглед в масата. Бях ядосана на баща си, но той имаше право. Не можеше да обработва сам ферма от почти двеста и петдесет декара. Тогава си пожелах още да беше зима, денонощно да валеше сняг и да не се налагаше да се оре или сади. Само безкрайни вечери с писане в тетрадката ми, без татко да има причина да

протестира. Раздразнителен, помислих аз. Опак, нацупен, сприхав. Всичко това пасваше така добре на баща ми. Все едно да се опиташ да умилостивиш скала. Поех дълбоко въздух и най-накрая се реших.

— Татко, искам да те питам нещо — заявих аз, а надеждата ме изпълваше също както захарният сироп кленовите ни дървета, макар да се опитвах да я потисна.

— Аха? — Той повдигна вежда и продължи да се храни.

— Може ли този сезон да работя в летовническите селища? Или може би в „Гленмор“? Аби е достатъчно голяма да приготвя храната и да се грижи за всички. Попитах я и тя каза, че няма нищо против, така че си помислих...

— Не.

— Но, татко...

— Не е нужно да ходиш да си търсиш работа. Има повече от достатъчно. — Отново френският акцент.

Знаех, че ще каже „не“. Защо изобщо попитах? Втрених се в ръцете си, червени и напукани като на стара жена, и видях какво ме очаква: цяло лято робски труд без заплащане в замяна. Готвене, чистене, пране, кърпене, хранене на пилета, приготвяне на помия за прасетата, доене на крави, биене на сметана, осоляване на масло, варене на сапун, плевене, садене, копане, бране, косене, вършеене, приготвяне на консерви. Накратко, всичко, падащо на плещите на най-голямата в семейство с четири момичета, покойна майка и малодушен брат, който замина, за да управлява лодки по канала Ери, вместо да управлява семейната ферма, както беше редно.

Копнеех за нещо различно и това ми даваше повече кураж, отколкото беше здравословно за мен.

— Татко, плащат добре — заубеждавах го. — Мислех да задържа част от парите за себе си, а останалото да дам на теб. Знам, че имаш нужда.

— Не можеш да отидеш в хотела съвсем сама. Не е редно.

— Но аз няма да съм сама. Ейда Бучард, Франсес Хил и Джейн Майли отиват да работят в „Гленмор“. А и семейство Морисън, управляващите хотела, са почтени хора. Ралф Симс също ще е там. И Майк Бучард. Също и Уийвър.

— Присъствието на Уийвър Смит не е за хвалба.

— Моля те, татко — прошепнах.

— Не, Мати. И точка по въпроса. По тези хотели се навъртат какви ли не.

„Какви ли не“ означаваше мъже. Татко все ме предупреждаваше за дърварите, ловците, водачите и земемерите. За богатите безделници от Ню Йорк или Монреал. За артистите в театралните трупи, идващи от Утика, цирковите акробати от Олбъни или за професионалните картоиграчи, дето ги следваха по петите.

— Всички мъже искат само едно, Матилда — все повтаряше. Веднъж попитах какво е то, но получих шамар и предупреждение да не ставам нахална.

Не мисълта за непознатите мъже тревожеше татко. Това беше само извинение. Познаваше повечето от хотелиерите и беше наясно, че управляват почтени и прилични места. Тормозеше го мисълта още някой да го напусне. Исках да споря, да го накарам да проумее. Но челюстта му беше здраво стегната и зърнах едно мускулче на скулата му да потръпва. Лотън предизвикваше този ефект. Последния път, когато това се случи, татко замахна към него с прът с метална кука на върха, служещ за преместване на трупи, а той избяга и никой не чу и дума от него в продължение на месеци. Докато накрая не получихме пощенска картичка от Олбъни.

Приключих със съдовете, без да обелвам и дума, и тръгнах към къщата на Хъбард. Краката ми тежаха като олово. Исках да печеля пари. Желаех го отчаяно. Имах план. Е, по-скоро мечта, отколкото план, и „Гленмор“ представляваше само част от нея. Но в онзи момент не се чувствах особено обнадявана. Ако татко казваше „не“ на хотел „Гленмор“, който се намираше само на няколко километра, какъв ли врясък щеше да нададе за Ню Йорк?

РУ-ДИ-МЕН-ТА-РЕН

Ако пролетта имаше вкус, той би бил този на връхчетата от сладка папрат. Зелени, хрупкави и свежи. Тръпчиви като пръстта, в която се бяха родили. Прекрасни като слънцето, което ги беше призовало да се покажат. Трябваше да ги бера, всъщност аз и Уийвър заедно. Канехме се да напълним две кофи — едната щяхме да поделим, а другата да продадем на готвача в хотел „Игъл Бей“ — но аз бях прекалено заета да ги ям. Не можех да се спра. Копнеех за нещо прясно след месеци, изкарани на стари картофи и консервиран боб.

— Избе... — опитах се да заговоря, но устата ми беше пълна. — Избе...

— Прасето на майка ми има по-добри маниери от твоите. Защо първо не преглътнеш? — попита Уийвър.

Направих го. Но не преди да налапам още няколко, а после облизах устни, завъртях очи и се усмигнах. Връхчетата от сладка папрат са прекрасни. Татко и Аби ги харесват пържени в масло, поръсени с черен пипер и сол, но аз ги предпочитам току-що откъснати.

— Избери дума, Уийвър — казах най-накрая. — Победителят чете, изгубилият бере.

— Пак ли се държите като глупаци? — попита Мини, която седеше на един голям камък наблизо. Беше бременна и по тази причина беше извънредно дебела и кисела.

— Дуелираме се, а не се правим на глупаци, госпожо Компо — отговори Уийвър. — Става въпрос за нещо много сериозно и ще сме благодарни за малко тишина.

— Дай ми кофата тогава. Умирам от глад.

— Не. Изяждаш всичко, което наберем — отсече Уийвър.

Тя погледна гузно към мен.

— Моля те, Мати — запридумва ме.

Аз поклатих глава.

— Доктор Уолас каза, че трябва да се движиш, Мин. Смята, че ще ти се отрази добре. Стани и сама си набери.

— Но, Мат, вече се раздвижих. Извървах целия път от езерото дотук. Уморена съм.

— Мини, опитваме се да се дуелираме, ако не възразяваш — подвикна Уийвър.

Мини се нацупи и въздъхна. Надигна се тронаво от камъка, приклепна сред храстите сладка папрат и започна да къса връхче след връхче. Поглъщаше ги бързо, като ги тикаше в устата си със замах и дори не си оставяше време да усети вкуса им. Докато я наблюдавах, имах странното усещане, че ако доближа прекалено, ще ми изръмжи. Някога не обичаше връхчета от сладка папрат, но това важеше за времето, преди да забременее и да започне да яде всичко, попаднало пред погледа ѝ. Каза ми, че веднъж дори облизала въглен, когато никой не я гледал. Смукала и ноктите си.

Уийвър отвори книгата в ръцете си със замах. Очите му се спряха на една дума.

— Порочен — обяви и затвори книгата. Стояхме с гръб един към друг и оформихме оръжия с палците и показалците си.

— До смърт, госпожице Гоуки — промълви тържествено.

— До смърт, господин Смит.

— Мини, ти ще обявиш началото.

— Не, това е глупаво.

— Хайде. Направи го.

— Начало на броемето — въздъхна Мини.

Ние се отдалечихме един от друг, като брояхме стъпките си. На десет се обърнахме.

— Вади оръжието — с прозявка измънка тя.

— Става въпрос за дуел до смърт, Мини. Можеше да положиш малко старание — отбеляза Уийвър.

Мини направи отегчена гримаса.

— Вади оръжието! — изкрещя.

И ние го сторихме.

— Огън!

— Греховен! — изкрещя Уийвър.

— Неморален — парирах аз.

— Грешен!

— Неправеден!

— Лукав!

— Безбожен!

— Покварен!

— Нечестив.

— Нечестив? Боже, Уийвър. Ами... почакай, имам дума...

— Закъсня, Мат. Мъртва си — обяви Мини.

Уийвър се усмихна самодоволно и духна върха на показалеца си.

— Започвай да береш — нареди. После си направи възглавничка от връхната дреха и се настани с „Граф Монте Кристо“ в ръка, подгъвайки дългите си като на скакалец крака под себе си.

Щеше да е трудно да напълня дори една кофа, а какво оставаше за две. И Мини въобще нямаше да ми е в помощ. Вече се беше затътрила обратно върху камъка. Трябваше да си помисля добре, преди да предизвиквам Уийвър на словесен дуел. Той винаги печелеше.

Брането на връхчета от сладка папрат беше само част от плана ни за печелене на пари. Ако не беше сладката папрат, събирахме диви ягоди, боровинки или смола от смърч за дъвки. В крайна сметка изкарвахме по десет цента тук или двайсет и пет цента там. Двайсет и пет цента ми се струваха цяло състояние, когато всичко желано от мен беше пакетче шоколадови или желирани бонбони, но нещата вече не стояха така. Нуждаех се от пари. При това не малко. Хората говореха, че Ню Йорк бил скъп град. Миналия ноември имах цели пет долара, което значеше, че не ми достигаха само долар и деветдесет цента за билет до Гранд Сентръл Стейшън. Госпожица Уилкокс включи мое стихотворение в конкурс, организиран от „Утика Обзървър“. Името ми се появи във вестника, също и стихотворението ми и спечелих пет долара.

Не ги задържах за дълго обаче. Трябваше да помогна за надгробната плоча на мама.

— „На 24 февруари 1815 година дежурният наблюдател на Нотр Дам дьо ла Гард възвести пристигането на тримачтовия кораб «Фараон», който идваше от Смирна, Триест и Неапол. Както винаги един лоцман потегли тозчас от пристанището, мина покрай замъка Иф...“ — започна Уийвър. Докато четеше, аз ръчках наоколо с пръчка в търсене на малки зелени спиралки, които да надничат измежду влажните загнили листа, завинтени като края на цигулка. Виреят на

влажни места и макар да са съвсем крехки като поникнат, са много упорити. Виждала съм как са отместили тежки камъни в стремежа си да растат. Този участък сред кленовете и боровете на един хълм на около четиристотин метра от къщата на Уийвър си го бива. Никой освен нас не знае за него. Има достатъчно свежи връхчета да напълним две кофи днес и още две утре. Никога не обираме всичко. Оставяме предостатъчно, които да се превърнат в папрат.

Бях напълнила около една трета от първата кофа, когато брането започна да бледнее пред историите на Дантес и Данглар и аз се отнесох, както се случваше винаги щом чуех хубаво повествование, като забравих напълно за връхчетата от сладка папрат, кофите, парите и всичко друго на света освен думите.

— „Нека Данглар, обладан от духа на омразата — четеше Уийвър, — се опитва да подшушва на ухото на корабовладелеца някоя зловна догадка за своя другар и...“ Хей! Продължавай да береш, Мат! Мати, чу ли ме?

— А? — Аз стоях, изпаднала в транс с кофата в краката си, заслушана как думите съставят изречения, а изреченията запълват цели страници и изписаните страници се превръщат в чувства, гласове, места и хора.

— Трябва да береш, а не да стоиш и да се вживяваш така.

— Добре — въздъгнах аз.

Уийвър затвори книгата.

— Добре де, ще ти помогна. Иначе никога няма да приключим. Подай ръка.

Аз се протегнах към него и той се хвана за ръката ми, като едва не ме събори. Познавам Уийвър Смит повече от десет години. Той е най-добрият ми приятел. Той и Мини. Но все още не мога да спра да се усмихвам, като се хванем за ръце. Моята кожа е толкова бяла, че почти се вижда през нея, а неговата е тъмна като тютюн. Въпреки това обаче между нас има повече прилики, отколкото различия. Дланите му са розови също като моите. И очите му са кафяви като моите. А и душата му е съвсем същата. Той също обича думите и не харесва нищо друго така както четенето на книга.

Уийвър беше единственото чернокожо момче в Игъл Бей. Също и в Инлет, Биг Мус Лейк, Биг Мус Стейшън, Миноубрук, Клиъруотър, Мулен, Маккийвър и Олд Фордж. Може би в целия район на Норт Удс.

Никога не съм виждала друг като него. Преди няколко години пристигнаха черни мъже, за да работят по железопътната линия „Уеб“, онази, която свързва Мохоук с Малоун и после продължава чак до Монреал. Отседнаха в хотел „Бъклис“ в Биг Мус Стейшън — селище на няколко километра западно от Биг Мус Лейк, — но си тръгнаха в мига, когато беше монтирана последната релса. Един от тях казал на татко, че „Бауъри“, най-натовареният пътен участък в Ню Йорк, е нищо в сравнение с Биг Мус Стейшън в събота вечер. Обяснил му, че разнасящите зарази мухи не успели да го убият, нито уискито на Бъкли, нито дори свадливите дървосекачи, но гозбите на госпожа Бъкли със сигурност щели да му видят сметката, така че си тръгвал, преди това да се случело.

Майката на Уийвър решила да се премести тук от Мисисипи заедно със сина си, след като бащата на Уийвър бил убит пред очите им от трима бели мъже без друга причина освен тази, че не се отместил, когато те минавали. Преценила, че колкото по на север се придвижат, толкова по-добре. Обяснила на Уийвър, че жегата прави белите жестоки. Била чувала за място, наречено Грейт Норт Удс, което й звучало достатъчно студено и безопасно, и решила, че със сина й ще се заселят именно там. Живееха на около километър и половина нагоре по Ънкас Роуд, южно от семейство Хъбард, в стара дървена къща, която някой беше изоставил.

Майката на Уийвър взимаше пране за вкъщи. Имаше много работа от хотелите и дървосекаческите биваци. Переше покривки за маси и чаршафи през лятото, а през есента и пролетта — вълнени ризи, панталони и дълги гащи, носени с месеци, без да бъдат събличани. Изваряваше ги в задния си двор в огромен железен казан. Погрижваше се и собствениците им също да са чисти, като преди да облекат праните дрехи, ги караше да се накиснат в металната вана и да се търкат, докато не порозовеят. Когато се случеше цяла бригада да пристигне наведнъж, не беше особено добра идея да стоиш от подветрената страна.

— Майката на Уийвър днес готви супа от бельо — обичаше да казва Лотън.

Тя също така отглеждаше пилета. Десетки на брой. През топлите месеци всяка вечер изпържваше четири или пет, изпичаше бисквити и пайове и ги отнасяше на гарата в Игъл Бей. Успяваше да

продаде всичката храна на машинистите, кондукторите и изгладнените туристи. Слагаше всеки спечелен цент в стара кутия от пури, която пазеше под леглото си. Майката на Уийвър работеше така усърдно, за да успее да го прати да учи. В Колумбийския университет в Ню Йорк. Госпожица Уилкокс, нашата учителка, го насърчаваше да кандидатства. Беше получил стипендия и възнамеряваше да учи история и политически науки, а после някой ден да продължи с право. Той беше първото родено свободно момче в семейството му. Бабите и дядовците му били роби и дори родителите му били родени такива, макар че господин Линкълн ги освободил като съвсем малки деца.

Уийвър все казваше, че свободата е като пенкилер. Винаги обещава повече, отколкото предлага. Според него единственото, което им даваше, беше възможността да избират сред най-лошите работни места в дървосекаческите биваци, хотелите и работилниците за щавене на кожи. Докато неговите хора не получеха шанса да работят навсякъде, където можеха да работят белите, да изразяват волята си свободно и да пишат книги, които да се публикуват, докато бял не бъдеше наказан за убийството на черен, никой черен нямаше да бъде истински свободен.

Понякога се боях за Уийвър. В Норт Удс също като в Мисисипи се намираха отрепки — невежи хора, които умираха да винят друг за безполезното си съществуване, — а Уийвър не отстъпваше, озовеше ли се на пътя им, нито сваляше шапка. Сбиваше се с всеки, нарекъл го негър, и никога не се боеше за живота си.

— Мат, ако се свиваш като псе, хората ще те третираат като такова — ми казваше той. — Дръж се гордо като мъж и те ще те възприемат като мъж.

Много хубаво за Уийвър, но понякога се чудех как точно се държиш гордо като мъж, след като си момиче.

— „Граф Монте Кристо“ си я бива, нали, Мати? А сме само на втора глава — отбеляза Уийвър.

— Няма спор — отвърнах аз и се наведох към един голям храст сладка папрат.

— Ти самата продължаваш ли да пишеш? — попита Мини.

— Нямам време. Нито хартия. Изписах всяка възможна страница в тетрадката си. Но чета много. И всеки ден уча думата си за деня.

— Трябва да използваш думите, а не да ги колекционираш. За това служат — заяви Уийвър.

— Казах ти, че не мога. Не слушаш ли какво ти говоря? А и бездруго няма за какво да се пише в Игъл Бей. Може би в Париж, където живее господин Дюмас...

— Дюма.

— Какво?

— Дюма, а не Дюмас. Не си ли наполовина францужойка?

— ... където живее господин Дюма и където имат крале и мускетари, да, но не и тук — довърших аз, като прозвучах по-нацупено, отколкото ми се искаше. — Тук има само извличане на кленов сироп, доене, готвене и бране на връхчета от сладка папрат, а кой би искал да чете за такива неща?

— Не е нужно да си толкова рязка, сръдливке — заяви Мини.

— Не съм рязка — троснах се аз.

— Разкажете, които госпожица Уилкокс прати в Ню Йорк, не бяха за крале и мускетари — отбеляза Уийвър. — Онзи за отшелника Алва Дънинг и неговите самотни Коледи е най-хубавият разказ, който някога съм чел.

— А също и този за стария Сам Дъниган, който увил тялото на мъртвата си племенница и го държал цялата зима в бараката с лед, докато не успели да я погребат — добави Мини.

— И за Отис Арнолд, който застрелял човек и после се удавил в езерото Никс, преди шерифът да успее да го изведе от гората — продължи Уийвър.

Аз вдигнах рамене, докато ръчках с пръчката между листата.

— Какво реши за „Гленмор“? — попита Мини.

— Няма да ходя.

— Ами за Ню Йорк? Има ли новини? — попита Уийвър.

— Не.

— Госпожица Уилкокс получавала ли е поща? — притисна ме той.

— Не.

Уийвър поръчка известно време, а после каза:

— Това писмо ще пристигне, Мат. Знам, че ще пристигне. А междуременно ти си продължавай да пишеш. Нищо не може да те спре, ако наистина го желаеш.

— Лесно ти е на теб, Уийвър — отвърнах ядосано. — Майка ти те оставя на мира. Я си представи, ако имаше три сестри, за които да се грижиш, а също баща и огромна ферма, която не предлага нищо, освен безкрайни задължения. Какво ще кажеш? Мислиш ли, че би бил способен да пишеш тогава?

Почувствах как гърлото ми се стяга и преглътнах няколко пъти, за да се отърва от заседналата там буца. Не плача често. Татко шляпа бързо с опакото на ръката и не проявява търпение към цупене и сълзи.

Уийвър ме погледна право в очите.

— Не работата те спира, нали, Мат? Нито липсата на време. Винаги си имала много задължения и почти никакво време. Заради онова обещание е. Не беше редно да те кара да обещаващ. Нямаше такова право.

Мини знае кога да се отдръпне, но не и Уийвър. Той е като конска муха, която жужи наоколо безспирно в очакване да открие слабото ти място и после захапва така силно, че боли.

— Тя умираше. Ти би сторил същото за твоята майка — казах с поглед, забит в земята. Усещах как очите ми се пълнеха със сълзи и не исках той да ги види.

— Бог отне нейния живот, а тя отне твоя.

— Млъквай, Уийвър. Не знаеш какво дърдориш! — изкрещях аз, а сълзите бликнаха.

— Без съмнение, устата ти е голяма, Уийвър Смит — скара му се Мини. — Виж какво направи. Редно е да ѝ се извиниш.

— Няма да се извиня. Това е самата истина.

— Много неща са истина, но това не означава, че трябва да ги говориш наляво-надясно — отвърна Мини.

Помежду ни настъпи тишина и за кратко нямаше какво друго да я наруши освен тупването на връхчетата от сладка папрат в кофите ни.

Няколко месеца по-рано, Уийвър стори нещо такова, за което твърди, че ми е от полза, но аз не съм съгласна. Взе тетрадката ми, която аз бях запратила през железопътните релси право в гората и я даде на госпожица Уилкокс.

Във въпросната тетрадка пишех разказите и стихотворенията си. Бях я показвала само на трима души: мама, Мини и Уийвър. Мама каза, че я накарали да се разплаче, а според Мини били ужасно добри. Уийвър заяви, че са повече от добри, и каза, че трябва да ги покажа на

госпожица Париш, учителката ни преди госпожица Уилкокс. Според него тя щяла да знае какво да направя с тях. Може би да ги пратя в някое списание.

Аз не исках нищо такова, но той не спираше да ме тормози и най-накрая се съгласих. Не знам на какво се надявах. Предполагам, на някаква малка похвала. На мъничко окуражаване. Не ги получих. Госпожица Париш ме дръпна настрана един ден след края на занятията. Каза, че прочела разказите ми и те ѝ се сторили мрачни и потискащи. Обясни ми, че целта на литературата била да ни ободри и че млада жена като мен трябвало да насочи мисълта си към по-ведри и по-вдъхновяващи теми от самотни отшелници и мъртви деца.

— Озърни се около себе си, Матилда — поръча ми тя. — Погледни дърветата, езерата и планините. Наслади се на величието на природата. Редно е тя да предизвиква радост и възхищение. Почит. Уважение. Прелестни мисли и красиви думи.

Аз се бях озърнала. Бях видяла всичко, за което говореше, че и повече. Бях виждала как малкото мече вдига глава към проливния пролетен дъжд. И сребърната зимна луна, така висока и ослепителна. Виждала съм пурпурната пищност на кленовата гора през есента и неописуемия покой на планинско езеро при изгрев-слънце. Виждала съм всичко това и съм му се възхищавала. Но също така познавам и тъмната страна на нещата. Телата на изгладнелите и измършавели през зимата елени. Неудържимата ярост на бушуващия вятър. Неизменния мрак под сенките на боровете. Дори в най-слънчевите дни.

— Не искам да те обезкуражавам, мила — добави тя. — Защо не се опиташ да намериш нова тема? Нещо не така отблъскващо. Какво ще кажеш за пролетта? Има толкова много за писане. Като например свежата зеленина. Или красивите виолетки. Или завръщането на червеношийките.

Не ѝ отговорих. Просто си взех тетрадката и си тръгнах, а очите ми пареха от сълзи на срам. Уийвър ме чакаше пред училището. Попита ме какво е казала госпожица Париш, но аз не му отговорих. Изчаках, докато се отдалечихме на километър от града, и хвърлих тетрадката си сред дърветата. Той се затича след нея. Казах му да не се занимава. Исках тя да изчезне. Но той заяви, че след като съм я хвърлила, вече не е моя. Била негова и той можел да постъпи както желае.

Тъй като беше една подла невестулка, запазил я и чакал подходящия момент. Майката на госпожица Париш се разболя, така че тя отпътува за Бунвил, за да се грижи за нея, а училищното настоятелство назначи госпожица Уилкокс, която държеше под наем старата къща на Фостър в Инлет, за да я замести. И Уийвър дал тетрадката ми на госпожица Уилкокс, без да ме уведоми. А тя прочела разказите ми и заяви, че притежавам дарба.

— Истинска дарба, Мати — каза ми. — Рядка дарба.

Заради тях двамата, от този ден насам ми се искат неща, които не ми е работа да желая, а наричаното от тях дарба ми прилича повече на бреме.

— Мати... — заговори Уийвър, като продължаваше да пуска връхчетата от сладка папрат в кофата си.

Аз не му отвърнах. Дори не си направих труда да се изправя и да погледна към него. Стараех се да не мисля за онова, което каза.

— Мати, каква е думата ти за деня?

Направих му жест да не ме закача.

— Хайде, кажи каква е.

— Рудиментарен — произнесох тихо.

— Какво означава?

— Уийвър, тя не желае да говори с теб. Никой не желае.

— Мълчи, Мини.

Той се приближи до мен и дръпна кофата ми. Наложил ми се да го погледна. Очите му казваха, че съжалява, макар устата му да не го произнасяше.

— Какво означава?

— Елементарен, основен, недоразвит, първичен.

— Използвай я в изречение.

— Уийвър Смит трябва да се откаже от рудиментарните си опити за красноречие и да признае, че Матилда Гоуки е по-добра в словесните дуели.

Уийвър се усмихна. Остави двете кофи на земята.

— Квит сме — обяви той.

— Мати, какво правиш, за бога?

Беше готвачката. Стресна ме и аз почти подскочих.

— Нищо, госпожо — започнах да заеквам и бързо хлопнах вратата на мазето. — Аз... аз... просто...

— Сладоледът готов ли е?

— Почти, госпожо.

— Стига с това „госпожо“. И повече да не съм те видяла да мръднеш от стола си, докато не си свършиш работата.

Днес готвачката е раздразнителна. Повече от обикновено. Всички сме такива. Както персоналът, така и гостите. Раздразнителни и натъжени. С изключение на старата госпожа Елис, която е разярена и смята, че ѝ се полага да ѝ бъдат върнати обратно парите, защото трупът в салона ѝ пречи да се наслаждава на деня.

Връщам се обратно при гюма за биене на сладолед, като усещам писмата на Грейс да тежат в джоба на полата ми. Защо готвачката трябваше да се появи в кухнята точно в този момент? Само още две секунди и щях да съм слязла в мазето и да съм се озовала пред голямата пещ. „Гленмор“ е модерен хотел с газови лампи във всички стаи и газова фурна в кухнята, но пещта, която загрева цялата използвана в хотела вода, е на въглища. Писмата биха пламнали мигом. Вече можех да съм приключила с тях.

От момента, когато Грейс Браун ми ги връчи, копнеех да се отърва от тях. Даде ми ги вчера следобед на верандата, когато ѝ занесох лимонада. Дожаля ми за нея. Личеше, че беше плакала. Знаех и причината. По време на вечеря се скара с любимия си. Заради църква. Тя искаше да отидат и да намерят църква, а той настояваше да излязат с лодка в езерото.

Отначало ми отказа напитката, като обясни, че не може да я плати, но аз отвърнах, че не е нужно да го прави. Реших, че ако госпожа Морисън не знае, няма как да се ядоса. Точно се обърнах да се прибера обратно вътре, когато тя ме помоли да изчакам. Отвори куфара на господина, който беше неин приятел, и измъкна отвътре сноп писма. После извади други няколко от собствената си чантичка, освободи ги от панделката, върза всички писма заедно и ме помоли да ги изгоря.

Бях така слисана от молбата ѝ, че не можах да отговоря. Гостите предявяваха какви ли не искания. Омлет, приготвен от две яйца и половина. Не две, не три, а две и половина. Кленов сироп върху печените им картофи. Боровинкови мъфини без боровинки в тях.

Пъстърва за вечеря, но да не миришела на риба. Аз изпълнявах всичко, което пожелаеха, с усмивка, но досега никой не ме беше молил да готвя писма и не можех да си представя как можех да го обясня на готвачката.

— Госпожице, не бих могла... — понечих да откажа.

Тя ме хвана за ръката.

— Изгори ги. Моля те — прошепна. — Обещай ми, че ще го сториш. Никой не бива да ги вижда. Моля те!

И после ги тикна в ръцете ми, а погледът ѝ беше толкова безумен, че се уплаших и бързо кимнах утвърдително.

— Разбира се, че ще го сторя, госпожице. Веднага ще се заема.

И после той — Карл или Честър, или както му беше името — извика към нея от поляната.

— Били, идваш ли? Намерих лодка.

Аз прибрах писмата ѝ в джоба си и напълно забравих за тях до по-късно, когато се качих да си сложа чиста престилка. Пъхнах ги под дюшека, решена да изчакам с горенето им, в случай че Грейс Браун промени намеренията си и ги поиска обратно. Гостите правят такива неща. Вбесяват се, ако им сервирам поръчания от тях карамелов десерт, защото били решили, че всъщност искат шоколадов. И някак си вината винаги е твоя, ако ризите им са прекалено корави, след като са пожелали допълнително колосване. Не ми се щеше Грейс Браун да се оплаче на госпожа Морисън, че съм изгорила писмата ѝ, след като тя всъщност не го е искала, но Грейс не си беше променила мнението. Нито се беше оплакала. И сега вече никога нямаше да го направи.

Реших да изтичам на горния етаж веднага след като донесоха тялото на Грейс и оттогава чакам да видя гърба на готвачката. Вече е почти пет. След един час ще сервираме вечерята и ми е ясно, че няма да имам време да отскоча до мазето, дори да ми се удаде възможност.

Вратата на трапезарията се отвори със замах и Франи Хил влезе с празен поднос на рамото си.

— Боже! Не разбирам как, докато си седят на задника и наблюдават илюстрирана лекция за замъците във Франция, хората могат да изгладнеят толкова — възмути се тя. — Разни ми ти глупави, безинтересни снимки във фенер, който някой върти.

— Бях сложила поне шест дюзини бисквити на този поднос. Всичко ли изядоха? — пита я готвачката.

— Също така изпиха две кани с кафе, една с лимонада и една с чай.

— От нерви е — обяснява готвачката. — Хората ядат прекалено много, когато са притеснени.

— Пази се от шеста маса, Мат. Пак е в акция — прошепва Оран, докато минава покрай мен. Става дума за господин Максвел, гост, който винаги избира шеста маса, защото се намира в един тъмен ъгъл на трапезарията. Ръцете му, както и други части от тялото, не умееха да кротуват.

Вратата отново се отвори със замах. Този път беше Ейда.

— Човекът от бунвилския вестник е тук. Госпожа Морисън нареди да му поднесе кафе и сандвичи.

Уийвър е по петите ѝ.

— Господин Морисън поръча да ви предам, че е отменил лагерния огън и песните за тази вечер, така че не е нужно да пригответе закуски. Също така е отложил утрешната екскурзия до езерото Дарт, което значи, че няма нужда от кошници за пикник. Но утре следобед иска да устроим сладоледено парти за децата и нареди да има сандвичи за издирващите, когато дойдат довечера.

Готвачката обърсва потта от челото си с опакото на ръката. Слага да кипне вода и отваря металната кутия на плота до печката.

— Уийвър, сутринта ти поръчах да донесеш кафе. Никой ли не слуша какво му говоря? — изсумтява.

— Аз ще отида! — почти изкрещявам. Големият чувал с кафе на зърна се съхранява в мазето.

Тя присвива очи.

— Твърдо си решена да слезеш в мазето, нали? Какво си наумила?

— Сигурно е скрила Ройъл Лумис там долу — подхвърля Фран с усмивчица.

— Може би стои зад сандъка с въглищата и чака целувка — изкисква се Ейда.

— И се почесва по главата, като се чуди кой е запалил осветлението — добавя Уийвър.

Лицето ми пламва.

— Ти стой тук и довърши сладоледа — нарежда ми готвачката. — Уийвър, иди за кафе.

Аз вдигам капака на гюма за разбиване на сладолед. Дори не съм близо до крайната цел. Бъркам от толкова дълго време, та ми се струва, че ще ми се откачи ръката. Уийвър вече разби четири литра ягодов, а Фран приключи с ваниловия. Кухнята и бездруго беше оживена, когато хотелът и всички бунгала бяха пълни, но в часовете от откриването на трупа насам беше дори още по-натоварено. Госпожа Морисън ни уведоми, че шерифът щял да пристигне утре чак от Хъркимър. Както и съдебният лекар. И със сигурност щеше да има хора от вестниците. Готвачката беше твърдо решена, че „Гленмор“ няма да се изложи. Изпече достатъчно хляб и бисквити, та да нахрани всеки мъж, жена или дете в страната. Плюс дузина пайове, шест торти и две тави с оризов пудинг.

Уийвър се запътва към мазето. В този момент чувам от езерото да прозвучават изстрели. Три поредни.

Ейда и Франи приближават към мен.

— Ако още беше жив, някой да го е открил досега — произнася на глас Франи онова, което се върти в главите на всички ни. — Или пък той щеше сам да е намерил пътя. Изстрелите се чуват отдалеч.

— Проверих в списъка с гостите — прошепва Ейда. — Фамилиите им не са еднакви. Пътуваха заедно, но не мисля, че са били женени.

— Обзалагам се, че са избягали от семействата си — казвам аз. — Докато им сервирах вечерята, чух да разговарят за църква.

— Наистина ли, Мат? — пита Ейда.

— Да — потвърждавам, като си казвам, че спорът също е разговор. Поне донякъде. — Може би бащата на Грейс Браун не е одобрявал Карл Греъм — добавям. — Може би няма никакви пари. Или пък е възможно тя да е била обещана на друг, но да се е влюбила в Карл Греъм. Така че са избягали в Норт Удс, за да се оженят...

— И са решили да си направят романтично плаване по езерото, за да декларират обичта си един към друг — довършва замислено Ейда.

— Сигурно той се е протегнал към водата, за да ѝ откъсне лилия — казва Франи.

— Лодката се е наклонила и те са паднали, а той се е опитал да я спаси, но не е могъл. Тя се изплъзнала от хватката му — продължавам аз.

— О, толкова е тъжно, Мати! Така тъжно и романтично! — проплаква Ейда.

— И тогава той също потънал. Отказал да се бори, защото не искал да живее, след като видял, че тя е мъртва. Сега ще бъдат заедно във вечността. Злочести любовници също като Ромео и Жулиета — промълвявам аз.

— Заедно във вечността — повтаря Франи.

— На дъното на езерото Биг Мус. Съвсем мъртви — отбелязва готвачката. Слухът ѝ е като на заек и чува дори да ти се струва, че не е така. — Това да ти е за урок, Франсес Хил — добавя. — Момичетата, които се измъкват, за да се виждат с момчета, свършват зле. Чуваш ли ме?

Фран примигва.

— Госпожо Хенеси, нямам представа за какво говорите — отвърща. Толкова добра актриса е, че мястото ѝ е на сцената.

— Сигурна съм, че имаш. Къде беше преди две вечери? Около полунощ?

— Тук, разбира се. Заспала в леглото.

— И няма вероятност да си се измъкнала, за да отидеш до Уолдхайм и да се срещнеш с Ед Компо?

Франи се задави. Стана червена като череша. Реших, че готвачката ще ѝ се накара, но тя хваща брадичката ѝ и казва:

— Ако някое момче иска да отиде някъде с теб, кажи му да дойде да те вземе както е редно или да забрави за теб. Чу ли ме?

— Да, госпожо — мънка Франи и по израза на лицето ѝ, както и по този на Ейда съдя, че те се чувстват също така неловко като мен от проявата на някаква доброта от страна на готвачката. Става дори по-зле, когато я виждам да си бърше очите на път към стълбите за мазето.

— Уийвър! — Тръгва надолу. — Загребваш ли кафето, или сега го отглеждаш? Побързай!

Аз поглеждам към тънкия златен пръстен с очукан опал и два мътни граната на лявата си ръка. Никога не съм го смятала за красив, но изведнъж изпитвам радост, истинска радост, че Ройъл ми го даде. Също така съм доволна, че винаги идва да ме вземе от задната врата на „Гленмор“, където всички могат да го видят.

Връщам се към биенето на сладолед и разкрасявам романтично трагичната история, като я пиша отново и отново в съзнанието си.

Карл Греъм и Грейс Браун са били влюбени. Пристанали са един на друг, а не просто са се измъкнали, без значение какво казва готвачката. Представям си как Карл Греъм се усмихва, докато се протяга към водната лилия, а после виждам как лодката се прекатурва и той се бори с всички сили да спаси жената, която обича. В съзнанието ми вече не изниква разплаканото лице на Грейс и треперещите ѝ ръце, докато ми подава писмата. Не се чудя какво пише в тях и защо са адресирани до Честър Джилет, а не до Карл Греъм. Започвам да мисля, че може би изобщо не съм чула Грейс Браун да нарича Карл Греъм Честър, а само съм си го въобразила.

Историята ми завършва с това как Грейс и Карл са погребани редом в красиво гробище в Олбъни, а родителите им са безкрайно натъжени, задето някога са се препречвали на любовта им. Хареса ми. Сюжетът е нов за мен. Всичко е подредено и краят е ясен. Кара ме да се чувствам спокойна вместо объркана. Завършекът е щастлив — или поне толкова щастлив, доколкото е възможно, след като главната героиня е мъртва и вероятно главният герой също. Преди време казах на госпожица Уилкокс, че такива истории са лъжа. И се зарекох никога да не пиша нещо подобно.

МИС-ТЕ-РИ-ОЗЕН

Нищо в цялата ни ферма — нито трудната за управление каруца за сено, нито дънерите на северната нива, нито дори камъните на долната ливада — не е така непреклонно, така непомръдващо, толкова упорито и безкомпромисно като мулето ни Благия. Намирах се на царевичната ни нива и се опитвах да го накарам да тегли ралото.

— Дий, Благия! Дий! — крещях и плюсях с юздите по хълбоците му. Животното не помръдваше.

— Хайде, Благия... хайде, муле — предумваше го кротко Бет и го мамеше с бучка кленова меласа.

— Насам, момче. Насам — подвикваше Тони Хъбард и размахваше вехта сламена шапка. Благия обичаше да ги яде.

— Размърдай си дебелия задник, нещастнико — наруга го Лу и дръпна юздите.

Но Благия не можеше да бъде поместен. Стоеше неподвижно, като от време на време навеждаше глава в опит да ухапе Лу.

— Хайде, Благия. Моля те, Благия — заумолявах го аз.

Беше сухо и забележително топло за началото на април, а аз бях уморена и мръсна и от мен се лееше пот. Мускулите на ръцете ме боляха и бях разлютена като оса. Татко отново ме беше спрял от училище, а аз така копнеех да отида. Очаквах писмо, такова, което би пристигнало за госпожица Уилкокс, ако изобщо дойдеше, и не можех да мисля за нищо друго. Обясних му, че се налага да отида. Припомних му, че изпитите ми приближаваха. Споменах, че трябва да уча по алгебра. Казах му, че госпожица Уилкокс ни кара да четем „Изгубеният Рай“ и никак не върви лесно, а ако пропусна ден, ще изостана. Нищо нямаше ефект. Той следеше за знаци — през февруари не бяха падали мъгли, през март нямаше гръмотевични бури, на Разпети петък духаше южен вятър — и беше убеден, че мекото време ще се задържи.

Повечето хора садяха царевичната около Деня на падналите във войната в края на май, но татко искаше да започне да седи най-късно в средата на месеца, а също така държеше обработката на почвата да

започне от по-рано. В Норт Удс има само около сто дни без слана, а царевицата изискваше време да узрее. Татко се опитваше да увеличи стадото ни от крави. Щеше му се, стига да е възможно, да задържи телетата, вместо да ги продава, но това не можеше да стане, ако нямахме с какво да ги храним, а нямаше как да ги изхраним, ако не отгледаме достатъчно царевица. Този ден трябваше да преора осем декара земя и бях стигнала на една трета, когато Благия реши, че е време да дезертира. Ако не успееш да довърши, татко щеше да иска да знае защо. Орането беше задължение на Лотън, но него го нямаше, за да го свърши. Татко би се заел, но беше при кравата Дейзи, която раждаше. Така че честта се падна на мен.

Наведох се и взех камък. Точно се канех да го замеря в гръб, когато чух нечий глас зад себе си:

— Удариш ли го, ще го изплашиш и вероятно ще избяга, като ще повлече със себе си през полето ралото и теб и ще прескочи оградата.

Обърнах се. В края на полето стоеше високо русо момче и ме наблюдаваше. Беше по-висок, отколкото го помнех. С широки рамене. И красив. Най-красивият от синовете на семейство Лумис. Беше подпрял на рамото си колело от каруца, като беше прекарал ръка между пречките.

— Здравей, Ройъл — поздравих, като се стараех да не задържам поглед върху никоя част от тялото му прекалено дълго. Нито върху косата му с цвят на пшеница или пък върху очите, за които Мини твърдеше, че са кафяви, но според мен бяха точно като мед от елда, нито върху малките лунички над горната му устна.

— Здравей.

Фермата на Лумис граничеше с нашата. Беше много по-голяма. Триста шейсет и пет декара. Имаха повече заблатени места от нас, но господин Лумис и момчетата му бяха успели да изчистят сто и шейсет декара. Ние бяхме изчистили само сто. Използвахме най-добрите си ниви, откъдето отстранявахме камъни и дънери, за насаждения. Гледахме сено и царевица за животните, плюс картофи — част от тях за нас, а останалото за продажба. Там, където все още имаше гниеци пънове, прекалено много камъни или беше заблатено, татко пасеше кравите. На най-лошите участъци садяхме елда, защото не беше капризна и вирееше почти навсякъде. Татко се беше надявал да

разчисти още двацет декара през лятото, но без Лотън нямаше как да го стори.

Ройъл местеше поглед между мен и Благия. Пусна колелото от каруца на земята.

— Нека го поема — каза и хвана юздите. — Дий! — извика и го шляпна рязко по хълбоците. По-силно от мен. Благия потегли напред. Томи, Бет и Лу нададоха радостни възгласи, а аз се почувствах като пълна глупачка.

Ройъл беше второто дете в семейството. Имаше трима по-малки от него. Даниъл, най-големият, тъкмо се беше сгодил за Белинда Бекър от ония Бекърови, дето имаха магазин за фураж в Олд Фордж. Белинда беше хубаво име. Топеше се върху езика подобно на захарен памук. Не като Мат. Мат звучеше като заплетена кучешка козина или пък нещо, в което си бършеш краката.

Годежът на Дан и Белинда беше голяма новина. Пасваха си идеално, тъй като Дан беше изключително кадърен, а Белинда имаше добра зестра. Леля ми Джоузефин казваше, че щяло да има и втори годеж, защото Ройъл харесвал Марта Милър, чийто баща е свещеникът в Инлет, но помежду им не се получило. Никой не знае защо, но според леля Джоузи причината била, че семейството на Марта било като хъркимърски диамант, който всъщност не е никакъв диамант, а подобен на вид кристал без никаква стойност. Господин Милър имаше хубави костюми и Марта носеше красиви рокли, но не си плащаха сметките. Не виждах какво общо има това с годежа, но ако някой знаеше, това беше леля ми. Тя е инвалид и няма с какво друго да се забавлява освен с клюки. Вкопчва се във всяка мълва също като мечка в езерна пъстърва.

Разликата между Дан и Ройъл беше само една година, бяха на деветнайсет и осемнайсет и живееха в постоянно съревнование. Дали ставаше въпрос за игра на бейзбол, кой ще набере повече плодове или ще насече повече дърва, единият винаги се опитваше да надмине другия. През последната година не ги бях срещала много. Бях свикнала с посещенията им, когато идваха да повикат Лотън на риба, а също така си бяхме създали традиция да ходим заедно до училище, но Дан и Ройъл напуснаха рано. На никой от тях не му вървеше много с книгите.

Наблюдавах го как изора един синор, в края на полето се обърна и направи още една дължина.

— Благодаря, Ройъл — измънках. — Ще го поема.

— Всичко е наред. Ще довърша. Защо не ме следваш и не чистиш камъните?

Постъпих както ми каза и се затътрих след него, като обирах камъни и коренища, слагах ги в кофа, а в края на синора я изпразвах.

— Как се справяш там отзад? — попита той след няколко дължини и се обърна да ме погледне.

— Чудесно — отвърнах.

А после се препънах и изпуснах кофата. Той спря, изчака ме да се изправя и пак продължи. Движеше се бързо и ми беше трудно да спазвам темпото му. Браздите му бяха прави и дълбоки. Много подобри от тези, които бях направила аз. Накара ме да се чувствам непохватна в сравнение с него. И нервна. Непохватно нервна.

— Почвата е добра. Тъмна и богата.

Аз погледнах надолу. Беше черна като влажно кафе.

— Да, така е — съгласих се аз.

— Би трябвало да получите добра реколта. Защо наричате мулето си Благия? Всичко друго е, но не и това.

— Мистериозно е — отговорих аз, доволна, че имам възможност да използвам думата си за деня.

— Наричате мулето си Мис? Мис Благ? Та той е момче.

— Не, не мис Благ. Името му е мистерия, загадка. „Мистериозен“ е думата ми за деня. Всяка сутрин избирам дума от речника, запомням я и се опитвам да я използвам. Това обогатява запаса ми. В момента чета „Джейн Еър“ и почти не ми се налага да проверявам значението на някоя дума. Мистериозен не е нещо, което човек би използвал често в разговор, но ти попита за името на мулето и така ми се удаде възможност. Идеален шанс да...

Ройъл ми хвърли поглед през рамо — обезкуражителен поглед, от който да те побият тръпки — и ме накара да се чувствам като най-голямото дрънкало в района. Затворих си устата и се почудих какво имаха да кажат момичета като Белинда Бекър, че да накарат момчетата да желаят да ги слушат. Аз знаех много думи — много повече от Белинда, която се кикотеше непрестанно и си служеше с изрази като „велико“, „друже“, „безнадеждно безпаричен“, — но явно не правилните. За известно време задържах погледа си прикован в браздите, но ми доскуча и се втренчих в задните части на Ройъл.

Преди не бях забелязвала тази част от мъжкото тяло. Татко си нямаше задник. Беше му съвсем плосък. Мама все му се смееше за това, а той отвръщаше, че го е стопил от работа. Реших, че този на Ройъл е много хубав. Закръглен и вирнат, като че се състоеше от два самуна хляб. В този миг той се обърна и аз се изчервих. Почудих се как би реагирала Джейн Еър, но после осъзнах, че Джейн беше англичанка и се държеше подобаващо, така че поначало не би тръгнала да оглежда задните части на Рочестър.

— Къде е баща ти? — попита Ройъл.

— С Дейзи. Която се отелва. И с Аби. Която не прави такова нещо. Имам предвид не се отелва. — Пожелах си най-накрая да си затворя устата.

Последваха още въпроси. Какъв вид тор използва татко? Колко декара се каним да разчистим? Има ли намерение да сади картофи тази пролет? Ами елда? И не му ли е трудно да се справя с фермата сам?

— Не е сам. Има мен — отговорих аз.

— Но ти още ходиш на училище, не е ли така? Всъщност защо още не си го напуснала? Училището е за децата, а ти си на колко... петнайсет?

— Шестнайсет.

— Къде е Лотън? Няма ли да се връща?

— Да не пишеш колонка за вестника, Ройъл? — попита Лу.

Ройъл не се засмя. За разлика от мен. След това остана мълчалив. Два часа по-късно приключи с цялата нива. Седнахме да починем, а аз му дадох пържена царевична питка и му сипах джинджифилова лимонада в керамично канче. Дадох по малко питка и на Томи, Лу и Бет.

Ройъл наблюдаваше как Том се храни.

— Хъбард все са гладни, нали? Като че никога не могат да се заситят — отбеляза. — Защо си тук, Том?

Томи погледна към жълтата ронлива питка в мръсните си ръце.

— Обичам да помагам на Мати. Обичам да помагам и на баща й.

— Защо не помогнеш на майка си да разоре?

— Ние нямаме рало — измънка Томи, а по врата му плъзна червенина.

— Предполагам, нямате нужда от такова, нали? На нея все някой друг ѝ разорава нивата, нали, Томи?

— Боже, Ройъл, какво те засяга земята на Еми? — намесих се аз, защото не ми допадаше острият му взор, нито отчаяното изражение на някой, попаднал в капан, по лицето на Том. Момчетата на Лумис постоянно влизаха в свади с децата на Хъбард и ги преследваха както хрътки гонят опосуми. Лотън се беше изпречвал между по-малките от тях и Томи при много случаи.

Ройъл вдигна рамене и отхапа от собствената си питка.

— Бива си я — отбеляза.

Точно се канех да кажа, че Аби я беше правила, но после очите му с цвят на мед се спряха на мен, а не на царевичната питка и внезапно грубостта си беше отишла, така че не казах нищо.

Наблюдаваше ме отблизо с леко наклонена глава и аз имах странното усещане, че се кани да отвори устата ми, за да провери състоянието на зъбите или пък да вдигне крака ми и да хвърли поглед на стъпалото. Чух вик и видях татко да маха от обора. Приблужи до нас и седна. Аз му дадох чашата си с джинджифилова лимонада.

— Дейзи роди мъжко теленце — обяви уморено и се усмихна.

Баща ми е много хубав, когато се усмихва със сините си като метличина очи и прекрасните си бели зъби. Вече го прави много рядко и усещането е, сякаш току-що е спрял пороен дъжд. Като че мама всеки момент ще се появи, след като е простирала, и ще се присъедини към нас. Като че Лотън щеше да се покаже измежду дърветата всеки миг с въдица на рамо.

Бет, Лу и Томи се втурнаха да видят новото теленце. Татко допи лимонадата и аз му сипах още. Джинджифиловата лимонада се поглъща по-лесно от обикновена вода, когато си разгорещен и жаден. Водата, смесена с оцет, джинджифил и кленов сироп, става по-лесна за усвояване.

Татко погледна към Ройъл и напоената му с пот риза, а после към мръсните ми ръце, изцапани от събирането на камъни, и към разпрегнатото муле и всичко му стана ясно.

— Задължен съм ти — заяви. — Сеитбата е работа на сина, не на дъщерите. Мислех си, че имам син, който да го върши.

— Татко — произнесох тихо аз.

— Така и не разбрах защо замина. Нищо не би ме откъснало от земя като тази — отбеляза Ройъл.

Цялата настръхнах при тези му думи. Аз също бях ядосана на Лотън, задето беше заминал. Но Ройъл не беше от семейството и по тази причина нямаше право да говори против него. Работата беше там, че аз също не разбирах защо отпътува брат ми. Наясно бях, че двамата с татко имаха разправия. Видях ги да се нападат един друг в обора. Първо с юмруци, а после татко беше грабнал канджата си. След това Лотън се завтече към къщата, събра вещите си в чувал от брашно и отново излезе. Аз тичах след него. Двете с Лу се опитахме да го настигнем, но татко ни спря.

— Оставете го да върви — нареди и ни препречи пътя пред стълбите към верандата.

— Но, татко, не можеш да го оставиш да си тръгне така — заумолявах го аз. — Насред зима е. Къде ще отиде?

— Казах да го оставите да върви! Връщайте се в къщата и си вършете работата.

Той ни избута обратно вътре, хлопна вратата и я заключи, като че се боеше да не избягаме и ние. После всичко се промени толкова много, все едно бяхме загубили и баща си, освен майка си и брат си. Няколко дни по-късно го попитах за какво е била разправията. Но той не ми отговори и гневният блясък в очите му ми подсказа да не го притискам.

Ройъл и татко поговориха за кратко, обсъждайки цените на млякото, кой строи ново селище на езерото форт или пък нагоре по хълма в Биг Мус Лейк и колко гости биха поели, как е редно цените на сметаната и маслото да се вдигнат много през сезона и защо някой би купил помията, която пристига с влака от Ремзен, когато в района има налично съвсем прясно мляко.

После Ройъл вдигна колелото си от каруца и каза, че трябва да отиде до Бърнап. Металният напречник се беше разхлабил и Джордж Бърнап беше единственият, притежаващ ковачница в цялата околност. След като си тръгна, мислех, че ще чуя опяване, задето съм седяла с него и съм пила лимонада, но не стана така. Татко хвана юздите на Благия и го отведе до обора, като по пътя си говореше с него и го питаше как си обяснява това, че Франк Лумис има четирима добри синове, а той няма и един.

СОМ-НИ-ФО-БИ-Я

— В пантеона на великите писатели, на проникновените гласове, Милтън отстъпва единствено на Шекспир — говореше ни госпожица Уилкокс, а токчетата ѝ чаткаха върху голия дървен под, докато крачеше напред-назад из стаята. — Разбира се, някои биха спорили, че Джон Дън заслужава...

— Пссст, Мати! Мати, погледни!

Аз откъсвам очи от книгата, която делим с Уийвър, и плъзвам поглед към чина вляво от мен. Джим и Уил Лумис са закачили паяк на конец, карат го да пълзи, вързан на каишката си, и се кикотят като пълни идиоти. Опитомяването на насекоми беше стихията на момчетата Лумис. Първо Джим измъкваше нишка от ризата си и внимателно оформяше малка примка. После Уил залавяше паяк или муха, докато госпожица Уилкокс беше с гръб към него. Беше почевръст от Ренфийлд в „Дракула“ на Брам Стоукър, но за щастие поне не ядеше уловеното. Задържаше жертвата си в шепи и я разклащаше, докато я замае. После, докато Уил държеше буболечката, Джим нахлузваше примката на врата ѝ. Когато насекомото възвърнеше нормалното си състояние, превръщаше се в главната атракция в цирковата програма на братята Лумис и в зависимост от сезона можеше също така да бъде трикрака жаба, полумъртъв рак, осиротяло синьо сойче или осакатена катерица.

Завъртях очи. На шестнайсет бях прекалено голяма да посещавам общинското училище в Инлет. Възрастта за завършване беше четиринайсет и не всички докарваха дори дотам. Но бившата ни учителка, госпожица Париш, беше говорила за мен и Уийвър на госпожица Уилкокс, преди да напусне. Обяснила ѝ, че сме достатъчно умни да получим гимназиални дипломи и че е жалко, задето не е възможно. Единствената гимназия в района се намирал в Олд Фордж, град на около петнайсет километра южно от Игъл Бей. Прекалено далече, че да се пътува всеки ден, особено през зимата. Щеше да се наложи да отсядаме в нечия къща за през седмицата, а никой от нас не

можеше да си го позволи. Госпожица Уилкокс заяви, че тя ще ни преподаде материала, ако желаем да учим, и започна да го прави. Някога беше преподавала в елитно девическо училище в Ню Йорк и знаеше много.

Миналия ноември беше дошла в къщата ни, за да разговаря с родителите ми по въпроса за дипломата. Мама ни накара всички да се изкъпем преди посещението ѝ — дори татко — и поръча на Аби да изпече джинджифилов кейк, а на мен — да среща косите на момичетата. Този ден мама не можа да слезе от горния етаж и на госпожица Уилкокс ѝ се наложи да се срещне с нея в спалнята ѝ. Не знам какво ѝ бе говорила госпожица Уилкокс, но след като си тръгна, мама ми каза, че трябва да получи диплома, макар татко да настояваше да напусна училище.

С Уийвър прекарахме по-голяма част от годината в подготовка за финалните изпити. Щяхме да се явим на най-тежките възможни, включващи английски език, литература, история, естествени науки и математика. Особено много се тревожех за математиката. Госпожица Уилкокс даваше всичко от себе си в часовете по алгебра, но тя не ѝ беше по сърце. Уийвър обаче го биваше. Понякога госпожица Уилкокс просто му връчваше учителското ръководство. Той се заемаше със задачата и после разясняваше решението на мен и госпожица Уилкокс.

Колумбийският университет е сериозно и доста плашещо учебно заведение и условието за приемането на Уийвър там беше да изкара от В+ нагоре на всички изпити. Учеше усърдно, а също и аз, но докато се мъчех над Милтън този ден, започнах да се чудя защо си правя труда. Уийвър получи писмото си още през януари и въпреки че вече беше дошла втората седмица на април, за мен нямаше такава.

Джим Лумис се наведе и разклати паяка право пред лицето ми. Аз подскочих и размахвах ръце, което му достави огромно удоволствие.

— Ще си го получиш — произнесох безгласно, а после се опитах да върна мислите си обратно към „Изгубеният Рай“, но вървеше тежко. „Сомнифобия“ беше думата ми за деня. Означава патологичен страх от сън. Много подходящо за състоянието ми, защото се боях, че ще заспя от скучната и безкрайно дълга поема. Според госпожица Уилкокс Милтън щял да ни предостави шанс да зърнем Ада и се беше справил успешно. За нас обаче Адът не се олицетворяваше от тежките окови, за които пишеше той. Нито от безспирно горящата сяра или обозримата

тъма. Адът представляваше осъзнаването на факта, че си едва на триста двайсет и петия стих от Книга първа, а остават още единайсет тома. Изтезание без край. Нямаше друго място, разбира се, където бих желала да бъда повече, отколкото в училище, и не обичах да правя нищо друго така, както да чета, каквото и да е... Но Джон Милтън беше ужасна досада. Какво виждаше у него госпожица Уилкокс? Неговият Сатана не плашеше никого и по-скоро представляваше Принцът на мрънкачите, отколкото Принцът на Ада с всички тези тиради, оплаквания и безкрайни надменни речи.

Фесол, Валдарно, Валомброса... Къде, за бога, бяха тези места, почудих се аз. Защо Сатаната не беше решил да посети Норт Удс? Може би Олд Фордж или дори Игъл Бей. Защо не говореше като нормалните хора? С вмъкване на възклицания и въздишки тук и там. Защо малките градчета в окръг Хъркимър никога не се споменаваха в ничия книга? Защо другите места и животът на другите винаги имаха по-голямо значение?

Французинът Дуй Сиймор, който живееше по поречието на Уест Канада Крийк и умееше да оцелява съвсем сам наред с криещата опасност пустища, господин Алфред Вандербилт от Ню Йорк, който беше по-богат от Господ и пътуваше в собствен вагон, и живеещата на Ънкас Роуд Еми Хъбард, която рисуваше най-прекрасните картини, щом се напиеше, а щом изтрезнееше, ги изгаряше в пещта си на дърва, бяха десет пъти по-интересни от дявола на Милтън, от момичетата на Остин, които бяха луди за момчета, или от онзи невротичен глупак на По, който не могъл да измисли по-добро място да погребее тяло, отколкото под собствения си под.

— Защо четем Шекспир, Милтън и Дън? — попита госпожица Уилкокс. — Този път да отговори друг вместо госпожица Гоуки. Господин Бучард?

Майк Бучард се изчерви.

— Не знам, госпожице.

— Опитайте се да налучкате, господин Бучард. Рискувайте с догадка.

— Защото трябва, госпожице.

— Не, господин Бучард, защото са класика. Трябва да познаваме добре и отблизо класическите произведения, ако искаме да разберем творбите, които ги следват, и да напреднем в собствените си

литературни начинания. Разбирането на литературата е като строежа на къща, господин Бучард. Не строим първо третия етаж, а започваме с основите...

Госпожица Уилкокс е от Ню Йорк. Тук никой не строи трети етаж, освен ако не е богат като семейство Бекър или не притежава три мелници като чичо ми Върнън.

— Къде би бил Милтън без Омир, господин Джеймс Лумис? И къде би била Мери Шели без Милтън, господин Уилям Лумис? Ами че без Милтън чудовището на Виктор Франкенщайн не би видяло бял свят...

Само при споменаването на вълшебната дума „Франкенщайн“ момчетата Лумис се изправиха на местата си. Джим се развълнува толкова много, че пусна новия си домашен любимец, паяка, да избяга. Той се добра до ръба на чина му и изчезна, спускайки нишка. Госпожица Уилкокс беше обещала още предишния ноември, че ще прочетем „Франкенщайн“ като последна книга за годината, стига всички — като имаше предвид главно Джим и Уил — да се държат прилично. Само трябваше да прошепне името „Франкенщайн“ и те ставаха кротки и учтиви като църковни прислужници. Допадаше им идеята да бъдат съшити заедно части от мъртви тела. Постоянно говореха как ще съберат жаби и ще ги убият само за да ги съживят отново.

— ... Четем класиците, за да намерим вдъхновение във великите мисли на велики умове... — продължи госпожица Уилкокс, а после се чу внезапно подрънкване. Отново беше изпуснала гривните си. Аби ги вдигна вместо нея. Госпожица Уилкокс често въртеше нещо в ръцете си, докато говореше, като ту сваляше пръстена си, ту го връщаше на мястото му, превърташе парче тебешир между пръстите си или прехвърляше гривните от едната на другата китка. Изобщо не приличаше на старата ни учителка госпожица Париш. Госпожица Уилкокс имаше къдрава кестенява коса и зелени очи, които си представях, че имат съвсем същия цвят като на изумруда, макар никога да не бях виждала изумруд. Носеше златни бижута и най-прекрасните дрехи на света — вталени блузки, красиви вълнени поли и сака, поръбени с копринен ширит. Винаги изглеждаше така странно в простата ни класна стая с ръждясала печка, дървени стени и

пожълтяла карта на света. Подобно на някакво скъпоценно бижу, поставено в стара и очукана кутия за подаръци.

След като ни потормози с още няколко страници на „Изгубеният Рай“, госпожица Уилкокс най-сетне сложи край на урока и разпусна класа. Джим и Уил Лумис изхвърчаха навън от сградата, като пътем удариха Томи Хъбард и се разкрещяха „Хъбард е хърба!“. Двете с Мери Хигби събрахме шестте екземпляра на книгата, които класът ни от дванайсет души си поделеше. Аби избърса дъската, а Лу прибра плочите, които бяхме използвали за урока по аритметика по-рано.

Струпах събраните от мен книги на бюрото и точно се канех да си тръгна, когато госпожица Уилкокс каза:

— Мати, остани за малко, моля те. — По време на часовете се обръщаше към нас с „госпожице“ и „господине“, но извън тях използваше малките ни имена. Казах на Уийвър и сестрите си, че ще ги настигна. Реших, че може би госпожица Уилкокс има нова книга, която да заема от нея, но не беше така. Веднага щом другите си тръгнаха, тя отвори бюрото си, извади пощенски плик и ми го подаде. Беше голям и бежов на цвят. С името ми върху него. Напечатано, а не ръчно изписано. Имаше отбелязан обратен адрес и в мига, когато го видях, устата ми стана суха като шкурка.

— Ето, Мати. Вземи го.

Аз поклатих глава.

— Хайде, страхливка такава! — Госпожица Уилкокс се усмихваше, но гласът ѝ трепереше леко.

Взех го. Госпожица Уилкокс извади емайлрана кутия от чантата си, измъкна цигара и я запали. Леля ми Джоузи веднъж каза на мен и сестрите ми, че госпожица Уилкокс е лека жена. Бет реши, че става дума за теглото ѝ, но аз знаех, че по-скоро е свързано с факта, че пуши и носи косата си къса.

Взрях се в писмото, като се опитвах да събера куража, нужен ми, за да го отворя. Отново дочух подрънкването на гривните на госпожица Уилкокс. Тя стоеше права до бюрото, обхванала лакътя си в шепа.

— Хайде, Мати. Отвори го, за бога! — възкликна най-накрая.

Аз поех дълбоко въздух и разкъсах плика. Вътре имаше единствен лист хартия, който беше прикрепен към старата орфана тетрадка.

„Драга госпожице Гоуки — пишеше на него, — с голямо задоволство ви пиша, за да ви информирам за приемането ви в колежа «Барнард»...“

— Мати?

„Също така се радвам да ви съобщя, че получавате пълна стипендия, която да покрие разходите ви през първата година, при условие, че завършите успешно гимназиалното си обучение. Стипендията може да бъде подновявана всяка следваща година в случай на добър успех и безукорно поведение...“

— Мати!

„Макар образованието ви да куца в някои аспекти — особено що се отнася до чуждите езици, висшата математика и химията, — впечатляващите ви умения в областта на литературата натежават за сметка на тези пропуски. Занятията започват на трети септември, понеделник. От вас се иска да се явите за инструктаж на първи септември, събота. По всички въпроси, свързани с настаняването, се обръщайте към отговарящата за това госпожица Джейн Браунел.

Желая ви всичко най-добро. Декан Лора Дрейк Гил“

— По дяволите, Мати! Какво пише?

Погледнах към учителката си, едва способна да поема дъх, а още по-малко да заговоря. Пише, че ме искат, помислих си. Колежът „Барнард“ ме иска — мен, Мати Гоуки от Ънкас Роуд в Игъл Бей. Пише, че разказите ми са допаднали на самия декан и тя не ги смята за мрачни и обезкуражаващи. Ще бъда обучавана от облечени в черни роби преподаватели със завидно образование. В писмото се казва, че

съм умна, макар да не мога да накарам Благия да помръдне и въпреки грешката ми при осоляването на свинското. Пише, че мога да се издигна в живота, ако реша. Да стана нещо повече от неуго фермерско момиче с фъшкии по обувките.

— Пише, че съм приета — промълвих най-накрая. — И че ще получа стипендия. Пълна стипендия. Стига да издържа изпитите.

Госпожица Уилкокс нададе възглас и ме прегърна. С всичка сила. Хвана ме за ръцете и ме целуна по бузата, а аз видях, че очите ѝ бяха навлажнени. Не разбирах защо приемането ми в колеж значеше толкова много за нея, но се радвах, че беше така.

— Знаех си, че ще успееш, Матилда! Бях сигурна, че Лора Гил ще оцени таланта ти. Разказите, които ѝ изпрати, бяха отлични! Не ти ли казах, че са такива? — Тя се завъртя в кръг, дръпна силно от цигарата си, а после изпусна дима. — Представяш ли си само? — попита тя засмяно. — Ще бъдеш студентка в колеж. Ти и Уийвър. Още тази есен. В Ню Йорк, а не къде да е.

В мига, когато го изрече, в мига, щом заговори за мечтата ми по този начин и я извади на светло, като така я превръщаше в реалност, аз осъзнах колко е невъзможна. Баща ми никога нямаше да ме пусне. Нямах пари и липсваше перспектива за спечелването им. А също така бях дала обещание — такова, което щеше да ме задържи тук, дори да имах всичките пари на света.

Когато се налагаше, татко продаваше теленца за месо. Кравите плачеха толкова жално, задето им отнемаше рожбите, че не можех да стоя в обора. Трябваше да избягам в царевичното поле с ръце, притиснати към ушите си. Ако някога сте чували как кравата плаче за теленцето си, ще разберете усещането, когато нещо красиво се озове в ръцете ви и му се възхищавате захласнати, а после ви го отнемат. В този миг се чувствах именно така и вероятно това се е четяло по лицето ми, защото усмивката на госпожица Уилкокс внезапно помръкна.

— Това лято ще работиш, нали? — попита. — В „Гленмор“?

Поклатих глава.

— Баща ми не ме пуска.

— Е, не се тревожи. Сестра ми Анабел ще ти даде стая и прехрана в замяна на малко домакинска работа. Има градска къща в Мъри Хил и живее съвсем сама в нея, така че ще има предостатъчно

място за теб. Стипендията и Анабел ще ти осигурят таксата за обучение, квартирата и храната. Винаги можеш да си намериш работа, за да платиш за учебниците, транспорт, дрехи и други такива разходи. Като машинописка може би. Или пък на касата в някой магазин. Много момичета се справят някак.

Момичета, които са наясно за нещата, помислих аз. Енергични и самоуверени момичета, облечени в бели блузи и поли от туид, които могат да се справят с пишещата машина или касовия апарат. А не такива в стари избелели рокли и очукани обувки.

— Предполагам, че бих могла — казах неуверено.

— Ами баща ти? Дали ще може да ти помогне?

— Не, госпожице.

— Мати... каза ли си му, нали?

— Не, госпожице, не съм.

Госпожица Уилкокс кимна непоколебимо и решително. Угаси цигарата в долната страна на бюрото и прибра фаса в чантата си. Госпожица Уилкокс знаеше как да не бъде заловена, ако вършеше нещо нередно. Доста странно качество за учителка.

— Аз ще говоря с него, Мати. Ще му кажа, ако искаш — заяви.

Засмях се сухо и безрадостно, а после отвърнах:

— Не, госпожице, не искам. Не и ако не знаете как да се пазите от канджа.

ДЕ-МО-РА-ЛИ-ЗИ-РАМ

— Добър ден, Мати! — подвикна господин Еклър от носа на параходчето си. — Имам нещо ново. Чисто ново. Току-що пристигна. От някоя си госпожа Уортън. Казва се „Къщата на веселието“. Пъхнах я зад чувалите с кафе при буква „У“. Ще я видиш.

— Благодаря, господин Еклър! — отговорих аз, въодушевена от перспективата за нова книга. — Вие четохте ли я?

— Да. Цялата.

— За какво се разказва?

— Трудно е да се обясни. За някакво вятърничаво момиче, което не може да реши дали иска да лови риба, или да приготвя стръв. Не знам защо името ѝ е „Къщата на веселието“. Няма абсолютно нищо забавно.

Плаващата библиотека „Фултън Чейн“ представлява едно миниатюрно помещение или по-скоро килер в трюма на параходчето на господин Еклър. Няма нищо общо с истинска библиотека, каквато имат в Олд Фордж, но пък предлага елемент на изненада. Господин Еклър я използва да складира стоките си и когато в някакъв момент отмести сандък с чай или чувал с царевично брашно, никога не се знае на какво може да попаднете. Също така от време на време главната библиотека в Хъркимър праща по някоя нова книга. Приятно е да държиш в ръцете си книга преди всички други. Докато страниците още са чисти и не се е разръфала. Докато все още мирише на мастило, а не на виолетовата вода на госпожа Хигби, нито на пърженото пиле на майката на Уийвър или на мехлема на леля Джоузи.

Параходчето представлява плаваща бакалия и обслужва селищата и хотелите по Фултън Чейн. Това е единственият магазин на километри. Господин Еклър поема при изгрев-слънце от Олд Фордж и се придвижва по реката, като минава през всичките четири езера, спира на северния бряг при хотел „Игъл Бей“, на източния бряг в Инлет и накрая поема обратно към Олд Фордж. Няма как да не забележите туршиената лодка, както я наричат. Нищо на вода — нито

пък на суша — не изглежда така. Най-нависоко са наредени гюмове за мляко, на палубата стоят кошовите с плодове, а огромната каца с туршия се намира отзад и е причината за името. В трюма има чували с брашно, захар, овес и сол, кошници с яйца, буркани с бонбони, бутилки с мед и кленова меласа, кутии с канела, индийско орехче, пипер, сода бикарбонат, кутии с пури, консерви с еленова пастърма, а също и три обковани с метал сандъци от чай, пълни с лед — единият служи за прясно месо, вторият за риба и третият за сметана и масло. Всичко е спретнато и подредено. Всяко нещо си има своето място, за да не настъпи хаос при лошо време. Господин Еклър продава и още няколко други стоки като пирони и чукове, игли и конци, пощенски картички и писалки, крем за ръце, сироп за кашлица и препарат против насекоми.

Пристъпих на палубата и слязох в трюма. „Къщата на веселието“ беше на буква „У“, както каза господин Еклър, само че бе тикната редом с „Г-жа Уигс от Кабидж Пач“. Понякога господин Еклър объркваше имената на авторите със заглавията на книгите. Вписах заглавието в тетрадката, поставена върху бидона с меласа, а после поразбутах една кошница с яйца, буркан с мраморни топчета и кашон със сушени фурми, но не открих нещо, което не бях чела. Сетих се да взема чувала с царевично брашно, който ни беше нужен. Щеше ми се да можех да купя овесено или бяло брашно вместо това, но царевичното беше по-евтино и изкарваше по-дълго. Канех се да купя петкилограмов чувал. Двайсет и пет килограмовите струваха повече, но на килограм излизаше по-евтино. Казах на татко, но той заяви, че само богатите могат да си позволят да пазаруват изгодно.

Точно се канех да се кача обратно горе, когато нещо ми хвана окоото... Кашон с тетрадки. Наистина красиви тетрадки с твърди корици, приятен десен и лентичка за отбелязване. Оставих брашното на земята, също и книгата на госпожа Уортън и взех една от тетрадките. Страниците бяха бели и гладки. Помислих си, че би било прекрасно да пиша на такава хубава хартия. Тази на старата ми тетрадка беше груба, разграфена с размазани сини линии. Изработката беше толкова небрежна, че по листовите се виждаха парченца дървесина.

Когато се върнах на палубата, забелязах, че на борда се беше качил Ройъл Лумис. Плащаше за две пръчки канела, пет килограма

брашно, кутия прах за зъби и торба пирони. Намръщи се, когато чу сумата, и преброи рестото си два пъти, като не спираше да дъвче някаква клечка.

— Здравей, Ройъл — поздравих го.

— Здравей.

Подадох на господин Еклър петдесет цента от парите на баща си, за да платя за царевичното брашно.

— Колко струва това? — попитах, държейки в ръка една от красивите тетрадки. Имах шейсет цента от връхчетата сладка папрат, които бяхме продали с Уийвър на хотел „Игъл Бей“, и от смолата от смърч, която продадохме на О’Хара от Инлет за дъвки. Знам, че трябваше да дам тези пари на татко. И имах точно такова намерение. Просто още не бях успяла да го сторя.

— Тези тетрадки ли? Скъпи са, Мати. Италиански са. Струват четирийсет и пет цента бройката — отговори. — Следващата седмица очаквам други за по петнайсет цента, ако можеш да изчакаш.

Четирийсет и пет цента бяха сериозна сума, но аз не исках онези от петнайсет цента. Не и след като бях видяла тези. Имах идеи. Безброй идеи. За разкази и стихотворения. Прехапах вътрешната страна на бузата си, докато се опитвах да реша какво да сторя. Знаех, че щеше да се наложи да пиша много, когато отидех в „Барнард“ — ако отидех в „Барнард“, — и може би нямаше да е лоша идея да започна предварително. Уийвър ми беше казал, че трябва да използвам думите, а не да ги колекционирам, и бях убедена, че те щяха да се леят върху тази хубава хартия, а щом веднъж приключех с изписването им, можех да ги затворя на сигурно място между кориците. Също като в истинска книга. Започна да ме разяжда чувство за вина. Извадих парите от джоба си и бързо ги подадох на господин Еклър, така че да е свършено и да не мога да променя решението си. После наблюдавах, останала без дъх, докато увиваше покупката ми в кафява хартия и я завързваше с канап. Благодарих му, докато ми подаваше пакета, но той не ме чу, защото господин Пулинг, началникът на гарата, го питаше за цената на портокалите.

Докато слизах от палубата, чух господин Еклър да подвиква след мен:

— Почакай, Мати!

Обърнах се.

— Да, господине?

— Кажи на баща ти, че искам да купя от него мляко. Имам ограничено място за гюмове и свършвам млякото още преди да съм стигнал до форт Лейк. Ще му давам празните и ще взимам четири или пет пълни. Мога да продавам и на връщане, ако имах какво.

— Ще му предам, господин Еклър, но знам, че вече е обещал на „Гленмор“, а също на „Хигбис“ и „Уолдхайм“. Освен това на хотел „Игъл Бей“. И други са питали, но той не е сигурен, че ще има толкова много.

Господин Еклър изплю малко сдъвкан тютюн в езерото.

— Колко е голямо стадото му в момента?

— Двайсет глави.

— Само двайсет? Но той има... Колко... Над двеста и четирийсет декара земя, нали? Може да пасе много повече от двайсет.

— Изчистили сме само сто декара и голяма част е разорана за садене.

— Какво прави с останалото? Над сто декара гора не помага с нищо на един фермер. Плаща данък върху тази земя, нали? Върху земя, която дори не използва! Трябва да я разчисти за пасище, а не да я държи така. Добре е да увеличи стадото си.

— Има намерение да я разчисти. Имаше намерение. Но после... Ами... Откакто го няма Лотън... е доста трудно — обясних тихо с ясното съзнание, че Ройъл чува всяка моя дума.

Господин Еклър кимна. Изглеждаше смутен. Знаеше, че Лотън е заминал. Всички знаеха. Беше ме питал за причината, но не можах да му обясня. Нито на Уийвър или на Мини, нито на никой друг, който искаше да знае. Мама я нямаше, защото почина. Това можеше да се обясни на хората. Брат ми също го нямаше. Онзи брат, който веднъж изхарчи всичко от продажбата на стръв на богати безделници, за да ми купи тетрадка и писалка, след като ме откри разплакана в обора, защото татко не искаше да ми ги купи.

— Е, кажи му да дойде да се видим, Мат. Ройъл, ти също кажи на баща си да дойде. Току-що видях, че разчистват около езерото Търд за две нови селища. Лон Уд започна да строи на неговата земя, а и Мийкър и Феървю правят подобрения. Прииждат все повече и повече летовници, а още дори не е дошло лятото. Ако някой от вас има възможност да ми предостави мляко, мога да го продам.

— Да, господине, ще му предам — обещах аз и тръгнах към къщи с бърза крачка. Бяхме свършили училище преди час. Сестрите ми сигурно бяха далече пред мен. Имаше да се дои, да се рине тор, да се нахранят прасетата и пилетата, а също и семейството.

Чух трополене по палубата зад гърба си.

— Искаш ли да те повозя, Мат? — чу се нечий глас до мен. Беше Ройъл.

— Кого? Мен ли?

— Наоколо няма друг на име Мат.

— Добре — отвърнах, благодарна за предложението. Царевичното брашно тежеше, а и така щях да стигна много по-бързо до дома.

Сложих брашното отзад в каруцата и се покатерих върху твърдата дървена седалка, за да се наместя до Ройъл. В Норт Удс всички се придвижват с каруци. Всички, които имат здрав разум. Някои от по-скорошните заселници с техните новопостроени летовнически селища докараха автомобилите си, но бързо ги зарязаха. Каруцата е нещо просто — само няколко дъски и няколко свързани лоста под тях, едно или две места за сядане и може би покривало отгоре. Но простите неща работят най-добре. Дъските притежават еластичност и това ви предпазва да си разбиете зъбите от друсане по лош път.

— Дий! — изкомандва Ройъл конете. Убеди ги да направят завой пред хотела, теглейки скърцащата каруца, като в същото време успя да се размине с покрит кабриолет, превозваш току-що пристигналите с параходчето „Клиъруотър“ туристи, които пътуваха за Биг Мус Лейк. Двойката дорести коне бяха нови. Татко каза, че господин Лумис ги купил евтино от някакъв човек близо до Олд Фордж, чиято земя била отнета от банката. Те цвилеха и пръхтяха, притеснени от кабриолета, но Ройъл успя да ги успокои.

Вдигна ръка за поздрав към данъчния служител господин Сатърлий, който ни отмина на път за хотела. Господин Сатърлий също помахна, но не се усмихна.

— Обзалагам се, че идва от дома на Хъбард — заяви Ронил. — Ще обяви заповест на земята им. Негодната за нищо Еми пак не е платила данъците.

Грубостта му ме учуди. При това не за първи път.

— Ройъл, какво имаш срещу Хъбард? — попитах. — Те са просто едни бедняци. Не вредят на никого.

В отговор получих изсумтяване. Ройъл не заговори изобщо, докато се движехме по дългия път, водещ към хотела, отминахме наторената му зеленчукова градина и разкопаното картофено поле. Отминахме гарата и пресякохме релсите, след което се озовахме на главното шосе — тесен неравен път, свързващ Олд Фордж и Инлет. Всичко на всичко Игъл Бей беше това — залив на езерото Форт с един хотел, гара, релси и неравен път. Дори не представляваше село. По-скоро беше посока. Освен ако по случайност не живееш там. Тогава беше дом.

Докато Ройъл насочваше впряга към Ънкас Роуд, изведнъж се обърна към мен и каза:

— Още ли играеш на онази игра?

— Каква игра?

— Онази твоята. В която се лигавиш с разни думи и такива неща.

— Не е лигавене — отговорих отбранително. Караше думата ми за деня да звучи като нещо детинско и глупаво.

— Наистина ли всеки ден проверяваш по някоя нова дума?

— Да.

— Коя е днес?

— Деморализирам.

— Какво означава?

— Да пречупиш духа на човек. Да го лишиш от мъжество и сила на духа.

— Изрецитира го на един дъх. Паметливо момиче си, дума да няма.

— „Паметливо“.

Ройъл говори като всички момчета по нашия край. Казва „мишкувам“ вместо „претърсвам“, „миндер“ вместо „канапе“. Мама ни шамаросваше, ако говорехме така. Казваше, че звучим като селяци.

Ройъл използваше погрешно и фразата „в никой случай“. Отвърщаше на Лотън „И аз, в никой случай“, когато брат ми казваше, че иска да иде да лови риба. Неведнъж се опитвах да му обясня, че така изразява несъгласие да иде на риба с Лотън, когато всъщност има предвид обратното, но не успях да му го набия в главата. Поне не казваше „таквоз“ и „оногоз“, което все пак беше нещо.

Той кимна към книгата в скута ми.

— Какво е това?

— Роман. „Къщата на веселието“.

Той поклати глава.

— Думи и измислици — отсече и зави по Ънкас Роуд. — Не разбирам какво намираш в тях. Губене на време, ако питаш мен.

— Не съм те питала.

Ройъл не ме чу или не се впечатли от казаното, ако ме беше чул. Просто продължи да говори.

— Човек трябва да умее да чете и пише, разбира се, за да се справя в живота, но нищо повече от това. Думите са просто думи. Не са нищо кой знае колко интересно. Не е като да отидеш на лов или за риба.

— На теб откъде би могло да ти е ясно, Ройъл? Ти не четеш. Няма нищо по-вълнуващо от една книга.

Клечката се премести от лявата страна на устата му към дясната.

— Така ли?

— Да, така — отрязах, за да сложа точка. Или поне така си мислех.

— Аха — отговори той. После дръпна юздите. Силно. И изстреля: — Дий! — С пълно гърло. Чух как конете изпръхтяха, когато той им даде свобода. Каруцата завибрира и после набра скорост.

Погледнах към впряга, млади, жизнени и непредвидими коне, а после към Ънкас Роуд, който беше осеян с камъни, дупки и неравности.

— Бързате ли, Ройъл? — попитах.

Той ме погледна. Лицето му беше сериозно, но очите му блестяха палаво.

— За първи път излизам с тях. Нямам представа какво умеят. Със сигурност ми е интересно да разбера що за коне са... Дий!

Конете се втурнаха напред, опъвайки юздите, а чаткането от подковите им в твърдата земя заотеква наоколо. Романът на госпожа Уортън се изплъзна от скута ми и тупна на пода заедно с новата ми тетрадка.

— Ройъл, спри! — изкрещях и се вкопчих в ритлата. Каруцата се тръскаше и подскачаше с такава сила върху набраздения път, че си представях как някой от нас ще изхвърчи от нея. Но Ройъл не спираше.

Вместо това стана прав, изплющя с юздите и пришпори впряга още повече.

— Престани! Веднага! — изпищях аз. Но той не можеше да ме чуе. Беше прекалено зает да подвиква и да се смее.

— Спри, Ройъл! Моля те! — заумолявах го. В този миг попаднахме на голяма дупка и аз излетях от мястото си. Ударих си главата в облегалката и не паднах само защото се хванах за крака му. Встрани от пътя ми се мярнаха някакви цветове. Синият гащеризон на Лу, жълтата рокля на Бет. Те ще кажат на татко, помислих трескаво аз. След като Ройъл убие и двама ни, поне те ще могат да обяснят на татко какво се е случило.

Завихме така рязко, че почувствах как колелата от дясната страна се отлепиха от земята, а после отново се строполиха долу. Успях да се изправя, като все още стисках Ройъл с една ръка, а с другата се бях вкопчила в ритлите. Вятърът освободи косата ми, а очите ми се насълзиха. Хвърлих поглед зад нас и видях, че над пътя се е вдигнал облак прах. След цяла вечност, както ми се стори на мен, Ройъл най-сетне забави темпото първо до тръс и накрая до спокоен ход. После седна. Конете опъваха юздите и клатеха глави, защото искаха още. Той им говореше нежно и успокоително.

— Иха! — извика към мен. — За миг си помислих, че ще се озовем в канавката. — И после ме докосна. Наведе се към мен и притисна ръка към сърцето ми. Опря дланта си в ребрата ми. Пръстите му се настаниха под гърдта ми. За един кратък миг, преди да го перна, почувствах как сърцето ми бие силно под ръката му.

— Сърцето ти тупка, та ще се пръсне — отбеляза той и се засмя. — Как може една книга да се мери с това?

Аз си събрах нещата от пода на каруцата с треперещи ръце. Върху предната корица на романа на госпожа Уортън имаше петно, а задната беше деформирана. Искях да отвърна на Ройъл с нещо находчиво и рязко. Желаях да защитя така обичаните от мен книги, да му обясня, че съществува разлика между вълнуващо преживяване и кошмар, но бях прекалено разгневена, че да говоря. Опитах се да успокоя дишането си, но с всяка глътка въздух поемах в себе си неговия аромат — на сгорещена кожа, разорана пръст, коне. Затворих очи, но само за да го зърна изправен в каруцата, висок и силен на фона на небето. Дързък. Безстрашен. Съвършен и красив.

Замислих се за думата си за деня. Деморализирам — лишавам от мъжество. Дали едно момиче можеше да бъде лишено от мъжество, запитах се. И то от момче? Възможно ли е да си изгуби ума?

Хамлет отново се лигави. Тънки струйки слюнка се точат от устата му. Изсумтява леко, после изпръхтява и накрая се оригва продължително и гръмко. Той е най-малко харесваният от мен гост след онзи от маса шест. Сервирам му палачинка от чинията, която държа, а той я поглъща наведнъж. Изяжда половин печено пиле на всяко хранене, една пържола и дузина палачинки. Би изял десет дузини, стига да можеше да се докопа до тях.

Хамлет принадлежи на господин Филип Престън Палмър ескуайър — адвокат от Метукън, Ню Джърси. За първи път го видях преди две седмици, точно след като пристигна. Втурна се в трапезарията и ме притисна в един ъгъл в опит да отмъкне подноса с бекон от ръцете ми. Става дума за Хамлет, не за господин Палмър.

— Няма да ти направи нищо, мила! — викна господин Палмър от фойето. — Казва се Хамлет. Знаеш ли защо го кръстих така?

— Не, господине, нямам представа — отговорих аз, защото не исках да му разваля удоволствието. Гостите идват в „Гленмор“ за удоволствие.

— Защото е датски дог! Ха-ха-ха. Схвана ли?

Бих искала да обясня на господин Палмър колко стара и глупава е тази шега, но вместо това отвърщам:

— О, разбира се! Колко находчиво от ваша страна!

По време на работата си в „Гленмор“ научих това-онова. Като например кога да казвам истината и кога да си премълчавам. Благодарение на усмивките и ласкателните думи си спечелих одобрението на господин Палмър и допълнителен долар на седмица, за да храня и разхождам Хамлет. В гората. Далече от хотела. Защото гнусното чудовище дриска като кон.

Обикновено не чакам с нетърпение вечерната разходка на Хамлет, но днес съм доволна, че предстои. Въпреки усилията ми, не успях да се добера до мазето през цялата вечер и писмата на Грейс Браун още са в джоба ми. Измислих обаче нов начин да се отърва от тях и Хамлет ще ми помогне.

Свърших с храненето на кучето и отнесох чинията обратно в кухнята. Вечерята приключи преди повече от час. Наоколо е сумрачно. В кухнята няма никой, с изключение на мияча на чинии Бил и помощник-готвача Хенри, който държи в едната си ръка нож за месо, а с другата рови из едно чекмедже.

— Хамлет те поздравява, Хенри — казвам му аз. — Истинското име на Хенри е Хайнрих. Германец е и започна работа в „Гленмор“ в същата седмица като мен.

— Да пържа палачинки за куче — изсумтява той. — Затофа ли дойдох ф Америка? Мати, виждала ли си бруза ми?

Има предвид бруса.

— Не, съжالياвам, Хенри, не съм — отговарям и тръгвам обратно към вратата. Повтарям му отново и отново, че да точиш ножове по тъмно е на лош късмет. Той обаче не ми вярва, така че му скрих бруса. Напоследък наоколо цари прекалено много лош късмет и без негова помощ.

— Хайде, момче — казвам аз.

Черните уши на Хамлет щръкват. Маха с опашка. Освобождавам повода му от дръжката на празен гюм за мляко. Минаваме покрай задната фасада на хотела и Хамлет вдига крак на една от колоните на верандата.

— Престани! — гълча го аз и подръпвам повода, но той не помръдва, докато не се облекчи порядъчно. Озъртам се притеснено с надеждата, че госпожа Морисън не ни е видяла. Или пък готвачката. За мой късмет те не са наоколо. — Да вървим, Хамлет. Слушай какво ти говоря — нареждам му аз.

Той подтичва до мен. Прекосяваме предната морава и се насочваме към езерото. Хвърлям поглед през рамо. Целият хотел „Гленмор“ е осветен. Виждам хора по верандата. Огънчетата на пурите на мъжете блестят като светулки в мрака. Жените наподобяват привидения в своите дълги бели рокли.

Стигаме до брега.

— Почакай, Хамлет — поръчвам му. Той стои търпеливо, докато аз събирам шепа камъни. — Хайде — нареждам муи го повеждам към пристана. Той прави няколко крачки. Ноктите му почукват по дъските и после ги забива в тях. Не му харесва как пристанът се издига и снижава от тласъците на водата. — Хайде, момче. Всичко е наред. Да

проверим дали има по кого да полаеш. Това много ще ти хареса, нали? Хайде, Хамлет... добро куче — увещавам го аз, но той не помръдва, така че аз изигравам жокера си и вадя от джоба си студена палачинка. Той ме следва доволен.

Чуствам, как писмата се удрят в крака ми, докато вървя, напомнят за присъствието си и ме тормозят. Скоро обаче ще се отърва от тях. Краят на дока е на по-малко от три метра разстояние. Всичко, което трябва да сторя, е да развържа панделката, която държи снопчето в едно цяло, да пхна някой и друг камък в пликите, да ги вържа отново заедно и да ги хвърля във водата. Не е точно каквото ме помоли Грейс Браун, но ще свърши работа. Езерото е дълбоко близо четири метра на мястото около пристана — по-навътре е дори по-дълбоко, — а аз хвърлям добре.

Най-накрая стигам. На самия ръб на пристана съм. Пускам поводата на Хамлет и стъпвам на него, за да му попреча да избяга. Точно посягам към джоба си, за да извадя писмата, когато от тъмното прозвучава нечий глас.

— Каниш се да плуваш ли, Мат?

Така се стряскам, че извиквам и изпускам камъните. Поглеждам надясно и виждам Уийвър да седи на ръба на пристана, все още облечен в черното си сако на сервитьор и с крачоли, навити до коленете.

— Ройъл наясно ли е, че се срещаш с друг зад гърба му? — пита той и кима към Хамлет.

— Много смешно, Уийвър! Уплаши ме до смърт!

— Извинявай.

— Какво правиш тук? — питам, но осъзнавам, че вече знам отговора. Всяка вечер идва тук, за да скърби. Не трябваше да го забравям.

— Гледах лодката — отговаря. — Онази, с която излязла да плава онази двойка. Изтеглили са я със „Зилфа“.

— Къде е?

— Ето там. — Той сочи към далечния край на пристана. Там е привързана малка лодка. Възглавничките са изчезнали и скобите за греблата са празни. — След вечеря отидох в салона. За да я погледна. — Той се взира в езерото. Затваря очи. Когато ги отваря, страните му са мокри.

— О, Уийвър, недей — прошепвам и докосвам рамото му.
Ръката му намира моята.
— Мразя това място, Мати — казва ми. — То убива всичко.

ПО-СЪР-НАЛ

Преди се чудех какво би станало, ако съдбите на героите от книгите можеха да се променят. Ами ако сестрите Дашуд имаха пари? Може би Елинор би заминала на пътуване и би оставила господин Ферърс да се щура из гостната. Ами ако Катрин Ърншоу просто се беше омъжила за Хийтклиф и беше спестила толкова много ядове на всички? Ами ако Хестър Прин и Димсдейл се бяха качили на онзи кораб и бяха оставили далеч зад гърба си Роджър Чилингуърт? Понякога ми беше мъчно за тези герои, като виждах, че никога няма да могат да излязат извън границите на своята история, но пък от друга страна, ако биха могли да разговарят с мен, много вероятно щяха да ми кажат да си задържа съчувствието и снизхождението, защото аз бях в същото положение.

Или поне така виждах нещата в средата на април. Беше минала една седмица от пристигането на писмото от колежа „Барнард“, но аз не се бях доближила до решение как да се озова там. Щеше да се наложи да набера ужасно много връхчета сладка папрат и да предам цяла каруца смола от смърч, за да спестя достатъчно пари за билет за влака, учебници и може би нова блуза и пола. Само да можех да отглеждам свои собствени пилета, да ги пържа и да ги продавам на туристите като майката на Уийвър, помислих си. Или да задържам парите от яйцата, както мъжът на Мини й позволяваше да прави.

Над главата ми прелетя синя сойка и нададе писък, с което ме изтръгна от мислите ми. Вдигнах поглед и осъзнах, че бях отминала пътя, водещ към Клиф Хаус на езерото Форт, и почти бях стигнала до отбивката към къщата на приятелката ми Мини Симс. По-точно Мини Компо. Все забравях. Подредих снопчето теменужки, което носех. Бях ги набрала за Мини. За да я разведря. Оставаше само месец до раждането на бебето и тя беше изтощена и чувствителна. Уморена, ревлива и посърнала.

„Посърнал“ е думата ми за деня и означава да имаш болнав тен или неестествена бледност. Да изглеждаш болен, уморен или

нешастен, лишен от целеустременост и воля. Думата показва различни свои аспекти също както новородените котенца имат белези от Панзи, котката, обитаваща хамбара, и от Шадоу, дивия котарак.

Малко преди да стигна отбивката — неравен черен път, по който на места бяха подредени трупи, за да бъде възможно преминаването, — пред погледа ми изникна къщата на Мини. Състоеше се от едно помещение и беше изградена от трупи, ниска и схлупена, наподобяваща жаба. Джим, мъжът на Мини, я беше построил от дървета, които сам бе отсякъл. Тя би искала къща, облицована с дъски, боядисана в бяло и украсена с червен борд, но това изискваше пари, а те нямаха много. Върху калната земя бяха наслагани греди, които служеха за пътека. В предния двор имаше три обгорели пъна, черни и неподредени като зъбите на старец. Джим беше разчистил парче земя зад къщата за зеленчукова градина и беше оградил пасище за овцете и кравите им. Имотът им се намираще на северния бряг на езерото Форт и те се надяваха някой ден да могат да приютят пансионери, когато имаха повече разчистена земя и построяха по-хубава къща.

Джим обичаше да казва, че всички стоим върху златна мина и че всеки мъж със силен гръб и поне мъничко амбиция би могъл да спечели състояние. Баща ми твърдеше същото, както и господин Лумис. И това само защото госпожа Колис П. Хънтингтън, чийто съпруг притежаваше селището Пайн Нот на езерото Ракет, имаше крехка физика и чувствителни задни части.

Преди всеки желаещ да достигне до езерото Форт, трябваше да вземе влака до Утика, да го смени с друг, за да се добере до Олд Фордж, после да се качи на параходчето и да пропътува цялата дължина на Фултън Чейн, преминавайки през всички езера едно след друго. Желаящите да продължат нататък трябваше да се качат на файтон до езерото Ракет или да вървят до Биг Мус, но всичко това се промени, когато господин Хънтингтън реши да доведе госпожа Хънтингтън да види новото му летовническо селище. Пътуването ѝ се отразило толкова зле, че каза на съпруга си да построи железопътна линия между Игъл Бей и Пайн Нот или щяло да се наложи да прекарва летата сам.

Господин Хънтингтън разбираше много от железопътни линии — беше построил такава по цялата дължина между Ню Орлиънс и Сан Франциско. Имаше заможни приятели със селища в близост до

неговото, които подкрепиха начинанието му. Издействаха одобрение от страна на щата, като казаха, че достъпът с влак би предизвикал подем в този беден провинциален район, и така първият влак премина преди шест години. Татко ни закара с каруцата, за да го видим. Аби плака, когато пристигна, а Лотън плака, когато отпътува. Скоро след това бяха положени релсите по линиите „Мохоук“ и „Малоун“, които водеха на север от Олд Фордж вместо на изток. Работниците разчистваха пътеки през пущинака, за да могат да превозят траверсите и металните клинове. Това позволи на хора като господин Спери да построят хотели в гората. Заприиждаха туристи и изведнъж Игъл Бей, Инлет и Биг Мус Лейк се превърнаха в нещо повече от поселища на дървосекачи и фермери. Вече представляваха модерна лятна дестинация за хората, желаещи да избягат от горещината и шума на големите градове.

Хотелите „Игъл Бей“ и „Гленмор“ имаха парно отопление, канализация, телеграфни апарати и дори телефони. Да отседнеш в тях за седмица струваше между дванайсет и двайсет и пет долара. Гостите им се хранеха с омари, пиеха шампанско и танцуваха под звуците на музика от оркестър, докато в Игъл Бей няхахме дори училище. Нито поща, църква или магазин. Железопътните линии бяха донесли подем, но той като че ли не искаше да се задържи. Щом дойдеше Денят на труда, тръгваше си заедно с туристите и ни оставяше сами с надеждата, че в периода от май до август сме изкарали достатъчно от продажба на пържени пилета, сервиране и пране на чаршафи и покривки, та да изхраним себе си и животните по време на дългата зима.

Завих по черния път и докоснах писмото от „Барнард“ в джоба си. Бях го донесла да ѝ го покажа. Вече го бях показала на Уийвър и той заяви, че трябва да замина, без значение какво ще ми струва. Каза, че трябва да поместя всяка планина, да срещна смело всяко изпитание, да преодоля всяко препятствие, да сторя невъзможното. Реших, че прекалено много се е вживял в „Граф Монте Кристо“.

Исках да чуя мнението на Мини по отношение на „Барнард“, защото тя беше умна. Изработи сватбената си рокля от изрезки от платове на леля си и съм я виждала как превръща овехтяло вълнено палто в нещо наистина стилно и ново. Ако имаше начин да се сдобия с билет до Ню Йорк от нищото, тя щеше да го знае. Също така исках да я попитам за дадените обещания и да разбера дали трябва да ги спазиш

точно по начина, по който си ги дал, или може да ги приспособиш малко.

Имах да казвам на Мини толкова много неща. Обмислях дори да споделя с нея за пътуването в каруцата на Ройъл, но този ден не успях да ѝ кажа нищо, защото от средата на покритата с греди пътека чух писък. Ужасяващ писък, изпълнен със страх и болка. Идваше от къщата.

— Мини! — извиках аз и изпуснах цветята. — Мини, какво става?

Получих в отговор единствено провлечен гърлен стон. Бях сигурна, че някой се опитва да я убие. Изтичах на верандата, сграбчих една цепеница и се втурнах вътре, готова да цапардосам нападателя по главата.

— Остави я на земята, глупачке такава — прозвуча женски глас зад гърба ми.

Друг писък разцепи въздуха, преди да успее да се обърне, за да разбере кой говори. Погледнах към другия край на стаята и видях приятелката си. Лежеше на леглото, плувнала в пот, като се гърчеше и крещеше.

— Мини! Мин, какво има? Какво не е наред?

— Няма нищо ненаред. Ражда — отговори гласът зад гърба ми.

Обърнах се и видях яка руса жена, която топеше парчета плат във вряща вода. Госпожа Крего. Акушерката.

Раждане. Бебето. Мини раждаше бебето си.

— Но тя... още не ѝ е дошло времето — заекнах аз. — Едва в осмия месец е. Остава ѝ още цял месец. Доктор Уолас каза, че ѝ остава още месец.

— Тогава доктор Уолас е по-голям глупак и от теб.

— Огъня ли ще разпалваш, Мат? — прозвуча слаб и пресипнал глас.

Аз се обърнах отново. Мини гледаше към мен и се смееше, а аз осъзнах, че все още държах цепеницата вдигната. После смехът секна също така бързо, както беше започнал, и тя изпъшка, а по лицето ѝ отново се изписа страх. Видях как се гърчи и впива пръсти в чаршафите, зърнах разширените ѝ от уплаха очи.

— О, Мати, болката е раздираща — изплака тя.

Аз заплаках заедно с нея, но госпожа Крего ни се разкрещя, че и двете сме глупави и безполезни. Постави тенджерата с кърпи до леглото, редом със столчето за доене, после грабна цепеницата от ръката ми и ме изтика към Мини.

— След като си тук, по-добре да помогнеш — каза. — Хайде, да я настаним в седнало положение.

Но Мини не искаше да се изправя до седнало положение. Заяви, че няма да го направи. Госпожа Крего седна на леглото зад нея и започна да бута, а аз дърпах, така че със съвместни усилия я наместихме до ръба. Камизолата ѝ беше вдигната чак до кръста, но нея не я беше грижа. Мини, която беше така срамежлива, че се притесняваше да се преоблече пред мен, когато оставаше да преспи у дома.

Госпожа Крего слезе от леглото и коленичи пред нея. Раздалечи коленете на Мини и хвърли поглед помежду им, а после поклати глава.

— Това бебе не знае какво иска. Първо решава да се появи порано, а сега изобщо няма хабер да излиза — отбеляза тя.

Аз се опитвах да не гледам към кървавите струи, които се стичаха по бедрата на Мини. Нито към локвата кръв в леглото. Госпожа Крего изстиска водата от една изпускаща пара кърпа и я положи на гърба на Мини. Това като че ли я облекчи леко. Накара ме да я придържам на място и отиде да търси нещо в кошницата си. Извади сухи билки, парче корен от джинджифил и бурканче с пилешка лой.

— Бях тръгнала да посетя Арлийн Тани нагоре по пътя, терминът ѝ е след седмица, и реших да се отбия да проверя как е приятелката ти, макар да не е моя пациентка — обясни ми госпожа Крего. — Открих я в безпомощно състояние на предните стълби. Каза, че болките се появявали и изчезвали от два дни насам. Ходила при лекаря, но той ѝ казал да не се тревожи. Такъв глупак. Ще ми се да го видя как ще изпитва болки в продължение на два дни и това няма да го тревожи. Късметлийка е, че наминах. А още по-голяма късметлийка е, че и ти се отби. Ще са нужни двама души, за да изродим това бебе.

— Но... но, госпожо Крего — започнах да заеквам. — Аз не мога да помогна... Аз... не знам какво да правя.

— Ще се наложи. Няма кой друг — отсеке непоколебимо госпожа Крего. — Помагала си на баща си да изражда крави, нали?

Същото е. Почти същото.

О, не, не е, помислих аз. Обичах кравите, но Мини обичах толкова много повече.

Следващите шест часа бяха най-дългите в живота ми. Госпожа Кrego ме стопи от работа. Накладох огън в огнището, за да затопля къщата. Разтривах гърба, краката и стъпалата на Мини. Госпожа Кrego седна на столчето за доене и потърка корема на Мини, после го притисна и долепи ухо до него. Коремът на Мини беше толкова голям, че ме плашеше. Чудех се как намиращото се вътре изобщо ще излезе от там. Дадохме й рициново масло, за да засилим контракциите. Тя го повърна. Накарахме я да стане и да крачи из стаята. Отново я сложихме да седне. Накарахме я да коленичи, накарахме я да приклепне, накарахме я да легне обратно на леглото. Госпожа Кrego й даде да хапне малко джинджифил. Тя го повърна. Аз я погалих по главата и запях любимата й песен „Няма ли да се прибереш у дома, Бил Бейли?“, само че замених Бил Бейли с Джим Компо, а това я разсмиваше, когато не стенеше.

В следобедните часове госпожа Кrego извади нова билка от кошницата си. Див джоджен. Мини успя да го задържи в стомаха си и болките се засилиха. Беше в пълна агония. Внезапно получи потребност да напъва, но госпожа Кrego не й позволяваше. Вместо това тя положи огромни усилия върху корема на Мини — разтриваше го, потупваше го и го мачкаше, докато не остана без дъх и от нея не започна да се лее пот. После дръпна рязко коленете на Мини и отново се втрени помежду им.

— Ти, малко изчадие... Хайде! — изкрещя и изрита столчето за доене. Мини се облегна на мен и заплака от изтощение и обезвереност. Аз я обгърнах с ръце и започнах да я люлея, като че беше мое бебе. Тя погледна към мен, очите й търсеха моите, и каза:

— Мати, ще кажеш ли на Джим, че го обичам?

— Няма да му говоря такива сладникави неща. Кажи му го сама, когато бебето излезе.

— Няма да излезе, Мат.

— Тихо. Ще излезе. Просто му е нужно малко време. Това е всичко.

Отново започнах да пея песента за Бил Бейли, но не ми беше до това. Наблюдавах госпожа Кrego, докато пеех. Тя загреваше още вода.

Натопа ръце в нея, после ги насапуниса, а също и китките си нагоре чак до лактите. След това ги натри с пилешка лой. Започна да ми се повдига. Не исках Мини да разбере какво я чака, така че ѝ казах да затвори очи и започнах да потърквам нежно слепоочията ѝ, като пеех тихо. Мисля, че задряма за няколко секунди. Или може би припадна.

Госпожа Кrego изправи столчето за доене с крак и седна на него. Положи ръце върху корема на Мини и започна да движи длани по него. Не продумваше. Изглеждаше ми, сякаш слуша посредством пръстите си. Намръщи се, докато слушаше, и за първи път зърнах страх в нейния поглед.

— То кани ли се да излиза вече? — попитах.

— Те.

— Какво?

— Бебетата са две. Едното е с краката напред. Ще се опитам да го обърна. Задръж я, Мати.

Аз преплетох ръцете си с тези на Мини. Тя отвори рязко очи.

— Какво става, Мат? — прошепна. Звучеше толкова уплашена.

— Всичко е наред, Мин. Всичко е наред...

Но не беше.

Госпожа Кrego положи лявата си ръка на корема на Мини. Дясната изчезна под камизолата. Мини изви гръб и изпищя. Бях убедена, че госпожа Кrego ще я погуби. Държах здраво ръцете ѝ и зарових лице в гърба ѝ, като се молах всичко да свърши.

Никога не бях знаела, че става така с жените. Никога. Винаги ни изпращаха у леля Джоузи, когато на мама ѝ дойдеше моментът. Оставахме за през нощта и когато се върнехме, мама ни се усмихваше с ново бебе в ръцете.

Бях прочела толкова много книги и в никоя от тях не се казваше истината за идването на бебетата на бял свят. Дикенс не го правеше. Майката на Оливър просто умира по време на раждане и това е всичко. Същото важи и за Бронте. Катрин Ърншоу ражда дъщеря си, и толкова. Няма кръв, няма пот, нито болка и страх, няма напрежение и смрад.

Писателите са проклетни лъжци. Всички до един.

— Обърнало се е! — извика внезапно госпожа Кrego.

Аз се престраших да ѝ хвърля един поглед. Ръцете ѝ лежаха на коленете на Мини. Дясната беше покрита с кръв. Виковете на Мини се

бяха превърнали в кратки и насечени стонове, каквито издава животно, ако е тежко ранено.

— Хайде, момиче, напъвай! — кресна госпожа Крего.

Аз пуснах ръцете на Мини. Тя сграбчи китките ми и ги стисна така силно, че помислих, че ще ги счупи, и се напъна с всички сили. Чувствах тялото ѝ притиснато към моето, усещах как костите ѝ се разместват и пукат и бях удивена. Никога не бях очаквала, че Мини Симс, която не беше способна да вдигне от печката големия метален казан, докато варяхме в него кленов сироп — или поне в случаите, когато Джим Компо беше наоколо, за да го стори вместо нея, — има у себе си толкова сили.

Тя изсумтя, докато се напъваше. И изпръхтя.

— Издаваш звуци като прасе, Мин — прошепнах аз.

В този момент тя започна да се смее — с налудничав неконтролируем смях — и се отпусна върху мен, но не за дълго, защото госпожа Крего ме нахока и ми нареди да си държа устата затворена, а на Мини каза да продължи да напъва.

И тогава със звук, който представляваше смесица от писък, сумтене и пръхтене и сякаш се разнасяше от недрата на земята, а не от гърлото на Мини, бебето се появи.

— Ето го! Хайде, Мини, напъвай! Добро момиче! Добро момиче! — повтаряше одобрително госпожа Крего, докато насочваше бебето навън.

Той беше миниатюрен и син на цвят, беше покрит с кръв и нещо, подобно на лой, така че никак не ми се стори привлекателен. Започнах да се смея, доволна да го видя въпреки вида му, а две секунди по-късно госпожа Крего ми го подаде и аз се разплаках, поразена, задето държа в ръце току-що роденото бебе на най-старата ми приятелка. Бебето също плачеше. Ревеше, та се късаше.

Второто бебе, момиченце, се появи с много по-малко мъки. Върху лицето имаше риза. Госпожа Крего я отстрани и я хвърли в огъня.

— За да спрем дявола да я отнесе — обясни. Не можех да си представя защо би искал такова нещо.

Госпожа Крего завърза дебелата сива пъпна връв, висяща от коремчетата на бебетата и я преряза, което ме накара да се олюлея. След това извади игла и конец и започна да шие Мини. Вече бях

сигурна, че ще припадна, но тя не го допусна. Бързо ме изтръгна от замаяното ми състояние. Почистихме Мини и бебетата, после намерихме чисти чаршафи за леглото, а окървавените накиснахме във вода. Госпожа Крего запари за Мини чай от копърново семе, магарешки бодил и хмел, за да стимулира кърмата ѝ. Нареди ми да седна и да си поема дъх. Така и направих. Затворих очи с намерение да се отморя само за минутка, но явно бях заспала, защото когато ги отворих, видях Мини да кърми едното от бебетата, а наоколо се носеше аромат на прясно печени бисквити и вряща супа.

Госпожа Крего ми подаде чаша обикновен чай и докосна челото ми с opakото на дланта си.

— Изглеждаш по-зле от Мини — подхвърли и се засмя. Мини също се засмя.

Аз не се присъединих към тях.

— Никога няма да се омъжа — заявих. — Никога.

— Не ли?

— Не. Никога.

— Е, ще я видим тази работа — отговори госпожа Крего. Изражението ѝ беше омекнало. — Болката спира, Мати. И спомените избледняват. Мини ще забрави за този единствен ден.

— Тя може и да го забрави, но не и аз — отвърнах.

По верандата се чуха стъпки и на вратата се появи Джим, който опяваше за вечерята си. Млъкна в мига, когато зърна мен и госпожа Крего и жена си с двете бебета в леглото.

— Имаш син — съобщи му госпожа Крего. — А също и дъщеря.

— Мин? — прошепна той, загледан към жена си в очакване на потвърждение от нея.

Мини се опита да промълви нещо, но не успя. Просто вдигна едното от бебетата и му го подаде. Емоциите, изписани по лицата на двама им, бяха толкова силни и така неподправени, че трябваше да отклоня поглед. Не беше редно да ги виждам.

Размърдах се на стола си, като се чувствах неловко и не на място, и чух прошумоляването на писмото в джоба ми. Бях така развълнувана, че ще разкажа на Мини за „Барнард“, но вече не ми се струваше толкова важно.

Взрях се в чашата си с чай, чудейки се какво е да имаш онова, което имаше Мини. Някой да те обича така, както Джим обичаше нея.

Да имаш две мънички същества, които зависят изцяло от теб.

Зачудих се дали тези неща бяха най-важни, или беше по-добре да имаш думи и разкази. Госпожица Уилкокс имаше книгите, но нямаше семейство. Сега Мини вече имаше семейство, но с бебетата на ръце нямаше да може да чете дълго време занапред. Някои хора като леля ми Джоузи и отшелникът Алва Дънинг нямат нито любов, нито книги. Не познавах никого, който да има и двете.

ЖА-ЛО-ВИТ

— Така ли харчиш парите, които ти давам? Нижеш глупави стихчета?

Подскочих при звука на нечий ядосан глас, като за няколко секунди не бях сигурна къде се намирам. Очите ми привикнаха със светлината на лампата и зърнах под ръката си новата тетрадка, а до нея стоеше речникът ми, отворен на думата ми за деня. Осъзнах, че е късно вечерта и съм заспала на масата в кухнята.

— Отговори ми, Мати!

Поизправих се на стола.

— За какво говориш, татко? Какви пари? — промърморих, примигвайки срещу него.

По лицето му беше изписан гняв, а в дъха му се долавяше мирис на алкохол. В просъница си спомних, че беше ходил до Олд Фордж рано същия ден, за да продаде кленовия сироп. Общо шест литра. Бяхме сварили близо две хиляди и триста литра суровина, за да го получим. При тези свои пътувания имаше навика след това да се отбие в някоя кръчма, да пийне чаша или две уиски от печалбата и да побъбри по мъжки. Обикновено не се връщаше преди полунощ. Бях предвиждала да съм в леглото далече преди този час.

— Парите за домакински разходи! Петдесетте цента, които ти дадох за торба с царевично брашно! За това ли ги изхарчи?

Преди да успея да му отговоря, той сграбчи новата ми тетрадка от масата и откъсна стихотворението, което пишех.

— „Гмурец надава писък жаловит сред клони, брулени от вятъра сърдит“ — прочете на глас. После смачка листа, отвори вратата на пещта и го хвърли върху жаравата.

— Моля те, татко, недей. Не съм похарчила парите за домакински разходи за това. Кълна се. Царевичното брашно е в мазето. Купих го преди два дни. Можеш да погледнеш — замолих се аз, докато се пресягах за тетрадката си.

— Тогава откъде взе пари за това? — попита, като я държеше надалече от мен.

Преглътнах с усилие.

— Брах връхчета сладка папрат. И събирах смола от смърч. Заедно с Уийвър. Продадохме ги. Изкарах шейсет цента.

Онова мускулче на лицето на татко затрептя. Когато най-накрая заговори, гласът му беше дрезгав.

— Искаш да кажеш, че ядем каша дни наред, а ти през цялото време си разполагала с шейсет цента?

Последва силно и рязко изплющяване, а главата ми завибрира и в следващия миг бях на пода, без изобщо да съм сигурна как съм се озовала там. Докато не усетих вкус на кръв в устата си и зрението ми не се проясни, за да видя как баща ми се беше надвесил над мен с вдигната ръка.

Той примигна и снижи юмрука си. Аз се изправих. Бавно. Краката ми трепереха и не ме държаха. Бях паднала на бедрото си и то пулсираше. Подпрях се на кухненската маса и обърсах кръвта от устата си. Не можех да погледна към татко и затова се втренчих в масата. Върху нея имаше сметка от продажба и пари — една мръсна смачкана банкнота. Десет долара. За шест литра кленов сироп. Знам, че се беше надявал на двайсет долара.

В този момент погледнах към него. Изглеждаше уморен. Безкрайно уморен. Също така изхабен и стар.

— Мати... Мати, съжалявам... Не исках да... — заговори той и протегна ръка към мен.

Аз се отдръпнах.

— Няма значение, татко. Лягай си. Утре ще орем горната нива.

Стоя по бельо и се приготвям да си лягам. Комбинезонът лепне по кожата ми. Чувствам го като някакъв парцал. Жегата в таванското помещение на „Гленмор“ е нетърпима, а въздухът е толкова малко, че едва успявам да дишам. Това не е толкова лошо в нощ като тази, когато ти се налага да делиш спалнята със седем други момичета и всички сте обслужвали маси, мили сте съдове и сте почиствали стаи в юлските горещини, а после никоя от вас не се е къпала и дори не сте ходили да плувате в продължение на три дни.

Влиза готвачката. Сочи и хока, като нарежда на едно от момичетата да пхне обувките си под леглото, на друго да вдигне полата си от пода, докато крачи из стаята.

Аз окачвам полата и блузата на кука от моята страна на леглото, а после измъквам фибите от кока, който Ейда ми беше направила сутринта — като на момичетата на Гибсън е, но на илюстрациите в „Лейдис Хоум Джърнъл“ изглежда много по-добре. После смъквам чорапите си и ги просвам на перваза на прозореца да се проветрят.

— Франсес Хил, утре да си лъснеш обувките. Чуваш ли ме? Мери Ан Суийни, остави това списание...

Лягам върху избелелия юрган на едната половина от старото желязно легло, което делия с Ейда. Ейда е коленичила от другата страна и се моли. Аз бих искала да се моля, но не мога. Думите не идват.

— Чуйте ме, момичета. Искам да заспите незабавно. Без четене и бърбрене. Утре ще ви вдигам рано. Точно в пет и трийсет. И да не чувам хленчене. Ще пристигнат какви ли не хора, важни хора, и искам да изглеждате безупречно. Никакво шепнене, клюкарстване и бърборене. Ейда?

— Да, готвачке.

— Лизи?

— Да, готвачке.

— Госпожа Морисън изисква от вас безукорно поведение. Наспете се добре, момичета, и не забравяйте да споменете в молитвите си онова бедно създание в салона.

Чудя се как би било възможно да мисля за мъртвото момиче долу и да спя добре. Чувам как Ейда се надига от пода, после усещам как дюшекът се разклаща. Намества възглавницата си и шава. Сгушва се на една страна, а после се обръща по гръб.

— Не мога да заспя, Мат — прошепва и се обръща към мен.

— Нито пък аз.

— Не беше много по-голяма от нас. Поне аз така си мисля. Според теб възможно ли е онзи млад мъж още да е жив?

— Може и да е жив. Не намериха тяло — отговарям аз в опит да прозвуча обнадеждана.

— Още са навън. Господин Спери, господин Морисън и няколко други мъже. Видях ги да поемат към гората след вечеря. Носеха фенери.

За кратко оставаме смълчани. Аз се обръщам на една страна и плъзвам ръка под възглавницата. Пръстите ми докосват писмата.

— Ейда?

— Аха?

— Когато обещаеш нещо на някого, задължително ли трябва да го спазиш?

— Мама казва, че е задължително.

— Дори онзи, на когото си го обещал, да е умрял?

— Особено тогава. На смъртното си легло чичо ми Ед накарал леля Мей да обещае, че никога няма да сваля портрета му от стената, дори да се омъжи повторно. Е, тя се омъжи за чичо Лиман и новият ѝ съпруг не беше възторжен Ед да следи всяко негово движение. Но леля Мей не искаше да наруши обещанието си. Така че Лиман купи парче черен плат и го залепи върху образа на Ед. Като превръзка за очи. Според леля Мей всичко е наред, защото Ед никога не бил споменавал нищо за превръзка на очите. Но не можеш да се отметнеш от обещанието си към покойник. Ще се върне и ще те преследва, ако го сториш. Защо питаш?

Ейда мига с големите си тъмни очи и въпреки че в стаята е адска жега, изведнъж чувствам хлад. Обръщам се по гръб и се вирам в тавана.

— Ей така, без причина — отвръщам.

ЮРАЯ МАЛОЛЗИЕЦА, НОЩНО ГЪРНЕ, АФРИКАНСКИ ГЛИГАН

Йоан Кръстител изглеждаше по-прашен, отколкото е редно. Дори за човек, прекарал живота си в бродене из пустинята.

— Мати, бъди внимателна! Знаеш, че тези фигурки означават всичко за мен.

— Да, лельо Джоузи — отговорих аз, докато бършех леко порцелановото лице на Йоан.

— Започни от най-горния рафт и се придвижвай надолу. По този начин няма...

— Да сипя прах върху вече почистеното.

— Устатниците не прокопсват в този живот.

— Да, лельо Джоузи — отговорих послушно аз. Не исках да ядосвам леля си. Не и този ден. Исках да е в добро настроение, тъй като най-накрая бях измислила начин да се добера до „Барнард“ — такъв, който не включваше одобрението на баща ми или работа в „Гленмор“.

Леля ми Джоузи имаше пари. При това не малко. Мъжът ѝ, чичо ми Върнън, печели добре от мелниците си. Може би, само може би, надявах се аз, щеше да ми заеме малко.

Чистех къщата на леля ми както всяка сряда след училище. А тя седеше на един фотьойл до прозореца и ме наблюдаваше как се трудя, както всяка друга сряда. Леля ми и чичо ми живеят в най-хубавата къща в Инлет — триетажна, със златиста на цвят дъсчена облицовка и тъмнозелена украса. Нямаат деца, но леля ми притежава близо двеста статуетки. Казва, че не може да върши нищо, защото костите я болят поради ревматизъм. Татко твърди, че и него биха го болели костите, ако по тях имаше толкова много сланина. Леля ми беше едра жена.

Татко не харесва леля ми Джоузи и не иска да чистя дома ѝ. Казва, че не съм роб — което звучеше смешно от неговата уста, — но нямаше какво да се направи по въпроса. Започнах да помагам на леля си, за да зарадвам мама — Джоузи не беше добре и мама се тревожеше

за нея, — и не беше редно да спра да го правя само защото мама е умряла. Знаех, че тя не би искала да стане така.

Леля Джоузи също не харесва татко. Никога не го е смятала достоен за майка ми. Джоузи и мама са израснали в голяма къща в Олд Фордж. Джоузи се омъжила за богаташ и смятала, че мама трябва да стори същото. Според нея мама беше прекалено изтънчена, че да живее във ферма, и често ѝ го казваше. Веднъж се скараха на тази тема, когато мама беше бременна с Бет. Седяха в кухнята на Джоузи и пиеха чай, а аз бях в дневната. От мен се очакваше да бърша прах, но вместо това аз подслушвах.

— Тази огромна ферма... и толкова много работа, Елън — опяваше леля ми. — Седем бебета... три от които вече са погребани, защото не са били достатъчно силни, защото ти не си достатъчно силна... и сега още едно е на път. Къде ти е умът, за бога? Ти не си за работа на полето. Ще си съсипеш здравето.

— Какво искаш да направя, Джоузи?

— Откажи му, за бога. Не е редно да те кара.

Последва дълго и напрегнато мълчание. Най-накрая мама отсече:

— Не ме кара. — И после вратата на дневната едва не ме удари по главата, когато тя влетя в помещението и ме поведе към къщи, макар да не бях свършила с почистването. След това двете не си говориха в продължение на седмици, а когато най-накрая се сдобриха, вече нямаше критики по адрес на баща ми.

Леля ми умее да бъде ужасно дразнеща и на моменти ме вбесява, но през повечето време ми е жал за нея. Тя смяташе, че статуетките по рафтовете, бялата захар в чашата чай и дантелите на бельото са онова, което има значение, но това беше така само защото двамата с чичо Върнън не спяха в една стая, както правеха майка ми и баща ми, също така чичо Върнън никога не я беше целувал по устните, ако мисли, че никой не ги вижда, нито ѝ беше пял песни, с които да я разплаче, като например онази за госпожица Клара Върнър и нейния любим Монро, който загубил живота си, докато изкоренявал пънове.

Поставих Йоан Кръстител на мястото му и взех фигурката на Исус в Гетсиманската градина. Качеството на тази не беше особено добро. Изражението на лицето му беше странно, а цветът на кожата зеленикав. Изглеждаше повече като човек със стомашни проблеми, отколкото като някой, на когото му предстои да бъде разпнат. Стиснах

го здраво, за да привлече вниманието му, а после му отправих кратка молитва да направи леля ми по-сговорчива.

Докато го лъсках, се почудих защо изобщо някой би колекционирал такива боклуци. Думите бяха толкова по-хубаво нещо за колекциониране. Не заемаха място и никога не се налагаше да ги чистиш от прах. Макар да се налагаше да призная, че този ден не бях имала особен късмет с думата си за деня. „Юрая Малоазиеца“ бе първата дума, предложена ми от речника, последвана от „нощно гърне“ и „африкански глиган“. Затворих книгата отвратена.

След Исус следваше Библията, върху която беше изписано с букви от истинско четиринайсеткаратово злато „Свето писание“. Взех я и точно се канех да кажа на леля си за „Барнард“ и да ѝ поискам парите, но тя заговори преди мен.

— Внимавай да не ѝ свалиш златото — смърти ме.

— Да, лельо Джоузи.

— Четеш ли от Библията, Мати?

— Понякога.

— Трябва да отделяш повече време за Светото писание и по-малко за романи. Какво ще отговориш на Бог в деня на Страшния съд, когато те попита защо не си чела от Библията?

Ще му кажа, че на издателите му няма да им се отразят зле няколко урока по писане, казах. На себе си.

Изобщо не смятах Светото писание за нещо кой знае какво. В него се говореше прекалено много за зачеване и наказания. И нямаше кой знае какъв сюжет. Някои от историите ставаха — като за преминаването на Мойсей през Червено море, тази за Йов или за Ноевия ковчег, — но който и да ги беше писал, можеше да постигне много повече с тях. Бих искала да знам например какво си е мислела госпожа Йов, когато Бог унищожил цялото ѝ семейство заради глупав облог. Или пък как се е чувствала госпожа Ной, когато децата ѝ са се намирили в безопасност на ковчега заедно с нея, докато е наблюдавала как всички други деца се давят. Или как го е понесла Мария, когато римляните забивали пирони право в дланите на сина ѝ. Знам, че всичко това е писано от пророци и светци, но това не би им помогнало в класната стая на госпожица Уилкокс. Пак би ги оценила със „среден“.

Оставих Библията на мястото ѝ и се захванах със седемте смъртни греха: гордост, завист, похот, лакомия, леност, алчност.

Налагаше се да се кача на стълба, за да ги достигна. Намираха се на рафт над двойния прозорец на дневната.

— Ето я и Маргарет Прюн — отбеляза леля ми, докато се взираше през прозореца към къщата на доктор Уолас от другата страна на улицата. — Тази седмица посещава лекаря за втори път. Не казва какво ѝ е, но не е нужно. Аз знам. Слаба е като клечка. И е прекалено бледа. Рак на гърдата. Просто го знам. Също като майка ти, мир на праха ѝ. — Последва въздишка, а после подсмърчане и накрая леля Джоузи започна да бърше очите си с кърпичка. — Горката Елън — зарида.

Бях свикнала с подобни изпълнения. Леля ми нямаше кой знае какви занимавки и притежаваше навика да зацикля на някоя тема.

— Виж, лельо Джоузи — посочих аз към къщата на лекаря. — Влиза госпожа Хауард. На нея какво ѝ е?

Леля ми се закашля и бързо дръпна завесата.

— Ишиас — отговори, значително разведрена. — Има прищипан нерв на гръбначния стълб. Сподели, че болките са ужасни.

Леля Джоузи обожава болестите. Способна е да говори за признаци и симптоми с часове и се брой за голям авторитет, що се отнася до хрема, хемороиди, херпес зостер, смъкната матка, херния и обриви.

— Ето я и Алма на път за вкъщи — съобщи, докато протягаше шия. Алма Макинтайър беше жената на пощаджията и добра приятелка на леля ми. — С кого е, Мати? С кого говори? Подава ли му нещо?

Аз погледнах през прозореца.

— С господин Сатърлий е — отговорих. — Подава му пощенски плик.

— Така ли? Чудя се какво ли има в него. — Тя почука на стъклото в опит да привлече вниманието на госпожа Макинтайър или това на господин Сатърлий, но те не я чуха. — Арн е бил забелязан у Хъбард два пъти тази седмица. Знаеш ли нещо по въпроса?

— Не, лельо.

— Ако научиш нещо, да ми кажеш на всяка цена.

— Да, лельо — отговорих аз, като се мъчех да намеря удобна пролука в разговора, та да отправя молбата си, но леля не ми даде възможност.

— Ето я и Емили Уилкокс — продължи, докато наблюдаваше учителката ми. — Мисли се за кой знае какво. Никога няма да си намери съпруг. Никой не харесва прекалено умните жени.

Леля Джоузи трябва да четете Милтън, помислих си. Той твърди същото, но с по-префърцунени думи.

— Знаеш ли какво, Мати, сигурна съм, че Емили Уилкокс е от семейство Айвърсън Уилкокс от Ню Йорк, но е странно, защото Айвърсън Уилкокс имат три дъщери — две омъжени и една стара мома. Така каза Алма, а тя няма как да не знае. Все пак брат ѝ беше уредник в Сагамор, а семейство Уилкокс летуваха там, но Анабел Уилкокс е госпожица и Емили Уилкокс е госпожица. Алма казва, че на писмата винаги пишело „госпожица Уилкокс“. И Емили преподава. Щом е учителка, нормално е да е госпожица. Получава писма от някоя си госпожа Едуард Мейхю. Алма е сигурна, че става дума за Шарлот, третата сестра, и тя очевидно е омъжена. Но ако само една от тях е стара мома, защо има две, към които се обръщат с „госпожица“? Също така получава писма от Айвърсън младши — това е брат ѝ, разбира се. Също така и от Тиодор Бакстър — за него не знам кой е. И от господин Джон Ван Ек от „Скрибнър и синове“, издателство. Защо една млада жена ще си кореспондира с издатели? Те са доста съмнителни типове. Помни ми думата, Мати, у тази жена има нещо лековато.

Леля Джоузи произнесе всичко това почти без да си поеме дъх. Татко казва, че чичо Върнън трябва да я даде под наем на ковачницата. Можело да я използват вместо духало. В мига, когато учителката ми зави зад ъгъла и излезе от полезрението на леля ми, тя престана да я очерня и смени темата. Беше мой ред.

— Чух, че онзи ден си флиртувала с Ройъл Лумис — заяви.

Аз изпъшках и се почудих дали цялата страна беше научила. Все още не бях чула нищо от Уийвър, който без съмнение щеше да каже: „Боже, Мат, винаги съм знаел, че си падаш по тъпащи, но Ройъл Лумис?“

Лу се беше занасяла с мен, а после каза на всички, които познава, и те също ме подкачаха. Положих всички усилия да гледам добродушно на нещата, но не можех. Всеки, който не беше сляп, можеше да види колко хубаво момче е Лумис и колко невзрачна съм аз. Да продължават да опяват как го харесвам беше наистина жестоко. Все едно да питаш сакато момиче какво ще облече за танците.

— Не съм флиртувала — отвърнах на леля си. — Просто с Ройъл се случи да бъдем на туршиената лодка по едно и също време и той ме откара до вкъщи. Това е всичко.

Но едно обикновено возене до дома не беше никаква клюка и леля ми не приемаше такова обяснение.

— Хайде, Мати, ясно ми е, когато момиче харесва момче...

Аз не казах нито дума и продължих да бърша прах.

— Имам подарък за теб, скъпа — издърдори тя. — Видя ли онази красива покривка на кухненската маса? За теб е.

Бях я видяла. Беше стара, пожълтяла и орфана. Чудех се дали иска да я изпера, или да я изкърпя, или да я изхвърля. Разбирах обаче, че трябва да ѝ благодаря многократно, защото тя очакваше именно това. И мама би искала да постъпя точно така. Така че го направих.

— Няма нищо, Матилда. Може би ще успея да ти помогна с чеиза. Имам предвид, след като се сгодиш, разбира се. Може с чичо ти Върнън да осигурим порцелановия сервиз и приборите...

Аз се обърнах към нея, решена да прекратя приказките за годеж, преди нещо от тях да стигне до Алма Макинтайър, оттам да се разпространи из целия Инлет и да се върне обратно до Игъл Бей чак до ушите на самия Ройъл Лумис.

— Не мислиш ли, че малко избързваш със заключенията, лельо Джоузи? Той просто ме откара до вкъщи.

— Хайде, Мати, разбирам неохотата ти да придаваш прекалено голямо значение на това, наистина я разбирам. Ти си много разумна и вероятно си мислиш, че интерес от страна на момче като Ройъл Лумис е повече, отколкото може да очаква невзрачно момиче като теб. Но не ти е от помощ да си прекалено срамежлива. Щом проявява интерес, би било добре да се възползваш. Може да не получиш друга възможност с някого като Ройъл.

Почувствах как лицето ми пламва. Наясно съм, че имам прекалено много лунички и тънка кафява коса. Мама казваше, че е с цвят на кестен, но не е така. Обикновено кафява е, като очите ми. Знам, че ръцете ми са загрубели и кокалести, а освен това съм ниска и набита. Разбирам, че не изглеждам като Белинда Бекър или Марта Милър — руса, с бяла кожа и грациозна, с панделки в косата. Наясно съм за всичко това, но не ми е нужно да ми бъде напомняно от леля ми.

— О, Мати, мила, не исках да те карам да се изчервяваш! Това те тревожеше, нали? Личеше, че има нещо. Няма нужда да си така скромна! Ясно ми е, че всичко това е ново за теб, и разбирам, че сигурно ти е трудно, особено след като изгуби скъпата си майка. Моля те, не се тормози, мила. Разбирам задълженията на майката към дъщеря ѝ и след като твоята собствена вече я няма, аз ще заема мястото ѝ. Има ли нещо, което искаш да знаеш, мила? Нещо, което да трябва да ме попиташ?

Стиснах фигурката, която лъсках.

— Да, лельо Джоузи, има.

— Питай, мила.

Имах намерение речта ми да е съдържана и обмислена, но думите ми се изляха подобно на необуздан поток.

— Лельо Джоузи, можеш ли... Би ли... Искам да отида в колеж, лельо Джоузи. Щом си се канила да ми дадеш пари за сервиз и прибори, вместо това би ли ми ги дала за учебници и билет за влака? Приета съм. В колежа „Барнард“. В Ню Йорк. Подадох молба през зимата и влязох. Искам да уча литература, но нямам нужните пари, а татко не ме пуска да работя в „Гленмор“, както възнамерявах, та си помислих, че ти... чичо Върнън...

Всичко се промени, докато говорех. Усмивката на леля Джоузи се смъкна от лицето ѝ като лед от метален покрив.

— ... Не е нужно да ми ги подаряваш, ако... не го искаш. Може само да ми ги заемеш. Ще ти се издължа... до последния цент. Моля те, лельо Джоузи. — Последните ми думи се снижиха до шепот.

Леля ми не отговори мигом. Гледаше ме по начин, който ме накара да разбера как се е чувствала Хестър Прин на ешафода.

— Също толкова лоша си като безполезния си брат — отсече най-накрая. — Себична и нехайна. Сигурно идва от страна на Гоуки, защото определено не е присъщо на рода Робъртсън. Какво си въобразяваш, за бога? Как ще оставиш сестрите си, когато те се нуждаят от теб? При това, за да заминеш за такова ужасно място като Ню Йорк! — Тя кимна към фигурката, която стисках. — Гордост. Много подходящо. Гордостта предшества падението. Много високо се целиш, Матилда. Не знам кой те поощрява за това, но по-добре да слезеш на земята. При това бързо.

Лекцията би продължила още дълго, но внезапно подушихме дим. Това накара леля ми да скочи от стола си и да се втурне в кухнята като стрела, за да нагледа пая, който печеше. Въпреки че е инвалид, умее да се движи бързо като водна змия, стига да реши.

Аз останах на стълбата, загледана в статуетката в ръката си. Не си права, лельо Джоузи, помислих. Не ме тласка гордост. Грехът ми е друг. По-лош е от всички останали, които са спонтанни, моментни и наситени. Този се спотайва у теб и те яде отвътре, както прави свинската тения с вътрешностите на прасето. Това е осмият смъртен грях. Онзи, който Бог е пропуснал в списъка.

Надежда.

КСЕ-РО-ФИ-ЛЕН

Кухнята на госпожа Лумис беше толкова подредена и чиста, че ме плашеше. Също както и самата госпожа Лумис. Престилката ѝ винаги беше ослепително бяла, тази жена репризираше дори кърпите си за съдове. Стоях в кухнята и заедно с Лу и Бет, и се извинявахме заради Дейзи, кравата ни. Тя и телето ѝ бяха разбили оградата, дяляща нашата земя от тази на Франк Лумис. Виждах ги през кухненския прозорец как се въргалят в гъола за къпане на кравите.

— Съжалявам за оградата, госпожо Лумис — заговорих аз. — Татко се залови да я ремонтира. Ще е готова до час, най-много два.

Тя откъсна поглед от картофите, които белеше, и втренчи светлосините си очи в мен.

— Това е за втори път този месец, Мати.

— Знам, госпожо. Не разбирам защо го прави. Нашето вирче е достатъчно добро — отговорих, като сучех в ръце вързаното в примка въже, което бях донесла, за да успее да отведе Дейзи обратно.

— Баща ти с люцерна ли я храни?

— Не, госпожо.

— Тогава просто е вироглава. Вържете я в обора за няколко дни и ѝ намалете храната. Това ще я вкара в пътя.

— Да, госпожо — отговорих аз с ясното съзнание, че не бих причинила такова нещо на Дейзи. — Ами предполагам, че ще е добре да отида да я хвана. Хайде, Лу, Бет.

Когато се появихме, госпожа Лумис тъкмо беше извадила от фурната сладки с меласа. Стояха на плота, за да се охладят, и изпълваха въздуха с аромат на джинджифил и карамфил. Сестрите ми не можеха да откъснат поглед от тях. Госпожа Лумис забеляза, че ги гледат. Тънките ѝ устни изтъняха още повече. Подаде на момичетата една да си я разделят. На мен не даде нищо. Предишния ден бях видяла господин Лумис да носи яйца на Еми Хъбард. Стори ми се мило от негова страна и се почудих как търпи такава проклета и стисната съпруга.

„Ксерофилен“ е думата ми за деня. Означава „способен да се развива в среда с по-ниска влажност, пригоден към сух регион“. Докато стоях в безупречно чистата кухня на госпожа Лумис, където нямаше изпускащи се кучета, изпохапани от бълхи членове на семейство Хъбард или пожълтели листа от календар, които да се бръчат по стената, аз се почудих дали думата важеше само за растения или и за хора.

— Ще проверя дали някое от момчетата е наоколо, за да ви помогне — каза госпожа Лумис. — Уил! Джим! Ройъл! — извика през прозореца.

— Всичко е наред, ще се справим — отвърнах аз и се запътих към задната врата.

Отминах обора и се насочих към гьола за кравите. Лу и Бет вървяха по петите ми, като всяка гризваше миниатюрни хапки от своята половинка от курабията в състезание чия ще изкара по-дълго. Дейзи се намираше в далечния край на гьола в близост до пасището на Лумис. Издаваше ужасни звуци, като мучеше, сякаш са ѝ отрязали и четирите крака. Телето Болдуин — кръстено така от Бет, защото имало продълговато лице като собственика на погребалното бюро господин Болдуин — също вдигаше шум.

— Хайде, Дейзи. Насам, Дейзи — изкрещях аз, докато търках пръсти едни в други, като че нося нещо за ядене. — Хайде, момиче!

Лу и Бет доядоха трохите от курабията и също започнаха да викат кравата. Комбинацията от крясъците на трите ни и мученето на кравата и телето създаваше сериозна врява.

— Звучите като градския оркестър на Олд Фордж. Също толкова шумни и без никакъв синхрон.

Обърнах се. Беше Ройъл. Ръкавите на ризата му бяха навити и излагаха на показ мускулестите му, вече покафенели от слънцето ръце. Беше зачервен от работа, а бузите му бяха покрити с прах. Стоеше с ръце в джобовете, а яките му крака бяха стъпили здраво на земята като на някой, който се намира точно където му е мястото. Също както това важеше за сребристите потоци и за сивите облаци, пълзящи бавно по небето, и за елените в гората. Беше също така красив като изброените неща. Спираше ми дъха. Очите му бяха като кехлибар. Не с цвят на лешник, не и на мед от елда, както си бях мислила. Имаха тъмния и топъл нюанс на кехлибара. Златистата му и прекалено дълга коса се

къдреше около ушите и по врата. Яката на ризата му беше отворена и аз не успях да откъсна поглед от участъка гладка кожа, който се виждаше под нея. Видя накъде гледам и аз се изчервих. Здравата.

— Нима в никоя от книгите ти не се казва как да измъкнеш крава от гьол? — попита.

— Не ми е нужно да чета в книга как да измъкна крава от гьол — сопнах се и повиках Дейзи още по-гръмогласно. Когато това не подейства, метнах примката по нея, но успях единствено да стресна Болдуин. Той побягна още по-навътре във водата и майка му го последва.

Ройъл се наведе и събра няколко камъчета, после заобиколи Дейзи и се прицели в гръб. Първият я изненада, а вторият я накара да се размърда. Тя се затича право към нас. Лу успя да я задържи, а аз нахлузих примката на главата ѝ, като я хоках шумно. Не се налагаше да връзваме Болдуин. Той щеше да последва майка си.

Благодарих на Ройъл, макар това да ме изяждаше отвътре.

— Не знам защо идва тук — взех да се оправдавам. — Нашият гьол си е много хубав.

Ройъл се засмя.

— Не идва тук, за да се къпе. Причината е в него — отговори, сочейки към пасището от другата страна на гьола. В началото не разбрах за какво говори, но после го забелязах — стоеше в самия край на полето под сенките, хвърляни от няколко бора. Бикът. Беше огромен, страховит и черен като нощта. И ни наблюдаваше. Видях как примигва с тъмните си очи, а кадифените му ноздри потръпнаха и се помолих дялящата ни ограда да е по-здрава, отколкото онази, която Дейзи беше успяла да строши.

— Ами отново ти благодаря, Ройъл. По-добре да си вървим — казах и заотстъпвах към черния път, водещ обратно до дома.

— Ще ви изпратя — рече той.

— Не е нужно.

Ройъл вдигна рамене.

— Не е кой знае какво.

— Искам аз да я водя, Мат — настоя Бет. Позволих ѝ. Тя запя друга от песните на татко. Лу вървеше до нея, късо подстриганата ѝ коса се вееше свободно, а маншетите на работния гащеризон на Лотън се влачеха по земята.

Ройъл говореше за фермерски дела, докато вървахме. За царевицата, която с Дан щели да посадят, и как баща му обмислял да купи овце. Приказваше непрестанно, като не ми даваше възможност да се намеся. След известно време обаче спря да си поеме дъх и точно се канеше да продължи, когато аз обявих, че ще ходя в колеж. Обясних му, че съм приета в „Барнард“ и само да успея да намеря някакви пари, ще отида.

Той се закова на място.

— Защо искаш да правиш такова нещо, за бога? — попита смръщено.

— За да уча, Ройъл — троснах се аз, ядосана заради реакцията му. — А и защо изобщо те е грижа?

Той отново вдигна рамене.

— Няма причина. Просто не го разбирам, това е всичко. Баща ти наясно ли е за плановете ти?

— Не, и ти не го уведомявай — предупредих.

Бяхме изостанали зад сестрите ми и кравата и никак не беше изненадващо, че на половината път до Ънкас Роуд те изчезнаха зад хълма.

Изненадващото обаче беше, че внезапно Ройъл спря и ме целуна. По устата. Бързо и страстно. Аз не се възпротивих, не можех — бях неспособна да говоря. Всичко, за което успях да мисля, беше, че целувките на момчета като Ройъл Лумис бяха за момичета като Марта Милър, а не като мен. Той отстъпи една крачка назад и ме погледна. Имаше странно изражение на лицето си, такова, каквото Лу придобива, когато вкусва нещо сготвено от мен и се мъчи да реши дали може да го преглътне.

И после го стори отново, придърпа ме към себе си и притисна тяло към моето. Усещането за него, мирисът му и вкусът му ме накараха да се почувствам съвсем замаяна. Ръцете му бяха на гърба ми и ме притискаха здраво към него. После се озоваха на талията ми. А след това едната се плъзна нагоре и преди да разбере какво се случва, вече мачкаше гърдите ми, разтриваше ги и ги дърпаше, като че са вимето на крава.

— Престани, Ройъл — скарах му се аз и се отдръпнах с пламнало лице.

— Какво не е наред? — попита. — Пазиш ли ги?

Не можех да го погледна.

— За кого, Мат?

А после се засмя и тръгна обратно към дома си.

МО-НО-ХРО-МА-ТИ-ЧЕН

— Не, не, не, Мати! „Хикс“ е неизвестната величина. Ако ни беше известна, нямаше да ни е нужен „хикс“, нали така? Боже, с теб върви много трудно — изпъшка Уийвър.

Стоях по средата на пътя, на прага на пълното отчаяние, и се взирах в изписаното в прахта уравнение.

— Решаването на многочлени опира единствено до свеждането им до по-прости такива. Също както вариш огромно количество мъзга, за да получиш малко сироп. Лесно е, така че престани да бъдеш такова муле.

— Хей-хо! — изкрещя Джим Лумис, докато минаваше покрай нас.

— Не съм муле. Не го разбирам. Просто не го разбирам — проплаках аз и прекарах стъпало върху уравнението. Бяхме посветили цялата седмица на решаване на многочлени, но аз още не ги разбирах, а в края на седмицата имахме тест, за да се упражним за изпита. — Ще се проваля, Уийвър. Знам, че ще стане така.

— Не, няма да стане така. Просто се успокой.

— Но не виждам как...

— Би ли изчакала минутка? — Той прехапа устна и се взря надолу към пътя, като почукваше с пръчката си по земята.

— Какво правиш? — попитах и прехвърлих учебниците, които носех, от едната си ръка в другата.

— Опитвам се да разсъждавам като муле. Ако искаш да обясниш нещо на едно муле, трябва да го представиш така, че мулето да може да го схване.

— Благодаря ти. Много ти благодаря.

— Внимавай, Мати! Задава се Бен — изкрещя Уил Лумис, докато тичаше към нас.

— Какво? Бен чий?

— Бен Доувър — извика той и събори учебниците от ръцете ми.

— По дяволите! — викнах ядосано аз и замахнах към него, но той вече ме беше отминал, като подсвиркваше и се смееше, докато ме наблюдаваше как се наведох и започнах да чистя пръстта от книгите си.

— Ето, Мат, чуй това — продължи Уийвър. — Да опитаме със словесна задача. Може би ще помогне, ако придадем практически израз на нещата. — Той отвори екземпляра си от „Алгебра за гимназисти“ на Милн и посочи. — Ето тази.

Аз я прочетох.

— Един мъж печелел всеки ден в продължение на пет дни три пъти повече, отколкото била таксата му за пансиона, а после му се наложило да отсъства от работа за четири дни. Преброил парите, след като платил за стаята си, и установил, че имал две десетдоларови банкноти и четири едnodоларови. Колко е платил за пансиона и какво е било възнаграждението му?

— Добре. Сега помисли — поръча ми Уийвър. — С какво ще започнеш? Кое е неизвестното?

Аз заразсъждавах. Много усърдно. За доста дълго време. За мъжа и неговите оскъдни надници, а също за мизерния пансион и самотния му живот.

— Къде е работел? — попитах накрая.

— Какво? Това няма значение, Мат. Просто приравни „хикс“ с...

— Обзалагам се, че е било фабрика — заключих, като си представих износените му дрехи и овехтелите обувки. — Предачен цех. Според теб защо му се е наложило да отсъства от работа?

— Не знам. Чуй, просто...

— Обзалагам се, че се е разболял — заявих аз и стиснах ръката на Уийвър. — Или може би нещата не са вървели и шефът му не е разполагал с достатъчно работа. Чудя се дали е имал семейство някъде надалече. Това би било ужасно, нали? Да има някъде деца, които да храни, и да няма работа. Може би жена му също е болна. И със сигурност е имал...

— По дяволите, Мати. Става дума за алгебра, а не за съчинение! — обърна се ядосано към мен Уийвър.

— Съжалявам — казах аз и се почувствах като напълно безнадежден случай.

Уийвър погледна към небето. Въздъхна и поклати глава. После изведнъж щракна с пръсти и се усмихна.

— Нали помниш думата си за деня? — попита и изписа в пепелта „монохроматичен“.

— Да — отговорих. — Означава съставен от един цвят. Също така може да описва далтонист. Но какво общо има това с алгебрата?

— Представи си, че нямаш речник, но знаеш представките, наставките и корените. По същия начин, както знаеш стойността на числата. Как би разбрала значението на думата?

— Ами разглеждаш отделните части. „Моно“ е представка, означаваща „единичен“, от гръцката дума „монос“. „Хрома“, или „цвет“ също е от гръцки. Наставката „-тичен“ означава, че думата е прилагателно. Сливаш съставките в едно, за да схванеш значението.

— Именно! С алгебрата е същото, Мат. Съчетавах отделните елементи в едно, за да получиш отговора, който в този случай е число, а не дума. Комбинираш известните с неизвестните, числата със съответното „хикс“ и „игрек“, докато накрая получиш търсените стойности. После събираш, изваждаш или правиш каквото се изисква от уравнението и накрая имаш финалния резултат или значението.

Той написа ново уравнение и аз започнах да виждам за какво говори.

— Реши го — нареди и ми подаде пръчката. Малко се обърках с първото и се наложи да ми помогне, но когато решихме още три, схванах идеята достатъчно, че да не бъда напълно безпомощна, когато седнех пред уроците си вечерта.

— Просто упорствай. Ще се справиш — настоя той. — Знам, че ще се справиш.

Аз поклатих глава, замислена за „Барнард“ и за това колко отчаяно желяех да уча там.

— Не знам защо да се напъвам. Няма смисъл.

— Не говори така, Мат. Пита ли леля си? Получи ли нещо от нея?

— Мърморене.

— Вече съобщи ли на баща си?

— Не.

— Защо не му кажеш? Може би ще те пусне. Може дори да ти помогне.

— Няма такива шансове, Уийвър — отвърнах аз.

— Може да спечелиш парите, като събираш диви плодове през лятото.

Замислих се за всичките кофи с плодове, които щеше да се наложи да набера, и въздъгнах.

Отново поехме по пътя. Намирахме се на половината път до Игъл Бей на връщане от училище. Сестрите ми бяха далече пред нас заедно с момчетата на Хигби. Момчетата на Лумис бяха малко пред нас и подритваха консервена кутия заедно с Ралф Симс и Майк Бучард. Децата на Хъбард бяха зад нас. Госпожица Уилкокс ги задържаше понякога. Все казваше, че е „за да навакнат с уроците“, но ние с Уийвър често оставахме, за да учим с нея, и знаехме, че всъщност им даваше сандвичи. Джим и Уил обаче не бяха наясно с това, защото никога не се бавеха след часовете, така че това беше едно нещо по-малко, за което да ги тормозят.

Завихме за последно, преди да достигнем Игъл Бей, и видяхме на гарата да спира следобедният влак. Пътуваше за Ракет Лейк, но нямаше да потегли поне още трийсет минути. Беше едва април, но известен брой туристи и собственици на селища вече прииждаха и разтоварването на багажа им отнемаше известно време. А също така с него идваха пощата, закъснели дървосекачи на път обратно към горите, хранителни продукти и въглища за хотелите.

— Ето ги Линкълн и мама — посочи Уийвър, преди огромният локомотив да спре и да закрие от поглед по-голяма част от гарата и хората около нея. — Да проверим дали е приключила, Мат. Може да си уредим возене.

Пресеяхме релсите и се насочихме към гарата. Простата дъсчена постройка изобщо не можеше да се мери с тези в Ракет Лейк и Олд Фордж, където разполагаха с ресторанти, но пък си имаше собствен управител, печка за студените месеци, пейки и истинско гише, където пътуващите да си купят билети. Проправихме си път сред туристи, кондуктори, управителя на гарата господин Пулинг и група работници, пътуващи към някой от хотелите.

Майката на Уийвър стоеше до сградата на гарата и продаваше билета, бисквити и пай. Линкълн, нейният катър, беше впрегнат в каруцата им и беше обърнат с гръб към влака, та на майката на Уийвър да ѝ е по-лесно да достига до изделията си. Линкълн е търпеливо

животно. Благия никога не би стоял така кротко. Но катърите, които са кръстоска между магарица и кон, са по-сговорчиви от мулетата, които от своя страна представляват кръстоска между магаре и кобила.

— Имаш ли нужда от помощ, мамо? — попита Уийвър.

— О, да, миличък! — отвърна тя. При вида на сина ѝ лицето ѝ светна като лампа. Винаги ставаше така, дори да се бяха разделили само десет минути по-рано. Майката на Уийвър си имаше собствено име, разбира се. Казваше се Алийта. Непознатите я наричаха госпожа Смит. Но всички в Игъл Бей ѝ викаха „майка на Уийвър“ и тя беше именно това. Повече от всичко друго.

— Здравей, Мати, миличка — поздрави ме тя с провлечения си изговор.

Аз отвърнах на поздрава ѝ, а тя ми подаде бисквита. Носеше синя басмена рокля и престилка, направена от брашнен чувал. Парче басма, същата като роклята, покриваше плитките ѝ и бе завързано на възел на тила. Беше хубава също като сина си. В лицето ѝ имаше характер, а кожата ѝ беше гладка и без никакви бръчки. Очите ѝ излъчваха топлота, но не пасваха на иначе младото лице. Изглеждаха много стари, като че тя беше видяла всичко, което има да се види на този свят, и нищо не би я изненадало.

— Виждаш ли онази жена, която маха през прозореца, Уийвър? Отнеси ѝ това — поръча тя и му подаде пакет, увит във вестник. Пригответи друго пакетче. — Това е за машиниста, Мати. Подай му го, мила. — Аз тикнах остатъка от бисквитата в устата си, оставих учебниците си в каруцата и поех пакета. Отидох до локомотива, като никак не ми се нравеше пухтенето му, нито острият мирис на въглища или облаците пара, които излизаха изпод него.

— Това ти ли си, Мати Гоуки? — прогърмя към мен нечий силен глас.

— Да, аз съм, господин Майърс. Донесох ви вечерята.

Почервенелият и потен Ханк Майърс се наведе към мен и сграбчи пакета. Той живееше в Инлет. Всички го познаваха. В участъците между градовете хвърляше от прозореца бонбони за децата. Кисел дропс, карамелчета и дъвка.

— Ето парите, Мати. Кажи на майката на Уийвър, че ѝ благодаря. — Той ми подхвърли няколко монети и един карамелен бонбон, който потъна в джоба ми за Бет. Парите щях да сложа в металната кутия на

майката на Уийвър. Знаех, че когато се прибереше, щеше да ги прехвърли в пазената под леглото кутия от пури — фонда за колеж на Уийвър.

Докато вървах обратно към каруцата на Смит, отминах застанала до багажа си двойка от града.

— За бога, Труд, почакай малко — чух да казва мъжът. — Никъде не виждам носач. А, ето един черньо. Хей, момче! Имам нужда от помощ.

Уийвър беше в другия край на платформата, но чу думите на мъжа. Обърна се и зърнах страховития поглед в очите му. Такъв, който ми беше прекалено добре познат. Така гледат младите коне, преди да са оседлани, когато са готови на всичко друго, но не и да бъдат подчинени от ездач.

Заобиколих мъжа, отидох до Уийвър и го хванах за ръкава.

— Не му обръщай внимание — казах и го задърпах. — Остави го да си стои там и да крещи, невеж глупак...

— Хей! Сам! Казах, че ми е нужна помощ!

Уийвър се отскубна от мен. Обърна се и се усмихна. С ужасна и плашеща усмивка.

— То се знай, гусин шеф — подвикна той. — Ида ей сегинка!

— Уийвър! — обади се майка му. В гласа ѝ се долавяше страх.

— Уийвър, недей! — изшептах аз, без да съм наясно какво се кани да прави, но от опит знаех, че няма да е нито разумно, нито любезно.

— Ей ме на — каза той и се поклони пред двойката.

— Отнеси куфарите ми там — нареди мъжът и посочи към чакащия файтон.

— Веднага, шеф!

Уийвър хвана най-големия куфар, който беше изработен от лъскава кожа и имаше блестящи месингови закопчалки, вдигна го над главата си и го хвърли на земята.

— Хей! — кресна мъжът.

— Тю, да му се не види! Ама и аз съм един непохватен черньо. Не берете грижа, гусин шеф, сега ще оправим туй — избърбори Уийвър. А после се засили и изрита куфара. Толкова силно, че той се плъзна по перона, блъсна се в сградата и се отвори. Навсякъде се разхвърчаха дрехи. Той го ритна отново. — Ей ме, ида! — изкрещя.

Мъжът също се разкрещя. Както и жена му. И майката на Уийвър. Всички други се отдръпнаха настрана. Уийвър продължаваше да рит куфара. Отново и отново. Напред-назад по целия перон. После кондукторите изскочиха от гарата, където бяха влезли за по чаша кафе, господин Пулинг също беше с тях, а господин Майърс скочи от влака, като размахваше ръце. В паниката си, аз помислих за бащата на Уийвър и си представих на какво е станал свидетел самият Уийвър. Бели ръце върху черната кожа. Толкова много бели ръце. Осъзнавах, че тичащите към нас мъже само щяха да влошат нещата. Така че се хвърлих между Уийвър и куфара точно преди той да го ритне отново.

— Моля те, Уийвър — произнесох разтреперано. — Спри.

И той спря. В последния миг се обърна и ритна една торба с писма вместо мен. Аз преглътнах. С усилие. Уийвър е строен, но много силен и този ритник можеше да счупи глезена ми. Хванах юмруците му и го отблъснах много внимателно, крачка по крачка. Ръцете му бяха сковани и трепереха. От гърлото му се носеше хриптене. Успявах да подуша излъчващия се от него гняв. И покрусата. Избутах го до каруцата на майка му, а после събрах дрехите и се постарях да ги изтръскам от прахта. Сгънах ги внимателно и ги върнах в куфара. Той беше доста очукан, но закопчалките още действаха. Затворих го и го поставих редом с останалата част от багажа на мъжа.

— Това изобщо няма да помогне. Той ми съсипа вещите! — възнегодува мъжът.

— Той съжалява, господине. Не искаше да става така.

— Със сигурност го е искал. Поне трябва да плати за прането на дрехите. А също и за нов куфар. На това място има ли полицаи? Шериф или нещо подобно? Не искам да създавам неприятности, но наистина се налага...

— Моля ви, недейте! — извика майката на Уийвър с трескав поглед в очите. Стискаше в ръка парите от продажбата на пилета. — Аз ще ви платя...

Но тя не успя да довърши изречението си, защото нечий друг глас я прекъсна.

— Не, господине, със сигурност не ви трябва неприятности. По-добре да си вървите, преди да се е появил баща му. Или пък братята му. Петима са общо. Кой от кой по-зли.

Беше Ройъл. Извисяваше се на перона с ръце, скръстени пред гърдите. Широките му рамене изпъваха ризата, а ръцете му бяха масивни и яки. Джим и Уил бяха плътно зад него. Не знам откъде изникна. Хвърлих поглед зад гърба му и видях каруцата на баща му с гюмове мляко в нея. Явно беше тръгнал на доставки.

Мъжът огледа Ройъл от глава до пети. После премести очи към господин Пулинг и господин Майърс, но техните лица не издаваха нищо, а накрая се озърна, като че очакваше да види към него да се задават бащата на Уийвър и петимата му братя побойници. Плесна с ръце.

— Ами... — измърмори. — Ами... — После вдигна куфарите си, хвана жена си за лакътя и се запъти към чакащия файтон. Видях го да поставя монети в шепата на кочияша и да сочи към останалите чанти.

— Някой ден това момче ще си навлече много ядове на главата — отбеляза господин Пулинг. — Сега наред ли е всичко?

— Разбира се — отговори Ройъл, а когато господин Пулинг си тръгна, се обърна към мен. — Искаш ли да те закарам до вкъщи, Мат?

— Благодаря, Ройъл, но по-добре да видя как е Уийвър.

Той вдигна рамене.

Аз изтичах до каруцата на семейство Смит. Майката на Уийвър го беше дръпнала настрана и му четеше конското на века. Беше побесняла донемайкъде. Очите ѝ хвърляха мълнии. Размахваше показалец към него и притискаше длан към гърдите си. Не успях да чуя всичко, но долових думите „проклетите глупци, които се озовават в затвора, не стигат до колеж“. Уийвър беше приковал поглед в земята, а главата му беше наведена. Вдигна я за няколко секунди, колкото да ѝ отвърне нещо, а после само за миг целият гняв на майка му се изпари, тя се отпусна като спукана гума и заплака. Уийвър я прегърна.

Не ми се струваше редно да се натрапвам, така че пуснах парите от господин Майърс в кутията с монети, взех си учебниците от каруцата и се втурнах да настигна Ройъл. Той тъкмо пресичаше релсите в своята каруца. Джим и Уил бяха отзад и седяха върху гюмовете с мляко. Реших, че ще съм в безопасност. Ройъл не би се опитал да ме целуне или да ме докосва където не бива в присъствието на тях двамата. Почувствах облекчение. И разочарование.

— Важи ли още предложението да ме возиш? — извиках към него.

— Разбира се.

— Нали няма да караш прекалено бързо?

— Качвай се, Мат. Влакът се кани да потегли, аз съм на пътя му.

Изтичах от другата страна на каруцата и се покатерих. Радвах се да се настаня до него. Радвах се, че ще се наслаждавам на компанията му на път за вкъщи. Чувствах се разстроена от случилото се и имах нужда да го обсъдя с някого.

— Благодаря ти, Ройъл — казах.

— За какво? И бездруго ми е на път.

— Задето отърва Уийвър от неприятности.

— Струва ми се, че все още никак не са му малко — отбеляза и хвърли поглед към Уийвър и майка му.

— Мисля, че майка му е разстроена заради случилото се с баща му — обясних. Ройъл знаеше какво беше станало. Всички знаеха.

— Възможно е да е така — отговори Ройъл и подкара конете.

— Може би всичко е започнало по същия начин като с този куфар — предположих аз, все още разтърсвана от емоции.

— Може би.

— Само с няколко думи. И после още няколко. А после думите са прераснали в обиди и закани и дори по-лошо, а накрая един човек се е оказал мъртъв. Само заради някакви думи.

Ройъл мълчеше и аз си представих как обмисля казаното от мен.

— Знам, че според теб думите са просто думи, Ройъл, но думите могат да бъдат нещо наистина могъщо...

Почувствах как някой ме ръчка в гърба.

— Хей, Мати...

Обърнах се.

— Какво, Джим? Какво искаш? — попитах раздразнено.

— Ето го Сиймор. Няма ли да помахаш?

— Кой?

— Сиймор, Мати! Сиймор Бътс!

Джим и Уил принаха. Ройъл не се присъедини, но се усмихваше. Останах мълчалива до края на пътуването.

Мъртва. Такава ще бъда, ако готвачката ме хване да слизам по главното стълбище на хотела, облечена в овехтелия халат на Ейда и с разпуснатата коса, като че съм плащаш гост. Позволено ни е да

използваме само задното стълбище, но за да стигна до него, трябва да мина точно покрай стаята на готвачката, а тя спи много леко.

Полунощ е. Чувам големия часовник в преддверието да отмерва часа. Тъмно е, но не посмявам да запаля лампа. Изгряла е обаче голямата лятна луна, а „Гленмор“ има много прозорци, така че виждам достатъчно добре, та да не падна по стълбите и да си счупя врата.

Основната сграда се състои от четири етажа плюс таванско помещение. Общо четирийсет стаи. Когато е пълно, както тази седмица, в хотела има общо сто души. Непознати помежду си, които идват и си отиват. Хранят се, смеят се, дишат, спят и сънуват под един и същ покрив.

Понякога оставят след себе си вещи, имам предвид гостите. Шише с одеколон. Смачкана носна кърпичка. Перлено копче, което е паднало от някоя рокля и се е изтъркаляло под леглото. А понякога оставят друг тип неща. Такива, които не можеш да видиш. Сподавена въздишка в някой ъгъл. Спомени, реещи се сред завесите. Ридание, пърхащо пред стъклата на прозорците, подобно на заблудена птица, която не може да отлети обратно навън. Успявам да доловя всичко това. Те се щурат наоколо, спотайват се и шептят.

Стигам до основата на стълбището и се ослушвам. Единственият звук идва от часовника. Вдясно от мен е трапезарията. Празна и тъмна е. През прозорците право пред мен виждам хангара за лодки и езерото, спокойно и неподвижно, а по черната му повърхност танцуват сребристи отблясъци от луната. Моля се да не се натъкна на някого. Като например на госпожа Морисън, която чака мъжа си. Или на занимаващия се със сметките господин Спери, както се случваше, ако не може да заспи. Или, не дай боже, на онзи от маса шест, който се спотайва по ъглите подобно на ужасяващ паяк.

Минавам под полилея от еленови рога във фойето и покрай закачалката, изработена от дърво и еленови копита. Отминавам водещия към салона коридор и се стряскам при вида на процеждащата се върху килима светлина, но после си спомням, че вътре беше положено тялото на Грейс Браун. Госпожа Морисън остави запалена лампа, защото не е редно да зарежеш мъртвец съвсем сам в тъмното. И бездруго им предстои прекалено много мрак.

Промъквам се през трапезарията и се насочвам към вратата на кухнята. В кухнята няма много прозорци и ми е нужно известно време

да привикна с почти непрогледната тъмнина вътре. Бавно успявам да различа очертанията на работната маса и огромната печка на готвачката. Вратата към мазето е вляво от тях. Почти съм стигнала до нея, когато стъпалото ми се натъква на нещо и наоколо се разнася оглушителен шум, а аз се озовавам под масата, трясеща се като желираното месо, приготвяно от готвачката.

Очаквам светването на лампи, шум от стъпки и разгневени гласове. Бързо репетирам някаква история наум, но никой не идва. Готвачката е чак горе, а спалнята на госпожа Морисън се намира от другата страна на хотела. Господин Морисън, господин Спери и Хенри сигурно още са навън и претърсват гората, а аз съм голяма късметлийка.

Изпълзвавам изпод масата и виждам, че съм се препънала в гюма за биене на сладолед. Изминавам на бегом останалото разстояние до вратата на мазето, завъртам топката и... Заключено е.

Сега какво? Грейс Браун я няма и същата участ трябва да постигне писмата ѝ. Бяха нейните любовни писма, сигурна съм в това. Представлявах нещо лично и не беше редно да бъдат виждани от никого. Обмислям да запаля голямата газова печка и да задържа хартията над горелката. Наясно съм, че ако готвачката ме залови да върша такова нещо, ще ме уволни на мига, защото печката е своенравна, а „Гленмор“ е изграден от дърво. Винаги можех да прибягна до варианта с езерото и за миг се зачудих дали да не се измъкна и да не хвърля писмата от пристана, както бях планирала порано, но не е редно да се разхождаш навън в облеклото си за сън, а групата от издирващи можеше да се върне всеки миг. Ще се наложи да изчакам до утре, когато ще е натоварено и вниманието на готвачката ще е другаде.

Напускам кухнята и тръгвам обратно към таванското помещение. Нарещдам на краката си да продължат да се движат и да ме отведат право горе, но те имат други идеи. Вместо това ме повеждат към салона, а после в малката спалня към него. Синините по устните на Грейс Браун изглеждат по-тъмни на светлината на лампата, а раната на челото ѝ е дори по-ужасна.

Вероятно си е блъснала главата в планшира, когато лодката се е килнала, казвам на себе си. Или може би се е озовала под лодката, след като е паднала във водата и се е ударила в нея. Да, това би могло

евентуално да е обяснението. Това е обяснението. Повече не искам да обмислям този въпрос, защото той повлича след себе си много други. Вместо това изпъвам полата на Грейс.

Дрехите ѝ все още са мокри. Също и косата. Беше оставила малка пътна чанта във фоайето. Някой я е донесъл и я е сложил на пода до леглото. Заедно с черната копринена връхна дреха, намерена от господин Морисън в близост до обърнатата лодка. Вещите на Карл Греъм не са тук. Той ги взе със себе си. Бях се почудила, като ги видях да вървят с Грейс през моравата към хангара за лодки. Що за глупак тътреше със себе си на плаване из езерото куфар и тенис ракета?

Жал ми е за Грейс Браун, задето е тук сред непознати. Редно е да се намира в къщата на майка си, заобиколена от собствените си вещи и семейството ѝ да бъде около нея за през нощта. Решавам, че е уместно да ѝ направя компания за кратко. Сядам на един плетен стол и се намръщвам, когато той изскърцва. Взирам се в картината на стената и се опитвам да мисля хубави неща за починалата, както се прави по време на бдение. Грейс Браун имаше миловидно лице, това е добро начало. Миловидно и нежно. Брюнетка е. С крехка конструкция и хубава фигура. Помня очите ѝ. Гледаха нежно. И мило... и... Това не е хубаво. Всичко, за което успявам да мисля, макар усилено да се старая да не го правя, е посинялата и грозна рана на челото ѝ.

Поглеждам я — не успявам да се сдържа — и въпросът, който отбутвам през целия ден, ме връхлита също така натрапчив като квиченето на прасетата на баща ми по времето за хранене.

Защо Грейс Браун ми даде писмата си, за да ги изгоря? Защо изглеждаше толкова натъжена? Ами Карл Греъм — Карл ли беше или Честър? Защо беше написал „Карл Греъм, Олбъни“ в регистъра на гостите, щом Грейс го наричаше Честър и адресираше писмата си до Честър Джилет, Мейн Стрийт 17, Кортланд, Ню Йорк?

Вадя писмата от джоба си. Не е редно да го правя. Знам, че е неправилно, но и раната на челото на Грейс не трябваше да е там. Измъквам най-горното писмо изпод панделката, отварям го и започвам да чета. Погледът ми пробягва по редовете, описващи приятели и съседни, планове за пътувания и рокли, в търсене на отговори.

„Саут Оцелик, Ню Йорк

19 юни 1906 г.

Скъпи мой,

Често съм чувала фразата «Добрите и лошите неща идват накуп», но едва днес разбрах смисъла и... Когато стигнахме в Синсинати и се канехме да поемем към дома, научих, че сестра ми е в тежко състояние. Изпратих куфарите и фойтона у дома и ето ме тук в нейния дом. Къщата е пълна с приятели и роднини, които плачат и разговарят на малки групички. Имам нова племенница, но лекарите са изгубили всякаква надежда, че сестра ми ще се изправи на крака поне година...“

Облягам се в стола и чувствам как ме изпълва облекчение. Грейс Браун беше натъжена, защото сестра ѝ е болна. С Честър са се спречкали във връзка с църквата и може би още засегната, тя е решила да изгори писмата, за да го нарани. Не знам защо е записал фалшиво име в регистъра, но не ме е грижа, защото това не е моя работа. Но после един ред малко по-надолу привлича погледа ми. И аз отново започвам да чета, когато възнамерявах единствено да съгна писмото и да приключа с всичко това.

„... Честър, не съм спирала да плача, откакто пристигнах тук. Ако ти беше с мен, нямаше да се чувствам така ужасно... Не мога да спра да мисля, че никога няма да дойдеш до мен... Скъпи, всичко ме тревожи и се чувствам така уплашена... Ще преправя роклите си, стига да мога, и ще се постарая да бъда много смела... Честър, липсвам ли ти и обмисли ли всичко днес? Изпитвам такава самота, скъпи мой. Сигурно няма да ти липсвам много, защото ще си зает с работата си... но... о, скъпи, моля те, напиши ми и кажи, че ще дойдеш за мен... Моля те, пиши често, скъпи мой. Кажи, че ще дойдеш за мен, преди татко да ме е накарал да разкрия връзката ни или преди те сами да са разбрали за нея. Не мога да намеря и миг покой, докато не чуя нещо от теб...“

Поглеждам към отворения прозорец. Долавям мириxa на боровете, розите и езерото в нощния въздух, но дори тези познати сладостни аромати не могат да ми дадат утеха. Защо Грейс е искала той да отиде за нея? И защо се е бояла толкова, че няма да го стори? Направил го е, нали така? Доведе я в „Гленмор“. И защо това ме вълнува? Защо?

Веднъж, като бях на осем, стъпих върху леда на езерото Форт, макар татко да ми каза да не го правя.

— Още не е достатъчно твърд — обясни. — Няма да замръзне стабилно поне още няколко седмици. Стой настрана.

Но на мен ми се стори достатъчно твърд и желях така силно да си поиграя. Така че го направих. Тичах и се пързях по повърхността му, като стигах все по-далече и по-далече с всяко следващо плъзване. Когато се бях отдалечила на около десет метра от брега, дочух продължително и ужасяващо пропукване. Знаех, че ледът под мен поддава и може да потъна. Нямах кой да ми помогне. Бях се измъкнала незабелязано, защото знаех, че ако Лотън и Аби научат къде отивам, ще ме издадат. От мястото си успях да зърна хотел „Игъл Бей“ и още няколко други селища, но прозорците им бяха заковани за зимата. Бях съвсем сама и онова, което бях сметнала за стабилна основа под краката си, не беше такова. Бавно се обърнах... много, много бавно... и плъзнах едното си стъпало по посока на брега. В продължение на няколко безкрайни секунди не се случи нищо и след това се чу ново пропукване. Изпъшках, но останах напълно неподвижна. После плъзнах и другия си крак напред. Нищо, и после две нови пропуквания, резки и мигновени, подобно на изстрели. Изхлипах силно и се изпуснах, но продължих да се придвижвам лека-полека. Когато стигнах на около два метра от брега, ледът се разтроши и аз паднах в ледена вода, която стигна до коленете ми. Пробих си път през оставащите два метра лед и тичах до вкъщи бързо колкото можах, ужасена от каиша на баща ми, но много по-уплашена, че можех да бъда погълната от ледените късове.

Сега се чувствам точно така. Като че под краката ми няма твърда почва, като че ледът около мен отново се троши.

ВЕ-РО-ВЪЗ-РОЖ-ДЕ-НИ-Е

— Татко! Татко, ела бързо! В купчината тор има чудовище.

— Стига си викала, Бет.

— Но, татко, там има чудовище! Мислех, че е мъртъв, но не е. Сръчках го с тояга и той ми изръмжа.

— Елизабет Гоуки, какво съм казвал за дрънкането на измишльотини?

— Не лъжа, татко. Кълна се! Трябва да дойдеш и да го убиеш. Бързо! После ще му отмъкнем торбата със злато. Носи със себе си торба злато!

Дочувах всичко това от мандрата, малко помещение към обора. Пресипвах топлото пенесто мляко, като го прекарвах през тензух, за да отстраня мухи и сламки сено. Обърсах си ръцете, отместих от пътя си Панзи и котенцата ѝ и отидох в обора, за да проверя каква беше причината за цялата суматоха. Татко вървеше към вратата. Аби вече беше отвън. Лу беше горе в плевнята и хвърляше долу бали.

— Какво става? — попитах.

— Бет отново дрънка небивалици — отговори тя. — Надявам се да си получи пердаха.

Последвах членовете на семейството си навън, заобиколихме обора и за мой ужас видях, че Бет изобщо не говореше небивалици. В купчината с тор с лице надолу лежеше мъж, много мръсен мъж с дълга рошава черна коса. Носеше дочен панталон с тиранти и проста вълнена риза. В близост до него лежаха торба и високи обувки, чиито връзки бяха вързани в едно.

Бет все още държеше пръчката си. Побутна го с нея.

— Господин Чудовище, мъртъв ли си?

Чудовището изстена. Обърна се по гръб, отвори кървясали очи и примигна заради светлината.

— Мили боже, да. Така мисля — отговори.

— Чичо Петдесет? — прошепна Аби.

— Чичо Петдесет! — извика Бет.

— По дяволите, Франсис! — тросна се баща ми. — Ставай от там!

— Здравей, братко. Как си, а? Мен ужасно ме цепи главата — разнесе се френска реч.

— Не стига, че от устата ти само лайна се сипят, а сега трябва и да се въргаляш в лайна ли? — също на френски го смъмри татко.

Само чичо ми Петдесет, по-малкият брат на татко, може да го разяри дотолкова, че да го накара да говори на френски.

— Матилд, иди в стаята ми — продължи към мен баща ми на същия език, но побърза да се поправи и мина на английски. — Върви в спалнята ми и му пригответи някакви дрехи. Не го пускай в къщата, преди да се почисти. Направи му и кафе. Аби, върви да довършиш прецеждането на млякото. — Той погледна още веднъж към брат си, изхрачи се и се върна обратно при кравите.

— Хайде, чичо Петдесет, да те почистим — обърнах се към него нетърпеливо.

Докато успеях да стопля вода за ваната и да изчистя гнидите от косата на чичо, вече щях да съм сериозно закъсняла за училище. А госпожица Уилкокс се канеше да проведе последните изпити за матура.

Лу се появи тичешком.

— Чичо Петдесет! — изкрещя. Огледа го и усмивката ѝ прерасна в гримаса. — Чичо Петдесет, защо си седнал в тора?

— Защото е топъл — отговори той и се изправи. — Пристигнах много късно снощи, Луиза. Не исках да събудя цялата къща, така че спях тук.

— Вониш ужасно! — заяви Лу и стисна носа си.

Нямаше спор по въпроса. Комбинацията от тор и алкохолните изпарения, в резултат на изпитото уиски беше потресаваща.

— Какво? Ухая нежно като роза. Дай целувка на чичо си Франсоа. — Той протегна ръце и се олюля в нейна посока, а тя побягна, като крещеше и се кикотеше.

— Чичо Петдесет... Какво има в торбата? — попита Бет, като гледаше с надежда към чантата му.

— Тук ли? О, нищо. Само мръсни дрехи — отговори той, а лицето на Бет посърна.

— Хайде, чичо Петдесет — подканих го аз. — Нямам време за това. Днес ми предстоят важни тестове.

— Тестове? Какви тестове?

— За гимназиалната ми диплома. Последните изпити са днес. Подготвям се от месеци.

— Мили боже, Матилда Гоуки! Ти си едно много умно момиче, щом се явяваш на такива изпити. Върви на училище. Майка ти ще ми помогне с къпането.

— Ох, чичо Петдесет, къде си бил? Значи не си чул?

— Какво да съм чул? Бях в Сейнт Лорънс една година, после в Осейбъл и в Сейнт Реджис.

Въздъгнах.

— Хайде. Да отидем за газта. Имам много новини за теб. И никоя от тях не е добра.

Лу ми помогна, така че се справих с чичо си по-бързо, отколкото очаквах. Наложих се да поседна с него и да му подържа ръката за известно време, след като му казах за майка ни и брат ни. Чичо Петдесет не се старае особено да сдържа чувствата си. Когато е щастлив, смее се, а щом сърцето му е разбито — както като научи за смъртта на мама, — плаче като дете. Татко казва, че е така, защото наистина е дете.

Отидох на училище с два часа закъснение. За другите ученици часовете бяха приключили. Щяхме да бъдем само двамата с Уийвър. Когато пристигнах, госпожица Уилкокс стоеше пред сградата на училището и се оглеждаше за мен.

— Помислих, че няма да дойдеш, Мати! Какво стана? — попита. — Уийвър вече е на втория си тест.

Обясних й всичко, настаних се и се захванах с теста. Предишния ден бяхме направили два, а този ден ни очакваха още три. Когато приключихме, се чувствах доста уверена, че съм се справила. В тези дисциплини обаче ми беше силата — съчинение, литература и история. Онези от предишния ден — математика и естествени науки — бяха по-трудни. Докато вървахме към къщи, Уийвър сподели, че според него се е представил доста добре на тестовете по математика и история и напълно прилично на тези по литература и естествени науки, но се тревожи за съчинението. Щеше да мине една седмица, преди да научим оценките си. Докато вървахме отново, почудих се защо изобщо се тревожа. Все тъй нямаше как да стигна до Ню Йорк.

Беше станало шест часа, докато се прибера вкъщи. Изпитите ме бяха погълнали до такава степен, както и разискването им с Уийвър, че напълно бях забравила за чичо си. Докато не подуших аромата на готвено. И не чух звука от хармоника и смеха. И не зърнах осветената кухня. Не миришеше, не звучеше и дори не изглеждаше като моята къща. Ни най-малко.

— Да му се не види! — викна чичо ми, когато се появих на вратата. Беше чист, косата му беше по-къса, а брадата подрязана. Носеше чиста риза и панталони, както и престилката на майка ми. — Къде беше? Вечерята е готова от две седмици.

— Съжалявам, чичо Петдесет — отговорих. — Имах много изпити.

— Издържа ли ги успешно?

— Не знам. Надявам се да е така. Мисля, че ги издържах.

— Добре! Тогава ще ти дам питие... — Той сипа малко уиски в една чаша и ми го подаде, а после вдигна своята собствена. Баща ми седеше до огъня и също държеше чаша с уиски. Погледнах го неуверено, но той кимна. — За мадмоазел Матилда Готие... Първата с диплома в семейство Готие! — произнесе чичо ми, а после изсипа цялото съдържание на чашата в гърлото си. Баща ми стори същото. Аз отпих леко и се закашлях, останала без дъх. Татко казва, че това е ваканцията на бедняците. Никога не съм ходила на ваканция, но ако представлява нещо подобно, бих предпочела да си седя вкъщи. Сестрите ми се засмяха и нададоха възгласи. Бет надуваше хармониката на чичо Петдесет. Чичо Петдесет подвикваше весело. Почувствах как лицето ми пламва заради уискито и от гордост.

— Хайде, Мати, измий съдовете. Умираме от глад — подкани ме Бет. Чак в този момент забелязах хаоса, тенджерите и тиганите на печката, пълната със съдове мивка, брашното, посипано по целия под, и гложгация мазен кокал Барни.

Чичо Петдесет ни беше приготвил пиршество — истинска дървосекаческа вечеря. Накара ни да седнем около масата и започна да вади от топлатата фурна чиния след чиния. Не можехме да повярваме на очите си. Имаше пържено свинско, млечен сос с пръжки, картофено пюре с лук, боб с бекон, кленов сироп, горчица, бисквити и цяла купчина залети с масло и наръсени с кленова меласа палачинки. Нямаше нито един пресен зеленчук. Дървосекачите не си падат по тях.

— Чичо Петдесет, не знаех, че можеш да готвиш — отбеляза Аби.

— Научих се миналата зима. Готвачът в Сейнт Реджис умря. Имаше болно сърце. Всички трябваше да се редуват да готвят. И така се научих.

— Добре си се научил, чичо Петдесет — намеси се Лу, докато сипваше боб в чинията си. — Получавах отличен. Ще научиш ли и Мати да готви? Тя умее да прави само каша и палачинки. И грахова супа, която има вкус на пикня.

Чичо Петдесет изрева. Сестрите ми се разсмяха. Най-силно се смееше Лу. Татко повдигна вежда в нейна посока, но това не я усмири. Знаеше, че е в безопасност, защото чичо ни се смееше.

— Не им обръщай внимание, Мати — каза ми нежно Аби.

— Ти харесваш граховата ми супа, нали, Аб? — попитах аз обидена.

Тя ме погледна с благия си поглед.

— Не, Мати, не я харесвам. Ужасна е.

Цялото семейство прихна още по-силно, дори на лицето на татко се прокрадна усмивка, а после се наядох така, та се уплаших, че роклята ми ще се пръсне. След като всички се бяхме натъпкали и пъшкахме, чичо Петдесет извади от фурната огромен пай с ревен и ние излапахме и него, гарниран със сметана.

Когато вечерята приключи, татко и чичо отидоха да седнат в дневната. Чичо Петдесет взе със себе си бутилката с уиски, торбата си, обувките и метална кутия с мас от норка.

Бет не можеше да отдели очи от чантата му.

— Мислиш ли, че вътре наистина има мръсни дрехи? — прошепна.

— Мисля, че съдовете имат нужда от търкане — отговорих. — Захващай се.

Измихме съдовете, обърсахме масата и почистихме пода възможно най-бързо, за да можем да седнем при чичо. Посещенията му бяха редки. Живееше предимно в Квебек, където той и баща ни бяха родени, и се появяваше веднъж на две-три години, когато работата по превозване на трупи го доведеше насам.

Когато влязохме в дневната, татко вече беше запалил огън в цилиндричната печка. Поправяше един от ремъците на Благия — той

все поправяше нещо, съсипано от Благия, — а чичо Петдесет лъскаше ботушите си. Чичо ни работи из реките, а ботушите са най-ценното притежание на работещите по реките. Подметките са подковани с шипове метални остриета, които им помагат да се задържат, докато вървят по плаващите дънери. Най-добрите се произвеждат в Кроган, Ню Йорк. Татко все казваше на Лотън никога да не влиза в схватка през зимата с някого от работещите по реките. Ако бъдеш ритнат от замръзнали ботуши „Кроган“, с теб със сигурност е свършено.

Чичо Петдесет отпиваше от уискито си, докато се трудеше и ни разправяше истории, а ние очаквахме именно това. Каза ни как месец по-рано в бараката им за спане влязла мечка. Всички избягали навън, с изключение на секач на име Мърфи, който бил мъртво пиян. Докато останалите наблюдавали през прозореца, мечокът го подушил, а после облизал лицето му. Все още спящият Мърфи се усмихнал, прегърнал мечока и го нарекъл „любима“. Разказа ни за бушуващото великолепие на превозването на дървесина по реките, когато ледът поддаде и отворят бента, за да спуснат през шлюза хиляди и хиляди трупи надолу по течението, а те се блъскат едни в други и се търкалят, падайки от водопад след водопад. Според него дори само звукът ти спирал дъха. Разправи ни за задръстванията по речното корито и колко опасно било разчистването им, как веднъж купчината от преплетени трупи поддала, а той бил върху нея и тя го носила цял километър надолу по течението, докато най-сетне не успял да отскочи на брега в безопасност.

Как двама други мъже не се справили и на какво приличали телата им, когато най-сетне ги извадили, напълно изпотрошени и премазани. Обясни ни, че той е номер едно в тази работа и може да победи всички, с изключение на един — нашия баща.

Татко не беше превозвал трупи по реката с години, но по изражението на лицето му, докато слушаше чичо, виждах, че това му липсва. Махаше с ръка на разказите и се опитваше да показва неодобрение, но аз зървах гордостта в очите му, докато чичо Петдесет ни разправяше как няма по-умел от него при управлението на сала, нито някой по-бърз или безстрашен. Заяви, че татко стъпва най-здро от всеки, работил някога по реките, и че се крепи върху трупите, като че е закован отгоре им. Сподели, че даже го е виждал да танцува

моряшки танц върху движещ се дънер, да стои на ръце и дори да се премята.

Разказите на чичо ми бяха опашати лъжи, всичките до един. Ние го знаехме, но не ни беше грижа. Просто ни харесваше да слушаме. Чичо ми имаше прекрасен глас, типичен за северните райони. У него можеше да се долови щипещият студ на януарските сутрини и острият пушек от горящи дърва. Смехът му беше като ромона на поток под заледената повърхност, тих и необуздан. Истинското му име е Франсоа Пиер, но според татко прякорът му е Петдесет, защото може да се вярва само на половината от онова, което казва.

Разликата във възрастта между татко и Петдесет е четири години. Татко е на четирийсет, а чичо е на трийсет и шест. Имат сходни сурови лица, еднакви сини очи и черни коси, но приликата спира до там. Чичо Петдесет винаги се усмихва, а баща ми все е навъсен. Петдесет пие повече, отколкото е редно. Татко пие в редки случаи. Говорът на Петдесет е като на французин, какъвто всъщност е. Баща ми звучи, като че е роден и израсъл в Ню Йорк и у него френското се усеща колкото у кучето Барни.

Веднъж попитах мама защо татко никога не говори на френски, а тя отвърна, че белезите били прекалено дълбоки. Реших, че има предвид онези на гърба му, оставени от колана на втория баща му. Истинският баща на татко умрял, когато той бил на шест години. Майка му имала още седем други деца и се омъжила за първия, който я поискал, тъй като трябвало да ги храни някак. Татко никога не говореше за майка си или за втория си баща, но чичо Петдесет го правеше. Разказвал ни е как биел тях и майка им без никаква причина. Защото вечерята била студена или прекалено топла. Защото кучето било вътре, а трябвало да е навън или обратното. Не говорел френски и не допускал в къщата да се говори на чужд език, защото мислел, че доведените му деца ще злословят зад гърба му. Веднъж баща ми забравил за тази забрана и така се сдобил с белезите. Чичо Петдесет каза, че вторият им баща използвал погрешната страна на колана и металната катарама свалила кожата от гърба му. Старая се да си припомням за тези белези, когато баща ни е строг. Мъча се да не забравям, че ударите оставят наранявания.

Татко избягал от дома си, когато бил едва на дванайсет, и намерил работа като момче за всичко в дървосекаческо селище.

Придвижил се на юг чак до Ню Йорк и повече никога не се върнал в Квебек. Майка му умряла няколко години по-късно и братята и сестрите му се разпръснали. Чичо Петдесет е единственият, когото е виждал след това.

Чичо ни забавляваше с разказите си в продължение на часове. Но към единайсет на Бет започнаха да ѝ се затварят очите, а Лу започна да се прозява и татко заяви, че е време за лягане. Всички се изправихме, готови да пожелаем лека нощ, а Бет хвърли един последен изпълнен с надежда поглед към торбата на чичо. Чичо Петдесет я видя да го прави и се усмихна. Отвори я и заяви:

— Е, доста се изморих. Мисля да си извадя пижамата и... Боже! Какво е това вътре? Откъде са се появили всички тези подаръци? Не помня да съм купувал никакви подаръци.

Бет заподскача. Лу изписка. Дори Аби се развълнува. Татко казва, че влудява амбулантните търговци, като ги кара да разопаковат всичко, избира нещо, после си променя решението и всичко започва отначало. Никога не носи глупави подаръци като носни кърпички и бонбони. Винаги избира нещо специално. Въпросната вечер той започна от Бет и после изреди всички други, като не спираше да се преструва, че е забравил да купи нещо за следващата. Беше истинска агония, докато чакаш, и също такава агония, когато ти дойде редът. Не получавахме много подаръци и не бяхме свикнали на драмата и нетърпеливото очакване. Бет получи своя собствена хармоника заедно със самоучител и се зарадва толкова много, че избухна в сълзи. За Лу имаше гравирани дървена кутия, съдържаща дузина ръчно изработени изкуствени мухи за риболов. Аби получи позлатен медальон, който я накара да порозовее от удоволствие. И после дойде моят ред.

— О, не! Забравил съм да донеса нещо за Матилда! — извика чичо ми и погледна към мен. После порови в чантата си. — Не, не, я почакай! Имам нещо... — Измъкна мръсен вълнен чорап, с което разсмя всички. — Или пък това... — Навън се появиха червените му дълги гащи. — Или може би ще хареса това...

Той положи върху дланите ми тясна кутийка от имитация на слонова кост и когато я отворих, ахнах. Беше писалка. Съвсем истинска писалка с метален писец и капачка, посребрена от край до край. Цялата блестеше в гнездото си от черно кадифе. Никога в живота си не бях притежавала писалка — само моливи — и дори не можех да

си представя какво би било да реда думите върху хартията със синьо мастило вместо с размазващ се графит. Усещах как очите ми се пълнят със сълзи, докато гледах писалката, и се наложи да примигна няколко пъти, преди да успея да благодаря на чичо. Следваше татко — получи нова вълнена риза — и после чичо Петдесет извади страховит ловен нож и красива чантичка с мъниста.

— За Лотън. И за майка ви — обясни. — Може би ще му дадете ножа, когато се прибере у дома, а?

— Но, чичо Петдесет, той никога няма да... — заговори Бет. Един поглед от страна на Аби я накара да млъкне.

— И може би вие, момичета, ще използвате чантата по ред.

Всички кимнахме и отговорихме, че ще направим точно така, но никоя от нас не взе чантата и никой не докосна ножа. Отново благодарихме на чичо и го целунахме, а после вече наистина беше време за лягане. Сестрите ми се изредиха в нужника, а в това време аз събрах всичката кафява опаковъчна хартия и я пригладих за следващо ползване.

Докато чаках реда си, забелязах, че огънят в печката беше отслабнал, и отидох да донеса още дърва. Върнах се и тъкмо се канех да бутна вратата на дневната, когато чух чичо ми да казва:

— Защо стоиш тук и стискаш виметата на кравите по цял ден, Мишел? Що за живот е това за човек като теб? Защо не се върнеш по реките да прекарваш трупи?

Татко се засмя.

— И да оставя четири момичета да се гледат сами? Всичкото това уиски ти е размътило мозъка.

— Твоята Елън те накара да се откажеш от реките. Не мисли, че не ми е ясно. Но нея вече я няма и ми се струва, че именно те са мястото за теб. Харесва ли ти да си фермер?

— Да.

Чух как чичо ми изсумтява.

— Сега кой дрънка небивалици?

Десет години по-рано мама и татко бяха имали ужасяващ скандал. Тогава живеехме в Биг Мус Стейшън. Татко тъкмо се беше прибрал от пролетното превозване на трупи. Водеше със себе си Ед Лафонтен, с когото работеха заедно. Седнаха да пийнат след вечеря и господин Лафонтен започна да разказва случки. Разправи ни как татко

работел на сала и колко близо се озовали с хората му да бъдат притиснати от разбъркани трупи.

Мама полудя, когато чу. Преди да потегли на работа онази година, тя накара татко да обещае, че няма да работи във водата, а ще стои само на брега. Заяви, че е прекалено опасно. Непрекъснато загиваха мъже. Неконтролируемото задръстване с трупи се случваше напълно непредвидено и освен ако гребецът не успееше да прибере хората си обратно и да се отдалечи навреме, салът биваше премазван. Татко ѝ се извини. Обясни ѝ, че го прави само заради парите. Повечето работници изкарваха по-малко от долар на ден, но добрият гребец взимаше по три и петдесет, понякога дори четири, а татко беше един от най-добрите.

Мама обаче не искаше да слуша извинения. Беше бясна. Заяви му, че настоява той да се откаже от тази работа завинаги и да работи за баща ѝ в неговата дъскорезница. Каза му, че така ще можем да живеем в Инлет, съвсем близо до леля Джоузи. Щял да печели добре. Децата щели да са близо до училище. Животът на всички можел да бъде по-лесен.

— Никога, Елън — отвърна татко. — Знаеш, че не можеш да искаш такова нещо от мен.

— Татко каза, че ще прости за всичко, Майкъл. Обеща да ни помогне.

— Той ще прости? Какво да прости? Ще ми прости, че се влюбих в теб? Той е този, който трябва да получи прошка, а не аз. Той е този, който ме нарече безпарична френска отрепка. Този, който заяви, че предпочита да те види мъртва, отколкото омъжена за мен.

— Какво се опитваш да сториш, Майкъл? Да ме направиш вдовица ли? Няма да те оставя да се качиш на сал!

— Няма да работя за баща ти и няма да... — Татко не успя да завърши изречението си, защото мама му удари шамар. Силен шамар. Мама, която никога дори не му повишаваше глас. Удари го, а после си облече палтото, накара нас да облечем нашите, натовари ни в един файтон на гарата и плати на човека да ни закара до къщата на леля Джоузи.

Останахме при леля ми три седмици, в две от които тя не допускаше баща ми в къщата. Но после един ден той я бутна настрана и накара мама да излезе с него на разходка. Лотън извика някакви

гневни думи, не искаше тя да ходи с него. Когато се върнаха, мама даде на татко всичките си бижута и всички красиви вещи, подарени ѝ, преди да се омъжи. На другия ден татко отиде в „Тъгълс“, магазин за вещи втора ръка в Олд Фордж, и ги замени срещу пари в брой. Преди да се усетим какво става, той вече разчистваше дърветата от двеста и четирийсетте декара земя, която беше купил в Игъл Бей. От повалените трупи ни построи къща — истинска къща, а не някаква бедняшка дървена колиба със сламен покрив. Наряза дървото на дъски в една дъскорезница в Инлет, а не в тези на дядо ми или чичо ми. Построй също така обор, барака за опушване и ледница. И макар да транспортираше дървен материал през зимата, за да изкара малко допълнителни пари, повече никога не се върна да работи на реките.

— И още нещо — продължи чичо ми. — Защо не учиш момичетата на френски?

— Не им е нужен — отвърна сърдито татко. — Нито пък на мен.

— Винаги ще си останат наполовина французойки, Мишел. Винаги ще бъдат Готие, а не Гоуки. Гоуки! Какво е това Гоуки, за бога?

Татко въздъхна.

— Така го произнасят тук. Така го изписват в данъчния регистър. По-лесно е, Франсис. Обяснявал съм ти всичко това и преди. Боже, толкова си вбесяващ. Никога не се отказваш.

— Аз ли? Намерил се кой да го каже. Няма я, Мишел. Твоята Елън е мъртва.

— Наясно съм с това, Франсис.

— Но не си склонен да се помириш със смъртта ѝ! Сърцето ти още кърви. Продължаваш да скърбиш. Виждам го по лицето ти и в погледа ти. В походката ти. В говора ти. Нея я няма, но ти още си жив, Мишел, а също и момичетата, те също са живи. Не го ли виждаш?

— Нещо друго, за което да ме изкараш от кожата ми?

— Да. Защо си тръгна синът ти?

Не последва отговор.

— Мисля, че знам причината. Защото си един вкиснат нещастник, ето защо. Всичко ми е ясно. Никога не си бил голям веселяк, но можеш да положиш малко старание. Какво ти става, за бога? Момичетата също са преживели загуба. Изгубили са майка си, а после и брат си. Но не са се превърнали в противни намусени призраци като теб.

— Пи прекалено много уиски, Франсис. Както обикновено.

— Не толкова, че да не знам какво става пред очите ми.

— Има много неща, които не виждаш.

В този момент татко излезе, за да отиде до нужника, а аз се престорих, че само съм донесла дърва и не подслушвам.

— Горд съм с теб, задето издържа всички тези изпити, Матилда. Много съм горд — заяви Петдесет, докато отварях вратата на цилиндричната печка.

— Благодаря, чичо Петдесет — отговорих аз, радостна, че го казва, но в същото време думите му ме натъжиха. Щеше ми се баща ми да беше казал, че се гордее с мен.

— Какво ще правиш сега след всички тези изпити? Учителка ли ще станеш?

Аз поклатих глава, тикнах две цепеници в печката и затворих вратата.

— Не, чичо Петдесет. Трябва да учиш повече за такова нещо.

Той се замисли, а после каза:

— Защо не продължиш с ученето? Ти си много умно момиче. Обзалагам се, че си най-умното момиче в района. Това учене струва ли пари?

— Самото обучение няма да струва нищо. Но ще са нужни пари за билет за влака, дрехи и учебници.

— Колко? Двайсет долара? Трийсет? Аз ще ти дам парите.

Усмихнах му се. Предложението му беше много мило, но знаех, че е похарчил по-голямата част от спечеленото, ако не и всичко, за вечерята и екстравагантните ни подаръци. Вероятно имаше останали пет или десет долара, които щяха да са му нужни, за да се добере до следващото място за работа.

— Лека нощ, чичо Петдесет — казах, изправих се и го целунах по бузата. — Радвам се, че дойде да ни видиш. Липсваше ни.

— Мислиш, че ги нямам, но работата е там, — рече той и ми намигна, — че не дрънкам само небивалици. Невинаги.

Върнах се обратно в кухнята, а Барни заскимтя и аз отворих вратата, за да го пусна.

— Не припарвай в градината, чуваш ли ме? — наредих му. Изчаках баща ми да се върне, а после аз самата се отправих към нужника. Когато излязох, намерих Барни да ме чака при стълбите на

пристройката. Наместих го, а после се запътих към собственото си легло на горния етаж.

Лотън беше този, който откри, че гласовете от дневната се чуват ясно през стената на стълбището. Тази информация се оказваше от полза около Коледа, когато искахме да разберем дали ще има подаръци. Докато се качвах нагоре, чувах, че татко и чичо продължават да говорят.

— Франсис, похарчил си цялата си надница, нали? За вечерята, подаръците и тази бутилка тук. Бог знае колко уиски беше погълнал снощи.

Гласът на татко звучеше неодобрително. Защо, о, защо винаги трябваше да е така кисел, почудих се аз. След тази прекрасна вечеря и при такива хубави подаръци той пак не намираще да каже нещо мило.

— Не, не съм.

— Не ти вярвам.

— Ами тогава погледни тук, господин полицай... — Не успях да чуя нищо в следващите няколко секунди, а после: — Чек за сто долара. Сега какво ще кажеш, а?

— Банков чек? — произнесе татко.

— Банков чек? — прошепнах аз. Мили боже, той наистина имаше парите, помислих си. Имаше сто долара и щеше да ми даде част от тях, а аз щях да отида в колеж. Щях да отида в „Барнард“. Щях да отида в Ню Йорк.

— Точно така. Шефът ни плаща половината пари в брой, а вместо другата половина ни дава този документ.

— Бих казал, че по този начин се грижи за теб. Имаш ги в банка, вместо да ги пропилееш в някой бардак в Утика.

— Имам нещо наум за тези пари. Много ще се изненадаш.

Мълчание. И после:

— Франсис, не си обещаваха нищо на някоя жена, нали? Онази от Бийвър Ривър, на която направи предложение по време на последния си запой, още мисли, че ще се ожениш за нея. Всеки път като ме види, пита кога ще се върнеш.

— Почакай и ще видиш какво съм намислил. Това е всичко, което ще ти кажа. След пет-шест дни ще отида до Олд Фордж и ще осребря тази хартия. Тогава наистина ще останеш изненадан. Мишел... Къде е уискито? Къде отиде бутилката?

Почти прелетях по останалия път до стаята. Не бях казвала на никого от семейството си за „Барнард“. Не бях виждала смисъл, тъй като не очаквах, че ще има възможност да отида, но в този миг изпитах болезнена потребност да споделя с Аби. Ала не можех да го направя. Всички спяхме в една стая, а Лу и Бет имаха големи усти. Някоя от тях щеше да се разприказва пред татко, а не исках той да научава, преди да съм готова да замина. Докато не получех със сигурност стая в дома на госпожица Анабел Уилкокс, не си опаковах вещите и нямах в джоба трийсет долара. Татко ме беше повалил на земята, задето си купих тетрадка. Замахна с канджа срещу Лотън. Нямах намерение да му дам възможност да замахне с нея и към мен. Представих си изражението на лицето му, когато му кажех, че ще замина, и останах доволна. Наистина бях доволна. Щеше да се разгневи, но само защото би изгубил чифт ръце. Никак нямаше да му липсвам. И той нямаше да липсва на мен.

Пъхнах се под завивката, която делях с Лу, и изведнъж осъзнах, че изминалият ден беше толкова дълъг и изпълнен със събития, та напълно бях забравила да погледна в речника за дума. Вече беше прекалено късно. Ако исках да го сторя, трябваше да сляза до дневната на долния етаж, а бях толкова уморена. Така че си съставих своя собствена дума. „Веровъзрождение“. От „вяра“, „възраждане“ и едно „-ие“ накрая за благозвучие. Може би щеше да влезе в речника един ден, помислих си. И ако това стане, всички ще знаят значението ѝ: възвръщане на надеждата.

КОН-ФИ-ДЕН-ЦИ-А-ЛЕН

— Ами ментови сърчица, Мати? Да сложа ли и от тях при лимоновите дражета? Аби също ги харесва. Лу обича билковите бонбони. Има и карамелчета, какво ще кажеш за карамелчета?

— Защо не вземеш по няколко от всеки вид? — предложих. — Само се отмести, Бет, за да могат хората да минават покрай теб.

Двете бяхме на туршиената лодка с други десетина души, повечето туристи. Тъкмо бяхме донесли четири гюма с мляко и кило и половина масло. Не взехме пари за тях. Татко се беше договорил с господин Еклър в началото на седмицата за голямо парче бекон в замяна и тази доставка беше заплащането за него. Докато чаках Бет да реши, разглеждах другите хора в лодката. Един човек купуваше въдица. Две момичета си избираха пощенски картички. Други си купуваха продукти за пикник.

Когато си купих тетрадка от господин Еклър преди няколко седмици, похарчих само четирийсет и пет цента от онези шейсет, които спечелих от събраните връхчета млада папрат. Бяха ми останали петнайсет цента, които не дадох на татко, и сега купувах бонбони на сестрите си с тях. Аби беше в цикъл и ѝ беше зле. Сутринта имаше ужасни спазми и трябваше да полежи, докато ѝ мине, а татко ме попита защо не е дошла в плевнята да дои с останалите. Винаги го прави, защото забравя, така че трябваше да му обясня, а той ми се ядоса, защото се засрами. По дяволите, не бях виновна. Защо тогава е създал четири дъщери?

Реших, че лимоновите дражета ще ободрят Аби. Това щеше да е конфиденциална покупка, защото наистина трябваше да дам парите на татко, но след като той ме удари, реших да не го правя. „Конфиденциален“, думата ми за деня, означаваше да направиш нещо скришом, тайно, дискретно. Можеше да се каже, че крада на дребно. Не исках да крада на дребно, но понякога нямаш избор. Особено ако си момиче и копнееш за нещо сладичко, а не можеш да кажеш защо и трябва да изчакаш момент, в който няма кой да те види, за да изпереш

кофа кървави парцали, да казваш, че си неразположена, когато имаш спазми, от които би припаднал и лос, и те наричат вкисната, сълзлива и с тежък характер, а всъщност гърдите те болят, и бельото ти е изцапано, и не можеш да си живееш живота, да се перчиш наоколо, да плюеш и препискаваш дърветата, както правят момчетата.

В този момент петнайсетте цента бяха всичките ми пари, но реших, че мога да си позволя да съм щедра с тях. Чичо Петдесет беше заминал за Олд Фордж тази сутрин. Щеше да пренощува там и да се върне със сутрешния влак. До утре на обед щях да имам моите трийсет долара. Беше заминал само преди половин ден, а вече ни липсваше. Чудесна бе тази седмица, която прекара с нас. Вадеше камъни и пънове с татко и ни помагаше за доенето. За вечерното, не за сутрешното. Повечето сутрини не беше много активен. Обикновено го болеше глава. Веселеше ни към края на деня, а вечер ни приготвяше специални десерти — захарен пай, който се прави от меласа; парченца сушена ябълка с канела; кнедли със стафиди, варени в кленов сироп. След вечеря сядаше и си сипваше чаша след чаша уиски. Течността подскачаше и искреше, докато се изливаше от бутилката, а щом я поемеше, чичо се развеселяваше. Смееше се шумно, свиреше на хармониката си и по цяла вечер ни разказваше приказки, сякаш Шехерезада бе оживяла в дневната ни. Не можехме да му се наситим. Гледах го как гони Бет из кухнята и ръмжи като върколак или се клатушка напред-назад и кълчи краката си под тежестта на невидим товар и ми беше трудно да си представя, че има нещо общо с мълчаливия намръщен татко.

— Май ще взема и малко кокосови бонбони, Мати — каза Бет, която още се двоумеше. — Или захарни пръчици. А може вафлички.

— Добре, само не се бави цял ден — поръчах.

Видях каруцата на семейство Лумис да спира до пристана. Ройъл я караше. Чудех се как може да е толкова привлекателен, независимо какво прави — дали оре, ходи, кара, без значение. Изглеждаше по-добре мръсен, потен, облечен във вехти панталони и оръфана памучна риза, от повечето мъже, след като са се изкъпали, избръснали и са сложили официален костюм. Сетих се как ме целуна и при тази мисъл се въодушевих и едва не изпаднах в несвяст. Досуц като глупавите пърхащи момичета от разказите в списанието „Питърсънс“.

Майката на Ройъл беше с него. Не ме видяха. С Бет бяхме в другия край на лодката. Госпожа Лумис извади кошница с яйца и голям глинен съд с масло. Качи се на туршиената лодка и ги подаде на господин Еклър. Той ѝ връчи банкнота от един долар в замяна. Тя му благодари и се върна на пристана.

— Добре, готова съм — съобщи Бет. Беше сложила бонбоните в малка кафява торбичка.

— Върви да платиш тогава — казах и ѝ дадох парите.

Тя изприпка към задната част на лодката и подаде торбичката на Чарли Еклър.

— Следващата седмица ще ходя на цирк. Онзи в Бунвил — чух я да казва.

— Така ли, кукличке?

— Да, господине. Чичо обеща да ме заведе. Замина за Олд Фордж сутринта, но утре ще се върне и обеща да ме заведе. Мен и Лу.

— Е, сигурен съм, че ще прекарате добре. Дължиш ми десет цента.

Господин Еклър я попита дали ще види двуглавия човек и момчето змия. Тя го увери, че щяла да види всичко, което може да се види, чичо Петдесет така казал. Почти не ги чувах. Гледах Ройъл. Той разговаряше с Джон Денио, общ работник в „Гленмор“. Кимаха и се смееха. Усмивката му беше топла като току-що изпечени бисквити в зимна сутрин. Не можех да сваля поглед от него. Наистина ли някой толкова хубав ме беше целунал? Зачудих се. Или съм си въобразила? Осъзнах, че си мечтая да съм красива като Марта Милър, за да ме целуне отново някой ден. Тогава се замислих дали ще му липсвам, когато отида в колежа. Ако поискаше да ми пише, можех да му пиша и аз.

Стоях, потънала в блянове, а през това време майка му се качи в каруцата и седна. Господин Денио си поговори още няколко минути с тях и тръгна към пристана да посрещне някакви гости. Щом той си тръгна, тя бръкна в джоба си за парите, които бе получила от господин Еклър, и ги даде на Ройъл. Каза му нещо, кимна и пъкна еднодоларовата банкнота в джоба му. После се извърна, огледа се и видя, че ги наблюдавам. Присви очи, а погледът ѝ казваше: „Гледай си своята работа, Мати Гоуки“. Видя ми се доста странно, защото пет пари не давах какво прави госпожа Лумис с парите от яйцата.

Гледах ги как поеха по пътя и пресякоха железопътната линия, после Бет ми подаде никелова монетка и скочихме от лодката на пристана.

— Кажи на татко ти, че до утре ще получа бекона, който поръча, Мати.

— Добре, господин Еклър. Благодаря.

Качихме се в нашата каруца и заръчах на Благия да потегля, но той, разбира се, не помръдна, докато не му повторих пет пъти и накрая не го шляпнах с повода. Пътят до къщи беше спокоен, но щом завих към дома, ме очакваше изненада. Там беше паркиран автомобил. Форд. Знаех чий е. Заобиколих го, вкарах каруцата в хамбара, оставих Благия на пасището и влязох в къщата. Когато отворих вратата на кухнята, видях Лу и Аби да седят на стълбите, наведени към стената.

— Какво става? — попитах.

— Госпожица Уилкокс е в дневната с татко — прошепна Аби. — Донесла е резултатите ти от изпитите. Имаш А+^[1] по английска литература и на съчинението, А по история, В по естествени науки и В — по математика. Двамата с татко говорят за теб. Казва, че у теб се крие гений и си приета в колеж и че татко трябва да те пусне.

— Боже, Мат, не знаех че криеш гений — възкликна Лу с ококорени очи. — Добре си го маскирала.

Дори не обърнах внимание на двусмисления комплимент на Лу. Сърцето ми слезе в петите. Госпожица Уилкокс бе дошла с добри намерения, не се съмнявах, но познавах татко. Никога нямаше да успее да го придума. Само щеше да го подразни. Защо, о, защо трябваше да идва точно днес? Точно когато чичо щеше да ми даде парите? Утре нямаше да ми е нужно съгласието на татко, защото щях да имам трийсет долара в джоба, точно колкото ми трябваша, но не исках да ми е сърдит, преди това да стане.

Седнах до Лу, на стъпалото под Аби. Бет чучна под нас и раздаде бонбони, сякаш бяхме на някакво представление. Точно сега не ми беше до бонбони. Бях наострила уши да чуя какво говорят.

— ... тя има дарба, господин Гоуки. Изразява се невероятно. Като истински творец. Може да постигне нещо, нещо голямо, стига да й се даде възможност...

— Не й е нужно да постига повече. Добре си е така. Нищо не й липсва.

— Може да стане писател, сър. Истински писател. Добър.

— Тя вече е писател. Постоянно пише разкази и стихове в тетрадките си.

— Нужно ѝ е предизвикателството на истинско университетско образование и напътствията на талантиливи преподаватели за по-голям успех. Трябва да се запознае с нови автори, критика, теория, да бъде сред хора, които да оценяват и развиват дарбата ѝ.

Настъпи мълчание. Седях на стъпалата и си представях изражението на баща ми. Сигурно изглеждаше ядосан, както в повечето случаи, но под повърхността се криеха несигурността и болезнената притеснителност, които той изпитваше сред образовани хора и сложните им изрази. В този момент сърцето ми ме предаде и ми се прииска да хвана госпожица Уилкокс за ръката, да я извлека от дневната и да ѝ кажа да остави татко на мира.

— Тя иска да отиде, господин Гоуки. Много иска — настоя госпожица Уилкокс.

— И вината за това е ваша, мадам. Вие напълнихте главата ѝ с разни приумици. Нямам пари, за да я изпратя. А и да имах, защо бих пуснал момичето си сред непознати хора? Далеч от дома и семейството ѝ, където няма кой да се погрижи за нея?

— Тя е разумна млада жена. Би се справила чудесно в Ню Йорк. Зная, че е така.

— Много е отнесена. Наследила го е от майка си. И тя хвърчеше в облаците.

— Госпожа Гоуки никога не е оставяла такова впечатление у мен.

— Е, такава беше. Когато беше по-млада. Около възрастта на Мати. Заради това се омъжи за мен. Това ѝ донесе шейсет акра дънери и камъни и надгробна плоча на трийсет и седем години.

— Сигурна съм, че не е така, господин Гоуки. Срещата съм жена ви само два-три пъти, но у нея прочетох, че е жена, която обича...

— Прочетохте?

„О, Боже“, изохках наум. Едва не скочих, но после си дадох сметка, че сигурно лостът му за вадене на дънери не е с него. Не и във всекидневната.

— Хората не са книги, госпожице Уилкокс. Онова, което се случва вътре у тях, не е написано на лист, че да го четете. Сега, ако сте приключили, аз трябва да ора.

Отново настъпи мълчание, а после:

— Приключих. Довиждане, господин Гоуки. Благодаря ви за отделеното време.

Чух забързаните стъпки на госпожица Уилкокс в преддверието и тя си тръгна. Беше от онези жени, които влизаха и излизаха винаги през главния вход, не от задната врата.

— О, Мати, не отивай. Няма, нали? Толкова ще ми липсваш — затръшка се Бет. Обви шията ми с ръце и започна да ме целува с лепкавите си бонбонени устни.

— Шшшт, Бет. Не бъди егоист — смъмри я Аби.

В следващия момент татко влезе в кухнята. Всички се запрепъвахме в опит да се изправим.

— Предполагам, че случайно сте слезли по стълбите всички едновременно — подхвърли той. — Да не би да сте подслушвали разговор, който не е ваша работа?

Никой не продума.

— Аби, осоли ли маслото? Лу, почисти ли обора? Бет, билетата нахранени ли са?

Сестрите ми се разпръснаха. Татко ме погледна.

— Не можа ли да ми кажеш сама? — попита той.

Погледът му беше строг, тонът също и топлите чувства, които изпитвах към него преди малко, изчезнаха като помия в канала.

— Защо, татко? За да ми забраниш?

Той примигна, видях болка в погледа му и за миг си помислих, че ще каже нещо, за да ме утеши, но не стана така.

— Върви тогава, Мати. Няма да те спирам. Но направиш ли го, не се връщай — отсече той.

После излезе от кухнята и затръшна вратата след себе си.

[1] Според образователните стандарти в САЩ, изпитите се оценяват по петстепенна система А — F, като А е най-високата постижима оценка, а F — най-ниската — Б.пр. ↑

СЕС-КВИ-ПЕ-ДА-ЛИС

— „Сесквипедалис“ е интересна дума, Дейзи — прошепнах на кравата. — Означава стъпка и половина на дължина, но също и използване на дълги думи. В същото време самата дума, която описва другите като дълги, е дълга. Лицемерна е, Дейзи, няма спор, но въпреки това ми харесва. Мисля да я използвам в някой и друг разговор, когато отида в Ню Йорк.

Дейзи преживяше. Ако имаше мнение относно думата ми за деня, запази го за себе си. Бузата ми беше притисната в топлия ѝ корем, ръцете ми изцеждаха мляко от вимето ѝ, а устните ми ѝ шептяха всичките ми тайни. Бях споделила с нея за чичо Петдесет, че ще се върне всеки момент от Олд Фордж и ще ми донесе парите, които ми трябваша, за да отида в „Барнард“.

Беше почти краят на април и дванайсет от двайсетте ни крави се бяха отелили, така че имахме мляко в изобилие. Сутрин и вечер млякото се изсипваше в широки дълбоки корита и се оставяше да престои. Тогава сметаната се отделяше от млякото и се издигаше на повърхността в коритото. Обирахме я, а останалото мляко се сипваше в гюмове с две дръжки за доставка. Част от сметаната продавахме просто така, а от останалата избивахме масло. Със суроватката, която оставаше след избиването на маслото, хранехме пилетата и прасетата. Нищо не се изхвърляше.

— Мати?

Извърнах глава.

— Бет, не се застава зад крава. Добре го знаеш.

— Дейзи няма да ме ритне. Не би го направила.

— Но татко ще го направи, ако те види да стоиш зад крава.

Отмести се.

— Но, Мати...

— Какво, Бет? Какво има?

— Защо чичо Петдесет не се връща? Обеща да се върне днес към обед, а вече минава пет часът. Каза, че ще ме заведе да видя цирка в

Бунвил. Така каза.

— Ще се върне. Сигурно се е заговорил с някого и е взел късния влак. Знаеш какъв е. Обзалагам се, че е срещнал стар приятел, това е. Скоро ще се върне.

— Сигурна ли си, Мат?

— Сигурна съм — уверих я. Не бях сигурна. Не исках да го призная дори и пред себе си, но бях не по-малко притеснена от Бет.

Чичо ни трябваше да се върне преди часове.

— Ехооо! — чу се мъжки глас откъм вратата на обора.

— Ето го, Бет. Видя ли? Казах ти.

— Това не е чичо Петдесет, Мат. Господин Екльър е — каза тя и скочи да го види.

— О, здравей, момичето ми. Татко ти тук ли е?

— Ето ме, Чарли — викна татко. — Не е ли късно да си отсам езерото?

— Така е. Напоследък е доста натоварено, прибирам се в Олд Фордж чак към шест-седем вечерта. Донесох ти бекона, за който се договорихме. Чудесно парче е. Исках да те попитам дали мога утре да взема пет гюма с мляко вместо четири и още малко масло.

— Имам мляко. Кравите дават по седем литра и половина на ден. Имам много. И масло трябва да имам.

— Радвам се да го чуя. Е, трябва да тръгвам, но да ти кажа... видях брат ти сутринта.

— Какво правеше? Бавния влак за вкъщи ли взе?

— Не точно. Беше се качил на бърз влак, ако ме разбираш. Пътуващ към Утика.

— Нокаутиран?

— Да.

Останах без дъх. Подпрях чело в Дейзи и стиснах очи.

Татко изплю сока от тютюна, който дъвчеше.

— Обзалагам се, че няма да отиде в Утика. Няма да стигне подалече от Ремзен — заяви той.

— Татко? — продума Бет с треперещ глас.

— Момент, Бет.

— Добре, Майкъл. До утре.

— Лека вечер, Чарли.

— Татко!

— Какво има, Бет?

— Какво означава нокаутиран? Къде е чичо Петдесет? Той каза, че ще ме заведе на цирк, татко. Няма ли да се върне? Каза, че ще ме заведе, татко.

— Не можеш да вярваш на всичко, което казва чичо ти.

— Но той каза, че ще ме заведе.

— Бет, няма да го направи и това е, така че млъкни.

— Но той обеща! Мразя го, татко — изхлипа тя, — мразя го.

Бях сигурна, че Бет ще си изяде шамара за това, но татко каза само:

— Не повече, отколкото ще се мрази сам след ден-два.

После й каза да спре да мрънка и да занесе бекона на Аби.

Седях отпусната на столчето за доене със съзнанието, че последната ми възможност да отида в „Барнард“ изтича в касата на някой кръчмар. Че чичо ми е изпаднал в поне тридневен запой. А може би четиридневен. Или пет... Или колкото е необходимо, за да похарчи сто долара. Работата беше безнадеждна.

„Веровъзрождение“. Каква тъпа, тъпа дума. По добре да бях измислила някоя, описваща чувството, когато мечтите ти се разбиват за кой ли път, а не избухват наново. „Мъкогадост“ или „унилопатия“, или... „горчилка“. Да, „горчилка“ е достатъчно изразителна.

— Какво има? — изненада ме сурово изречен въпрос. Беше татко. Стоеше до Дейзи и ме гледаше намръщено.

— Нищо — отвърнах и избърсах очите си. Взех кофата, подминах го и отидох в мандрата. Чух стъпките му зад гърба си, докато изсипвах млякото в коритото.

— Мати, не знам какво може да ти е наговорил Франсис, но когато обещава разни неща, уискито ги обещава, не той. Знаеш, че е така, нали? Не го прави от лошотия, просто не може да се въздържа. — Усещах погледа му върху гърба си и чух как пристъпи към мен.

— Добре съм, татко — отвърнах остро, — ще дойда след малко.

Той остана на мястото си още няколко секунди, а после си тръгна. За пръв път се радвах, че прецеждането на млякото е мое задължение. Радвах се, че наливането в коритата отнема време. Че няма кой да ме види как седя на пейката и рева. Така ми се падаше, чичо ми да наруши обещанието си към мен, след като аз самата горях от желание да наруша своето.

Когато се наплаках, изтрих очи, покрих млякото с тензух и тръгнах към кухнята. Аби беше започнала да приготвя вечерята. Днес нямаше да има ябълкови резенчета, нито захарен пай. Нямаше да има и песни. Музика. Приказки.

Щеше да има обаче пресен спанак от новата реколта. Също варени картофи и от бекона, който татко спазари. Щеше да има голяма кана мляко, самун хляб и масло, което да мажем отгоре.

Татко беше осигурил всичко това.

Погледнах го, застанал до мивката. Миеше си ръцете и плискаше лицето си с вода. Мама си отиде. Брат ми също. А сега и лекомисленият ни безотговорен чичо. А баща ми остана. Татко винаги оставаше.

Погледнах го. Видях петната от пот по ризата му. Също и големите му, покрити с белези ръце. И мръсното му уморено лице. В този момент си спомних как лежах в леглото си преди няколко вечери и нямах търпение да му покажа парите, които чичо ми е дал. Да му съобщя, че заминавам.

Ужасно се засрамах.

Не можеш да спориш с мъртвите. Каквото и да кажеш, последната дума е тяхна.

Опитвам се да го изясня с Грейс, когато сядам край нея. Обяснявам, че не беше права да ми дава писмата си, а и че както се промъквам заради нея, мога да загубя работата си, ако не съм внимателна; а надниците ми трябва, защото ще се омъжвам и са ми нужни печка, тенджерки и тигани. Изтъквам ѝ, че е напълно възможно Карл Греъм наистина да е Карл Греъм, а Честър Джилет да е съвсем друг човек и фактът, че Грейс наричаше Карл Честър и пишеше „Честър, не правя нищо друго, освен да плача“ или „Липсвам ли ти, Честър“, при все че определено беше невероятно съвпадение, не доказваше нищо. Казвам ѝ, че вече съм поела твърде много рискове заради нея и не ми се иска да се нагърбвам с повече. Съобщавам ѝ също, че няма да чета повече писмата ѝ и ако това е било намерението ѝ още от началото, значи е егоистка и непочтена.

Била е. Била е егоистка и непочтена.

Гледам ръката ѝ, докато се карам с нея, защото не искам повече да спирам очи на лицето ѝ. Забелязвам, че материята на ръкава е набръчкана от влага. Виждам ситен ръчен шев на мястото, където към маншета е добавена дантела, и се чудя дали тя го е правила или майка ѝ. А може би е имала сестра, която е шиела добре, като моята сестра Аби. Чудя се откъде ли идва прякорът ѝ — Били. Дали защото Честър — не, Карл, името му е Карл — я е наричал така? Дали татко ѝ го е измислил? Може да е имала брат, който я е кръстил по този начин. Звучеше като прякор, който би измислил някой брат. Лотън пръв ме нарече Мати. Тили звучеше много по-добре. Или Мили. Или пък Тилда. Дори Хилда.

Отварям друго писмо.

„Южен Оцелик
20 юни 1906 година
Скъпи Честър,

Пиша ти, за да ти съобщя, че се връщам в Кортланд. Просто не мога да стоя повече тук. Мама се притеснява и се чуди защо плача толкова често, а аз съм като болна. Моля те, ела и ме отведи някъде далеч, скъпи... Главоболието ми е непоносимо тази вечер. Страхувам се, че няма да дойдеш, и съм ужасена, скъпи... Ти каза, че ще пристигнеш, и понякога знам, че ще го направиш, но има моменти, в които се замислям за някои неща, и тогава съм също толкова убедена, че няма да дойдеш... Честър, няма друго момиче на света, което да е нещастно колкото мен тази вечер, и то е заради теб. Честър, нямах това предвид, скъпи. Винаги си бил ужасно добър към мен и знам, че винаги ще бъдеш такъв. Няма да се проявиш като страхливец, знам...“

Бях се надявала на добри новини в това писмо. Взимам друго.

„Южен Оцелик
21 юни 1906 година

Скъпи Честър,

Приготвям се да си лягам и съм толкова болна, че не мога да не ти пиша. Така и не слязох долу почти до осем часа, към десет ми стана зле и останах в леглото почти до пладне. Следобед брат ти донесе писмо от едно от момичетата и след като го прочетох, отново ми примая. Честър, дойдох си вкъщи, защото вярвах, че мога да ти имам доверие. Сега си мисля, че няма да остана след другия петък. Това момиче ми писа, че си прекарваш доста весело и че очевидно идването ми вкъщи ти се е отразило добре, защото не си изглеждал толкова щастлив от седмици... Честър, трябваше да се досетя, че не те е било грижа за мен, но кой знае защо, ти се доверих повече, отколкото на всеки друг...“

През прозореца се носят гласове. Мъжки гласове. Замръзвам.

— ... мисли, че се казва Джилет. — Това е господин Морисън.

— Кой? — Това е господин Спери.

— Мати Гоуки.

— Така ли каза?

— Така, да. Чула момичето да го нарича Джилет. Честър Джилет.

— По дяволите, Анди, обадох се в полицейското управление в Олбани и ги уведомих, че има вероятност Карл Греъм да се е удавил и че трябва да уведомят семейството му. Така е записано и в регистрационната книга — Карл Греъм, Олбъни — не Честър Джилет...

Гласовете заглъхват. Отгатвам, че мъжете вървят през западната морава откъм хангара за лодки. Запътили са се към верандата, знаем, че обикновено изпиват по питие заедно, а уискито се държи в салона.

Побягвам навън, тичам към вестибюла през фойето и нагоре по главното стълбище. Успявам да стигна до първата площадка, точно когато се отваря предната врата, и прикляквам зад парапета, като не смея да помръдна или дори да дишам, за да не би някоя дъска на пода да проскърца или някоя колонка на парапета да изтрака.

— ... и още едни Джилет живеят надолу по пътя за Кортланд — казва господин Спери и затваря вратата след себе си. — Заможни са.

Един от тях притежава голяма фабрика за дрехи.

— Момичето е от Южен Оцелик... близо е до Кортланд, нали? — казва господин Морисън.

— На петдесетина километра по-нататък. Госпожа Морисън свърза ли се с близките й?

— Да, фермери са.

Господин Спери поема дълбоко въздух и въздъхва.

— Странна история. Човек би си помислил, че ще са наблизко.

— Кое? Градовете?

— Телата. Във водата. Би трябвало да ги намерим едно до друго. Не може да се говори за течение в залива. Не и толкова силно, че да премести тяло. — Той замълчава за момент, после пита: — Какво ще кажеш за питие преди лягане, Анди?

— Добре.

— Ще донеса бутилката. Нека седнем на верандата. Не е редно да пием в салона. Не и тази вечер.

Господин Спери изчезва по коридора, а господин Морисън се заема с бюрото на рецепцията, отваря писмата си, подрежда телефонните съобщения и проверява телеграфа. Аз оставам ниско приведена.

Минават няколко минути, преди господин Спери да се появи с бутилка в едната ръка и две чаши в другата.

— Анди — продумва тихо той — Тя беше толкова млада. Още момиче.

Господин Морисън явно не го чува.

— Виж това, Дуайт — казва той и излиза иззад бюрото.

— Какво е?

— Телеграма от Олбани. От началника на полицията. Относно Карл Греъм.

— Какво се казва?

— Че в града не живее човек с такова име.

Двамата мъже се споглеждат и излизат на верандата. Аз изтичвам обратно на тавана, пъхвам писмата на Грейс Браун отново под дюшека, лягам в леглото, стискам очи, запущвам ушите си с ръце и се моля ли, моля да заспя.

КА-ТУР-ВАМ, ГРАНИВ, ВРЕСКАЛО, ПРЕЦВЪКНАТ

— Мати, миличка, настроена ли си да бършеш прах?

— Да, лельо Джоузи.

Леля ми никога не се тревожеше дали съм настроена за нещо, нито пък ме наричаше миличка.

— Преподобният Милър ще дойде на чай утре, нали ще се погрижиш тези статуетки да блеснат?

— Да, лельо Джоузи.

Не я беше грижа за статуетките. Просто искаше да стоя качена на помощното столче и да чистя, за да съм далече от вратата на салона, да не чувам какво казва и да не виждам какво прави. Вратата не се затваряше плътно. Валя непрестанно два дни и дървото се изметна от влагата. Ако свиех колене и протегнех шия, можех да видя леля и Алма Макинтайър през пролуката. Седяха до кухненската маса. Леля ми беше вдигнала пощенски плик към светлината.

— Това е кражба, Джоузи — чух да казва госпожа Макинтайър.
— Крадем пощата на Еми Хъбард.

— Не е кражба, Алма, помощ е. Опитваме се да помогнем на съседка, това е всичко — възрази леля.

— Арн Сатърлий ми го даде точно преди да затворя за обяд. Трябва да го сложа в пощальонската чанта за раздаване до два часа, иначе Еми няма да го получи днес.

— Ще го направиш, Алма, ще го направиш, ще отнеме само минута...

Леля каза още нещо, но гласът ѝ заглъхна и не можах да чуя. Слязох от столчето и го преместих към вратата.

— Добре ли си, Мати? — провикна се тя.

— Да, лельо Джоузи. Само местя столчето.

— Не го приближавай твърде много до вратата. Подът около нея е неравен и столът ще се катурне. Не бих искала да паднеш, скъпа.

— Няма, лельо Джоузи.

„Да се катурне“ означава „да се наклони и преобърне“ и се използва най-вече във връзка с лодки. Госпожица Париш не ни позволяваше да използваме подобни думи в есетата, но госпожица Уилкокс не ни забраняваше. Нарича ги местно просторечие. Каза, че Марк Твен е имал чувствително ухо за местния диалект в района на река Мисисипи и този негов талант е променил стила на писането завинаги: при него волното безпризорно хлапе звучи като волно безпризорно хлапе, невежият пияница — като невеж пияница. Реших, че думата ми за деня ще бъде „катурвам“, независимо че речникът ми бе определил „благопристойност“. Не бях убедена, че ще намеря „катурвам“ в речника. Нито „гранив“, което означаваше, че маслото е започнало да нагарча. Или „врескало“, някой, който плаче, но пронизително и с хленчене, както прави Бет, когато не стане нейното. Или „прецвъкнат“. Може да означава сконфузен, посрамен или да се използва като описание на изражение. Като това, което вероятно е имала леля ми, когато госпожа Макинтайър внезапно извика:

— Да не си посмяла, Джоузи!

— Шшшт, Алма!

— Джоузефин Ейбър, ще те замоля да си припомниш, че съм добросъвестен правителствен служител и съответно съм се заклела да спазвам законите в тази страна, а злоупотреба с правителствена собственост е пряко нарушение на тези закони.

— Алма Макинтайър, ти си припомни, че великото ни правителство е създадено за хората и от хората, не е ли така?

— Какво общо има това?

— Аз съм хората, Алма, а това означава, че съм и правителството. С парите от моите данъци ти се плаща заплатата, не забравяй това.

— Е, ами не знам.

— По дяволите, Алма, никога не съм те смятала за безчувствена. Не те ли е грижа какво ще стане с една бедна вдовица с шест деца и бебе? Изобщо ли не те е грижа?

Извъртях очи. Леля ми пет пари не даваше какво ще стане с Еми Хъбард, просто искаше да е наясно с делата ѝ.

— Разбира се, че съм загрижена за нея.

— Добре, тогава.

— Добре. Но побързай.

Чух, че пуснаха водата и напълниха металния чайник, и знаех, че не си приготвят чай. От разговора им бях разбрала, че Арн Сатърлий е изпратил писмо на Еми Хъбард, а след като Арн беше подател, а Еми получател, трябваше да се отнася до данъците ѝ.

— Виж, Алма! Боже мой! Арн Сатърлий обявява земята на Еми Хъбард за публична продан.

— Не е истина!

— Истина е. Ето тук го пише. Обявява я за публична продан, защото не е плащала данъци. Дължи дванайсет долара и седемдесет цента и не е платила дори част от тях.

— Но защо, Джоузи? Защо сега? Еми никога не плаща данъците си навреме.

— Защото е „перманентно нехайна...“ така пише тук, виж.

— О, глупости. Тази година с нищо не е по-различна от останалите. Арн я предупреждава, че ще сложи имота под запрещение, ако държавата го накара, но няма да стигне толкова далече, че да обяви земята за продан.

— Виж, Алма, виж тук — възкликна леля. — Пише, че има заинтересована страна.

— Кой?

— Не е уточнено. Споменава се само за поверителна справка от страна на заинтересованата страна.

— Кой би се заинтересовал? Мислиш ли, че може да е някой от съседите ѝ?

— Не мога да си го представя. Само трима са. Алийта, която никога не би причинила това на Еми. Майкъл Гоуки също не би го направил. А дори и да имаха такива намерения, не могат да си го позволят. Няма какви пари. Значи остава Франк Лумис, но се съмнявам, че и той има пари. Особено след като купи новите коне, а горката Айва ходи всеки ден с тази вехта памучна рокля.

Замълчаха, а след това госпожа Макинтайър промълви:

— Той не би искал Еми да си отиде.

После снижиха тона си. Протегнах врата си като на жираф, но не можах да чуя и дума повече. Само:

— ... позор, Джоузи...

— ... не бих търпяла това...

— ... да напома корама ѝ, добре...

Не можех да схвана смисъла, но ми се струваше, че злословеха за Еми като всички други.

Помълчаха около минута, после леля цъкна с език и рече:

— Алма, сигурна съм, че никой от местните хора не направил нещо подобно. Това е някой от града, знам го. Обзалагам се, че някой долен, лош, подмолен търговец от Ню Йорк е решил да си купи евтина земя, където да летува.

— О, Джоузи, това е ужасно. Какво ще стане с тези деца?

— Предполагам, че държавата ще поеме грижа за тях.

— Горките създания.

— Предлагам да разберем кой стои зад това, Алма.

— Как?

— Ще попитам Арн Сатърлий.

— Не можеш. Ако го направиш, той ще разбере, че сме отворили писмото.

— Тогава ще изчакам няколко дни. Ще дам време на Еми да отвори писмото и да се оплаче на целия окръг. Обаче ще разкрия това, Алма. Запомни ми думите.

Бях чула достатъчно. Слязох от столчето и го преместих в другия край на стаята при камината. Полицата и беше покрита със статуетки. По средата имаше часовник от позлатен бронз. Не го лъснах добре, защото бях разстроена.

Откъде ще намери Еми толкова пари? — чудех се.

Знаех отговора. Нямаше да ги намери. Всеки от съседите ѝ би ѝ ги заел, но и те нямаха. Леля Джоузи обаче имаше. Имаше дванайсет долара и седемдесет цента, а и доста повече. Ако наистина беше загрижена за Еми Хъбард и децата ѝ, щеше да ѝ ги даде. Ако наистина беше загрижена за мен, щеше да ми помогне да замина за Ню Йорк. Но нея я беше грижа само за проклетите статуетки.

Еми щеше да загуби къщата и земята си, а държавата щеше да ѝ отнеме децата. Не можех да понеса мисълта за това, че ще разделят децата ѝ и ще ги настанят при непознати. Особено Лушъс, бебето, което беше толкова малко.

Това беше поредният труден и безнадежден момент, а бях уморена от трудни и безнадеждни моменти.

Приключих с лъскането на часовника и взех една от статуетките точно до него. Беше фигурка на ангел, а на мантията му беше

изписано:

„Всемогъщи боже, дай ни душевна ведрина да приемем това, което не може да се промени, сила да променим което трябва да се промени и мъдрост да различим едното от другото“.

Ами ако не можеш да го сториш? Ако не можеш да промениш нещата, но не можеш и да ги приемеш?

Хванах главата на ангела и я скърших. След това скърших едното крило, а после и другото. Счупих и ръцете му и го попитах колко ведър е сега. Прибрах парчетата в джоба си.

Това потуши част от гнева ми. Трябваше да преглътна другата част.

ВЕ-ЩА-Я

— Може да се разходим до залива и да погледнем витрината на О'Хара — предложи Ейда Бучард — имат хубави летни платове.

— Или да идем до Мос Лейк — рече Аби.

— Или до Дартс Лейк — включи се Джейн Мили.

— Можем да посетим Мини Компо и да видим бебетата — намеси се Франсес Хил.

— Или да седим под боровете и да четем — обадох се аз.

— Да четем? В ден като днешния? Трябва да ти прегледат главата, Мати — смъмри ме Фран. — Нека теглим сламки. Късата печели.

Всички бяхме навън, скупчени в края на Ънкас Роуд. Бяхме тръгнали на излет, само трябваше да решим къде. Беше прекрасен пролетен съботен следобед. Всички бяхме успели да се измъкнем от къщната работа, родителите и по-малките си братя и сестри и искахме да се смеем, да си говорим и да прекараме няколко часа навън.

Фран откъсна няколко клончета от един храст и направи едното по-късо. Точно щяхме да ги теглим, когато изборът ми сам дойде при мен. Каруца с един човек и два коня.

— Ройъл Лумис! Какво те води насам? — подвижна Фран. Тя и Ройъл са братовчеди, но изобщо не си приличат. Нейната коса е къдрава и морковеночервена, а очите ѝ са с цвят на меласа. Слабичка е. Досуц като пръчка динамит.

Видях Ейда да премята кичур коса зад ухото си, а Джейн стисна устни, за да станат червени.

Ройъл сви рамене.

— Излязох да се разходя и стигнах дотук — отвърна той.

— Дойде да погледаш езерото? — подразни го Фран.

— Нещо толкова.

— Колко романтично.

— Нямаш ли си работа, Фран? Деца за плашене или котенца за даване?

— Е, разбирам кога не съм желана.

— Съмнявам се. Хей, Мат, искаш ли да се повозиш?

Едва не паднах.

— Аз ли? — продумах и засенчих очи, за да го погледна.

— Хайде, качвай се.

Погледнах към приятелките си, защото не знаех какво да направя. Фран ми намигна.

— Давай! — прошепна тя.

Джейн ме изгледа, сякаш ме виждаше за първи път.

— Ами... да, добре — казах и се качих.

Ройъл шляпна с повода в момента, в който седнах. Джейн се наведе към Ейда и ѝ пошушна нещо. Осъзнах, че ще съм основна тема за разговори сред приятелките си до края на деня, а може би и до края на седмицата. Усещането беше странно — едновременно притеснително и вълнуващо. Страхотрепет?

Ройъл не беше много приказлив, докато се движехме към началото на Биг Мус Роуд. Нито пък аз. Бях ангажирана с догадки относно причината за изненадващата му поява.

— Искаш ли да отидем в „Хигбис“ — попита ме накрая той — Имам приятел, който работи в хангара за лодки. Приготвят лодките за сезона. Ще ни позволи да се повозим безплатно.

— Добре — казах и си помислих колко е странно това. Ако се отнасяше за друго момиче, бих решила, че Ройъл има нежни чувства към нея, но ставаше дума за мен, така че нямаше начин. После ми хрумна друго. — Ройъл, да не би да си мислиш, че можеш да ме целунеш отново или... или нещо друго. Никакви такива — предупредих го.

Той ме погледна изкосо.

— Добре, Мат, няма. Освен ако ти не искаш.

— Не искам. Сериозно говоря — отсякох. Не съм ти за креватни упражнения, помислих си. Някоя, с която да се пробваш, преди да отидеш при Марта Милър.

— Хей, Мат? Какво ще кажеш само да поплаваме, а?

— Добре.

— Добре.

Когато стигнахме в „Хигбис“, Ройъл разпрегна конете и ги вкара в коневръза.

Приятелят му ни позволи да си изберем лодка, Ройъл ни закара до Биг Мус и не се държеше глупаво, нито се перчеше, като например да се изправя в лодката, така че аз седнах срещу него и се потопих в съвършенството на пролетния ден в Норт Удс. Когато Ройъл се умори да гребе, се оставихме за малко на течението под обвити в мъх клони на дървета, надвесени от брега. Той не говореше много, но ми показа семейство зеленоглави птици, двойка потапници и синя чапла. Гледах как наблюдава чаплата, докато излита, без да отмести поглед, и се зачудих дали не греша за него. Винаги го бях възприемала като нечленоразделен, но вероятно притежаваше различен вид красноречие. Може би ценеше други неща повече от думите — мрачната красота на езерото например или величествеността на гората. Може би тихата му външност криеше чудесна пламенна душа.

Беше малко странно хрумване и той бързо го разсея.

— Скункс излапа пилетата ми снощи — съобщи. — Черва и перушина по целия двор. Бяха мои пилета. Щях да ги изгледам и да ги спазаря наесен.

— Съжалявам за това, Ройъл.

Той въздъхна.

— Добре че ми остана кокошката. Все ще снесе наново, ако не, поне ще се охраня. Ще е добра за трапезата.

— Разбира се.

— Само че жалко за парите. Пестя, слагам пари настрана за времето, когато се отделя.

— Така ли? С какво смяташ да се занимаваш?

— С фермерство. Земята тук поскъпва. Един мъж трябва да има пари зад гърба си в наши дни. Ще ми се да направя мандра. Може би и собствена фабрика за сирене един ден. Със сирене човек може да си изкарва прехраната. Винаги се търси. — Помълча минута и добави: — Искам много земя, Мат. Ще ми трябва петдесет акра само за млекодайните крави. Още петдесет за овце. Двайсет за царевица, двайсет за картофи и двайсет за плодове. Ще мога да засипвам с плодове всички летовнически селища наоколо.

— Да, би могъл — съгласих се и топнах ръката си в езерото. Изтръсках водата и засенчих очи, за да го виждам по-добре. Беше се навел напред, а ръцете му бяха кръстосани над коленете. Лицето му

беше обърнато в профил, но когато се извърна и ми се усмихна, дъхът ми спря и се зачудих какво ли е да си красив.

— Понякога събираш ли плодове, Мат? Аз обичам да го правя вечер, когато се разхлади и щурците започнат да пеят. Забелязвала ли си как тогава всичко ухае? Чакам дивите ягоди. Скоро ще се появят. Култивираните, които засадох преди няколко години, ще узреят чак в края на юни. Миналата година изкарах тонове. Татко разнасяше и тях заедно с млякото. Една готвачка от Дартс каза, че са най-сладките ягоди, които е опитвала. Ще купя още пилета с парите, които изкарам от тях тази година. Тези пари от ягодите идват даром. Не може да се нарече труд да стоиш навън по здрач...

Дадох си сметка, че Ройъл Лумис се е разприказвал. Всъщност не го бях чувала да говори толкова през всичките години, през които го познавах. Вероятно не бях уцелвала подходяща тема. Ето че заговореше ли за фермерство, ставаше същински поет. За пръв път надникнах в сърцето му. Чудех се дали някога ще му се прииска да узнае какво се крие в моето.

Когато престана да говори за пилета, сирене и плодове, започнах да говоря аз. Разказвах за изпитите си и за оценките, които бях получила, но виждах, че се отегчава. Заговорих за книгата, която четях, но и това му досади. Затова заприказвах за „Барнард“. И как въпреки че леля ми не ми зае пари, а чичо ми наруши обещанието си и не мога да отида, още ми се иска да можех.

— Ще го направиш ли? — попита ме той.

— Искат ми се...

— Но защо? Защо ти е това? Да биеш целия път до Ню Йорк само за да четеш книги?

— За да мога да се науча как да ги пиша някой ден, Ройъл. Вече ти обясних — настоях, изпълнена с копнеж той да разбере. Искан го отчаяно. Но той дори не ме чуваше, не спираше да говори.

— Защо да не си четеш книгите тук? Училището е загуба на време, а Ню Йорк е опасно място.

— О, няма значение — казах ядосано. — Искат ми се да не ти бях казвала. И без това не слушаш.

Той се премести напред в лодката, докато коленете му докоснаха моите.

— Чух какво каза, но е безсмислено. Защо винаги искаш да четеш за живота на другите хора, Мат? Твоят собствен не е ли добър за теб?

Не отговорих, защото знаех, че гласът ми ще се разтрепери. Оказа се, че не е нужно, защото той ме целуна. При все че по-рано му казах, че не искам. Той ме целуна, а аз му отвърнах и този отговор беше достатъчен.

В началото целувката беше лека, но после стана наистина страдна. Той ме прегърна и ме притегли към себе си, доколкото беше възможно в тясната лодка, и беше много приятно. Никой не бе ме прегръщал така, откакто мама умря. Нямах думи да опиша как се почувствах. Думата ми за деня, „вещая“, която означава „да предсказвам, да гадая по знаци“, май нямаше нищо общо с това. Стоплих се в ръцете му. Бях стоплена, жадна и сляпа.

Той премести ръцете си към гърдите ми. Този път беше по-нежен от предишния, а ръцете му ме оставяха без дъх, но въпреки това го отблъснах, защото е толкова трудно винаги, винаги да искаш нещата, които не можеш да получиш.

— Спри, Ройъл. Ако не престанеш, ще скоча от лодката, кълна се.

— Позволи ми, Мати — прошепна той, — нормално е момче и момиче да правят това... стига между тях да има искра.

Отдръпнах се от него.

— Искра? — продумах изненадана. — Това е новина за мен, Ройъл.

— Защо иначе бих те извел с лодка? И защо те целунах в гората, когато кравата ти се загуби. Защо изорах полето ти вместо теб? Ужасно си глупава за човек, който чете толкова книги.

— Но, Ройъл... аз мислех... хората говорят, че с Марта Милър сте двойка.

— Хората говорят твърде много, ти също — промърмори той и ме целуна отново, а аз се опитвах да убедя себе си, че в това няма логика. Никога не ми беше показвал дори намек за интерес, ако не се брой онази целувка, когато Дейзи избяга, а сега имало искра. Устните му обаче бяха по-сладки от всичко, което бях опитвала, а ръцете му ми създаваха усещане едновременно за утеха и опасност. Знаех, че трябва да ги спра, да спра него, да си наложа да му кажа „не“. Но топлината

на тялото му под собствените ми ръце, миризмата му на сапун и пот и вкусът му ме връхлетяха.

Така че и аз затворих очи и единственото, което осъзнавах, беше близостта му. Искях своята собствена приказка и ничия друга.

Така че не казах нищо. Абсолютно нищо.

БАБЕРКУВАМ

— Спри, Лу.

— ... и се появява Джуниър в бебешка количка...

— Казах да спреш.

— ... смуче си палеца и пълни гащите и му е много забавно...

— Лу!

— Изчервяваш се, Мат! Хлътнала си по Ройъл Лумис! Истина е!

— Никой не е хлътнал по никого. И стига си го повтаряла.

Лу отново запя глупавата си песничка, но нещо се появи в далечината на пътя и я развълнува повече от тормоза над мен. Автомобил. Можеше да го карат само някакви заможни туристи, господин Спери или госпожица Уилкокс. Никой друг не би могъл да си го позволи. Шофьорът ни видя и свирна с клаксона. Колата се отклони и тръгна право към нас. Сграбчих Лу за дрехата и я дръпнах в тревата.

— Да вървим, Мат — изхленчи тя, — искам да го видя.

Шофьорът отби и изключи двигателя. Беше учителката ни. Хвърли цигарата си и махна слънчевите си очила.

— Здравейте, Мати, Лу — викна тя, а бузите ѝ бяха поруменели.

Носеше шлифер и ръкавици, а косата ѝ беше покрита с копринен шал на цветенца.

— Здравейте, госпожице Уилкокс — казахме едновременно.

— Накъде сте тръгнали вие двете?

— Прибираме се от ковачницата на Бърнап. Мулето ни, Благия, си пукна металната част на юздата, занесохме я да я поправят — обясних аз.

— Ясно. Аз пък излязох да покарам. Нагоре до Бийвър Ривър и обратно. За първи път от есента насам. Пътищата най-сетне изсъхнаха достатъчно, че да са проходими. Там горе е прекрасно. Такава свобода. Обаче ужасно изгладнях. Шофирането винаги ми отваря апетит. Защо не се качите? Ще отидем у дома и ще обядваме.

Ужасях се от автомобила на госпожица Уилкокс.

— Май е най-добре да се прибираме вкъщи, госпожице — казах.
— Татко ни чака. Юздата му трябва.

— О, хайде, Мат! Татко не би имал нищо против — примоли се Лу.

— Слушайте сега... елате на обяд, а след това ще ви откарам у вас. Така ще стане по-бързо.

— Моооля те, Мат — увещаваше ме Лу.

— Ами добре — съгласих се повече заради госпожица Уилкокс, отколкото заради Лу. При все целия ѝ шеметен ентузиазъм ми се струваше малко самотна. Освен това бях любопитна. Никога не бях влизала в дома на учителката си. Имаше толкова хубави дрехи и бижута, а и истински автомобил, така че не можех да си представя какво е у тях.

Госпожица Уилкокс излезе, завъртя манивелата и включи отново двигателя. Той прокашля, избоботи, прокашля отново и запали със звук като от топовен изстрел. Подскочих от ужас. Госпожица Уилкокс ми се засмя. Госпожица Уилкокс се смееше много. Знаех, че е богата, и се замислих дали парите не правеха всичко по-забавно.

— Чу ли това, Мат? — прошепна Лу с кискане. — Точно като татко в нужника!

— Млъквай, Лу — изшътках с надежда госпожица Уилкокс да не е чула. — Облегни се назад. — Тя ме послуша, но преди това се наведе бързо като невестулка и грабна фаса на госпожица Уилкокс. Аз протегнах ръка да го взема, но тя го мушна в джоба си и вирна нахакано брадичка.

Щом се настанихме, госпожица Уилкокс включи на скорост и потеглихме.

— Колата е хубава, нали? — провикна се тя и се обърна към мен. — Съвсем нова е. Преди имах пакард. Когато живеех в Ню Йорк. Фордът обаче е по-подходящ за провинцията.

Кимнах и продължих да гледам напред, без да отклонявам поглед. Една от нас трябваше да следи пътя.

— Тук, в гората, е прекрасно — отбеляза госпожица Уилкокс и кривна, за да избегне една катерица. — Такава свобода! Можеш да правиш каквото си поискаш и няма кой да възрази.

Не, но как одумват само, помислих си.

„Баберкувам“ — думата ми за деня днес — е хубава дума. Стара и скромна, не е претенциозна. Значението ѝ също е обикновено — да събереш реколтата след жътварите, — но има и скрито значение като фигурите в калейдоскоп. Използва се във фермите, но не описва само фермерите. Леля Джоузи не е превивала гръб в полето и един ден през целия си живот, но и тя баберкува. Рови в живота на хората за подмятания, слухове, случайно изпуснати думи, събира парченца информация и се опитва да ги свърже в обща история.

Госпожица Уилкокс ни закара извън Игъл Бей, на три километра нагоре по пътя за Инлет. Старата лятна къща на Фостър на Форт Лейк е двуетажна и дървена, с каменна основа. Доктор Фостър беше пенсиониран лекар от Уотъртаун, който харесал Норт Удс и си построил голяма лятна къща тук. Лятна къща означава различно нещо за различните хора. За татко и Лотън това беше заслон. За хората от града означаваше истинска къща с всички удобства, но с вид на хижа. Леля Джоузи ми разказа веднъж, че господин Джон Пиърпонт Морган имал кристални чаши за шампанско в лятната си къща в Лейк Мохъган, а също и пиано „Стейнуей“, телефон във всяка стая и дузина слуги. А господин Алфред Дж. Вандербилт имал в банята си в Сагамор кранчета от масивно злато. Доктор Фостър вече е мъртъв. Сестра му наследи къщата и я дава под наем. Обикновено само през лятото, и то на големи семейства с много деца, баби и дядовци, лели и чичовци, за да се заемат всички стаи и да се напълни верандата, но моята учителка живееше в нея вече цяла година съвсем сама.

Госпожица Уилкокс сви към алеята, която заобикаляше къщата до задната фасада във формата на подкова и после влязохме вътре. Къщата имаше истински звънец и Лу попита може ли да звънне и не спря, докато не я издърпах. Вътре беше хладно и тъмно и миришеше на препарат за почистване на дърво. Навсякъде имаше килими, стените бяха облицовани с ламперия до средата, а кадифените завеси бяха толкова тежки и плътни, че можеха да изолират напълно външния свят. По стените имаше картини на елени и пъстърви, огледала в рамки и изящни чинии със сини и бели шарки. Беше много красиво, но най-вече беше тихо. Толкова тихо, че можеше да чуеш тиктакането на часовника през две стаи, скърцането на пода под краката си и дори собствените си мисли. В нашата къща никога не беше толкова тихо.

Госпожица Уилкокс ни поведе през стаи, които изглеждаха сякаш никой не бе стъпвал в тях, пълни с мебели, на които като че никой не беше сядал, към огромна безупречно чиста бяла кухня, в която все едно никой не беше готвил. Там тя ни сервира апетитни малки сандвичи с изрязани корички, сладоледени тортички от кутия и чай. Исках да помогна, но тя не ми позволи.

— Друг никого ли не живее тук, госпожице Уилкокс? — попита Лу, като оглеждаше изрядно чистата печка, лъскавия под и боядисаните шкафове без петна от пръсти и счупени дръжки.

— Лу... — казах предупредително аз.

— Не, Лу. Само аз. И се казва „никой“. „Никой друг ли не живее тук“.

Лу преглътна и попита:

— Вие лоша ли сте били, госпожице Уилкокс?

Ножът на госпожица Уилкокс изтрака върху плота.

Тя се извърна към сестра ми.

— Лоша? — каза тя — Лу, как... защо ме питаш това?

— Когато бях лоша, мама ме караше да стоя в дневната съвсем сама. Цял час. На затворена врата. Беше ужасно. Вие наказана ли сте? Затова ли трябва да живеете съвсем сама тук?

Госпожица Уилкокс вдигна ръка към шията си и хвана с пръсти кехлибарените мъниста на огърлицата си.

— Харесва ми да живея сама, Лу — каза тя. — Обичам тишината и уединението. Имам доста за четене. Подготвям и уроците за учебната година.

Лу кимна, но май не беше убедена.

— Ако се почувствате самотна, можем да доведем Барни. Кучето ни. Той може да ви прави компания. Пуска газове, но иначе е добро куче. Не би се изпишкарал на канапето например. Не види достатъчно добре, че да го намери...

— Лу! — изшътках.

— Какво? О, боже... не вижда. Вижда. Вижда. Не вижда достатъчно добре.

Отгатвах, че госпожица Уилкокс едва се сдържа да не се засмее, но на мен не ми беше смешно. Никак. Лу може да се държи добре, не само да разпитва и да говори за газовете на Барни. Научена е на добри маниери. Мама я научи, както и всички нас. Обаче Лу копнее за

внимание. Всякакво. С татко бяха неразделни, а сега той сякаш не я забелязва. Не забелязва никоя от нас. Знам, че ѝ е мъчно, и се опитвам да не ѝ се сърдя, но понякога прекалява.

— Какво ще кажете да занесем обяда си в библиотеката? — попита госпожица Уилкокс и премести поглед от мен към Лу и обратно.

— Къде? На туршиената лодка? — попита притеснено Лу.

Този път не ѝ се скарах, защото и аз бях озадачена.

Сега вече госпожица Уилкокс се засмя.

— Не, тук в къщата. Елате.

Тя сложи обяда върху поднос, заедно с чинии и салфетки, и ни изведе от кухнята през друг коридор покрай високи плъзгащи се врати.

Тогавя примрях от гледката пред мен. Книги. Не просто дузина или две, а стотици. В касетки. На купчини по пода. На етажерки, издигнати от пода до тавана и по продължение на цялата стая. Бавно се завъртях в кръг и имах чувството, че съм попаднала в пещерата на Али Баба. Останах без дъх, сълзите ми напиреха и се замаях от копнеж.

— Защо не седнеш да хапнеш, Мати? — попита госпожица Уилкокс.

Но в момента изобщо не ми беше до ядене. Не разбирах как госпожица Уилкокс може да се храни, да преподава, да спи и изобщо как ѝ се иска да излезе от тази стая. С толкова книги, които те приканват да ги прочетеш.

— Всички тези книги на доктор Фостър ли са?

— Не, мои са. Изпратиха ми ги от града. Малко са разбъркани. Все не успявам да ги подредя.

— Толкова са много, госпожице Уилкокс.

Тя се засмя.

— Не са. Мисля, че с Уийвър сте прочели вече половината.

Аз не бях. Имаше десетки непознати имена. Елиът. Зола. Уитман. Уайлд. Иейтс. Санд. Дикинсън. Гьоте. И бяха само от една купчина. В тези книги имаше живот и смърт. Семейства, приятели, любовници и врагове. Радост и отчаяние, ревност, завист, лудост и гняв. Всичко беше там. Протегнах се и докоснах корицата на книга със заглавие „Земята“. Почти чувах героите в нея да мърморят и да се блъскат от нетърпение да отворят корицата и да ги пусна навън.

— Можеш да вземеш която поискаш, Мати — чух да казва госпожица Уилкокс. — Мати?

Усетих, че съм невъзпитана, така че се насилих да отместя поглед от книгите към останалата част от стаята. Имаше голяма камина с две канапета пред нея и ниска масичка между тях. Лу седна и започна да се тъпче със сандвичите и да сърба от чая. Под прозореца имаше писалищна маса с химикалки и моливи и купчинка качествена хартия. Докоснах най-горния лист. Беше гладък като сатен. Други листове, изписани на ръка в редове като стихове, бяха пръснати по масата. Госпожица Уилкокс дойде и ги събра на купчинка.

— Съжалявам — казах, след като се опомних, — не исках да любопитствам.

— Няма нищо. Просто е драснато набързо. Няма ли да хапнеш?

Седнах да изям сандвича си и да поговорим. Госпожица Уилкокс ми каза, че ме видяла да се возя с високо красиво момче онзи ден.

— Това е Ройъл Лумис. Мати е хлътнала по него — обяви Лу.

— Не съм — побързах да кажа. Разбира се, че бях. Бях ужасно увлечена по него, но не исках учителката ми да знае за това. Не бях сигурна, че ще разбере за очите му в цвят на кехлибар и силните му ръце, за целувките в лодката. Реших, че ще бъде разочарована, задето се вълнувам от подобни неща.

Госпожица Уилкокс вдигна вежди.

— Не съм. Не харесвам никое от местните момчета.

— Защо?

— Ами... мисля, че е трудно да харесаш някого в истинския живот, след като си опознал капитан Уентуърт и полковник Брандън — отвърнах в опит да си дам светски облик. — Джейн Остин може да те откаже от фермери и дървари.

Госпожица Уилкокс се засмя.

— Джейн Остин може да те откаже от всичко — уточни тя. — Харесваш ли книгите й?

— Харесвам ги донякъде.

— Само донякъде? Защо не повече?

— Ами, госпожице, струва ми се, че лъже.

Госпожица Уилкокс остави чашата си с чай.

— Така ли?

— Да, госпожице.

— Защо мислиш така, Мати?

Не бях свикнала възрастните да ме питат за мнението ми, дори госпожица Уилкокс, и се притесних. Трябваше да се овладея, преди да ѝ отговоря.

— Ами струва ми се, че има книги, в които се разказват истории, и книги, в които се разказват истини... — подхванах.

— Продължавай — насърчи ме тя.

— Първите ти показват живота такъв, какъвто искаш да бъде. Злодеите си получават заслуженото, героят разбира колко е бил заблуден и се жени за героинята и всичко приключва добре. Като „Гордост и предразсъдъци“ и „Доводите на разума“. Но вторият вид показва живота по-реален. Като в „Хъкълбери Фин“, където таткото на Хък е изпаднал пияница, а и Джим страда. Първият вид те развеселява и оставаш доволен, но вторият те разтърсва.

— Хората харесват щастливата развръзка, Мати. Не обичат да ги разтърсват.

— Предполагам, госпожице. Просто сред нас няма такива като капитан Уентуърт, нали? Нещата накрая се подреждат за Ан Елиът, но това не се случва на повечето хора. — Гласът ми затрепери, докато говорех, както винаги когато бях ядосана. — Понякога се чувствам излъгана. Хората в книгите, героите, винаги са толкова... героични. И аз се опитвам, но...

— Но не си — отсече Лу и облиза трошиците шунка от пръстите си.

— Не, не съм. Героите в книгите са добри, благородни и щедри, а хората не са такива... и това ме кара да се чувствам... ами някак преметната. От Джейн Остин, Чарлс Дикенс и Луиза Мей Олкът. Защо писателите правят нещата сладникави, след като в живота не е така? — попитах с твърде повишен тон аз. — Защо не казват истината? Защо не казват как изглежда кочината, след като свинята е изяла малките си? Или как се чувства момиче, което ражда, а бебето не излиза? Или че ракът има мирис? В нито една от тези книги, госпожице Уилкокс — казах и посочих една камара, — обзалагам се, че в нито една от тях не е описана миризмата на рака. Аз обаче знам каква е. Вони. На смесица от разложено месо, мръсни дрехи и застояла вода. Защо никой не казва това?

Всички замълчаха за момент. Чувах тиктакането на часовника и собственото си дишане. После Лу промълви тихо:

— По дяволите, Мати. Нужно ли беше да говориш така?

В този момент осъзнах, че госпожица Уилкокс е престанала да се усмихва. Беше спряла поглед върху мен и бях убедена, че и тя като госпожица Париш е решила, че съм отчайваща и безнадеждна и че трябва да си тръгна на момента.

— Съжалявам, госпожице Уилкокс — казах, забила поглед в земята, — не исках да съм груба. Просто... не знам защо трябва да ме е грижа какво се случва с някакви хора в Лондон или Париж, след като никой от тях не го е грижа какво става с жителите на Игъл Бей.

Очите на госпожица Уилкокс бяха все така насочени към мен, само дето сега блестяха. Както в деня, когато получих писмото си от „Барнард“.

— Накарай ги да се загрижат, Мати — каза нежно тя, — и никога не съжалявай.

Погледна към Лу и остави цялата чиния с тортички пред нея, после стана и ме поведе към писалището. Вдигна едно стъклено преспапие с форма на ябълка и взе две книги, които стояха под него.

— „Терез Ракен“ — съобщи тя тържествено — и „Тес от рода Д’Ърбървил“. По-добре не казвай на никого за тях.

После извади хартията си за писане от кутията ѝ, сложи книгите вътре, покри ги с няколко листа и ми я подаде.

Усмигнах се при мисълта, че учителката ми преиграва.

— Е, хайде, госпожице Уилкокс, все пак не са оръжия — казах.

— Не, не са, Мати, книги са. И са сто пъти по-опасни. — Отново хвърли крадешком поглед към Лу и ме попита: — Има ли някакъв напредък?

— Не, госпожице. И не вярвам да има.

— Тогава ще обмислиш ли дали искаш да работиш при мен? Както виждаш, имам нужда от помощ за библиотеката си. Бих искала да идваш и да подреждаш книгите ми. Да ги сортираш на художествена и нехудожествена литература, а после да разделяш художествената по романи, пиеси, разкази и поезия и да ги подреждаш по азбучен ред. Ще ти плащам. По долар на посещение.

Беше едва първата седмица на май. Ако работех за госпожица Уилкокс по един път седмично през цялото лято, до септември щях да

имам към шестнайсет долара. Достатъчно за билет за влака и някои други неща. Толкова много ми се искаше да кажа „да“, но тогава чух как Ройъл ме пита защо все чета за живота на другите хора и усетих устните му върху своите. Чух леля ми да ми казва, че се целя твърде високо, а татко, че не е нужно да ходя у госпожица Уилкокс, за да работя, след като има предостатъчно работа в моя собствен дом. Чух и мама, която ме накара да ѝ обещавам нещо.

— Не мога, госпожице Уилкокс — казах, — не мога да се измъкна.

— Разбира се, че можеш, Мати. Само за час-два. След това ще те откарвам до вас. Ела тази събота.

Поклатих глава.

— Заета съм с билетата. Кокошарникът трябва да се вароса, а татко каза, че иска да е готов до неделя.

— Аз ще го направя, Мат — предложи Лу, — трите с Аби и Бет. Татко няма да узнае. Той ще оре. Няма да вдигне врява, стига работата да е свършена.

Погледнах сестра си, която уж не ни слушаше. По устата ѝ имаше трохи, косата ѝ падаше над очите, мръсните маншети на работните панталони на Лотън бяха застъпени от обувките ѝ. Взрях се в сините ѝ очи, големи и пълни с надежда, и усетих такъв прилив на обич към нея, че извърнах поглед.

— Ако идваш, можеш да взимаш за прочит каквото поискаш. Абсолютно всичко — обеща госпожица Уилкокс.

Представих си как стоя тук в събота следобед, в тази спокойна тиха стая, ровя се сред книгите и баберкувам свои собствени съкровища.

Тогава се усмихнах и казах „да“.

ДЕ-ХИС-ЦЕН-ЦИ-Я

Беше седем часа в една майска вечер. Вечерята беше сготвена и сервирана, чиниите измити, тенджерите изтъркани, подсушени и приборани, печката избърсана, подът измит, парцалите за съдове проснати, а Барни нахранен. Лу и Бет си лъскаха обувките. Аби седеше пред огнището с куп дрехи за кърпене. Насреца ѝ татко оправяше юздата на Благия. А аз? Аз стоях в средата на кухнята и гледах семейството си, а всеки от тях беше достатъчно близо да го докосна и сърцето ми биеше толкова силно, та имах чувството, че ще се пръсне.

Имаше още къщна работа. Сандъчето за дърва до печката беше почти празно. Нужникът трябваше да се посипе с пепел, а можех да помогна и на Аби с кърпенето, но аз имах усещането, че стените ме притискат. Сякаш щях да полудея, ако останех в този затвор, наречен кухня, още дори секунда. Наведох се към мивката и затворих очи. Явно съм въздъхнала или изохкала, защото Аби ме попита на мига:

— Какво ти е, Мати?

Отворих очи и видях, че е вдигнала поглед към мен. Лу и Бет също ме погледнаха. Дори и татко. „Дехисценция“ беше думата ми за деня. Това е добра дума като за пет долара. Означава шушулка или плод да се пукне така, че семето му да излезе. Как ставаше така, че учех нова дума всеки ден, а не намирах правилните думи, за да обясня на семейството си как се чувствам?

— Нищо ми няма. Добре съм. Уморена съм, това е всичко. Аз... май забравих да заключа вратата на обора — излъгах и хукнах към пристройката, грабнах шала си и продължих да тичам. Вън на двора, през градината, покрай нужника, през черната пръст на царевичното поле.

Не се спрях, докато не стигнах до източния край на татковата земя, където полето преминава в гора, има поток и точно след него — малка просека, обрамчена от лиственици. Мястото, където е погребана майка ми.

Когато стигнах там, едва дишах. Обикалях гроба ѝ и се опитвах да се овладеея. Главата ми се въртеше и я усещах олекнала, както онзи път, когато с Мини задигнахме бренди от шкафа на татко ѝ. Само дете сега не бях прекалила с алкохол. Бях прекалила с книгите. Трябваше да спра след Зола и Харди, но не го направих. Бях се нахвърлила като ненаситно прасе върху „Стръкчета трева“ на Уолт Уитман, „Песни за невинността“ на Уилям Блейк и „Далечна музика“ на Емили Бакстър.

Бях заела томчетата с поезия в събота, когато се върнах в къщата на госпожица Уилкокс, за да започна с подреждането на книгите ѝ.

— Можеш да задържиш тази, Мати — каза тя за Бакстър, — но я запази за себе си.

Не ми беше нужно предупреждение. Бях чувала за „Далечна музика“. Четох статии за нея в стари вестници на леля Джоузи. Там се казваше, че Емили Бакстър била „оскърбление към елементарното приличие“, „позор за американките“ и „обида срещу нормалната женска чувствителност“. Стихосбирката ѝ беше забранена от Католическата църква и публично изгорена в Бостън.

Мислех, че ще е пълна с вулгарни думи, мръсни картинки или поне някакво богохулство, но не беше така — имаше само стихотворения. Едно от тях беше за млада жена, която си наема апартамент в града и яде сама първата си вечеря в него. Но не беше тъжно, дори никак. Друго беше за жена, която има шест деца, разбира, че очаква седмо, и изпада в такова униение, че се обесва. В трето се казваше, че Господ е жена, а не мъж. Явно това бе разгневilo свещениците толкова силно.

Боже... И какво, ако Господ е жена? Да не би заради това папата да остане без работа? Щеше ли тогава и президентът да е жена? И губернаторът? И шерифът? А когато хората се женеха, трябваше ли мъжът да се врича в почит и покорство? Щеше ли да дойде ден само жените да имат право на глас?

От стихотворенията на Емили Бакстър ме заболя сърцето. Караха ме да се замислям за толкова въпроси и възможности. Да ги четеш беше като да вадиш дънер. Хващаш някой корен и дърпаш с надежда да излезе веднага, но понякога се оказва, че е толкова надълбоко и встрани, че си стигнал на половината разстояние до фермата на Лумис и продължаваш да си дърпаш.

Поех дълбоко дъх. Вдишах аромата на влажната земя, вечнозелените растения и спускащия се мрак и малко се поуспокоих. Възбудата ми бе неудържима. Отвъд Игъл Бей имаше един цял друг свят, населен с хора като Емили Бакстър, които мислеха същите неща като теб, при все че не беше прието. При това ги пишеха. Щом веднъж прочетох написаното от тях, поисках да бъда част от онзи свят. Дори ако заради него трябваше да оставя този. И сестрите си. И приятелите си. И Ройъл.

Спрях и обгърнах тялото си с ръце, за да се стопля. Погледът ми се спря върху надгробната плоча на мама. „Елън Гоуки. Обична съпруга и майка. Родена на 14 септември 1868 година. Починала на 11 ноември 1905 година“.

Моминското ѝ име беше Робъртсън, но татко не позволи да го напишат върху надгробната плоча. Баща ѝ се отрекъл от нея, задето се омъжила за татко. Забранил женитбата, но мама не му се подчинила. Тя обичаше да ни разправя как татко я ухажвал. Татко не обичаше тези истории; винаги излизаше от стаята, когато тя започваше да разказва. А на нас ни харесваха. Особено онази как тя го видяла за първи път, а той се перчел в дъскорезницата на баща ѝ в Ракет Ривър. Балансирал върху дървен труп с друг дървар и се опитвал да го събори от него. Който загубел, трябвало да даде на другия кърпата около врата си. Татко видял, че мама ги гледа, съборил другия човек и дал кърпата си на нея. Беше погребана с нея в ръка.

Мама обичаше да ни разказва и как татко ѝ предложил да се оженят в гората, посред зима, под заснежените клони на боровете. И как същата вечер избягали, той ѝ казал да си вземе само една пътна чанта.

— Събери си най-важните неща — поръчал, като си мислел, че ще приготви рокли, ботуши, бельо и подобни неща, но тя била толкова млада и отвейна, че взела любимите си книги, кутия карамелови бонбони и бижутата си. Наложило се той да продаде златна огърлица, за да ѝ купи дрехи. Искал да продаде книгите вместо огърлицата, но тя не му позволила.

Трудно ми беше да си представя, че мъжът от тези истории е татко, но разпознавах мама в тях. Тя толкова ми липсваше, а особено остра нужда от нея изпитвах точно в този момент. Чудех се как ли би възприела Емили Бакстър. Чудех се също, дали би ми се скарала, че

чета такива книги, или щеше да допре пръст до устните си и да ме предупреди: „Само не казвай на татко“ — както правеше, когато харчеше парите, които ѝ бе дал за пирони и боя, за панделки и бонбони.

Прокарах пръсти по буквите от името на майка си върху студената сива плоча и извиках най-скъпите си спомени за нея. Спомних си как ни четеше „Малки жени“, „Последният мохикан“ или пък разкази от списание „Питърсънс“ като „Най-хубавото боне на леля Бетси“ или „Флирт върху кънки“. Спомних си как се радваше на стиховете, които ѝ пишех за Свети Валентин или рождения ѝ ден. Хвалеше ги, че са добри като тези в красивите картички от „Коенс“ в Олд Фордж. Дори колкото тези на Луиза Мей Олкът.

Спомних си как пееше, докато готви. И как стоеше в мазето през ноември и се усмихваше при вида на храната, която е сложила там. Спомних си как ни правеше сложни прически и как прекосяваше полето през зимата със снегоходки, за да занесе тенджерата с яхния на децата на Еми Хъбард.

Опитвах се да си спомням само хубавите неща за мама. Да си спомням каква беше, преди да се разболе. Искаше ми се да изрежа останалото от спомените си, както лекарят се опита да изреже рака, но не можех. Колкото и да се мъчех да отпъждам последните си спомени, те отново ми се явяваха.

Виждах я как изглеждаше точно преди да умре с изпито тяло и хлътнало лице.

Виждах я как плаче и стене от болка. Крещеше и хвърляше разни неща по нас, а потъналите ѝ дълбоко в орбитите очи заблестяваха от гняв.

Виждах я да умолява татко, леля Джоузи и преподобния Милър да не я оставят да умре. Постоянно целуваше Лотън, мен и сестрите ми и притискаше лицата ни между дланите си. Плачеше ли, плачеше и не спираше да повтаря като обезумяла, че татко не знае как се сплитат плитки, нито да поправя рокли или да консервира боб.

Спомних си как ме умоляваше никога да не заминавам и ме накара да обещавам, че ще остана и ще се грижа за дечицата и.

Спомних си как ѝ обещах със сълзи на очи, че ще го направя.

Спомените избледняха. Отворих очи. Дървесните жаби се бяха събудили. Ставаше късно. Татко щеше да се чуди къде съм. Тръгнах да

си ходя и едва не настъпих телцето на млада червеношийка, скрита наполовина в тревата. Крилцата ѝ бяха обърнати и пречупени. Тялото ѝ беше вдървено и изцапано с кръв.

Това е работа на някой ястреб, помислих си и се запитах дали червеношийката е видяла искрящото синьо небе и дали е почувствала топлината на слънцето по гърба си, преди крилата ѝ да бъдат счупени.

— Загаси, Мати! Какво правиш, че не спиш? — чу се съскащ глас в мрака.

— Нищо, Ейда — отвръщам и бързо пъхвам писмото на Грейс Браун в плика, — просто чета.

— В този час? Заспивай, за бога! И без това готвачката ще ни събуди скоро.

— Спрете и двете с този шум, по дяволите.

— Сигурна съм, че не искаш готвачката да чуе ругатните ти, Фран — предупреждава Ейда. — Ще ти плесне някой шамар.

— Аз ще плесна теб, ако не млъкнеш, кълна се...

— Ще плеснеш мен? Не съм светнала аз лампата, че да събудя цялата стая. А и след такъв ден... след случилото се... — Гласът на Ейда пресеква и тя заплаква.

— Съжалявам, Ейда. Ще загася лампата. Ето, загасена е. Заспивай сега.

Чува се преглъщане и подсмърчане и после:

— Тя е долу, Мат. Съвсем студена и мъртва.

— Значи нищо не може да ти направи, нали така. Заспивай.

Искам и аз да заспя. Опитвам се, но не мога. Щом затворя очи, виждам израненото лице на Грейс. Чувам как господин Морисън казва на господин Спери, че в Олбани няма никакъв Карл Греъм.

Изчаквам малко. Докато спре скърцането на пружините на леглата, въздишките или пъшкането, когато някое от момичетата се опитва да се намести в жегата.

Тогава бавно и внимателно разгъвам писмото отново. Отварям страниците донякъде, но те изшумоляват. Спирам и сдържам дъха си в очакване Ейда или Фран да ми се скарат отново, но никоя от тях не помръдва. В стаята вече е тъмно, но до леглото ми има прозорец и успявам да различа думите на Грейс на лунната светлина.

„Южен Оцелик
23 юни 1906 година
Скъпи Честър,

Направо съм обезумяла, защото не получавам писмо от теб. Ако си ми писал във вторник вечерта и си пуснал писмото в сряда сутринта, няма причина да не го получавам. Сигурен ли си, че си написал адреса правилно? У дома съм почти от седмица, а не съм получила и ред от теб... Когато не получих новини от теб и в четвъртък сутринта, плаках и от това получих такава мигрена, че останах в леглото целия ден. Скъпи, не можеш да ме виниш, но си помислих какво ли не. Онази вечер брат ми дойде и каза, че ако стана рано сутринта, ще ми позволи да покарам автомобила. Бях толкова уморена и си полегнах за час, когато се прибрах; после слязох и вечерях сама. Сега, скъпи, знам, че се смееш — сякаш направо те чувам, — но честно казано, имах невероятен късмет. Брат ми, който рядко хвали някого, каза: «Никак не е зле, Били», а това е много от неговата уста... Липсваш ми, о, скъпи, не знаеш колко много ми липсваш... Следващата седмица си идвам, в случай че ти не дойдеш веднага. Толкова съм самотна, че не издържам. В същата вечер преди една седмица бяхме заедно. Не помниш ли как плаках, скъпи? Непрестанно плача така, откакто тръгнах от Кортланд...”

Не пише „Карл Греъм“, само „Честър, скъпи Честър“. Живял е в Кортланд, не в Олбани, защото писмата са адресирани до него там. Грейс също е живяла там, въпреки че обратният адрес на писмата беше Южен Оцелик; тя споменава, че е заминала от там и казва, че ще се върне, ако той не дойде при нея.

„... ужасно тъжна съм... вчера казах на мама, че си ми писал, а така и не получих писмото ти, а тя каза: «Но, Били, ако ти е писал, щеше да получиш писмото». Тя не искаше да те засегне, но аз бях ядосана и отвърнах: «Мамо,

Честър няма да ме лъже и знам, че ми е писал». Само ако беше тук, скъпи, колко щастлива щях да бъда... спирам, защото ме викат за вечеря. Моля те, пиши ти, иначе ще полудея...“

— Франи казва, че някой я е ударил — прошепва Ейда, а аз направо подскачам. — Тя отиде да я види след вечеря. Каза, че на лицето ѝ имало голяма порезна рана. Също и синини.

— Франи си фантазира. Знаеш го. Защо пак си будна?

— Не мога да спя. Ти я видя, Мат. Как изглеждаше?

— Като удавница.

— Готвачката казва, че помощник-шерифът пътува насам. И съдебният лекар. Също и областният прокурор.

— Областният прокурор.

— И журналисти от вестника в Утика. Мислиш ли, че ще ни споменат във вестника?

— Заспивай, Ейда. Чу готвачката. Утре ще имаме работа повече от всякога.

— Тези писма от Ройъл ли са?

— Хм... да. От него са.

— Толкова много са. Ще има да ги четеш цяла нощ. Сигурно наистина го обичаш.

Не отговарям.

Ейда се обръща, а аз отварям ново писмо. В него няма обръщение.

„Ю. Оцелик

Неделя вечер

Радвам се на вести от теб, но съм и изненадана. Надявах се да приемеш писмата ми като знак на любов, но твоите са толкова делови, та стигнах до заключението, че ти се иска и моите да бяха такива... Мисля — извинявай, — че съм наясно с положението си и не е нужно да ми го показваш така ужасно директно. Осъзнавам положението си не по-зле от всеки друг... Казваш ми да не се тревожа, да мисля по-малко за чувствата си и да се забавлявам.

Мислиш ли, че нямаше да се притесняваш, ако беше на мое място?... Разбирам как приемаш връзката ни. Като нещо, което ти създава грижи. Мислиш, че ако не бях аз, ти щеше да правиш каквото си щеш цяло лято и нямаше да е нужно да се отказваш от назначението си там. Разбирам как се чувстваш, но понякога ме караш да усещам тези неща по-остро от всякога. Мисля, че не си даваш сметка за това, че аз няма да мога да се насладя на лятото и че също трябваше да напусна работа...”

Болна ли е била Грейс? Чудя се. Заради това ли е трябвало да напусне работа? На едно и също място ли са работели? Може би фабриката за дамско облекло, спомената от господин Спери, която била собственост на заможното семейство Джилет. Но защо и двамата е трябвало да се отказват от работата си? Нямаше логика.

„... Честър, не знам дали ще разбереш колко съжалявам за неприятностите, които ти причинявам. Знам, че ме мразиш, и не те виня за това. Животът ми е съсипан, а отчасти и твоят. Разбира се, че е по-лошо за мен, ти и останалите сигурно мислите, че вината е моя, но аз не приемам нещата така, просто не мога, Честър. Толкова пъти казах не, скъпи. Останалите не знаят това, но няма значение. Сестричката ми дойде преди минута с букет маргаритки в ръце и ме попита дали искам да си узная късмета. Аз ѝ казах, че вече е написано какво ще стане с мен...”

Погледът ми се връща отново на реда, на който пише „Толкова пъти казах не, скъпи“... и ахнах, защото и аз бях казвала „не, скъпи“ и най-сетне ми стана ясно защо Грейс беше толкова разстроена. Била е бременна — с бебето на Честър Джилет. Затова е трябвало да се откаже от работата си и да се върне у дома. Затова е чакала така отчаяно да дойде и да я отведе. Преди коремът ѝ да е пораснал и всички да разберат.

Тогава се замислям за още нещо... за това, че единствено аз в целия свят знам това.

Сгъвам писмото, пъхвам го обратно в плика и поглеждам през прозореца. Толкова е тъмно, няма и помен от зазоряване.

Ейда казва, че ако нарушиш обещание към мъртвец, той ще те преследва.

И да спазиш обещанието, пак ще те преследват.

ЗЛО-У-МИ-СЪЛ

Беше събота, любимият ми ден от седмицата, защото тогава работя в библиотеката на госпожица Уилкокс. Тъкмо бях изтичала нагоре по задните стълби на къщата й до верандата и се канех да почукам, когато чух гласове отвътре. Силни, гневни гласове.

— Ами баща ти? А Шарлот? А Иверсън Младши? Такъв срам! Не могат да се покажат на публично място. Не се ли замисли за тях, Емили? — Беше мъжки глас.

— Те не са деца. Ще се справят. Анабел се справя. — Това беше гласът на госпожица Уилкокс.

Вдигнах ръка да почукам, но я отпуснах отново. Госпожица Уилкокс ме очакваше и имах много работа, но това явно беше личен разговор и реших, че може би ще предпочете да се върна по-късно. Не знаех как да постъпя, стоях там и се колебаех.

— Как ме откри? На кого плати да ме издаде? И колко?

— Емили, просто си ела вкъщи.

— При какви условия, Теди? Като те познавам, ще има условия.

— Няма да има повече драсканици и глупости. Ще се прибереш у дома и ще поемеш задълженията и отговорностите си. Ако го направиш, обещавам ти да направя всичко по силите си и да забравя случилото се.

— Не мога. Знаеш, че не мога.

Настъпи кратко мълчание и после мъжът заговори отново. Вече не крещеше. Тонът му беше тих и спокоен и това го правеше още по-плашещ.

— Постъпката ти беше не само срамна и оскърбителна, Емили, тя беше неморална. „Погребална песен“ не трябваше да бъде писана, да не говорим за издаването й. Антъни Комсток лично се е намесил. Знаеш ли кой е той?

— Кралят на ябълковото пюре?

Не знаех, че госпожица Уилкокс може да се държи така пренебрежително. Не ми се струваше редно. Не и в присъствието на

ядосан мъж.

— Той е секретар на Дружеството за борба с покварата. Унищожавал е хора, като ги докара до самоубийство. Никога не съм си представял, че ще видя името ти наред с тези на извратени и отдадени на порнография.

— Не съм нито извратена, нито отдадена на порнография, Теди. Знаеш това. Противният господин Комсток също го знае.

— Той казва, че си порочна. А щом Комсток каже нещо, всички го слушат. Ужасно накърняваш имената Уилкокс и Бакстър, Емили. Ако откажеш да потърсиш помощ, аз ще я потърся вместо теб.

— Какво искаш да кажеш, Теди?

— Изразих се пределно ясно.

— Не, не си, по дяволите. Поне веднъж в живота си имай кураж. Кажи какво имаш предвид.

— Не ми оставяш друг избор, Емили. Ако не се прибереш у дома — при моите условия, — ще трябва да те поверя на лекарски грижи.

Чу се ужасен трясък и звук от счупено стъкло, а после госпожица Уилкокс се развика:

— Махай се! Вън!

— Госпожице Уилкокс! Госпожице Уилкокс, добре ли сте? — извиках и заблъсках по вратата.

Вратата се отвори рязко и един мъж се изправи пред мен. Стори ми се, че щеше да ме събори по гръб, ако не се бях отместила встрани. Беше висок, блед, с хубава тъмна коса и мустаци и едва ме погледна.

Влязох тичешком, уплашена за учителката си.

— Госпожице Уилкокс! — извиках. — Госпожице Уилкокс, къде сте?

— Тук съм, Мати.

Забързах към библиотеката. Писалището беше преобърнато. Целият под беше покрит с листове. Изящното преспание с форма на червена ябълка беше разбито на парченца. Учителката ми стоеше в средата на стаята и пушеше.

— Госпожице Уилкокс, добре ли сте?

Тя кимна, но очите ѝ бяха червени и трепереше.

— Добре съм, Мати — каза, — но май ще си полегна малко. Остави бъркотията. Аз ще я оправя. Вземи си каквото искаш от кухнята. Парите ти са на масата.

Чувах я, че говори, но не можех да откъсна поглед от счупените стъкла и пръснатите страници. Той беше направил това. Думата ми за деня беше „злоумисъл“. Означава да кажеш нещо лошо на някого, да му пожелаеш да го застигне бедствие. Полазиха ме тръпки по гърба и излязох от библиотеката, за да заключа предната и задната врата. Когато се върнах, госпожица Уилкокс стоеше на стълбите.

— Този мъж ще се върне ли? — попитах.

Тя се извърна към мен.

— Не и днес.

— Струва ми се, че трябва да извикате шерифа, госпожице Уилкокс.

Тя се усмихна с горчивина и промълви:

— Той няма да дойде. Не е престъпление, поне засега, мъж да вилнее в дома на съпругата си.

Не отговорих нищо, но очите ми сигурно са достигнали размера на пържени яйца.

— Да, Мати, това беше съпругът ми. Тиодор Бакстър.

— Бакстър? Бакстър! Значи не сте... значи... значи вие сте...

— Емили Бакстър, поетесата.

ЕКС-ЦИ-ЗИ-Я

Според една статия, която четох в списание „Питърсънс“, ако искаш да бъдеш привлекателна за някой мъж, трябва да си внимателна и благоразположена към всяка негова дума, да поставяш интересите му пред своите, да използваш красноречиво езика на тялото, да му покажеш, че за теб той е центърът на вселената, основната причина за съществуването ти. Първите два съвета ми бяха ясни. С третия обаче имах проблем.

Мислех, че трябва да пърхам с мигли, но щом го пробвах с Ройъл, той ме изгледа озадачен и попита дали не ми е влязло нещо в окото.

Бяхме на средата на пътя до дома на Лумис. Дейзи беше избягала отново и се беше вмъкнала през тяхната ограда. Татко беше бесен. Също и госпожа Лумис. А аз се преструвах на ядосана, но всъщност се радвах, че имам възможност да видя Ройъл, без да си проличи, че копнея за това. Той беше пред плевнята, както се надявах. Помогна ми да изкараме Дейзи и Болдуин от езерцето за пореден път и ме изпрати до вкъщи.

По пътя срещнахме Уил и Джим. Носеха въдици през рамо и пълен кош с пъстърва.

— О, Мати, скъпа, бъди моя до Ниагарския водопад — изгука Джим.

— Ще бъда, Ройъл, скъпи, до кухненската мивка — изпадна в излияния Уил.

Пращаха си въздушни целувки, докато Ройъл не развърза поводата на Дейзи и не плесна Джим по задника с него. Той хукна през смях, а Уил го последва.

Ройъл продължи да ми разказва какво ядели пуйките и че било добре да се гледат заедно с пилетата и гъските. Аз кимах, усмихвах се, хъмках и охках по целия път и се чудех дали има списание, което да съветва момчетата как да привлекат някое момиче, и ако съществува

такова, дали там пише да поставят интересите на момичето пред своите?

Изгарях от желание да кажа на някого, че най-скандалната поетеса в страната живее сред нас. Можех да споделя с Уийвър, но не го бях срещала от няколко дни. Вече беше в „Гленмор“ и помагаше да приготвят лодките и да боядисат верандата. Бих казала на Аби, но се притеснявах, че тя няма да го запази в тайна от Джейн Мили, най-добрата ѝ приятелка. Джейн щеше да разпространи новината, а реших, че за госпожица Уилкокс може да се окаже опасно хората да разберат коя е всъщност, при положение че всички бяха толкова скандализирани от стихосбирката ѝ. Най-много исках да кажа на Ройъл. Имах желание да го споделя с него и това да бъде наша тайна, само наша, но той не ми даде възможност.

— Виж тази земя, Мат — каза той и вдигна ръка пред себе си. — Прекрасна и равна, с добър дренаж и поток наблизо. Чудесна е за обработване. Веднага бих я засял с царевица.

Парчето земя, за което говореше, се простираше върху собствеността на Еми Хъбард, част от имота на татко и този на Лумис.

— Мисля, че Еми може да има нещо против. Както и татко.

Той сви рамене.

— Всеки може да си мечтае, нали така?

Преди да успея да отговоря, той ме попита дали съм съгласна да пояздя с него до Инлет и обратно същата вечер. Казах, че съм съгласна. В мига, в който потвърдих, той пусна въжето на Дейзи, дръпна ме зад едни кленови дървета и ме целуна. Явно съм използвала езика на тялото доста красноречиво, защото точно това ми се искаше да направи. Притисна се към мен и ме целуна по шията и имах чувството, че всичко в мен, сърцето, костите, мускулите, всичко се разтопи от топлината му. За пръв път се осмелих да го докосна. Явно прекрасният майски ден ме правеше така дръзка. Пролетта в гората може да те докара почти до лудост. Прокарах ръце по неговите и ги сложих на гърдите му. Сърцето му биеше бавно и равномерно, за разлика от моето, което тупкаше като вършачка. Реших, че е различно при момчетата и момичетата. Въртеше ръце около талията ми, после спусна едната надолу. Към мястото, за което мама ми беше казала, че никой не може да докосва, само съпругът ми.

— Ройъл, не.

— О, Мати, добре.

Той се отдръпна от мен и се намръщи, лицето му помръкна и се почувствах, сякаш съм направила нещо лошо. Думата ми за деня беше „ексцизия“. Означаваше „прекъсване или внезапно прекратяване“. Усетих значението ѝ, щом погледнах мрачното лице на Ройъл. Почувствах се уплашена и съкрушена, сякаш бях прекъснала връзката си със слънцето. Той сведе поглед към земята, после отново погледна към мен.

— Не си играя с теб, Мат, това ли си мислиш? Видях един пръстен в „Тътълс“.

Примигнах вместо отговор, защото не разбирах какво ми говори.

Той въздъхна и поклати глава.

— Ако го купя, би ли го приела?

Мили боже, такъв пръстен значи. Аз си помислих, че говори за пръстен за сбруя или за макара, а той имал предвид истински пръстен. Като онзи, който брат му Дан беше дал на Белинда Бекър.

— О, да. Да — прошепнах, обвих врата му с ръце и го целунах и едва не зарихах, когато той отвърна на целувката ми. Не се замислих какво означава моето „да“. В този момент исках само Ройъл и не помислих, че отговорът ми „да“ означава „не“ за останалите неща, които исках.

— Добре тогава — каза той и се отдръпна от мен. — Ще те повикам довечера след вечеря.

— Добре.

Той вдигна въжето на Дейзи, подаде ми го и аз продължих към къщи сама. Доста след като той дойде у дома да попита татко дали можем да пояздим и отидохме до Инлет, и се върнахме, вече горе в леглото си, си спомнях всичките му целувки и се чудех дали наистина беше казал, че ме обича, когато говореше за пръстена.

Или това се случи по-късно.

ЧЕ-ТИ-НЕСТ

— *Бил Мичъл, знаете го, дето държи бивака за секачи. Човек проклет и злобен, все нещо грачи...*

— Недей да ругаеш, Бет!

— Не бе, Мат, песента си е такава. *По цял ден из бивака намръщен обикаля и сам търси кого в калта да изтъркаля.*

— Не можеш ли да пееш някоя по-хубава песен? Ами онази, на която те научи преподобният Милър? „Напред, воини на Христа“?

Тя сбърчи нос.

— „Участък деветнайсет“ ми харесва повече. Дърварите са по-забавни от Исус. Не съм го виждала да сече дърво. Нито пък би могъл да въргала трупи с крака по водата. Особено с тази нощница, която винаги носи.

Най-близката църква беше в Инлет и ние не бяхме я посещавали, откакто мама почина. Тя беше тази, която ни караше да ходим; татко не си падаше много по религията. Чудех се дали не е редно да заведе сестрите си на неделната служба.

— *На Джим Лу му причерня пред очите веднъж. Бил Мичъл той очисти, такъв ми ти храбър мъж...*

Въздъгнах и оставих Бет да си пее. Двете бяхме тръгнали към Еми Хъбард. Вървахме плътно една до друга под стария черен чадър на мама. Ръмеше ситен дъждец, от онзи, който правеше всичко наоколо — тревата, калния път, цъфналите дървета, теменужките и дивите момини сълзи — по-ярко и уханно.

Бет довърши песента си.

— Еми заминава ли, Мат? — попита ме. — Заедно с децата си? Томи така каза.

— Не знам. Сигурно тя ще ни обясни.

Томи и Джени бяха дошли отново за закуска и Томи беше много разстроен. Каза ни, че пристигнало писмо от Арн Сатърлий. Това било второ писмо от него. В първото — онова, за което знаех благодарение на леля Джоузи, но трябваше да се преструвам, че не знам, когато Еми

дойде на вратата ни, за да пита татко какво означава — пишеше, че земята ѝ ще бъде обявена за публична продан. Томи каза, че във второто е определена датата на търга — двайсети август. Заради писмото майка му се съсипвала от плач, а майката на Уийвър не била вкъщи, защото слязла до гарата да продава билета, и ако можело да дойде.

Нямаше как да тръгна веднага. Сутрините бях много заета с кравите, които даваха толкова мляко. Освен това беше време за сеитба и трябваше да засадя зелето. Предната вечер беше пълнолуние, а нещата, които растяха на глави, се садяха при пълнолуние, за да станат големи и кръгли. Веднага след вечеря увих курабиите, които бяха останали, и тръгнах. Нарочно бях изпекла повече, заради децата на Хъбард. Можехме да си позволим да бъдем щедри с приходите от млякото.

Бет бърбореше по целия път. За автомобила на госпожица Уилкокс, за това, че всички в семейство Бърнап ги е тръшнал грип, че железопътният вагон „Пулман“ на Дж. П. Морган минал през Игъл Бей вчера. Разправяше още как Джим Лумис си правел шеги с децата на туристите, които искали да плават с лодка в езерото Форт, като ги карал да влязат в хотел „Игъл Бей“ и да попитат управителя за Уорнек Браун, той щял да ги повози. Те го послушали, колко били глупави децата от града, та нали всеки знаеше, че Уорнек Браун е име на тютюн за дъвчене, не на човек. Бет имаше склонност да прескача от една тема на друга по-бързо от колибри.

— Мати, коя е думата ти за деня? — попита накрая тя.

— „Четинест“.

— Какво означава?

— Покрит с къси косъмчета. Бодлив.

— Стъкми ли изречение с нея?

— „Състави“, не „стъкми“, и не съм. Не мога да се сетя за нещо, което е четинесто.

Тя се замисли за малко, после възкликна:

— Лицето на татко, когато има брада. И прасетата също.

Засмях се.

— Права си — отговорих.

Тя ми се усмихна и ме хвана за ръка.

— Радвам се, че няма да ходиш в колеж, Мат. Доволна съм, че ще останеш тук. Няма да ходиш, нали? Ще останеш и ще се омъжиш за Ройъл Лумис, нали така? Аби казва, че бил хлътнал по теб.

— Никъде няма да ходя, Бет — казах и се насилих да се усмихна. Все по-често така гледах на мечтата си да отида в колеж — само като на една мечта. Не можех да замина. Знаех го. Дори и да я нямаше искрата към Ройъл. Дори и да спечелех достатъчно пари от работата си при госпожица Уилкокс, че да си купя билет за влака и татко лично да ме изпрати до гарата. Бях обещала на мама да остана.

Опитах се да мисля за бъдещето. Истинското бъдеще, не мечтаното. Замислих се какво ли ще правим с Ройъл за Деня на падналите във войната — можехме да послушаме градските музиканти в Олд Фордж или да отидем на пикник в Инлет. И дали да си позволя да похарча част от трите долара, които спечелих при госпожица Уилкокс, и да си купя плат за нова пола, или да ги запазя за домакински нужди.

Щом стигнахме при Еми, изненадана видях, че всички деца са навън. Томи и Сузи бяха под бора с бебето Лушъс. Джени, Били, Мъртън и Клара стояха в калния двор с подгизнали дрехи и сплъстени мокри коси. Погледнах комина, стърчащ от неприветливата къща на Еми. От него не излизаше дим. Изглежда, беше съвсем изстинал и нямаше да могат да се сгреят край горящата печка, като влязат. Веднага щяха да се разболеят. У мен се надигна гняв. Обикновено ми беше мъчно за Еми, но понякога ужасно ѝ се ядосвах. Беше родила седем деца, а още имаше нужда някой да се грижи за нея.

Щом ни зърнаха с Бет, наобиколиха ни, както котенца се скупчват край ведро с мляко. Всеки път когато ги видех, ми се струваха повече.

— Деца, защо сте вън на дъжда? — попитах.

— Мама ни прати вън. Тя има работа — съобщи Мъртън и си избърса носа с ръкав.

— Каква работа има? — попитах.

— Господин Лумис е тук. Помага ѝ да оправи печката. Тя каза, че е опасно и не иска да сме в къщата, докато не приключат — каза Томи.

— Това е нелепо. Сигурна съм, че може да се влезе — казах. Не виждах опасност в поправката на печка, работеща на дърва.

— Не можеш да влизаш, Мати. Недей. — В тона на Том се долавяше гняв. — Разглобили са цялата печка, подът е покрит с части.

— По дяволите, Том, та това е просто печка. Ще внимавам — отвърнах раздразнена. — Бих толкова път в дъжда, защото ти ме помоли, и няма да си отида, преди да съм се видяла с майка ти.

Изприпах по изпочупените стъпала към верандата. Единственият прозорец на къщата, който гледаше напред, беше точно до вратата. Надникнах, преди да потропам, за да се уверя, че пред вратата няма части от печката, и гледката ме накара да се закова на място.

Еми се беше навела над печката с вдигната около кръста пола. Господин Лумис стоеше зад нея със смъкнати около глезените панталони. И двамата не поправяха нищо.

Обърнах се, сграбчих Бет за ръката и я повлякох обратно по верандата.

— Ох, Мати, боже! Пусни ме, чуваш ли? — виеше тя.

— Томи... кажи на майка ти... кажи й, че ще мина по-късно, чу ли? Нали, Том? Ето... ето ви малко курабии. Дайте й ги... когато е възможно.

Томи не отговори. Крехките му рамене бяха отпуснати под тежестта на това, което знаеше. Аз също почувствах товара и се ядосах. Не го исках. Не желяех да го нося. Томи взе храната, но не ме погледна. Зарадвах се, че не се наложи да срещна очите му.

— Няма ли да влезем, Мат? Мислех, че искаш да се видиш с Еми.

— По-късно, Бет. Еми е заета. Поправя печката. Опасно е.

— Но ти каза...

— Няма значение какво съм казала. Тръгвай!

Бет мрънкаше и разтриваше ръката си по целия път към дома. Опитвах се да си внуша, че не съм видяла това, което видях, защото изглеждаше толкова грозно и грубо, та имах чувството, че съм станала свидетел на сношение между животни в обора, а не между мъж и жена. Не приличаше на правене на любов; по-скоро отговаряше на циничните думи, с които съм чувала да го наричат. Зачудих се дали и бебетата на Мини са се появили вследствие на същото. Дали и мама се е сдобила с нас по този начин? Чудех се дали ще е така и между мен и

Ройъл, когато се оженим. В такъв случай бих му казала да стои далеч от мен, защото не исках да участвам в такова нещо.

Горкият Томи. Братята и сестрите му, изглежда, нямаха представа какво се случваше, но той — да. Надявах се госпожа Лумис никога да не узнае. Или Ройъл и братята му. Това ужасно би ги наранило. Бет нищо не видя, а Томи беше толкова засрамен, че нямаше да каже на никого. Щеше да остане тайна. Никой нямаше да разбере.

Когато най-сетне стигнахме до отбивката, водеща към дома, с подгизнали обувки и кални поли, осъзнах, че знам как да използвам думата си за деня. Ризата на господин Лумис не покриваше изцяло задните му части и ги видях, макар че ми се искаше да не съм — белезникави, отпуснати и ужасно четинести.

Остави тези писма, Мати, казвам сама на себе си.

Не, отново си отговарям сама.

И ти си като леля Джоузи. Тя чете чужди писма. Слухтиш.

Не ме е грижа.

Престани. Заспивай. Знаеш достатъчно.

Но не е така. Знам, че Грейс е била бременна. Знам също, че Честър Джилет е отговорен. Струва ми се, че са дошли в „Гленмор“, за да се оженият тайно. Но има нещо, което не ми е ясно, и ако открия отговора, ще оставя писмата и ще заспя. Не знам защо Честър Джилет се е подписал в книгата за гости като Карл Греъм и няма да спра да чета, докато не разбера.

„Южен Оцелик

25 юни 1906 година

Скъпи Честър,

Прекалено съм уморена да напиша прилично писмо и дори да следвам редовете, но цял ден бях неспокойна и не мога да заспя, защото съжалявам за отвратителното писмо, което ти изпратих сутринта. Затова ти пиша да те помоля за прошка, скъпи. Бях разочарована и написах нещо, които не биваше да пиша. Много съжалявам, скъпи. Няма да ми олекне, докато не ми пишеш, за да кажеш, че ми

прощаваш... Ужасно съм уморена тази вечер, скъпи, помагах на мама да шие през деня... никога не съм харесвала преправени рокли, а сега още по-малко. О, Честър, нямаш представа, колко ще се радвам, когато това притеснение ми падне от душата... Боя се, че ще мине ужасно много време, докато те видя, Честър... О, скъпи, толкова се натъждавам. Честър, моля те, не чакай края на седмицата, за да дойдеш. Не можеш ли да дойдеш в началото? Честър, нужен си ми повече, отколкото предполагаш..."

Продължавам да чета, но в писмото не се споменава Карл Грeъм. Може би не търся на точното място. Оставям писмото на Грейс и ровя из купчинката, докато намеря това, което търся — няколко писма, писани от Честър. Отварям първото.

„21 юни

Скъпа Грейс,

Съжалявам за молива и хартията, но не пиша вкъщи, а тук нямам друго. Получих пистата ти снощи и бях малко изненадан, макар да предполагам, че ще си унила. Не се тревожи толкова и не мисли прекалено за чувствата си, а се забавлявай..."

В писмото пише още за пътуване, което негови приятели планират, и че не може да напусне Кортланд по-рано от седми юли, но изобщо не се споменава Карл Грeъм. Отварям следващото.

„2 юли 1906 година

Скъпо хлапе,

Разбира се, че се зарадвах на писмото ти, въпреки че се почувствах като подлец, защото не съм ти писал цяла седмица. В сряда и в четвъртък трябваше да работя по ведомостите, а в петък дойде един приятел и остана цяла

нощ. В събота отидох до езерото и съм толкова изгорял, че не мога да облека дреха с яка, нито сако. Излязохме с кануто и отидохме до още две езера и макар кануто да беше тежко за носене, прекарахме си добре... Що се отнася до плановете ми за четвърти, нямам такива. Единствените две момичета, които бих могъл да поканя, вече са ангажирани, тъй като им отправих предложение чак в събота...”

Сега разбирам защо Грейс звучеше толкова разтревожена в писмата си. Имало е други момичета. Не е била единствена. Имало е момичета, с които вероятно е искал да бъде повече, отколкото с нея. Боже, в каква каша се е забъркала. Забременяла е от Честър и е искала той да се ожени за нея, но си личи, че не е горял от желание. Не и щом е трябвало да му се моли да дойде да я вземе и почти не ѝ е пишел, а в случаите, когато го е правел, е разказвал за момичетата, с които излиза.

Не и щом се скара с нея на вечеря, задето тя искаше да потърсят църква.

Не мога да си представя дори колко уплашена е била Грейс, сама с ужасната си тайна, в очакване Честър да дойде за нея. Припомних си предупрежденията на татко за мъжете и единственото, което искат, и изтръпнах при мисълта какво би ми се случило, ако се сдобия с бебе, преди да съм си намерила съпруг. Успокоявам се с мисълта, че Честър накрая беше отишъл при нея. Той дойде да я вземе и я заведе в Норт Удс да се оженият тайно, нали така? Какво, като са се карали за църквата? Защо би я довел, ако не за да се оженият тайно?

Толкова съм объркана. Не знам какво да мисля. Чувствам се като перцето в играта бадминтон, която играят гостите, подхвърлено от едната страна, после от другата.

Има още едно писмо на Честър. Не е сложено на мястото си в купчинката. Датата му е по-ранна от тази на предишното. Може би в него ще намеря това, което искам да разбера.

„25 юни 1906 година
Скъпа Грейс,

... Трима приятели отидохме на езерото и отседнахме в къщичката на едно от момчетата. Прекарахме си екстра, въпреки че нямаше момичета. Поплувахме следобед, а водата беше чудесна. Вечерта излязох с кануто и ми се прииска да си там...

Спирам да чета. Осъзнавам, че Честър винаги си прекарва екстра на някое езеро. В кану.

По-рано днес, когато донесоха тялото на Грейс, всички си мислехме, че придружителят ѝ, Карл Греъм, също се е удавил и е само въпрос на време да намерят трупа му.

Обаче нямаше никакъв Карл Греъм. Никъде не можах да го открия. Имаше само Честър Джилет. А Честър Джилет знаеше как се управлява лодка. Честър Джилет умееше да плува.

Намери отговора си, нали, казвам си. Заради това любопитстваше.

Вътрешното ми „аз“ обаче не слуша. Отказва. Взема следващо писмо, следващо и следващо в търсене на различен отговор.

Зле му е. Толкова му е зле, че му се повръща.

Защото подозира, че знае защо Честър е довел Грейс тук.

Не е било, за да се оженият тайно.

И-КО-СА-Е-ДЪР

— И няма да влизаш в стаите на непознати мъже...

— Да, татко.

— ... по никакъв повод. Дори и ако ти поискат хавлия. Или чаша чай.

— Няма, татко.

— Внимавай и с персонала. Работниците, барманите и всички останали.

— Ще се справя, татко. Хотелът на семейство Морисън е почтен.

— Може и така да е, но всеки подлец с няколко долара в джоба може да наеме стая в хубав хотел. Понякога нещата не са такива, каквито изглеждат, Мати. Запомни го. Това, че котката е родила малките си в печката, не ги прави курабийки.

Нещата никога не са такива, каквито изглеждат, татко, помислих си. Смятах, че са, но съм била глупава и заслепена. Старите хора все се оплакват, че зрението им отслабва, но на мен ми се струва, че с възрастта започваш да виждаш по-добре. При мен със сигурност е така.

Бях гледала на госпожица Уилкокс като на неомъжена жена с влечение към планините. Не беше такава. Оказа се, че тя е Емили Бакстър, поетеса, избягала от съпруга си. Гледах на господин Лумис като на мил човек, който носи на Еми Хъбард яйца и мляко. Не беше такъв. По скоро той беше причината трите й най-малки деца да са руси. Бях гледала на Ройъл Лумис като на някой, който едва ли ще ме забележи, а сега излизахме всяка вечер и той щеше да ми купи пръстен. Бях гледала на шансовете си да работя в хотел като нищожни, а ето ме сега, две седмици преди Деня на падналите във войната и официалното откриване на летния сезон, седнала в каруцата до баща ми, на път за „Гленмор“. Старата пътна чанта на мама — с речника ми, още няколко книги от госпожица Уилкокс, нощниците ми, две от най-хубавите поли на мама и корсетите, които ми даде Аби — беше в краката ни, тежка, сякаш пълна с тухли.

Преди два дни бях отишла в обора да изведа Благия, но го намерих вдървен и студен. Никой не разбра от какво е умрял. Не беше болен. Татко каза, че било от старост. Разстрои се, когато му казах. Не можеше без муле. Трябваше да събира царевица, да разнася мляко и да вади дънери, но читавите мулета струваха към двайсет долара, а той ги нямаше. Беше твърде упорит, за да вземе назаем, но старият Езра Ромбоу от Инлет, чиито син и снаха обработваха земята му с вола си, му предложи своето шестгодишно муле за четиринайсет долара, като бе готов да ги получи на седмични вноски. Именно тогава татко реши, че ще отида в „Гленмор“. Идеята не му харесваше много повече през май, отколкото през март, но нямаше избор.

Би трябвало да съм развълнувана. Да не съм на себе си от щастие. От месеци копнеех да отида в „Гленмор“, още откакто с Уийвър ни хрумна тази идея през зимата. Най-сетне отивах. Но насладата беше примесена с огорчение. Нямаше да работя, за да мога да отида в „Барнард“. Щях да работя, за да помогна на татко да купи ново муле.

Мама имаше една стъклена кошничка, подарък от леля Джоузи. Беше индиговосиня, с плетени дръжки и надиплени крайчета и надпис „Сувенир от Кейп Мей“. Мама много я обичаше. Държеше я на полицата в дневната, но един ден Лу я взе да си поиграе и я изпусна на пода. Пръсна се на хиляди парченца. Лотън реши да я залепи. Помъчи се, но се оказа, че е съсипана. Мама не изхвърли парчетата. Сложи ги в цигарена кутия и ги прибра в бюрото си в спалнята. От време на време ги разглеждаше. Вземаше някое стъкълце, вдигаше го пред очите си към прозореца и гледаше светлината, която минаваше през него, а после отново го връщаше в кутията. Когато бях малка, така и не разбрах защо пази стъклата, а не ги изхвърли. Докато пътувахме по Биг Мус Роуд с татко и чаках да видя „Гленмор“, разбрах.

След разговора с Езра Ромбоу татко се беше поинтересувал дали в хотела още имат свободни работни места и се оказа, че имат. Беше ми мъчно, че няма да мога да продължа да работя при госпожица Уилкокс, но в „Гленмор“ плащаха повече и тя се радваше за мен. Каза, че заплатата ми със сигурност ще покрие сумата за билет за влака до Ню Йорк. Сърце не ми даваше да ѝ призная за писмото си до декана Гил, че няма да отида.

Щях да получавам по четири долара седмично. Татко каза, че мога да оставям по един долар за себе си. Отвърнах му, че ще си оставям по два или изобщо няма да ходя.

— Знаеш, че дружа с Ройъл Лумис — казах — Скоро ще имам нужда от свои пари.

Имах три долара от госпожица Уилкокс и никеловата монетка, останала от събирането на връхчета папрат, но ми трябваша още. Подреждането на дом беше скъпо начинание. Татко примигна насреща ми, но аз не се дадох. Разчитах още да е гузен, задето ме удари, за да ми отстъпи сега, и се оказах права. Всяко нещо си има и добри страни, дори и да не ги видиш веднага.

Татко отиде в Инлет веднага след като намерих Благия умрял и остави съобщение за Бърт Браун в „О’Харас“ да дойде и да го натовари. Беше едва краят на май, но времето можеше и да се затопли. Бърт събираше мъртвия добитък и го преработваше. Не плащаше никакви пари, но ти спестяваше копаенето на дупка. Сигурна бях, че сапун, изработен от Благия, би бил толкова груб, че да ти свали кожата, но ако го направеха на лепило, то щеше да е по-здраво от пирони. „Икосаедър“, думата ми за деня, означава двайсетостен. Доста безполезна дума, освен ако не искаш да опишеш нещо с двайсет страни. В този случаи би свършила чудесна работа. Пасваше и на Благия, който главно хвърляше къчове, хапеше и риташе, но ме доведе в „Гленмор“, след като не можах да се добера до него сама.

Татко сви вдясно от Биг Мус Роуд и отново вдясно към отклонението за „Гленмор“. Вече виждах хотела да се извисява. Три прелестно облечени жени се разхождаха към дока с чадърчета за слънце, опрени на изящните им рамене. Едно семейство слезе от двуместен кабриолет пред хотела и тръгна бавно през моравата. Прислужниците им стояха отзад и брояха пътните им чанти, докато ги разтоварваха. Обзе ме желание да кажа на татко да обърне назад. Не знаех нищо за изисканите хора, нито как да се държа в тяхно присъствие. Ами ако изсипех супата в нечий skut? Или ако заприказвах, преди да са ме заговорили? Или ако налеех вино във водната чаша? Обаче на татко ужасно му беше нужно ново муле — знаех това, — затова не казах и дума.

— Аби може ли да се справя с печката? — попита той и насочи Ликърис, новото муле, към задния вход на „Гленмор“.

— Да, татко. По-добре от мен. — Аби щеше да отговаря за всички, а също и да приготвя храната.

— Разговарях с господин Спери. Ще сервираш в трапезарията, ще помагаш в кухнята и в почистването на стаите, но не искам да се приближаваш до бара, ясно ли е? Ще стоиш далеч и от залата за танци.

— Добре, татко. — Той какво си въобразяваше за мен? Че ще обърна няколко питиета и ще демонстрирам уменията си по куикстеп?

— Ако нещо се случи и поискаш да си дойдеш у дома, само пиши. Да не тръгнеш да биеш път с тази тежка чанта. Ще дойда да те взема. Или Ройъл. Някой от нас ще дойде.

— Ще се справя, татко. Наистина.

Слязох. Татко също. Свали чантата ми, изпрати ме до вратата на кухнята и надникна вътре. Чаках го да ми даде пътната чанта, но той не го направи. Държеше я здраво.

— Е, влизаш ли, или не? — попита той.

— Трябва ми чантата, татко.

Като ми я подаде, забелязах, че я е стиснал толкова силно, та чак кокалчетата му са побелели. С татко не сме много по целувките, но ми се прииска поне да ме прегърне за довиждане. Само ритна земята, плю, каза ми да се пазя и се качи в каруцата, без дори да се обърне.

ЕКС-ПАН-ЗИ-ВЕН

Видях я, когато почиствах масата. Монета. Беше точно до пепелника за пури. Взех я и хукнах след жената, която я беше оставила.

— Госпожо? Извинете, госпожо! — извиках.

Тя се спря на вратата.

— Оставихте това — казах и ѝ подадох монетата.

Тя се усмихна и поклати глава.

— Да. За теб е.

После се обърна и излезе от трапезарията, а аз не знаех какво да правя. Готвачката ни повтаряше от сутрин до вечер, че трябва да връщаме всичко, което сме намерили — пари, бижута, копчета, каквото и да е. Но как да върна нещо, ако собственикът му не го иска?

— Сложи я в джоба си, глупачке — прозвуча глас зад мен. Беше Уийвър. Носеше огромен поднос с мръсни чинии. — Това е бакшиш. Оставят го, ако обслужването е добро. Можеш да го задържиш.

— Наистина ли?

— Да. Но ако не разчистиш масата си и не се скриеш бързо в кухнята, ще останеш само с този. — Той тръгна, но се обърна и изрече: — Необуздан.

— Непокорен — отговорих и забързах да разчистя масата.

На път за кухнята ми се наложи да спра пред вратите и да си припомня коя беше навътре и коя навън. Вече ми се бяха скарали, че съм излязла през тази за влизане.

Отворих правилната и докато се опитвах да придържам тежкия поднос с рамо, готвачката ми се развика, че съм била по-бавна и от охлюв с патерици.

— На десета маса чакат вода, масло и кифлички! Размърдай се, Мати! — изкрещя тя.

— Съжалявам — отвърнах.

Минах забързано покрай другите момичета, през дима и парата, които бълваше огромната черна печка, и стоварих подноса си до

мивката.

— Не го тръшвай така — извика Бил, миячът на чинии. — О, погледни, това, виж! Трябва да почистиш всичко от чиниите и тогава да ги оставяш на купчината. Виж само каква бъркотия.

— Съжалявам — смотолевих.

Изтичах към фурната за притопляне, подхлъзнах се на парче домати и точно когато се изправях, се блъснах в Хенри, новия помощник-готвач, който беше пристигнал в „Гленмор“ предишния ден, също като мен, и носеше кош с омари. Хенри, както ни беше информирала госпожа Морисън, беше учил занаят в най-изисканите кухни в Европа и за „Гленмор“ беше истинско щастие, че е тук.

— Майн гот! Фнимафай — викна той.

— Съжалявам — прошепнах.

— Сигурен съм — каза Уийвър, профучавайки покрай мен.

— Уийвър, Ейда, Фран, вдигайте! Вдигайте! — кресна готвачката.

Взех чист поднос, купичка с масло от охладителя и кана с вода.

— Неконтролируем — изстреля Уийвър на път към трапезарията.

— Темпераментен — отвърнах. Провеждахме словесен дуел, основан на думата ми за деня — „експанзивен“. Стана ми ясно, че тук ще ми е трудно да си играя на думи. Едва имах време да си измия лицето и да си сплета косата сутрин, да не говорим за ровене в речника.

Бях предизвикала Уийвър на дуел, щом разбрах, че получава цял долар повече от мен седмично. Попитах го как го е постигнал, а той ми отговори:

— Никога не се примирявай с това, което ти предлагат, Мат. Винаги искай повече.

Свали си шапката и протегна ръка.

— Моля ви, сър, може ли още малко? — изимитира той Оливър Туист.

— Нали знаеш докъде стигна Оливър с това — скастрих го, изумена от способността на Уийвър да извърта нещата както му изнасят. Просто, защото имаше достатъчно кураж.

Забързах към фурната за притопляне, свалих един панер и го застлах с чиста кърпа. Изгорих си пръстите, докато вадех горещите кифлички. Очите ми се навлажниха, но успях да не пророня и сълза.

— Хенри! Ще затоплиш ли тези, моля те? — викна готвачката.

В този момент над главата ми профучаха три метални консерви една след друга.

— Кфо е? — попита Хенри.

— Подсладено мляко. За карамеления сос — кресна в отговор тя.

— Поривист — рече Уивър, внезапно озовал се до мен, и със замах напълни панера си с кифлички. Натъпка устата си с царевична питка и изскимтя, когато готвачката на път от сандъка за лед към фурната го плесна по главата.

— Неистов — казах с кискане.

Уивър беше готов да ми отговори, но не можеше, защото устата му беше пълна.

— До смърт, господин Смит — припомних. Плюх си на пръста, сякаш беше дулото на пистолет, вдигнах подноса и се запътих към трапезарията.

Това беше първият ми пълен работен ден в „Гленмор“ и въпреки че беше само на десет километра от дома ми, се чувствах като в друга страна, в съвсем различен свят — света на туристите. Туристите са хора, които имат достатъчно пари, за да ходят на почивка за седмица-две, понякога за цял месец, а дори и за цялото лято. Не можех да си го представя — да не работиш цяло лято. Някои от тях бяха наистина приятни, други — не. Госпожа Морисън беше шефката, а готвачката беше отговорник, но това не ме притесняваше. Всичко ми се струваше като невероятно приключение. Не бях толкова стъписана, колкото очаквах. Фран, главната сервитьорка, ми обясни нещата.

Занесох кифличките и маслото на десета маса. На нея вечеряше семейство. Майка, баща и три малки деца. Говореха и се смееха. Таткото потърка нос в този на момиченцето си. Аз се втренчих в тях, но отместих поглед, когато майката ме забеляза.

На девета маса имаше четирима едри атлетични господата от Ню Йорк. Бяха отишли на риболов сутринта и бяха планирали да се върнат по здрач. Имах чувството, че ще изядат цялата кухня. Донесох им кремсупа от грах. Три панера кифлички. Чиния краставички, репички, маслини и туршия. Пъстървата, която бяха уловили, беше изпържена и поднесена с картофи „Сара Бернар“. Задушени пилешки дробчета с бекон. Телешки ребра. Плата със спанак, задушени домати, цвекло и

карфиол. За десерт — торта с кокос, гарнирана с яйчен крем и покрита със захарна глазура.

На осма маса седеше сама жена. Седеше кротко, отпиваше от лимонадата си и четеше. Не можех да сваля поглед от нея.

— Бих убила за такава рокля — каза Фран, като мина покрай мен.

Но аз не копнеех за роклята, а за свободата ѝ. Можеше да си седи до прозореца и да чете и нямаше кой да я попита „Пилетата нахранени ли са? Какво има за вечеря? Изчистено ли е на прасетата? Прекопана ли е градината? Кравата издоена ли е? Намазана ли е печката с вакса?“.

Струваше ми се най-голямата щастливка. Тя нямаше голям апетит и не поръча предястие, а само пъстърва. Но я искаше задушена, не пържена.

Готвачката се размрънка, но задуши рибата. Когато ѝ я занесох, тя сбърчи нос.

— Вмирисала се е. Може ли да предадеш на готвачката си, че обичам рибата да е прясна?

Върнах се в кухнята и приближих готвачката с чинията в ръце, убедена, че ще ме убие на мига, но тя само промърмори, махна украсата от домати и маруля, сложи нова от спаначени листа и кръгчета морков и ми нареди да изчакам пет минути, преди да я занеса отново. Така и направих. Жената каза, че е чудесна.

На седма маса седяха две млади семейни двойки. Носеха карти и обсъждаха разходка с кабриолет из околността. Мъжете бяха облечени в леки вълнени костюми, ръцете им бяха гладки и чисти, без липсващи пръсти. Жените носеха поли за каране на велосипед и раирани блузи с копирени панделки на якичката.

— Попитай, Мод, вероятно малката ни сервитьорка знае — каза единият от господата, щом отидох да взема поръчките.

— Знаеш ли къде можем да намерим индианци? — попита ме жената, която се казваше Мод. Дошла съм в Хо-де-рон-да и искам да видя индианци.

— Извинете ме, госпожо — продумах неуверено, — но това тук е „Гленмор“.

Цялата маса избухна в смях. Почувствах се като глупачка, а дори не разбрах защо.

— Хо-де-рон-да е индианска дума, скъпа. На езика на ирокезите. Означаваша „ядящ дървесна кора“. Така ирокезите наричали враговете си, планинците. Планинците ловували тук, в планината, но когато не успявали да уловят нищо, се хранели с корени и клонки. На ирокезите това им се струвало ужасно. Белите хора произнасят думата А-ди-рон-дак. Това говори ли ти нещо? Къде живееш?

Живея в Норт Удс, казах си наум. Туристическите брошури използваха името Адирондак, за да привлекат туристи през лятото. Бе красиво и притегателно като натруфените примамки за риболов, които Чарли Екълър продаваше на летищата. Водачите за нищо на света не биха ги използвали.

— Е, кажи — подкани ме жената — къде да намеря индианци?

Прочистих гърло притеснена. Не ми се искаше да изрека още някоя глупост, че да ми се смеят отново.

— Госпожо, доколкото знам, семействата Травърси и Денис са индианци абенаки. Плетат кошници от сладка трева и ги продават в Игъл Бей. Близко до гарата са...

Жената сбърчи нос.

— Тези са лъжеиндианци. На мен ми трябва автентични. Величието на дивото в тази пустош. Примитивният човек в целия му блясък.

— Съжалявам, госпожо, не зная... — замънках неловко.

Уийвър се появи неочаквано до масата, за да допълни чашите с вода. Нямах представа откъде изникна и ми се искаше да не е тук. Видях палавото пламъче в очите му. Онова, което ми беше така познато.

— Значи трябва да видите Мос Лавоа, госпожо — намеси се приятелят ми. — Той е чиста проба мохикан. Живее недалеч от Биг Мус Стейшън в истинско типично сред гората.

Зяпнах от изумление.

— Ето, Модси, уреди се! — възкликна господинът.

— Колко вълнуващо! — зарадва се жената. — Как ще го познаем?

— Няма да го пропуснете, госпожо. Ходи облечен в еленови кожи. Когато е студено обаче. По това време на годината носи само препаска. Също и огърлица от мечешки нокти. И пера в косата. Отидете в хотел „Съммит“ и попитайте за индианеца Мос.

Едва не се задавих. Мос Лавоа беше индианец, но не живееше в типични. Живееше в дървена къща и носеше риза, панталони и тиранти като всеки друг мъж. Не беше лош, като го опознаеш, но имаше избухлив нрав и това си проличаваше, като пийнеш. Би влязъл в бой и с локомотив, ако му се стори, че го гледа накриво. Бяха го изхвърляли през прозорците на „Съмит“ неведнъж, а той беше цапардосвал глупави туристи, които го наричаха индианеца Мос вместо господин Лавоа.

— Истински червенокож! Представете си! Той би бил идеалният водач до Хо-де-рон-да!

Уийвър се ухили широко.

— Да, госпожо, със сигурност — увери я той.

Засякохме се при каните с кафе.

— На съвестта ти ще лежат четири убийства, Уийвър Смит. Дано можеш да го понесеш.

— Не биваше да ти се смеят — отговори той — и не биваше да ме наричат цветнокож.

— О, Уийвър, не са го казали. — Мразеше да го наричат цветнокож. Казваше, че е човек, а не великденско яйце.

— Казаха го. Снощи, още щом пристигнаха, и сутринта след закуска. Вижда ли си Мос Лавоа побеснял?

— Само от разстояние.

— И аз. И смятам, че с това изравняваме резултата.

Седма маса беше зле, но шеста беше най-фатална от всички. Беше ужасна. Там седеше един мъж. Господин Максвел. Беше дребен и слаб. Оплешивяващ. Потеше се обилно, въпреки че не беше горещо. Държеше менюто на масата, навел глава напред, присвиваше очи и бършеше челото си с носна кърпа, докато го изучаваше.

— Боя се, че съм забравил очилата си в стаята — рече най-сетне. — Може ли да ми прочетеш предястията? — Реших, че зрението му наистина е много слабо, защото гледаше в деколтето ми вместо лицето ми.

— С удоволствие — отвърнах, позеленяла като жаба. Наведох се към него и започнах да изреждам: — Печена шунка, пилешки крилца на жар, варен език...

Точно когато стигнах до желираното телешко, той дръпна носната кърпа от скута си. Под нея имаше нещо, което приличаше на

кренвирш. Но не като кренвиршите, които бях виждала.

— Ще взема желирано телешко — съобщи той и се покри отново.

Лицето ми пламтеше, когато се върнах в кухнята. Така се бях изчервила, че готвачката веднага забеляза.

— Какво си направила? — започна с обвиненията тя. — Изпусна ли нещо?

— Не, госпожо, аз... само се спънах, това е всичко — излъгах. Не се осмелявах да си призная какво се беше случило. Пред никого.

Фран взимаше поръчка и ни чу. Дойде при мен.

— Шеста маса? — прошепна.

Кимнах, забила поглед в земята.

— Мръсното псе! Вчера направи същото с мен. Изпусни нещо, разбра ли? Кана студена вода. Право в скута му. Не се връщай, Мат. Ще накарам Уийвър да поеме тази маса.

— Фран, къде си? — ревна готвачката — Взимай, взимай...

Тя не успя да довърши изречението си, защото в този момент кухнята беше поразена. Раздаде се експлозия. По-шумна от фойерверките в Олд Фордж за Четвърти юли. По-силна от всичко, което бях чувала. Ейда изпищя. Аз също.

— О, майн гот! — викна Хенри.

Шрапнел профуча във въздуха и счупи газена лампа. Газта потече. С Ейда се свихме зад охладителя, вкопчени една в друга. Прогърмя още една експлозия и още една. Чуваха се писъци и навред се посипаха стъкла. Успях да вдигна поглед; таванът беше надупчен на няколко места. Повечето лампи бяха изпотрошени. Един прозорец беше счупен.

Усетих влага по лицето си. Беше нещо топло.

— Ейда! — викнах ужасена — Ейда, май ми тече кръв.

Ейда вдигна глава и ме погледна. Докосна бузата ми. Погледнах пръстите ѝ и очаквах да са алени, но те бяха бели. Ейда ги подуши.

— Мирише на мляко — заяви. Станахме предпазливо, като още се държахме една за друга.

Фран и Уийвър надничаха иззад сандъка за лед. Бил се беше свил под мивката. Две от другите сервитьорки и помощникът се бяха скрили зад вратата на избата. Видях как я открехват и очите им примигват в мрака. Кухнята беше в пълна разруха. От бъркотията

можеше да ти се завие свят. Лепкавото нещо по лицето ми капеше и от тавана. Имаше стъкла навсякъде — по чиниите, по приборите, по подносите, по целия под. Една смачкана торта, три пая, купа с бисквитено тесто, тиган с желатин, тенджерата супа, четири плата с бисквитки и мусът от раци бяха напълно съсипани.

Чух стон изпод голямата дървена работна маса пред печката. Беше готвачката. Лежеше по лице на пода. С Ейда изтичахме да ѝ помогнем. Тя се оглеждаше и клатеше глава от отчаяние.

— Къде е Хенри? — промълви задъхано — Къде е този дявол?

Хенри излезе от килера. Беше преbledнял и треперещ.

— Ти сложи тези консерви до печката, нали така? — развика му се тя.

— Ти... ти опита мен убиеш! — изкрещя ѝ Хенри. — Ти казва да топли мляко, а после... Бам! Бам! Бам!

— В тенджерата, магаре такова! В тенджерата! Не може да топлиш консерви, те гърмят. Не знаеше ли? От кое затънтено място идва пещерен човек като теб? — изрева тя.

— Ти опита мен убиеш — настояваше Хенри. Експанзивно.

— Не се постарях достатъчно — изръмжа готвачката и грабна сатъра. Хенри се изстреля през вратата. Тя се втурна по петите му.

След половин час тя беше отново пред печката, попиваше и я чистеше, а Хенри изобщо не се мяркаше. Останалите бяхме заети с търкане и миене. Стоях пред мивката и изцеждах парцала си, твърдо убедена, че съм попаднала в приют за душевноболни. Само дето тук лудите се разхождаха свободно, развяваха разни неща или заплашваха да се убият един друг. Спомних си думите на татко: ще дойде да ме вземе или ще изпрати Ройъл, ако реша, че искам да се прибера. Спомних си също какво ми каза за подлеците, които наемат стая в хубав хотел, и ми се прииска да му кажа какво беше направил онзи от шеста маса. Татко би му дал да се разбере, но тогава, независимо дали исках, или не, щях да тръгна за вкъщи и да слушам „нали ти казах“ по целия път. В този момент Уийвър дойде при мен и пхна нещо нагънато в ръката ми. Банкнота от цял долар.

— Какво е това? — попитах го.

— Бакшишът ти. От шеста маса.

Поклатих глава.

— Не го искам — отговорих и се опитах да му я върна — Не от този.

— Не бъди глупачка. Това ще са най-лесно изкараните ти пари за цялото лято. По дяволите, за цял долар съм съгласен да ми го покаже и на мен.

Фран се появи с кофа мръсна вода в ръце.

— За четвърт долар бих хвърлила още един поглед — изкикоти се тя.

Фран и Уийвър ме развеселиха, накрая и тримата се разсмяхме дружно, аз прибрах долара в джоба си при монетите от пет и десет цента, които събирах от масите, а в този миг готвачката ни видя да бездействаме, насочи ножа си към нас и каза:

— Стига хилене, а се хващайте на работа, преди да съм казала на господин Морисън да изкопае още три гроба при този, който копае за Хенри.

Ние това и направихме.

КАЛ-ТАК

Всеки в Биг Мус, Игъл Бей, Инлет и в целия Норт Удс знаеше, че носи лош късмет да точиш инструмент след мръкване. Очевидно Хенри не го знаеше.

Беше вечерта, някъде към осем часа, и готвачката ме беше пратила до хангара за лодки, където водачите правеха демонстрации на хвърляне на въдица, докато се черпеха от поднос захарни бисквитки и кана лимонада. Когато се върнах, видях Хенри — седнал на кухненските стъпала, да остри нож за филетиране.

Готвачката беше измъкнала от него признание, че така нареченият му стаж в едни от най-изисканите кухни на Европа явно се е изчерпвал с бърсане на пода и изхвърляне на боклука. Беше изпаднал в немилост и трябваше да върши най-слугинската работа като чистене на риба, приготвяне на бульон от кости и изрезки и точене на ножове. Готвачката с радост би го изгонила, но нямаше как да стане. Сезонът започваше и беше трудно да се намерят помощници — добри или лоши.

— Хенри, не прави това! — скастрих го. — Носи лош късмет.

Сега можех да си го позволя — да скастрия Хенри, да дразня Бил, да се шегувам с Чарли, с бармана и с гостите; бях прекарала в „Гленмор“ цяла седмица, бях получила първата си заплата и бях приобщена. Колкото и всички останали.

— Какфо тофа късмет? Късмет какфо си направиш — промърмори Хенри и твърдоглаво продължи заниманието си.

Е, той си заслужи късмета. Лош късмет. И не само за себе си.

Спомних си за ножа и бруса за точене в мига, в който зърнах лицето на Уийвър. Беше около половин час по-късно, когато с готвачката бяхме излезли да простираме кърпите за съдове на въжето до кухненските стъпала и Джон Денио го доведе до вратата на кухнята. Ахнахме при вида му и го вкарахме вътре колкото можехме по-бързо, с надеждата господин Морисън и господин Спери да не узнаят. Те обаче разбраха.

— Уийвър, защо не можеш да се пазиш от неприятности? — изкрещя господин Спери, като влетя през вратата на трапезарията. — Пратих те на Биг Мус Стейшън с проста задача — да помогнеш на Джон да посрещне новите гости, — а виж какво стана. Един от гостите каза, че имало бой. Ти участва ли в него?

Уийвър вирна брадичка.

— Да, господине, участвах.

— По дяволите, Уийвър, наясно си как постъпвам с побойниците...

— Вината не е била негова, господин Спери — казах бързо, докато посипвах със стипца раната под окото на Уийвър. — Не е започнал той сбиването.

— Но е могъл да го спре — отрязва готвачката и попи кръвта от носа на Уийвър. — Да се беше отдръпнал и да остави боклука да бъде отвян по тротоара, ама къде ти той да си замълчи?

— Какво е станало? — попита господин Спери.

Джон Денио отговори. И тримата — готвачката, господин Денио и аз — знаехме, че е по-добре на Уийвър да не бъде дадена възможност да обяснява.

— Нападнаха го — каза Джон — Пред самата гара. Аз отидох да поговоря с началника на гарата и оставих Уийвър в колата. Трима мъже излязоха от хотел „Съмит“. Трапери. Бяха пияни. Наговориха някои неща. Уийвър им отвърна. Единият от мъжете го извлече от седалката и тримата го пребиха. Чух шума, изтичах навън и прекратих боя.

— Трима срещу един, Уийвър? Защо не си замълча, за бога?

— Нареккоха ме чернилка.

Господин Спери повдигна брадичката на Уийвър и се намръщи при вида на раните му. Цепнато око, което започваше да посинява. Вероятно счупен нос. Устната му беше подута и лъскава като плужек.

— Това е само дума, синко. Мен и по-зле са ме наричали — рече той.

— Простете, господин Спери, но не са — възрази Уийвър. — Утре ще се явя пред мировия съдия — добави той. — Ще кажа какво се случи. Смятам да повдигна обвинения.

Господин Спери въздъхна.

— Виждам, наумил си да си дириш белята. От утре оставаш в кухнята. Ще миеш чинии, ще бършеш пода и каквото още ти каже

готвачката, докато лицето ти се оправи.

— Но защо, господин Спери? — попита разстроен Уийвър. Нямахте да има бакшиши, ако работеше в кухнята.

— Защото изглеждаш, сякаш си паднал в месомелачката. Не мога да допусна да сервираш на гостите с такава физиономия.

— Не е честно, сър. Не е редно да ме наричат всякакъв. Да ме бият. Също и да ме пращат в кухнята.

— На колко години си, Уийвър? На седемнайсет или на седем? Не си ли разбрал, че как е редно да бъде и как е, са различни неща? Като нищо можеше да си умрял. За щастие не си. Помисли си за това следващия път, когато решиш да се ежиш на трима възрастни мъже. — Той изхвърча навън.

Готвачката го последва, за да поиска някаква доставка, Джон се върна при конете си и двамата останахме сами.

„Калтак“, думата ми за деня, означава нещо, което живее в калта. Стори ми се, че е много подходяща за онези, които бяха набили Уийвър и го бяха нарекли така. Уийвър също не спести епитетите си за тях и добре, че готвачката не ги чу.

— Шшшт, Уийвър, просто го забрави — успокоих го и увих лед в една кърпа. — Нищо няма да ти стане, ако се потрудиш няколко дни в кухнята. По-добре така, отколкото да загубиш работата си. Ето, сложи това на устата си.

— Нямам голям избор, нали? — измърмори той. Притисна леда до устната си, изохка и каза: — Само още три месеца, Мат. Три месеца и се махам от тук. Само да завърша Колумбийския, само да стана адвокат, и няма повече да нося ничии куфари. Няма повече да ме наричат момче, негър или Сам. Нито да ме удрят. Ако някой го направи, ще се постарая да го пратя в затвора.

— Сигурна съм — отговорих.

— Ще си намеря ново място в живота. Със сигурност по-хубаво от това. И двамата ще успеем, нали, Мат? — промълви той и потърси очите ми.

— Да, ще успеем — казах и се захванах да прибирам стипцата, защото не можех да го погледна.

Вече си бях намерила ново място, не каквото възнамерявах, но сега нямах значение. Беше място само за мен, и то такава, за което не можех да кажа нито на Уийвър, нито на госпожица Уилкокс. То беше в

прегръдките на Ройъл Лумис и бях доволна. Уийвър никога не би ме разбрал. Понякога и аз сама не се разбирах.

Чувам гмурец да извива глас откъм езерото. Всички туристи казват, че звучи прекрасно. За мен е най-самотният звук. Още чета. Още търся друг отговор. Някакъв друг изход. По-щастлив край. Обаче вече знам. Няма да го открия.

„Южен Оцелик
28 юни 1906 година
Скъпи Честър,

... струва ми се, че ще умра от радост, когато те видя, любими. Казвам ти, ще положа всички старания да е по-добре, мили, ще се опитам да не се тревожа толкова и няма да вярвам на ужасните неща, които пишат момичетата. Предполагам, че преувеличават, скъпи. На ръба на лудостта съм, иначе бих разсъждавала по-трезво. Ужасно се радвам, че си прекарал добре на езерото, скъпи, и ми се иска и аз да бях там. Много обичам водата, въпреки че не умея да плувам. Плача и едва пиша. Сигурно защото сестра ти свири на мандолината си и пее «На младите мечтите за любов». Малко съм тъжна...“

Писмото е дълго, има още много редове, но погледът ми се връща там, където пише: *Много обичам водата, въпреки че не умея да плувам.* Побиват ме тръпки. Отърсвам се от тях и продължавам да чета.

„...Честър, копrienената рокля е най-хубавата, която съм имала, поне останалите казват така. Мама смята, че не проявявам особен интерес към нея. Но аз съм ужасена, че всеки път когато я облека, тя е все по-впита. Мама казва, че не разбира защо започвам да плача всеки път когато ме погледнат... Честър, скъпи, надявам се да прекараш много добре на Четвърти юли. Наистина, скъпи, не ме е грижа

къде ще бъдеш и с кого, само ела на седми. Толкова харесваш плаването, защо не предприемеш пътуване до някое езеро?...“

Не мога да чета повече. Опитвам да прибера писмото в плика, но ръцете ми така треперят, че успявам чак на третия път.

Той е знаел, че тя не може да плува. Знаел е.

Започвам да плача. Притискам ръце към лицето си, за да не се чува звук, и плача, сякаш ми се къса сърцето. Така ми се струва.

Има още няколко писма, но не мога да ги чета. Не трябваше да поглеждам дори първото, да не говорим за почти всичките. Взирам се в тъмнината и виждам лицето на Грейс, когато ми подава писмата. Чувам я да казва: „Изгори ги. Моля те. Обещай да го направиш. Никой не бива да ги вижда.“

Заравям се във възглавницата и затварям очи. Чувствам се толкова стара и уморена. Отчаяно искам да заспя. Но тъмнината се процежда под клепачите ми и не мога да спра да си представям, че това е черната вода от езерото, която ме обгръща, пълни очите, ушите и устата ми и ме тегли надолу, независимо че се боря с нея.

Много обичам водата, въпреки че не умея да плувам...

ГРА-ВИД-НА

— Последния път, когато видях госпожица Уилкокс, тя каза, че „Селско погребение“ на Емили Дикинсън било съвършенство в осем реда.

*„Широка таз постеля направете,
с почит дълбока я пригответе.
Красивата снага ще легне в нея в мрака
и там Страшния съд тя ще дочака.*

*Грижливо изпънете и дюшека,
възглавницата нека да е мека.
Не бива да прониква слънчев лъч,
нито да се дочува светски глъч.“*

Тези редове ме изумиха. Бяха прекрасни и чисти като молитва. Повтарях си стихотворението безмълвно, докато Ройъл ми разказваше за новия сорт царевица, която имали в магазина за фураж на Бекър.

Беше сряда следобед и имах половин почивен ден. Ройъл ме возеше към къщата на Мини на път за Инлет. Беше дошъл да ме вземе от хотела, при което Фран и Ейда се разкикотиха, Уийвър извъртя очи, готвачката се подсмихна, но аз не им обърнах внимание.

Ройъл не спираше да говори по целия път. Кимах и се опитвах да го слушам, но си мислех колко по-добре звучеше „Широка таз постеля направете“, от „Направете широко легло“, както бих го написала аз. Мислех си също, че Емили Дикинсън е била страховита жена. Пърхаше и се криеше кокетно сред думите си като пеперуда в градина. Подмамваше те да мислиш, че просто говори за погребение, легло, рози и шев. Спечелваше доверието ти. После се промъкваше зад гърба ти и те цапардосваше яко по главата. В „Гробът на Шарлот Бронте“. В „Колесницата“. В „Съпругата“. И в „Апокалипсис“.

— ... а Том Лесперанс казва, че новите семена покълвали два пъти по-бързо от тези, които използваме ние, и че...

Въпреки че имах книгата от седмици, подхващах някое стихотворение с чувството, че съм способна да го понеса — готова за битка, — а после, преди дори да се усетя, вече бършех сълзите си от страниците, та влагата да не попие в тях. Понякога възприемах смисъла със съзнанието си и от това се чувствах зле. Друг път тя беше по-завоалирана и успявах да я схвана само със сърцето си, което беше още по-лошо. Провокираше толкова чувства с внимателно подбраните си думички. Правеше толкова много със съвсем малко. Като Еми Хъбард и боите, които изработваше от плодове и корени. Или Мини, която успяваше от нищо да стъкми вечеря за Джим и наемните работници. И майката на Уийвър, която му беше помогнала да измине целия път от Игъл Бей до Колумбийския университет с миене на чинии и гледане на пилета.

— ... което значи, че имаш по-голям добив от същата площ. Направо не мога да повярвам! Това е като да засееш двайсет акра, а получената продукция да е сякаш си засял трийсет...

Емили Дикинсън ме тормозеше, но никога не успявах да ѝ се сърдя дълго, тъй като знаех, че е била с крехко здраве. Госпожица Уилкокс каза, че имала труден живот. Татко ѝ бил много властен и не ѝ позволявал да чете книги, които той не е одобрил. Живеела в отшелничество и към края на живота си не излизала извън бащината си къща. Не беше имала нито съпруг, нито деца, никой, на когото да отдаде сърцето си. Това беше тъжно. От стиховете ѝ си личеше, че е имала голямо и щедро сърце. Аз се радвах, че имам човек, на когото да даря сърцето си. Независимо че нямаше никакво понятие от поезия и не спираше да говори за сеене на царица.

— ... семената са по-скъпи, като се има предвид, че това е съвсем нов сорт, но Том казва, че парите се възвръщат стократно. Освен това ще е нужен по-малко тор...

Защо Емили Дикинсън не бе напуснала дома на баща си? Защо не се бе омъжила, чудех се. Госпожица Уилкокс ми беше дала да взема и друга книга със стихове в „Гленмор“ — „Априлски здрач“ от госпожица Уила Катър, както и роман — „Страната на островърхите ели“ от госпожица Сара Орн Джулет. Защо Джейн Остин не се беше омъжила? Или Емили Бронте? И Луиза Мей Олжът? Дали защото

никой не би искал да вземе читанка за съпруга, както казваше леля Джоузи. Мери Шели се беше омъжила, Едит Уортън също, но госпожица Уилкокс ме осведоми, че и двата брака били катастрофа. А и самата госпожица Уилкокс се вписваше в правилото с нейния злобен съпруг грубиян.

— ... вече е доста късно за сеитба, но татко каза да купя кило и половина, да го засея и да видим колко ще изкараме. Спри! Спри тук! — подвикна Ройъл и спря конете на кръстопътя към дома на Мини. — Мат, ще те оставя тук, защото пътят на Джим е твърде неравен за тази стара каруца. Ще се върна да те взема след два часа. Мислех си да идем да видим земята на Дан и Белинда. Имат четирийсет акра. Тъкмо ги купиха от Клайд Уелс с парите, дето им ги даде бащата на Белинда.

„Които им даде“, Ройъл, „които“, помислих си.

— Добре — казах и скочих внимателно, за да не повредя букетчето, което носех на Мини.

Той обърна конете, без да спира да говори.

— Добра цена им поискаха, но това са четирийсет акра все пак.

— Ройъл! — прекъснах го внезапно. Твърде високо.

— Какво?

— Просто... да не забравиш. Да не забравиш да ме вземеш.

Той ми се намръщи.

— Казах, че ще се върна след два часа. Не ме ли чу?

Кимнах. Чух те, Ройъл, помислих си, но не ти вярвам. Още не мога да повярвам на това. На плаването с лодка в Биг Мус Лейк. Нито на разходките и возенето с каруцата оттогава. Нито на обещанието ти за пръстен. Ти ще ме забравиш, а аз ще трябва да си тръгна пеша от Мини, ще те видя по пътя, как возиш Марта Милър, а погледът ти ще мине през мен, ще се събудя и ще разбера, че това е било сън. Моля те, върни се за мен, казах наум, докато го гледах да се отдалечава. Моля те, повози ме. Харесва ми другите да се взират в нас, като ги отминаваме. Харесва ми да седя до теб в колата, а кракът ти да е притиснат в моя. Не ми пречи да слушам всички подробности за новия сорт царевица, защото искам единствено да ме докосваш и да ме целуваш, нищо че съм безлична читанка. Особено заради това.

Каруцата се скри зад завоя, а аз се отправих по пътя към къщата на Мини. Помахах на наемните работници. Те правеха ограда от дърветата, които бяха отсекли, за да отделят земята на Джим. Видях

Тистъл, една от кравите, да пасе наблизко. Беше огромна, щеше да се отели всеки момент. „Гравидна“ е думата ми за деня. Означава бременна. Когато я прочетох сутринта, ми се стори, че е странна дума за бременност. После прочетох още за нея и разбрах, че означава също обременен или натоварен. Като гледах Тистъл с наедрелия ѝ корем и клюмнали уши, терминът ми се стори много логичен.

Помирисах цветята, които бях набрала за Мини. Надявах се да ги хареса. Не я бях виждала от толкова отдавна — от седмици — и имах много да ѝ разказвам. Последния път, когато ѝ гостувах, точно бях получила писмото от „Барнард“, но така и нямах възможност да ѝ го покажа, защото тя раждаше близнаците си. После аз бях заета във фермата и в библиотеката на госпожица Уилкокс, след това отидох в „Гленмор“ и ми се струваше, че не сме имали възможност да си поговорим от векове. Искях да ѝ кажа за писмото, независимо че нямаше да замина. Искях също да ѝ разправа за Ройъл и пръстена, който идеше да ми даде. Може би щеше да ми помогне да измисля как да се омъжа за Ройъл и да бъда писател едновременно — подобно на онези изискани палта от каталозите на „Сиърс и Роубък“, които изглеждат като съвсем друго палто, като просто го обърнеш наопаки.

Входната врата се отвори с трясък, щом стигнах до верандата. Джим ме поздрави намусено, натика последните зальци от сандвич в устата си и затича да се присъедини към наемните работници.

— Мини? — извиках и влязох вътре. Лъхна ме неприятна миризма. Кисела воня на стара манджа и мръсни пелени.

— Мат, ти ли си? — чух уморен глас.

Мини седеше на леглото и кърмеше близнаците си. Беше толкова слаба и изпита, че едва я познах. Русата ѝ коса беше мазна. Дрехите ѝ бяха изпоцапани. Бебетата сучеха лакомо и издаваха звуци, подобни на грухтене. Огледа стаята набързо. Беше притеснена и засрамена.

— Да, аз съм. Донесох ти това — казах и ѝ подадох цветята.

— Толкова са красиви, Мати. Благодаря. Ще ги натопиш ли?

Тръгнах да търся чаша или буркан и чак тогава забелязах колко е мръсно. По масата и плотовете имаше чаши и чинии със засъхнала храна, мивката беше пълна с прибори. Печката беше затрупана с мръсни тенджери. Подът явно не беше мит от векове.

— Съжалявам за бъркотията — каза Мини. — Тази седмица четирима души помагат на Джим. Имам чувството, че докато сготвя, е

дошло време за следващото ядене. А и бебетата са постоянно гладни. Ето, ще ги вземеш ли за малко? Ще направя по чаша чай.

Подаде ми едното бебе, което измрънка, когато го отдели от набъбналата си, покрита със сини вени гърда. Зърното беше възпалено от сукането на бебето. Беше напукано и от него се стичаха капчици кръв. Тя видя, че съм се втренчила, и се покри. Подаде ми и другото бебе и двете се разреваха на мига. Въртяха се и ритаха. Кривяха личицата си и отваряха розовите си устички като писукащи пиленца. Пелените им бяха подгизнали. Бузките им бяха изприщени. Имаха корички по главичките. Воняха на мляко и напишкано. Опитвах се да ги хвана удобно, за да престанат да вресят, а и полата ми да не подгизне и в следващия миг Мини се озова надвесена над мен, отпуснала ръце край тялото си, а дланите ѝ бяха стиснати в юмруци.

— Дай ми ги! Върни ми ги! Не ги гледай така! Не гледай и мен! Махай се! Тръгвай! Махай се от тук! — крещеше тя.

— Мини... Извинявай! Аз не съм... Не исках...

Обаче беше твърде късно. Мини беше изпаднала в истерия. Притисна бебетата към себе си и заплака.

— Мразиш ги, нали, Мати? Нали?

— Мини! Какви ги говориш?

— Знам, че е така. И аз ги мразя. Понякога. Така е. — Гласът ѝ премина в шепот. Погледът ѝ беше измъчен.

— Успокой се сега. Не искаше да кажеш това.

— Исках. Ще ми се да не бях ги раждала. Да не се бях омъжвала.

Бебетата се въртяха и виеха. Тя седна на леглото, разкопча блузата си и изкриви лице, щом се вкопчиха в нея. Облегна се на възглавниците и затвори очи. Сълзите рукнаха от бледите ѝ клепачи и в този момент си спомних нещо, което веднъж ми разказа Лотън, след като се върна от оглед на капаните с Луис Сиймор Французина. Луис беше хванал мечка в един от стоманените си капани. Майка на две мечета. Капанът беше счупил предната ѝ лапа. Когато Луис и Лотън стигнали до нея, вече била обезумяла от болка и страх. Тя плачела, легнала на една страна. Другата ѝ страна я нямало. Козината липсвала, месото също, имало само синьо-черна маса от кръв и кости. Изгладнелите ѝ до безумие малки я били оглозгали.

— Просто си изтощена, Мини — казах и помилвах ръката ѝ, — това е.

Тя отвори очи.

— Не съм сигурна, Мат. Всичко изглеждаше толкова вълнуващо, докато се ухажвахме, а и веднага след сватбата, но сега не е така. Джим постоянно ми налита...

— Сигурно и той е уморен. Разчистването не е лесна работа...

— О, не бъди глупачка, Мати! Имам предвид... налита ми. Но аз не мога. Ужасно ме боли долу. А и не мога да гледам още едно бебе. Не и веднага след близнаците. Не мога да изживея това отново. Госпожа Кrego каза, че докато кърмя, няма опасност да зачена, но толкова ме боли, та имам чувството, че ще полудея. Съжалявам, Мат... Съжалявам, че ти се развиках. Толкова се радвам, че дойде... нямах намерение да ти говоря така... само че съм ужасно изморена...

— Знам. Легни си за малко и си почини. Нека аз да направя чай.

След няколко минути Мини беше заспала, а и бебетата също. Аз се захванах за работа. Стоплих вода и измих всички тенджери, тигани и чинии. Стоплих нова и накиснах кърпите за съдове и престилките. Напълних големия черен казан с вода, изсипах в него кофа мръсни пелени, които намерих в кухнята, и го сложих на огъня в задния двор. Нямаше скоро да заври, но поне нямаше да ѝ се наложи да мъкне вода. После избърсах масата и измих пода. Наредих масата наново, защото мъжете скоро щяха да се върнат за вечеря, и сложих букета, който донесох, в средата. Когато приключих, къщата имаше далеч по-приятен вид и аромат, а моят вид и аромат бяха далеч по-лоши. Тогава чух шума от колелата на каруца в края на пътя. Погледнах през прозореца и видях Ройъл. Вече. Говореше си с Джим, но очакваше да се появи незабавно. Така и не можах да разправа на Мини за него.

Докато оправях набързо косата си, ме връхлетя прозрение: Емили Дикинсън е била истински гений в находчивостта си.

Останала бе в къщата на баща си, никога не се бе омъжила и беше живяла като отшелник — отначало ми се бе струвало, че се е предала, но колкото повече мислех за това, виждах, че се е борила чрез отказ от битка. След като така добре познавах стиховете ѝ, не исках да я виня в подобно подмолно поведение. Може и да е била самотна понякога, да се е страхувала от баща си, но се обзалагам, че посред нощ, когато лампите са били угасени, а баща ѝ вече е спял, тя се е спускала по парапета и се е люлеела на полилея. Обзалагам се, че е била опиянена от свободата си.

Бях прочела към сто от стиховете на Емили и бях запомнила десет. Госпожица Уилкокс каза, че била написала почти хиляда и осемстотин. Погледнах как спокойно спи приятелката ми Мини. Преди година тя беше момиче като мен, стояхме в кухнята на мама, кискахме се и хвърляхме обелки от ябълки през рамо, за да разберем инициалите на любимите си. Вече не можех да позная това момиче. Него го нямаше. Осъзнавах, че Емили Дикинсън нямаше да напише и едно стихотворение, ако имаше две виещи бебета, съпруг, който копнее да я зареди със следващо, къща и градина за гледане, три крави за доене, двайсет пилета за хранене и четирима наемни работници, на които да готви.

Вече знаех защо не са се омъжвали. Емили, Джейн и Луиза. Разбрах го и това ме уплаши. Разбрах също и какво означава да си самотен и не исках да съм самотна до края на живота си. Не исках да се откажа от думите. Не исках да избирам едното пред другото. На Марк Твен не му се е налагало. И на Чарлс Дикенс. На Джон Милтън също, въпреки че, ако се бе отказал, можеше да улесни живота на безчет поколения ученици.

В този момент Ройъл ме извика и трябваше да събудя Мини, за да се сбогувам. Когато излязох, следобедът ми се стори ярък и слънчев, Ройъл хвана ръката ми и поехме към земята на брат му. Сподели, че и той се кани да има своя земя с къща, крави, пилета и стария дъбов скрин, който баба му била обещала, както и чамово легло. Каза, че имал малко спестени пари, а аз гордо му доверих, че съм прибавила десет долара и шейсет цента към парите, които бях спестила, преди да отида в „Гленмор“, двуседмична заплата (минус четирите долара, които бях дала на татко) и бакшиши. Той заяви, че това било почти достатъчно за хубава печка. Или може би за теле. Толкова се радваше дори само като говореше за това, че се усмихна и ме прегърна. Усещането беше невероятно. Чувствах се щастлива и сигурна. Както когато успееш да прибереш всичките си животни в обора точно преди да се разрази страшна буря. Сгуших се в него и се опитах да си представя какво ли щеше да е да лежа до него в тъмното на чамовото легло и изведнъж всичко останало изгуби смисъл.

САЛ-ТО

— Не отново, Уийвър, по дяволите! — кресна готвачката и шляпна лопатката си върху работната маса.

— Съжалявам — каза Уийвър и се наведе да събере парчетата от чинията, която беше счупил. Втората за тази сутрин. Беше строшил и една чаша.

— Не, не съжаляваш. Хич дори! — отсече готвачката. — Но и това ще стане. Ще ти удържа от заплатата следващото, което счупиш. До гуша ми дойде от теб. Отивай в избата да донесеш няколко нови чинии. И да не си посмял да ги изпуснеш.

Днес беше почивният ден на Бил, мияча на чинии, и на всички много ни липсваше. Не го ценяхме достатъчно. Не си давахме сметка колко тихо и добре си вършеше работата. Не и до тази сутрин, когато готвачката възложи на Уийвър — чието лице още беше насинено и петнисто като развален плод — да мие чиниите, а той никак не изпълняваше задължението си тихо и добре. Мрънкаше, мърмореше, ругаеше и се оплакваше.

Бяха изминали цели четири дни, откакто господин Спери го прати да помага в кухнята, достатъчно време за повечето хора да укротят страстите си, но Уийвър все още кипеше. Фран се опита да го развесели на няколко пъти, а аз пробвах да го предизвикам на словесен дуел, но никоя от нас нямаше успех.

Тази сутрин особено се постарях. Казах му за „салто“, думата ми за деня.

— Означава скок с премятане, преобръщане във въздуха, Уийвър. Първата сричка „сал“ означава „сол“ на латински. Не е ли интересно? Разбираш връзката, нали? Ако наръсиш малко сол върху свинските пържоли или яйцата, те започват да подскочат.

Струваше ми се, че наблюдението ми е забележително, но Уийвър явно не споделяше мнението ми. Той не спираше да се цупи, да се кара с готвачката и да прави обстановката в кухнята тягостна.

Новата подредба не харесваше на никого. С Ейда и Фран бяхме недоволни почти колкото Уийвър, защото трябваше да сервираме на смени на шеста маса. Този отвратителен мъж ставаше все по-дързък с всеки изминал ден. Ейда имаше синина с размера на сребърен долар на дупето от ощипването му.

Готвачката беше най-недоволна. И тя не искаше Уийвър в кухнята повече, отколкото и той самият искаше да е там. На първия ден му беше казала да овкуси голяма тенджерка пилешка супа и той я беше пресолил. На втория му беше дала да разбива едно кило гъста сметана и той я беше превърнал в масло. На третия му поръча да смени лепкавите ленти за мухи, които висяха от газените лампи, и той изпусна една в соса беарнез.

Тогава ѝ кипна от него. Развика му се, че бил безотговорен и тромав, че е заврял глава в собствения си задник и дълго време ще чисти подове, защото вината за станалото си била негова. И че ако иска да работи в трапезарията вместо в кухнята, трябвало да се научи да стои настрана от сбивания.

— Сам се докара дотук, Уийвър, и сега трябва да си търпиш последствията — смъмри го тя.

— Не съм се докарал сам.

— Напротив.

— Как? Да не би да съм се обиждал сам? Да не съм се свлякъл сам от колата? Да не съм се набил сам?

Отговорът на готвачката беше да го изпрати на задните стълби с нож и четири кофи картофи. Който се опълчеше на готвачката, скъпо си плащаше.

Мисля, че Уийвър щеше да продължи да се държи така цяла седмица и най-вероятно щеше да бъде убит от готвачката, от Бил или от някоя от нас, ако не беше се отбил господин Хигби.

Господин Хигби беше собственик на ваканционните къщи „Хигбис“ на южния бряг на Биг Мус Лейк и беше местният мирови съдия. Освен това беше и шурей на господин Спери и когато се появи в кухнята след сервирането на закуската, всички си помислихме, че търси него.

— Здравей, Джим, хапна ли вече? — попита го готвачката — Мати, върви да повикаш господин Спери.

— Няма нужда, госпожо Хенеси — каза господин Хигби, — аз ще го намеря. Така или иначе, искам да се видя първо с Уийвър.

— Мили боже, какво е направил този път? — ахна готвачката на път към мазето. — Уийвър — провикна се тя, — вземай тези чинии и се връщай горе! Господин Хигби иска да си поговорите.

Уийвър се качи и тръсна новите чинии на плота до мивката така, че те силно издрънчаха. Готвачката скръцна със зъби.

— Зарадвай ме, Уийвър — изръмжа тя, — кажи ми, че си обрал банка или си спрял влака, та Джим да те махне от кухнята ми на мига и да те прати в затвора поне за двайсет години.

Уийвър не благоволити да ѝ отвърне. Само вирна брадичка, кръстоса ръце пред гърдите си и зачака господин Хигби да заговори.

— Сигурно би искал да знаеш, че открих онези, които са те напердашили, Уийвър. Създаваха безредици в „Съмит“ точно когато отивах да посрещна гости на гарата. Счупиха стол и един прозорец. Веднага ги глобих с пет долара за щетите и щом барманът ми каза, че били същите, които те нападнали, ги арестувах. Прекараха нощта в мазето на „Съмит“. Джон Денио дойде да ги види и потвърди, че били те. Сега трябва да чуя това и от теб и ще заминат на почивка в „Хъркимър“, на разноски на щата Ню Йорк. Ще получат уютна стаичка и нови дрехи. От онези, раираните.

За пръв път от дни Уийвър се усмихна.

— Благодаря ви, господин Хигби. Оценявам отделеното време.

— Само си върша задълженията. Трябва да намеря Дуайт и да поговоря с него по работа. Ще те викна, като си тръгвам.

Господин Хигби отиде да търси господин Спери, а Уийвър се върна на мивката. Главата му беше вдигната високо. Гърбът му беше изправен. Очите му, толкова мрачни от гняв през последните четири дни, бяха ясни и озарени от удовлетворено чувство за справедливост.

Понякога, когато наблюдаваш някого незабелязано, в точния момент и на точната светлина, можеш да видиш какъв ще стане. Веднъж видях как Бет вдига глава при шума от вой на койот на смрачаване. Очите ѝ се разшириха — отчасти от страх, отчасти от почуда — и видях, че ще е красива един ден. Не просто хубава, а истинска красавица. Видях неутолимия стремеж на Лотън дълго преди да си тръгне. Видях го още докато беше малко момче и пускаше пръчки и листа в буйните води на Биг Мус Ривър и гледаше как

достигат до места, които за него бяха недостижими. Бях виждала Ройъл да спира работа, за да избърше потта от челото си под обедното слънце, и бях зърнала фермера, който щеше да бъде. По-добър от баща си, по-добър и от моя. Такъв, който можеше да предвиди, че ще завали дъжд от ясно небе, и можеше да познае узрялата царица само по шумоленето на листата.

В този момент видях какъв ще бъде Уийвър. Видях го в съдебната зала, решителен пред съдебните заседатели, властващ над очите и ушите им, над разума и душите им — разпаден от убежденията си и страстта на думите си.

Уийвър не беше още този мъж, беше момче, високо като върлина, търкащо мазния тиган. Но щеше да бъде. Търкането за Уийвър Смит беше само моментно занимание, не беше завинаги.

Готвачката го наблюдаваше как работи, присвила очи и стиснала устни като котешко дупе. Не търпеше да бъде изобличена в грешка. Той явно усети погледа ѝ, защото се извърна от мивката.

— Това нищо не променя, знаеш го — каза му тя.

— Променя всичко — отвърна той. — Тези трима мъже вече ще се замислят, преди да започнат да обиждат някого и да го бият.

— Трима от милион.

— Значи са ми останали още 999 997 тогава.

Такъв беше Уийвър. Решен да промени света. Започнал бе с трима мръсни пияни трапери. Усмихнах му се, а сърцето ми се надигна като тесто за хляб при увереността, че останалите 999 997 нямат шанс да им се размине.

ИЗ-КУП-ЛЕ-НИЕ

Когато Томи Хъбард се появи на кухненската врата на „Гленмор“ в седем часа сутринта, усетих с всяка частица на тялото си, че се е случило нещо много лошо. Режах маслото на бучки за закуската, когато го чух.

— Ехо! Мати тук ли е? Тук ли е? — провикна се той.

— Кой е? Стига си викал! — кресна готвачката.

— Аз съм Томи Хъбард. Трябва да видя Мати.

— Да не си пристъпил в кухнята ми, Том!

— Не съм крастав, кълна се, аз...

— Остани навън! Аз ще я намеря.

— Тук съм — казах и отворих стъклената врата.

Сълзите бяха оставили светли следи по мръсното лице на Том. Беше се задъхал като пресилен кон.

— Тичах бързо колкото можах, Мати... колкото можах... — изхлипа той.

— От къде? От къщи? — Разстоянието през гората от къщата на Томи до Биг Мус Роуд беше километър и половина и още осем до „Гленмор“.

— Трябва да си дойдеш у дома — каза той и задърпа ръката ми, — трябва да дойдеш, сега...

— Работя, Томи, не мога! Успокой се и ми кажи какво се е случило.

— Татко ти и сестрите ти, Мат. Ужасно болни са...

Изпуснах ножа, който държах.

— Наминах рано да видя дали Лу иска да дойде за риба и тропях ли тропях, но никой не се показа. Кравите мучаха, затова отидох в обора. Дейзи не беше добре. Не беше издоена. И другите също. Не знаех какво да правя, Мат. Влязох в къщата...

Не чух нищо повече, защото вече тичах. Спуснах се по задните стълби към алеята на „Гленмор“ и после по Биг Мус Роуд. Томи ме следваше. Не бях изминала и сто метра, когато видях каруца насреща.

Изтичах към нея, виках и размахвах ръце. Човекът спря. Беше Джон Денио, идваше на работа от дома си в Биг Мус Стейшън.

— Моля ви, господин Денио, татко е болен. Цялото ми семейство... Трябва да отида вкъщи...

— Качвай се — каза той, протегна ръка и ме вдигна до себе си. Томи се покатери отзад. Господин Денио обърна конете и плесна с повода. — Една жена от Лейквю се разболя онзи ден — подхвана, — имаше треска. Татко ти доставяше мляко там и управителят го попита дали ще я закара до доктор Уолас. Тя обеща да му даде два долара за това. Явно му е дала нещо повече.

Господин Денио караше бързо, но каруца с четири коня не можеше да стигне у дома толкова скоро, колкото бих искала. Бях уплашена както никога в живота си. Томи каза, че кравите мучали, защото не били издоени. Татко никога не би допуснал да останат неиздоени. Никога. Устата ми пресъхна. Кръвта ми, костите ми, всичко в мен се смрази. Не и татко, молах се аз. Моля те, боже, не и татко.

Щом завихме по пътя за вкъщи, чух, че зад нас има и друга каруца. Беше Ройъл.

— Карах доставка на Валдхайм — викна той, — по пътя на връщане видях госпожа Хенеси. Тя ми каза какво се е случило. Ти влез вътре. Аз ще погледна кравите.

Бях скочила от каруцата на господин Денио, преди още да е спрял. Чух Ройъл да вика на Томи да върже конете. Чувах как кравите мучат от болка, а телетата им пригласят, изпълнени със страх. Те бяха в обора, по местата и, което означаваше, че татко ги е доил... но кога? Вчера? Преди два дни? Млякото се събира само за ден, а понякога и по-малко и после вимето се издува и се възпалява.

Ще ги изгубим, помислих си трескаво. Всичките до една.

— Татко! — викнах и се затичах през пристройката. — Аби!

Никой не отговори. Влетях през кухненската врата и ме посрещна задух и зловоние на болест. Барни вдигна глава, като ме чу, и лекичко помахна с опашка. Мивката беше пълна с мръсни тенджери, на масата имаше чинии с недоядена храна. Над засъхналите остатъци кръжаха лакомни мухи.

— Татко! — изкрещях.

Излязох от кухнята и се отправих към стълбите, а в горния им край видях сгърчена фигура.

— Лу! О, мили боже... Лу! — викнах.

Тя вдигна глава и примигна. Очите ѝ бяха оцъкдени, а устните ѝ напукани. Горната част на гащеризона ѝ беше покрита със засъхнало повръщано.

— Мати... — промълви тя дрезгаво. — Жадна съм, Мати...

— Всичко ще се оправи, Лу. Тук съм, дръж се. — Повдигнах я, преметнах ръката ѝ през врата си и я поведох към спалнята ни, а въздухът натежаваше все повече с всяка крачка. Отворих вратата и си запуших устата от отвратителната воня. Вътре беше тъмно, а сенките размазани.

— Бет? Аби? — прошепнах.

Не последва отговор. Сложих Лу да легне в леглото ни, прекосих стаята и дръпнах завесите. Тогава видях Бет. Тя лежеше в леглото, което делиа с Аби, неподвижна и бледа. По нея лазеха мухи. По лицето, ръцете и краката.

— Бет! — проплаках и се втурнах към нея.

Клепачите ѝ потрепериха и аз зарихах от облекчение.

Тя отново затвори очи и заплака, тогава видях, че се е изходила. Пипнах бузите и челото ѝ. Горяха.

— Шшшт, Бет, всичко е наред. Ще те излекувам, обещавам... — казах. Но тя не ме чу. Върнах се при Лу. — Къде е Аби? — попитах.

Тя навлажни устните си с език.

— При татко.

Изтичах от нашата стая по малкия коридор към спалнята на татко. Баща ми лежеше скован в леглото си, бълнуваше и трепереше. Сестра ми се беше свлякла върху него.

— Аби! — извиках я — Аби, събуди се.

Тя вдигна глава. Очите ѝ приличаха на тъмни дупки. Скулите ѝ бяха изпъкнали.

— Той е много зле, Мати — промълви тя.

— Откога?

— От два дни. Температурата му се покачи много тази сутрин.

— Иди да си легнеш, Аби. Аз ще се погрижа за него.

— Ще ти помогна, Мат...

— Върви да си легнеш — казах рязко.

Тя стана и тръгна към вратата, вървеше бавно и тътреше крака като старица. Пипнах лицето на татко. Кожата му беше суха и гореща.

— Татко — извиках го нежно, — тате.

Той отвори очи и погледът му мина през мен. Ръцете му заопипваха завивките.

— Татко, чуваш ли ме? — попитах.

— ... убих я, аз я убих... — ломотеше той. — Аз съм виновен...

Закрих очите си с ръце и изплаках от страх. Не знаех какво да правя. Бяха толкова зле. Можеха да разчитат само на мен, а аз не знаех какво да предприема.

— Равнец, Мати — обади се с пресипнал глас Аби откъм вратата. — Дай му да пие чай от равнец. Има температура, тресе го и има дълбока кашлица. Опитай с лук...

— ... гъша мас и терпентин... — добавих, внезапно спомнила си как мама лекуваше кашлицата. Тонът на Аби беше спокоен и мил дори и в този момент и това ми помогна да се успокоя и да помисля. — И обтриване. Ще пробвам да го обтрия с гъба със студена вода — казах.

— Бет и Лу имат диария. Пробвах със сироп от къпини, но не помогна. Дай им корени.

— Корени? Какви корени? — почти изкрещях.

— От къпини, Мат. Накълцай една шепа и ги свари, докато водата стане кафява. Накарай ги да я изпият.

Краката на Аби се разтрепериха и се наложи да се хване за дръжката на вратата, за да не падне. Помогнах ѝ да си легне до Лу. Тя стисна ръката ми, затвори очи и останах сама. Съвсем сама.

Изтичах надолу и излязох навън с намерението да взема лопата от обора и да извадя корени от къпина. Спрях по средата на пътя. Къпините бяха нагоре, чак след царевичното поле. Това бяха цели петнайсет минути пеша. Трябваше да дам вода на Лу. И чая от равнец на татко. И да се погрижа за Бет, която лежеше в собствените си нечистотии... Изтичах обратно вътре и сложих чайника да заври. После сипах вода в голям емайлиран леген, върнах се бързо горе и съблякох Бет. Издърпах я от леглото на голия под и я измих.

Тя трепереше в ръцете ми и мрънкаше да спра.

— Студено е, Мати, боли — хленчеше и се опитваше да се освободи от мен, а тъничките ѝ крайници се тресяха.

— Тихо, Бет, знам — успокоявах я аз, — стой мирно, стой мирно. — Опитах се да се съсредоточа върху думата си за деня — „изкупление“, — за да прогоня страха от съзнанието си. Спомних си,

че означаваше „изплащане, възмездие, жертва“, и осъзнах, че не ме е грижа.

Когато Бет беше вече чиста, облякох ѝ нова нощница и я сложих при Аби и Лу. Нейното легло не беше оправено, но то щеше да почака. После съблякох изцапаната дреха на Лу и ги покрих трите с юргана. Аби се потеше. Долните ѝ дрехи бяха подгизнали, а косата ѝ се беше сплъстила и залепнала за главата. Щях да я обтрия с гъба. Веднага след като сложех някаква супа да ври. Спомних си, че мама винаги правеше пилешка супа, когато някой не беше добре. Ужасявах се от мисълта да заколя кокошка, но нямах избор.

Изтичах долу, напълних една кана с чиста вода, грабнах чаши и се върнах обратно горе. Дадох на всички да пийнат, като придържах главите им, за да могат да преглъщат. Беше истинска битка, докато накарам Бет да пие вода, но Лу, Аби и татко пиха жадно. Мръсните неща воняха ужасно, а знаех, че не е добре да се диша мръсен въздух, затова събрах всички мръсни дрехи и изцапаните завивки на Бет и постелята ѝ и ги изнесох. Докато бях на двора, вдигнах поглед към обора. Имаше три телета на пасището. Друго се беше отправило към пътя. Имаше още две в царевицата, които газеха крехките растения. Сърцето ми се сви. Нужни ни бяха всяко стъбълце и стръкче за храна през зимата. Някакво движение привлече погледа ми. Беше Томи. Стоеше близо до кошерите и се опитваше да избуца друго теле — Болдуин — към пасището, но Болдуин му се опъваше. Той се закова на място, вдигна глава и измуча жално. От задника му бликнаха изпражнения и изпръскаха Томи. Томи изруга и взе да налага с юмрук телето по муцуната отново и отново. Мученето премина в пронизителен врясък. Предните крака на горкото животно се подгънаха.

— Спри, Томи! — викнах и изтичах към тях.

Томи ме погледна, сви се и бузите му поаленяха от срам. Очите му бяха зачервени и пълни със сълзи. Под едното имаше подута резка.

— Уплаших се — изхлипа той, — не исках да ги пускам всички навън... те ми налетяха...

— Томи, кой те удари... — понечих да попитам и протегнах ръка към него. Той се извърна и тръгна след телето на пътя. Мученето на Болдуин беше станало тихо и жално. Имаше кръв под окото. — Хайде,

Болдуин. Хайде, тръгвай — подканих го аз и внимателно го изправих на крака.

Дадох му да смуче пръстите ми, за да се успокои, и го поведох полека към пасището. Щом го прибрах, тръгнах към телетата в царевицата. Бяха се надвесили над младите стръкчета.

— Хайде, Бърти. Хайде, Али — викнах им. Бяха близнаци и знаех, че ако накарам едното да дойде при мен, другото ще го последва. Но щом ме чуха, те хукнаха в различни посоки, оставяйки дълбоки следи в ценната царевица. — Бърти, Бърти, хайде, Бърти — заповтарях напевно с пресекващ глас, — моля те, Бърти. — Той спря, погледна ме и пак хукна.

Бет ги беше нарекла Албърт Едуард и Александра на краля и кралицата на Англия, след като беше видяла тяхна снимка в списание „Харпърс“. Шумната необузdana Бет, чието гласче сега приличаше повече на скимтене. Чиито ръчички пърхаха като птички срещу мен, докато я миех. Очите ми се насълзиха. Бързо ги избърсах.

Когато исках да подмамя някоя от кравите, взимах шепа трева и я размахвах пред нея, но близнаците още не се хранеха с трева. Татко им даваше мляко, смесено с ленено семе и овесено брашно. Изведнъж се сетих какво да направя. Изтичах до мандрата, грабнах металните кофи, в които татко им разбъркваше храната, и започнах да дрънкам с тях. Бърти наостри уши. Заприпка към мен. Али го последва и успях да ги заведа в пасището.

Измучаха, като разбраха, че няма да ги храня. И двамата бяха изгладнели. Бог знае кога бяха яли за последно. И дали щяха да ядат. Ако кравите бяха заболели от мастит, млякото щеше да е примесено с гной и кръв. Откъде щях да намеря прясно мляко за телетата? Как щях да лекувам възпалението? Не знаех как се лекуват крави. Само татко знаеше.

Едно по едно, Мати, едно по едно, казах си аз, като се борех с паниката, напиреща у мен.

Върнах се бързо в кухнята. Чайникът вреше силно. Взех шепа равнец от кутията, в която го държеше мама, сложих го в каничка за чай и сипах гореща вода. Мама се беше научила да ползва равнец от госпожа Травърси, жена от племето абенаки, когато страдала от родилна треска след раждането на Бет и госпожа Травърси я беше

излекувала. Тя остана при нас, докато мама си възвърне силите, и ни разказа много неща за лечителството. Искаше ми се да я бях слушала.

Когато чаят потъмня, сложих каничката, чаши и кана студена вода върху поднос. Само дано успеят да го изпият, казах си, докато се качвах по стълбите. Щом заспах, щях да нахраня прасетата и пилетата, да запаля огън, за да стопля вода за миене, и да разбере от Ройъл и господин Денио колко зле са кравите. Съставянето на план ми вдъхна някаква увереност.

И последната капчица от нея изчезна в мига, в който се качих горе. Татко трепереше толкова силно, че леглото му тракаше. Жилите на врата му бяха изпъкнали и не спираше да бърбори как бил убил някого. Беше от треската. Направо го изпичаше жив.

Оставих подноса на шкафчето и налях чай.

— Татко? — прошепнах и докоснах бузата му. — Татко, трябва да изпиеш това. — Той не ме чу, дори не разбра, че съм там. — Татко? — казах по-силно този път. — Татко!

Той отвори очи. Ръката му се стрелна към мен; пръстите се вкопчиха в блузата ми. Изпицях, когато ме придърпа към себе си. Усетих горещия чай по краката си и чух как чашата се пръсна на пода.

— Робъртсън, ти, кучи сине! — викна той и продължи на френски: — Какви ги приказваш? Че не съм стока? Това ли й говориш? Ти, негоднико... Слушай... чуй ме само...

Освободих се от него, запрепъвах се към шкафчето и налях нова чаша чай.

— Изпий това, татко! — изкрещях му. — Веднага! Престани с това безумие и си изпий чая.

Той примигна и изведнъж погледът му стана благ.

— Къде е Лотън, Мати? — попита ме — Още ли не се е върнал? Чувам кравите...

— Върна се, татко. Той е... в обора е, дои — излъгах.

— Добре. Радвам се, че си е тук — отговори той. После по бузите му се търкулнаха сълзи и аз се ужасих. Баща ми никога не плачеше. — Той избяга, Мати. Избяга, защото аз я убих.

— Тихо, татко, не говори така. Никого не си убил.

Той не спираше да бръщолеви несвързано, но колкото повече говореше, толкова повече се разстройваше. Уплаших се, че пак ще започне да буйства.

— Нея убих аз, Мати — каза той и повиши глас. — Не съм я убил!

Реших, че е най-добре за всичко да се съгласявам с него.

— Разбира се, че не си, татко. Никой не твърди противното.

— Лотън го каза. Аз съм бил виновен. Съсипал съм я от работа. Трябвало да се преместим в Инлет и да работя в дъскорезницата. Каза, че съм убил майка ви, но нямало да се остави да убия и него. — После лицето му се сгърчи и той заплака като малко дете. — Не съм я убил. Аз я обичах...

Наложи ми се да се хвана за шкафчето, защото краката ми се подкосиха. Затова значи са се карали, помислих си. Затова татко замахна на Лотън с канджата и той избяга. Затова татко спря да се усмихва. Ето защо беше толкова гневен. Ето защо ни гледаше, без да ни вижда. О, Лотън, помислих си, има неща, които не бива да се изричат. Това са просто думи, би казал Ройъл. Но думите са по-силни от всичко.

— Лотън не го е мислил, татко. Ракът уби мама, не ти.

Той кимна, но погледът му беше насочен другаде и аз знаех, че вярва на брат ми, а не на мен. Беше изтощен от мислите си и аз реших да се възползвам и да го накарам да отпие от чая. Усетих, че кожата му пари, когато повдигнах главата му. Съблякох го и покрих с чаршаф онова, което не беше редно да виждам. Обтрих го със студена вода, като задържах хавлията на китките му, под мишниците и от задната страна на коленете, за да се охлади кръвта му.

Никога не бях виждала баща си гол. Не ни беше позволено да влизаме в кухнята, докато се къпе. Кожата на гърдите му беше мека и леко обрасла с черни косъмчета. По гърба му имаше белези от раменете до кръста — плътни моравочервени резки от токата на колана на пастрока му. Притиснах ръка до ребрата му и усетих как бие сърцето му. И там имаше белези. Знаех това, въпреки че не можех да ги видя. Започна да трепери ужасно, докато го миех, стисна зъби, но поне не се опита да ме души. И това беше нещо. Щом приключих, покрих го със завивката, сложих още два юргана отгоре и го накарах да пийне още от чая. Не бях много наясно с температурата, но знаех, че трябва да се изпоти. Потта щеше да изкара болестта от него.

— Ще ми липсваш, Мати — каза той изненадващо.

— Ще бъда само в другия край на коридора, татко — уверих го аз.

Той поклати глава.

— Кравата си пасва с бика. Не с овните. Нито с козлите. Козлите не четат, Мати, не четат книги...

Пак беше започнал да бълнува.

— Тихо сега, татко — казах му, — опитай се да поспиш.

Когато затвори очи, вдигнах подноса с чая, за да го занеса на сестрите си. Изхвърлих от съзнанието си думите на Лотън. Не исках да мисля за тях. Вече бях станала много изкусна в уменията да не мисля за разни неща.

Когато влязох в спалнята ни, видях, че Лу е повърнала водата, която ѝ бях дала, а Аби е станала от леглото и се опитва да почисти Бет, която отново се е изцапала. Аз бях виновна. Бях им дала прекалено много вода.

— Мати! Мат, къде си? — викна ме някой от долния етаж.

— Тук, горе!

Чу се трополене по стълбите и Ройъл се появи на вратата. Потрепери от вонята.

— Какво става? — попитах аз, щом се показах в коридора.

— Една от кравите е много зле. Онази със звездата на челото...

— Това е Дейзи. Не е звезда, а цвете — рекох глупаво аз.

— Тя страда, Мат. Много. Джон пита... пита къде стои пушката на татко ти.

— Не, Мати, не! Не му позволявай! — изкрещя от леглото си Лу.

Аз поклатих глава.

Той хвана раменете ми.

— Мат, много е зле... нека проявим милост.

— В пристройката. Над вратата.

Той се върна долу, а аз си представих големите тъмни очи на Дейзи и мустакатите ѝ мляскащи бърни. Помислих си как никога не ме риташе, докато я доях, и ми позволяваше да подпра буза на мекия ѝ корем. Помислих си и за бедния Болдуин. И за страшния черен бик в ливадата на семейство Лумис. Как плашеше Дейзи и Болдуин, но въпреки това те се промушваха през оградата при всеки удобен случай, за да са близо до него.

Чух гърмежа от пушката, чух Лу да крещи името ми, а после да ругае. Чух изтракването на нощното гърне в стаята на баща ми, чух го да казва на някой си Арман да застреля най-после проклетата мечка.

После чух звука на приглушени ридания от собствените си гърди, когато седнах на най-горното стъпало и заплаках.

МИ-МО-ЛЕ-ТЕН

— Пиеш ли още рибеното масло, което оставих у вас? — попита ме госпожа Лумис. Тя седеше на предната веранда на дома си и лющеше грах в син емайлиран леген. Аз се бях настанила срещу нея на старо плетено канапе. Ройъл седеше до мен с протегнати напред крака.

— Да, госпожо — излъгах. Изсипвах по малко от него в мивката всеки ден. Бих предпочела да се разболея от грип, отколкото да продължавам да взимам от рибеното масло. Беше дошла у нас преди седмица, веднага след като Ройъл се беше прибрал и й беше казал какво ни е сполетяло. Беше донесла най-различни неща — корени от къпина и ечемичена отвара за затягане на разстроен стомах. Лучен сироп, уиски и джинджифил за сваляне на температурата. Смес от свинска мас, камфор и терпентин за разтриване на гърдите. Каза, че това е най-лошият грип, който е виждала. Лекува ни, готви ни и ни изправи на крака. Майката на Уийвър й помагаше. Не знам какво щяхме да правим без тях. Татко още кашляше, а Бет не беше укрепнала достатъчно, за да става от леглото, но бяха въвн от опасност.

— Продължаваш ли да даваш на Бет големи дози чай от джинджифил?

— Да, госпожо. Тя е много по-добре. Татко помоли да ви предам, че ви е безкрайно задължен. Каза също, че ще мине да благодари след ден-два.

— Не е нужно да ми благодари, Мати. Достатъчно е да видя, че съседите ми са се оправили. Освен това заслугите не са само мои. Майката на Уийвър направи не по-малко от мен.

— Така е, госпожо.

— Между другото, тя ми каза какво се е случило с Уийвър. Ужасна история. Чух, че Джим Хигби тикнал онези мъже в затвора. Май е вярна приказката „Не се ли разплаче бебето, майка му няма да го накърми“.

— Да, госпожо.

— Предполагам, че скоро ще се върнеш в „Гленмор“?

— Татко ще ме закара утре сутринта. Затова ви връщам кошницата и бурканите. Искях да се уверя, че сте ги получили, преди да тръгна.

Тя вдигна глава и ме погледна със светлосините си очи.

— Учиш ли се на разни неща там? Готвене, гладене и други такива? — попита тя.

— Малко.

— Добре. Елън Хенеси прави чудесно тесто за пай. Също и хубава торта „Болтимор“. Тя е много методична в работата си, доколкото си спомням. Записва си всичко. Виж дали няма да ти даде някоя от рецептите си. — Тя изпъна гръб. Чух как изпука. — Е, май това е всичко — каза и вдигна легена. — Ройъл, занеси тези шушулки на прасетата, преди да се прибереш вътре.

— Добре.

Вратата се хлопна и останахме сами.

— Утре се връщаш, така ли? — попита ме той.

— Да. Рано.

— Ще имаш ли почивен ден скоро?

— Мисля, че не. Дори не смея да попитам. Не и след като останах вкъщи цяла седмица.

— Аха.

Никой не проговори минута-две. Загледах се в божурите на госпожа Лумис. Някои от цветовете вече окапваха. Нямах нито време, нито желание да си избирам дума, докато семейството ми беше зле, а и да бях имала, речникът ми беше останал в „Гленмор“. „Мимолетен“ беше една от последните думи, които бях открила. Означава нещо да окапва или увяхва бързо, да отлита. Вехнещите божури ми напомниха за нея.

— Ами ето тогава — каза внезапно Ройъл.

Държеше малко квадратно парче тънка хартия. Беше омотана няколко пъти. Имаше нещо вътре. Отворих я и видях потъмнял златен пръстен. Беше с три камъка — нацърбен опал с два мънички граната от двете страни. Изглежда, някога е бил хубав.

Аз го погледнах.

— Ройъл, ти... обичаш ли ме?

— Уф, Мат. Купих ти пръстен, нали така?

Отново погледнах пръстена и си спомних как загубихме две крави, а щяхме да загубим и още, ако не беше Ройъл. Животните, които оцеляха, бяха преболедували тежко. Тъкмо бяха започнали отново да дават хубаво мляко. Ройъл ги беше хранил и се беше грижил за тях цяла седмица. Гледаше и телетата. Беше докарал и три от дойните крави на баща си, за да не умрат от глад. Всички свикнаха, с изключение на Болдуин. Той не искаше да суче от кравите на семейство Лумис, а пиеше от ведро. Изобщо не вдигаше глава. Вече не подскачаше весело с другите телета, а стоеше в пасището сам по цял ден. Веднага щом събра сили, Лу отиде при него. Носеше му захар на бучки и меласа, но той не ги искаше. Чешеше го зад ушите и го галеше по врата, но той се дърпаше. Той не искаше нея, искаше Дейзи. Ала не можеше да бъде с Дейзи, така че накрая се примири.

Като всички нас.

— Спестил съм десет долара, Мати. Мама също е сложила нещо настрана. Тя ще ни помага. А и ти ще събереш някакви спестявания до края на лятото, нали така? Ще е достатъчно да се установим заедно.

Аз продължавах да се вирам в пръстена.

— Съгласна ли си, Мати?

Надянах пръстена на пръста си. Стана ми.

— Съгласна съм, Ройъл — казах. — Най-добре ела с мен у дома, за да съобщим на баща ми.

„Южен Оцелик

2 юли 1906 г.

Понеделник вечерта

Скъпи Честър,

Надявам се да ме извиниш за кривите редове, но пиша прилегнала. Работих ужасно много днес... Сутринта помагах на мама с прането, а после приготвихме обяда. Следобед брах ягоди. Беше забавно, но ужасно се уморих. Полетата тук са почервенели от плод. Тази вечер мама ги консервира, прави хляб и бисквитки. Берем плодове почти всеки ден, откакто съм дошла. Мама казва, че ще стана

чудесна готвачка. Как ти се струва това? Вечерях сама тази вечер, картофи и пържени филийки и разни вкусни неща...“

Спирам да чета писмото на Грейс и се вирам в тъмнината. В момента мама ми липсва до болка. Тя също консервираше ягоди и правеше най-вкусната розова ягодова торта. Беше сладка като целувката ѝ по бузата ми. Понякога береше цяла кошница плодове следобед и ги поднасяше на кухненската маса, затоплени от слънцето и уханни, с купички със сметана и меласа. Топвахме ги в сметаната, после в меласата и лакомо ги хапвахме. Вкусът им носеше и още нещо в себе си. Подсвиркването на татко, докато се прибира вечер от полето, или теленце, което се изправя на крака за първи път, или пък приказките за духове, които Лотън ни разказваше пред огъня. Струва ми се, че имаха вкус на щастие.

Веднъж мама ги поднесе така само за мен и нея. Беше първият ми цикъл. Седнахме на кухненската маса, тя сложи ръката си върху моята и ми каза, че вече съм жена, а не момиче и че целомъдрието е най-ценното съкровище на жената и трябва да го пазя и да не го давам на друг мъж, освен на този, за когото се омъжа.

— Разбираш ли ме, Мати? — беше попитала тя.

Мислех, че да, но не бях сигурна. Знаех какво означава целомъдрие — добродетел, чистота и достойнство, — защото веднъж това беше думата ми за деня. Не мислех обаче, че към това се стремят мъжете, защото Фран веднъж ми беше казала, че искат единствено гърдите ти.

— Къде е целомъдрието ми? — попитах най-сетне.

— Под полата ти — отвърна тя и леко се изчерви.

И аз се изчервих, защото вече знаех за какво говори. Донякъде. Поне знаех къде се намира целомъдрието на кравите и на пилетата и за какво служи.

Тогава я попитах:

— Как разбираш дали един мъж те обича, мамо?

— Просто разбираш.

— Ти как разбра? Татко ти каза, че те обича и ти подари хубава картичка и ти разбра, така ли?

Мама се засмя.

— Представяш ли си татко ти така?

— Тогава как разбра, мамо?

— Просто разбрах.

— Аз как ще разбера?

— Ще разбереш.

— Но как, мамо, как?

Тя така и не ми отговори. Поклати глава и каза:

— О, Мати, твърде много питаш.

Грейс сигурно много е обичала Честър, щом му е дала целомъдрието си, преди да се оженят. Разбирам защо. Той беше много привлекателен. Имаше тъмна коса, плътни устни и някак ленива усмивка, от която стомахът ти се свива. Обличаше се добре и се движеше с небрежна грация, пъхнал ръце в джобовете си. Опитвам се да си припомня очите му, но не мога. Той никога не ме гледаше в лицето.

Чудя се как Грейс се е убедила, че Честър я обича. И не спираше да настоява за това до самия край. Мъжете обикновено не правеха признание ей така, изневиделица. Мини казва, че трябва да търсиш знаците. Дали са се избъръснали, преди да дойдат да те вземат? Дали ще те оставят да се качиш сама в каруцата, или ще ти помогнат? Дали ще ти купят бонбони, без да си подметнала за това.

Ройъл се мие. И си слага чиста риза. И щом е казал, че ще дойде в седем часа, идва в седем часа. Прави и други неща. Лежа по гръб на възглавницата си и си ги повтарям наум отново и отново като молитва, но е безполезно. Мама каза, че ще разбера. И наистина разбирам. Мисля, че открай време съм го разбирала.

— Горката тъжна глупава Грейс — прошепвам в тъмнината. — Горката тъжна глупава Мат.

МО-НО-ДИ-Я

— Мати, получи ли си пакета, който пристигна за теб? — попита ме госпожа Морисън. Беше застанала на рецепцията и сортираше пощата. Беше три часът. Обядът приключи и трапезарията беше затворена до вечерята, която започваше в шест. Никога обаче не оставахме без работа и аз бях на път за горния етаж, където се канех да презаредя килера за спално бельо с прясно огладени чаршафи.

— Не, госпожо. Какъв пакет?

— От учителката. Остави го преди около час. Потърсих те, но не можах да те открия. Наредих на Ейда да го отнесе горе.

Благодарих ѝ и се втурнах към таванското помещение бързо, колкото можех, като по път струпах чаршафите на мястото им. Умирах от любопитство. Преди никой не ми беше изпращал пакет. Когато се озовах горе, открих, че е тежък, увит в кафява хартия и завързан с канап. Под канапа имаше пъхнат пощенски плик с емблемата на „Гленмор“. Първо отворих пакета, тъй като бях нетърпелива да видя какво съдържа. Вътре имаше три книги: „Сестра Кари“ от Тиодор Драйзър, „Джунглата“ от Ъптън Синклер и „Монодия“ — томче с поезия на Емили Бакстър.

Госпожица Уилкокс беше написала друга книга, макар мъжът ѝ да беше забранил! Почувствах се толкова развълнувана, че притиснах книгата към гърдите си. Не знаех значението на думата „монодия“, така че измъкнах речника изпод леглото и погледнах. Беше дефинирана като „надгробна песен, погребален мотив“. Това ме накара да се усмихна, доволна, че не бях единствената наоколо с мрачни и отчайващи идеи в главата. После отворих плика, разгънах листа хартия и дъхът ми спря, когато отвътре изпадна петдоларова банкнота. Вдигнах я. Имаше и писмо.

„Скъпа Мати,

Реших, че тези книги може да ти допаднат (погрижи се да скриеш тази на Драйзър). Искрено се надявам, че ще харесаш това с поезия, тъй като ми се искаше да ти оставя нещо, с което да ме запомниш. Утре напускам Игъл Бей. През следващата година няма да преподавам. Надявах се да ти го кажа лично, но госпожа Морисън не можа да те намери. Включвам в бележката си и адреса на сестра ми Анабел. Разказах ѝ за теб и тя няма търпение да те приеме в дома си. Приложеното ще ти помогне да откриеш къщата...“

Имаше още, но аз не го дочетох.

— Не можеш да си тръгнеш! — произнесох на глас. — Не можеш!

Изскочих от помещението и се озовах долу в кухнята след секунди. Уийвър седеше до масата и ядеше сладолед. Делото на онези трапери все още беше видимо по лицето му. Окото му не се беше оправило напълно и устната му не беше съвсем зараснала. Готвачката и господин Спери бяха свалили горната повърхност на печката и се мръщеха насреща ѝ.

— Господин Спери, може ли да взема кабриолета ви? — попитах задъхано. — Трябва да стигна до Инлет. Налага ми се.

— Ума ли си изгуби? Вечерята е само след няколко часа. А и няма да се справиш с Демон — заяви готвачката.

— Ще се върна навреме, кълна се — отвърнах. — А и мога да се справя с Демон. Знам, че мога. Моля ви, госпожо...

— Не. И точка по въпроса — отсече готвачката.

— Тогава ще отида пеша.

— Няма да направиш такова нещо.

— Мати, какво има? — попита господин Спери.

— Става дума за моя приятелка. Тя... В ужасна беда е и трябва да стигна до нея.

— Не можеш да отидеш сама. Госпожа Хенеси е права, Демон е прекалено буен. Бих те откарал, ако можех, но трябва да оправим тази печка преди вечеря.

— Но аз трябва да отида — изхлипах. — Налага се.

Господин Спери, готвачката и Уийвър ме погледнаха.

Другите момичета все плачеха за нещо — от мъка по дома, заради лошо настроение или пък някоя свада, — но аз не бях плакала никога преди. Нито веднъж.

Уийвър остави лъжицата.

— Аз ще отида с нея — обяви.

Господин Спери помести поглед от мен към Уийвър и обратно, а после поклати глава.

— Вървете тогава. Но се върнете навреме за сервирането на вечерята. Точно в шест.

Подкарах Демон, личния кон на господин Спери, по Биг Мус Роуд като обезумяла, после се озовахме на главния път и оттам в Инлет. В движение разказах на Уийвър за пакета и коя в действителност е госпожица Уилкокс.

Когато пристигнахме пред лятната къща на доктор Фостър, Уийвър взе повода и ми каза да вляза.

— Аз ще чакам отвън — обясни. — Не съм голям почитател на женските излияния.

Знаех, че това е извинението му да ме остави насаме с госпожица Уилкокс, и ми бях благодарна. Изтичах нагоре по стълбите, отминах струпаните на верандата кашони и щайги и заблъсках по вратата.

— Ти ли си, Мати? — попита госпожица Уилкокс, докато отваряше вратата. — Как стигна дотук?

— Госпожице Уилкокс, защо си тръгвате? Моля ви, моля ви, не си отивайте — заговорих аз.

— О, Мати! — пророни тя и ме прегърна — Влез. Влез и седни.

Тя ме отведе в библиотеката. Седнах на дивана до нея и се озърнах. Книгите вече ги нямаше. Бяха изчезнали до една. Бюрото беше празно. Луксозната хартия, писалките и моливите бяха опаковани.

Чух драсването на клечка кибрит и подуших миризмата на сяра. Госпожица Уилкокс беше запалила цигара.

— Би ли искала чаша чай? — предложи.

— Защо си тръгвате, госпожице Уилкокс? — попитах, като едва сдържах сълзите си. — Не можете да си тръгнете. Вие сте всичко, което имам.

Чух подрънкването на гривните ѝ и усетих дланта ѝ върху ръката си.

— О, Мати, това не е истина. Имаш семейството си и Уийвър, а също и други приятели.

— Те не са като вас! — извиках ядосано. — През всички тези седмици, в които се опитвах да получа парите за „Барнард“ от леля Джоузи или чичо Петдесет и когато дойдохте да разговаряте с татко, а той каза „не“, само мисълта, че сте тук, в тази стая, четете книгите си и пишете стиховете си, ме караше да се чувствам спокойна и смела. Защо ни напускате? Защо?

— Мъжът ми изпълни закана си. Бесен е заради новата ми книга. Спря ми парите. А също така се погрижи да не мога да печеля свои собствени. Или поне не тук. Писал е до училищното настоятелство и ги е уведомил коя съм. Наложил се да напусна работа.

— Но вие сте добра учителка! Най-добрата, която някога сме имали.

— За съжаление училищното настоятелство не мисли така, Мати. Твърдят, че имам пагубно влияние върху младите умове.

— Но те искат да ви задържат. През май ви написаха писмо. Казахте, че са го сторили.

— Искане Емили Уилкокс, а не Емили Бакстър.

— Не може ли все пак да останете? Можете да четете в „Гленмор“. Там правят литературни вечери. Или пък...

— Мъжът ми идва насам, Мати. Сестра ми прати телеграма, че е на най-много ден от тук. Ако ме намери, когато пристигне, следващата ми спирка ще бъде приемната на лекаря, последвана от санаториум и толкова много лекарства, че няма да знам собственото си име, а още по-малко ще съм способна да пиша.

— Не може да постъпи така.

— Може. Той е влиятелен човек и има влиятелни приятели.

— Къде ще отидете? — попитах аз, разтревожена за нея.

Тя се облегна назад и изпусна голям облак дим.

— Наследих малко пари от баба си. В попечителски фонд са, така че мъжът ми не може да ги пипне. Не са много, но все е нещо. Освен това имам колата си и известно количество бижута. Ще ги оставя в заложна къща и ще замина за Париж. Бижутата няма да ми

липсват, но това със сигурност не важи за колата. — Тя отново дръпна от цигарата, а после я угаси в един пепелник на масата.

— Утре ще я откарам обратно в града. Ще се движа по главния път до Маккийвър, а после ще се прехвърля на Мус Ривър Роуд до Порт Лейдън. Оттам нататък ще използвам странични пътища до Рим и после право към Ню Йорк. Не искам да поемам риска да се натъкна на Теди. Колата е достатъчно голяма да побере дрехите ми и няколко кашона с книги. Това е всичко, от което се нуждая засега. Организирана съм изпращането на останалите ми вещи при сестра ми. Ще се укривя в къщата ѝ, докато продам колата. Веднъж да се озова във Франция, и ще направя всичко възможно да получа развод. Теди е твърдо против, но се надявам да го вбеся до такава степен, че да си промени решението. Още няколко стихосбирки вероятно ще свършат работа. — Госпожица Уилкокс се усмихна при тези свои думи, но аз забелязах, че цигарата между пръстите ѝ трепереше.

— Съжалявам — промълвих.

— За какво?

— Задето ви се развиках. Държах се себично.

Тя стисна ръката ми и каза:

— Мога да те определя с много думи, Мати Гоуки, но „себична“ не е сред тях.

Поседяхме за малко смълчани, като госпожица Уилкокс пушеше и държеше ръката ми. Не исках никога да напускам тази стая. Или пък учителката ми. Но бях наясно, че колкото по-дълго остана, толкова повече ще я забавя да опакова. А на сутринта вече трябваше да я няма.

— Ще тръгвам — казах най-накрая. — Уийвър ме чака отвън. Трябва да се върнем до шест, иначе ще си имаме неприятности.

— Ами не можем да допуснем такова нещо, Мати. Парите са ти нужни. Може би някой ден ще ме посетиш в Париж. Или пък ако нещата се подредят добре, може да се прибера у дома рано или късно. И тогава ще се срещнем за обяд в двора на „Барнард“.

— Не мисля така, госпожице Уилкокс — отвърнах аз с поглед, забит в пода.

— Но защо не?

— Няма да отида в „Барнард“. Оставам тук.

— Боже, Мати, защо? — попита тя и пусна ръката ми.

Не можах да отговоря в продължение на няколко секунди.

— Ройъл Лумис ме помоли да се омъжа за него — отвърнах най-сетне. — И аз му дадох положителен отговор.

Госпожица Уилкокс придоби вид, като че някой беше изцедил от нея всичките ѝ жизнени сили.

— Разбирам — каза. Канеше се да продължи, но аз я прекъснах:

— Връщам ви обратно петте долара — казах и измъкнах банкнотата от джоба на полата си. — Благодаря ви, госпожице Уилкокс, проявихте голяма щедрост, но няма да са ми нужни.

— Не, Мати, задръж ги — настоя тя. — След сватбата парите често не достигат. Запази ги за себе си. Използвай ги за хартия и писалки.

— Благодаря — казах, защото знаех, че тя иска да чуе това. Също така знаех, че е твърде вероятно парите да бъдат похарчени за царевица за посев или пилета, но никога за хартия и писалки.

— Пази се, Мати — помоли ме учителката ми, докато ме изпращаше до вратата.

— Вие също, госпожице Уилкокс.

Сбогува се с Уийвър, а аз се покатерих в кабриолета. Прегърна го и му поръча да учи здраво, като отиде в Колумбийския университет. Обясни му, че ще прекара известно време във Франция, и му поръча да я посети. Погледнах назад, докато се отдалечавахме, и зърнах силуета ѝ пред вратата. Видя ми се дребна. Дребна, крехка и безпомощна. Не ми беше изглеждала такава, когато дойдох.

— Дий! — викнах на Демон и изплюях с юздите. Той премина в тръс.

— Добре ли си? — попита Уийвър.

— Напълно — отвърнах аз, докато управлявах кабриолета по средата на пътя. Отминахме бара. Отминахме магазините на О'Хара и Пейн, а после бръснарницата, пощата и училището.

В мига, щом излязохме от селото, аз дръпнах юздите, докато Демон не спря, а после отпуснах глава в ръцете си.

— О, Мат — заговори Уийвър, като ме потупваше по гърба. — Не е умряла. Пак ще я видиш.

— Все едно, че е умряла. Вече никога няма да я видя. Знам го.

— Ще я видиш. Няма да остане вечно във Франция. Някой ден ще се върне в Ню Йорк.

— Но аз няма да съм там — произнесох тихо.

— Какво?

Не исках да му казвам, но се налагаше. От седмици мълчах пред него, но не можех да мълча завинаги.

— Уийвър... Няма да заминавам. Няма да ходя в Ню Йорк — обясних.

— Няма да ходиш? Защо?

— Ройъл... Той ме ухажда. Аз ще... Той... Ще остана тук. Ще се омъжвам.

— За Ройъл? Ройъл Лумис?

— Да познаваш друг Ройъл?

— Боже, Мати! Не мога да повярвам! Виждам съм да идва да те взима и да излизате заедно да се повозите, но не мислех, че е нещо сериозно. Защо не се омъжиш за Демон? Или за Барни? Или за онзи голям камък там?

— Уийвър, престани.

— Но той изобщо не е подходящ за теб. Пише ли? Може ли да напише разказ, както умееш ти? Чете ли? Умее ли изобщо?

Не му отговарях.

— Някога показвала ли си му тетрадката си? Отговори на този въпрос. Единствено на него.

Не отговорих. Нямахме голям смисъл. Не можех да му обясня, че желях книги и думи, но също така исках някой да ме държи в обятията си и да ме погледне така, както Джим гледаше Мини, след като го беше дарила със син и дъщеря. Или че да напусна семейството си — и да наруша даденото пред мама обещание — щеше да е като да изтръгна собственото си сърце.

Уийвър не спираше да роптае през целия път. И аз го оставих. Нямахме какво друго да сторя.

Ако направиш впряг от два коня и единият е по-силен, по-слабият бива изблъскван и нараняван. Същото беше и да си приятел с Уийвър. Фермерът би могъл да сложи уравнишител на ярема, та да компенсира по-слабия кон, като прехвърли част от товара на по-силния. Но не можеш да направиш такова нещо с душите или сърцата на двама души. Щеше ми се просто да стана и да тръгна за Ню Йорк. Щеше ми се да бях силна колкото Уийвър. Щеше ми се да бях така безстрашна.

Но не бях.

СПЛЕТ-НИ-ЧА

— Ейда! Уийвър! Мати! Франсес! Изнесете тези пайове. Също и сладоледа! — кресна готвачката от кухнята.

— Да, госпожо! — изревахме в един глас ние.

— И не забравяйте лимонадата!

— Да, госпожо!

— И престанете да крещите! Това е място за почивка, а не дървосекачески бивак, за бога!

— Да, госпожо — викнахме и се затътрихме навън от кухнята с кикотене, минахме през трапезарията, а после по верандата надолу по стълбите и се озовахме на предната морава на „Гленмор“.

— Плямпам — подхвърли Уийвър, докато ме отминаваше.

— Дрънкам — отвърнах мигом аз.

Беше Четвърти юли, най-важната вечер през летния сезон, и никой хотел на езерото Биг Мус или езерото форт или на което и да било друго езеро в целия щат Ню Йорк не устройваше по-хубаво парти от „Гленмор“. Присъстваха около стотина от нашите собствени гости плюс гости на други хотели, които бяха дошли специално, както и почти всички семейства от Биг Мус Стейшън, Игъл Бей и Инлет. Всеки можеше да дойде и повечето го бяха сторили. Таксата на хотела беше един долар за възрастен и петдесет цента за дете, така че почти всички спестяваха цяла година, за да доведат всички членове на семейството си. Срещу парите си получавахте право да погълнете пиле и свински ребра на скара, царевица, картофена салата, салата от три вида боб, салата с макарони, бисквити, маслен сладкиш с ягоди, пай, сладолед, бира и лимонада колкото можете да поберете. Можехте да слушате духовия оркестър, пристигнал от Утика, и да танцувате, ако желаете. Също така бихте могли да се разхождате в гората или да вземете лодка. А щом се стъмнеше достатъчно, някъде около девет и половина, имахте възможност да видите истински фойерверки, изстреляни от пристана.

Самият хотел изглеждаше красиво като на картина. Верандата и балконите бяха опасани от червени, бели и сини гирлянди. Червените рози и сините хортензии цъфтяха с пълна сила. Всички прозорци светеха и дори пристанът беше осветен с фенери. Скованите от дъски и магарета маси бяха покрити с покривки в десен на райе и звезди и се огъваха под обилното количество храна и напитки. Чуваха се единствено смях и музика.

Моравата беше напълно пренаселена. Навсякъде имаше хора. Безброй летовници в техните бели ленени костюми и красиви рокли, както и местни жители в избелелите си и кърпени най-официални неделни дрехи. Дори Хамлет беше пременен за случая и носеше на врата си панделка в бяло, синьо и червено. Татко също присъстваше. Стоеше и разговаряше с Франк Лумис, Джордж Бърнап и няколко други мъже. Кимна, когато ме видя. Майката на Уийвър говореше с Алма Макинтайър. Леля ми Джоузи разпитваше бедния Арн Сатърлий относно земята на Еми Хъбард и кой цели да я купи. Правех всичко възможно да я избегна. Беше разказала на целия окръг колко себична и безотговорна съм, задето съм отишла в „Гленмор“. Ядосваше се, защото татко не допусна Аби да чисти дома ѝ и сега се налагаше да плаща на момиче от селото да го прави. Чичо Върнън бърбеше с преподобния Милър и съпругата му, както и с госпожа и господин Бекър. Госпожа Лумис пълнеше чинията си с макаронена салата. Угрижената и изкльощавяла Еми Хъбард се опитваше да разгони децата си от масата с десертите. Нямахте пари да ги доведе, но господин Спери винаги ги пускаше безплатно. Това беше тайна, тъй като господин Спери не обичаше да го смятат за мекушав. Госпожа Хил, майката на Фран, я беше дръпнала настрана и я хокаше за нещо. Вероятно задето се измъкваше, за да отиде в Уолдхайм заедно с Ед Компо. Фран се беше ококорила със сериозно изражение на лицето в опит да изглежда възможно най-невинна.

Уийвър отново се стрелна покрай мен с празни гарафи в двете ръце.

— Коментирам — каза.

— Обсъждам — отвърнах.

Думата ми за деня беше „сплетнича“ и двамата с Уийвър се дуелирахме с нея. Означава да говориш за някого зад гърба му и макар

да не харесвах съдържанието, думата ми беше симпатична, звучеше така, сякаш ти намига.

— Мат? Къде да ги оставя? Госпожа Хенеси ми ги връчи, когато влязох.

Беше Ройъл. Държеше по един пай във всяка ръка. Бях наясно, че хората ни наблюдават. Това ме караше да се чувствам значителна и горда. Поех ги от него и ги поставих на масата с десертите.

— Ще говоря с Том Лесперанс — каза и ме стисна за ръката. — Ще се видим по-късно. — И после изчезна.

На път за кухнята отминах Белинда Бекър. Носеше много красива рокля от тюл с широк светлосин колан и висеше на ръката на Дан, сякаш не беше способна да стои на собствените си крака. С тях беше и Марта Милър. Огледа ме продължително и настойчиво, а изражението ѝ беше така кисело, че можеше да засрами лимон.

Видях Мини и Джим. Стояха близо до езерото. Мини гледаше към мъжа си. Все още ми се струваше уморена на вид, но се усмихваше. Той също се усмихваше и преди да тръгнат обратно към моравата, приближи глава към нея и я целуна. Право по устните. Знаех, че помежду им съществува голяма близост въпреки негодите. И се надявах някога и аз да се радвам на същото.

— Мислех, че го мразиш — отбелязах, когато Мини помахала и се затича към мен.

— Ще разбереш, като се омъжиш — обясни и ме целуна по бузата.

— Самодоволна малка вещица.

— Кой е самодоволен? Защо не ми каза за Ройъл Лумис? Всички говорят само за това.

— Опитах! Но ти беше изпаднала в истерия, а после заспа. Много неща имам да ти казвам, Мин. Толкова много...

— Мини! Какъв десерт искаш?

— Идвам, Джим! — викна Мини. Целуна ме отново и изтича при мъжа си.

Наблюдавах я как се отдалечава, гледах как се включва в безсмислената врява, вдигана от жените за незначителни неща като пай и лимонада, и си припомних с лека ревност как някога принадлежахме само една на друга. Сега тя принадлежеше на децата си. И на Джим. Също и на дома си и живота си. Не на мен.

Усетих потупване. Уийвър подтичваше покрай мен с поднос в ръка.

— Говоря.

— Приказвам — отговорих аз и го шляпнах силно.

— Слаба работа — заяви.

— Същото важи и за „говоря“.

— Мати! Още пиле, моля. — обърна се към мен Хенри. Той печеше на барбекюто.

— Веднага, Хенри — отвърнах, хванах полата си и се втурнах навътре.

Той пак точеше ножовете за месо. Макар да се беше смрачило, аз го зърнах, а ми се искаше да не бях го видяла. Осъзнавах, че това е само глупаво суеверие, но ме караше да се чувствам притеснена.

Преди да успея да се затичам вътре, Ейда доближи до мен, хвана ме за ръката и съобщи:

— Ройъл и Марта Милър току-що са имали разправия.

Аз примигнах срещу нея.

— Ройъл? Не е възможно. Преди малко беше с мен. Ти видя ли ги?

— Не.

— Тогава откъде...

— От любопитния ми брат. Отишъл да се облекчи зад хангара за лодки. Те не знаели, че е там. Не могъл да види нищо и не чул съвсем всичко, но със сигурност чул как Марта казва на Ройъл, че разбитото му сърце очевидно се е излекувало доста бързо.

Имах усещането, че моето собствено сърце е разбито.

— На мен каза, че отива да говори с Том Лесперанс.

— Том Лесперанс ли? Той дори не е тук. Ще намеря Майк и ще видя дали не мога да науча нещо повече. Може би ще открия и Ройъл.

— Ейда, недей... — запротестирах аз. После чух някой да произнася името ми и усетих нечии ръце да обгръщат кръста ми. Беше най-малката ми сестра. — За бога, Бет, какво е това около устата ти?

— Пай с ягоди, Мат! Толкова е вкусен! — И после тя се отдалечи от мен с пицене и кикотене заедно с още две малки момичета. Радвах се да я видя вече възстановена и напълно здрава.

Някой ми махаше. Беше Аби. Стоеше заедно с по-малките сестри на Мини, всяка от които държеше по едно от бебетата на Мини.

— Питай Мати — чух я да казва, когато се присъединих към тях.
— Тя сигурно знае.

— Какво да знам? — попитах аз леко разсеяно, защото се озъртах за Ройъл. И за Марта.

— Може би знаеш защо госпожица Уилкокс изчезна така внезапно — произнесе с тих и драматичен тон Клара Симс. Тя беше от момичетата, които си падат по интригите.

— Искаше ѝ се да посети Париж — казах. Не ми се говореше за госпожица Уилкокс. Липсваше ми прекалено много.

Клара присви очи.

— Не е каквото чух аз. Разбрах, че пишела мръсни стихове под чуждо име и когато училищното настоятелство научило, че всъщност са нейни, я пратили да си стегне багажа.

— Написала е прекрасни стихове, Клара — наежих се аз. — Някога чела ли си дори един?

— Не бих го сторила. Никога. Майка ми казва, че книгите ѝ са неблагоприятни. Твърди, че са опасни.

Госпожица Уилкокс също бе казала веднъж, че книгите могат да бъдат нещо опасно. Но в подходящите ръце. Една книга би била опасна в ръцете на Клара Симс само ако удари с нея някого по главата.

— Мати, билетата! — изкрещя Хенри.

— Ще се върна — заявих и се втурнах навътре. Отнесох билетата и после направих още един курс за царевица, бисквити и бобена салата, като междувременно успях да избегна маса номер шест на предните стълби. Той отново прилагаше един от номерата си, като се навеждаше да изчисти несъществуваща прашинка от обувката си. Когато някое момиче повдигнеш полите си, за да не се спъне по стълбите, той се намираще в идеална позиция да се полюбува на глезените ѝ.

В мига, когато се уверих, че Хенри разполагаше с всичко необходимо, отново се присъединих към Аби и момичетата Симс.

— Къде е Лу? — попитах, докато се оглеждах наоколо.

— Не си ли я забелязала още? — учуди се Аби.

— Не, защо?

Аби посочи към едно голямо кафяво буре. Там стоеше жилесто на вид момче с лоша подстрижка, което надигаше чаша с бира.

— Какво общо има той с Лу? — попитах.

— Мати, това е Лу.

— Боже, Аби! Какво е направила с косата си?

— Отрязва я. Цялата. Все заплашва, че ще избяга. Ще ми се да го изпълни.

Приблжих я в гръб.

— Какво правиш? — просъсках и дръпнах чашата.

— Пия бира. — Тя си я взе обратно и изгълта съдържанието ѝ наведнъж, а после се оригна толкова шумно и продължително, че устните ѝ се разтресоха.

Хванах я за китката.

— Луиза Ан Гоуки. Срам ме е заради теб!

— Не ме е грижа.

— Погледни си косата! Полуплешива си! Какво направи татко, като те видя?

— Нищо. Дори не забеляза. Никога нищо не забелязва. Пусни ме, Мат. — Тя освободи кльошавата си ръка от хватката ми и се стрелна към по-малките момчета на Лумис подобно на врабче, за да се присъедини към поредната им пакост.

— Какво ѝ е? Да не е хванала краста? — Беше Ройъл. Предложи ми бисквита от чинията си. Аз я приех.

— Отрязала си е косата. Отново.

— Защо?

— Защото е ядосана. — Толкова ядосана, че ме плашеше. Започваше да става напълно необуздана. Защо татко не го е забелязал досега? Защо не е предприел нещо?

— Да не е защото не харесва цвета?

— Не, Ройъл, няма нищо общо с цвета — отвърнах нетърпеливо. — Свързано е с това, че изгубихме майка си, а после и Лотън... — Забелязах, че оглежда бобената си салата, а не мен, и се предадох. — Къде беше? — попитах.

— Да си взема нещо за хапване. И си поприказвах с Том.

— Той тук ли е?

— Том ли? Ето там е — отговори и посочи към верандата.

И той наистина беше там. Подпираше се на една колона и разискваше нещо с Чарли Екълър.

Ейда трябва да се е заблудила, помислих си. В края на краищата брат ѝ не беше видял разправията, а само беше чул. Може би е

сбъркал. Може би Марта се е карала с някого друг, а не с Ройъл.

— Няма да е добре, ако баща ти разчисти северната част от земята си — отбеляза Ройъл, докато преглъщаше парче пай. — Спомена, че обмислял да го стори.

— Няма ли да е добре? Защо не? — попитах разсеяно, като въпреки волята си все още търсех Марта с поглед.

— Онзи ден ходих за горски плодове. Там, където нашата земя се среща с вашата и на Хъбард. Разполага с много хубави боровинкови храсти. Трябва да ги запази. Летовническите селища ги купуват за пайове, палачинки и други такива.

Мини, която беше успяла да се откачи за малко от Джим, се присъедини към нас. Също Ейда и Фран. Започнаха да обсъждат кой с кого е и къде се намира, а Ройъл се почувства неловко от толкова много женско бърбрене и отиде да говори с брат си.

— О, той е толкова красив, Мати — въздъхна Ейда в мига, щом той се отдалечи достатъчно, че да не я чуе. — Как успя да го хванеш?

Ейда не целеше нищо лошо с въпроса си, но въпреки това, изречен на глас, той ме накара да се чувствам притеснена. Аз самата често се чудех същото.

— Позволила му е да я целува, докато са се возили на лодка по езерото Биг Мус, ето как — отбеляза закачливо Фран.

— Откъде знаеш? Със сигурност те нямаше там — отговорих аз.

Фран се усмихна широко.

— Не прави любов в провинцията, Мат. Защото там и картофите имат очи...

— А царевицата има уши — довърши Ейда и се изкикоти.

— Не след дълго тя ще бъде Мати Лумис — заяви Мини. — Вече определите ли дата? Обзалагам се, че ще бъде преди Нова година. Обзалагам се, че ще си омъжена, преди да е прибрано сеното. Сигурна съм в това.

— Аз не бих била толкова сигурна.

Обърнах се, сепната от прозвучаването на нов глас. Беше Марта Милър. Двете с Белинда Бекър се бяха присъединили към групичката ни. Белинда изглеждаше така, сякаш е подушила нещо неприятно. Лицето на Марта беше бледо и изпито.

— Надявам се, че имаш зестра, Мати Гоуки. Хубава зестра — обърна се Марта към мен.

— За разлика от някои други, Мати не се нуждае от зестра — отвърна и дръзко Мини.

— Не и като разполага с такива хубави големи гърди — изкикоти се Фран.

Аз се изчервих ужасно и те всички прихнаха. Дори Белинда. Не и Марта обаче. Тя само ме оглеждаше със суров и изпълнен със злоба поглед. Забелязах също така, че очите ѝ бяха подпухнали. Беше плакала.

— Ройъл е вторият син в семейството — заяви. — Дан е този, който ще получи по-голяма част от фермата някой ден. Но земята на Лумис граничи с тази на баща ти, нали, Мати?

— Хайде, Марта. Да вървим — подкани я Белинда.

Марта не ѝ обърна никакво внимание.

— Ако Ройъл се ожени за теб, може и да убеди баща си да му даде няколко декара, а също и твоя баща. Може би четирийсет или петдесет декара общо. Или пък може да получи цялата ферма на баща ти. В крайна сметка, Лотън си тръгна и едва ли ще се върне.

— Марта! — викна Белинда и я дръпна за ръката, но Марта се отскубна от нея.

— А и налице е земята на Еми Хъбард — продължи. — Общо четирийсет и осем декара. Много удобно вклинена между земята на Лумис и тази на баща ти. И интересната случайност е, че другия месец ще я предлагат на търг.

— О, кого го е грижа, Марта? Защо не отидеш да сипеш отрова в пунша или не свършиш някоя друга подобна гадост? — намеси се Фран.

Кръвта ми замръзна.

— За какво говориш, Марта?

— Еми не си плаща данъка навреме от четири-пет години и никой не обръща внимание. Сега изведнъж Арн обявява земята ѝ за публична продажба. Не ти ли се струва странно?

— Само защото има заинтересувана страна — казах аз, припомняйки си думите на леля Джоузи и Алма Макинтайър, докато отваряха писмото на пара. — Някой е проявил интерес. Някой от града, който иска да си купи евтина земя.

Марта се усмихна.

— О, да, със сигурност има заинтересувана страна, но той не е от града. Живее в Игъл Бей и се казва Ройъл Лумис.

Фран избухна в смях.

— Ти наистина си много тъпа. Ройъл не разполага с такива пари.

— Не, но майка му разполага. Айва спестява от две години. Заделя по двацет и пет цента тук, петдесет цента там от приходите от яйцата или маслото. През зимата уши два юргана и ги продаде на Коен. А през лятото взима да поправа дрехите на летовниците. Тя е тази, която подтикна Арн да обяви заповест на земята на Еми. Писала до шефа му в Хъркимър. Казала, че не е честно на Еми все да ѝ се разминава, когато всички други си плащат данъците.

— Защо би постъпила така? — попита Ейда.

Марта вдигна рамене.

— Има си причини. А също така и хубава спретната пачка, която ще даде на Ройъл, за да може да си купи земята на Хъбард и да я обработва. И както вече казах, няколкото декара като сватбен подарък от твоя баща, Мати, а също и от бащата на Ройъл ще я допълнят идеално.

Не можех да ѝ отговоря. Думите заседнаха в гърлото ми като буца.

— Мислеше си, че си много умна, нали, Мати? Ти, с глава, вечно забита в книгите. Ройъл казва, че знаеш много думи, но дори не умееш да доставиш удоволствие на...

— Марта, изречеш ли още нещо, ще те цапна през устата — закани се Фран. — Кълна се в Бог, че ще го направя.

— Хайде, Марта, да вървим. Дан ми маха да отида при него — намеси се Белинда. Отново дръпна приятелката си за ръката и си тръгна.

— Не обръщай внимание на глупостите ѝ, Мати. Измисли си всичко. Толкова ревнува заради Ройъл, че пикае оцет — обърна се към мен Мини.

— Беседвам! — произнесе зад гърба ми Уийвър.

Аз го погледнах замаяно.

— Ключкарствам — отвърнах вяло. — Измислям, фабрикувам. Говоря лъжи. Пред околните. Или пред себе си. Особено пред себе си.

— Какво? Много се отклони, Мати. Ще ти дам право на още един изстрел. Ако отново сбъркаш, си мъртва като...

— О, махай се, Уийвър — тросна му се Мини. — Това е разговор само между момичета.

— Боже, Мини, голяма грубиянка си.

— Хайде! Върви си!

Цялата гордост, която бях изпитала по-рано, защото Ройъл донесе пайовете вместо мен и хората го видяха да го прави, изчезна като подплашена кошута. Почувствах се ужасно. Приятелките ми може да се застъпваха за мен и да говореха колкото си искат мили неща, но това нямаше значение. Единственото, което чувах, беше гласът на Ройъл да изрича: „Няма да е добре, ако баща ти разчисти северната част от земята си... разполага с много хубави боровинкови храсти“. Почувствах се такава глупачка, задето бях решила, че се старее да погледне отвъд обикновената кафява коса и кафяви очи и да зърне същността ми. Или пък че е оценил видяното.

— Хайде, да отидем да си вземем десерт. Готвачката няма как да узнае. Скоро ще започнат фойерверките, а умирам за една хапка от масления сладкиш — подкани ме Ейда в опит да ме разведри.

— Не съм много гладна... — започнах да се извинявам, но Мини ме прекъсна.

— О, Мати, не се тормози толкова. Ти ще се смееш последна, когато се озовеш омъжена с десет деца в собствената си къща и ферма, а тя още ще е вкисната стара мома, която събира песнопойките с химни след службите на баща си.

Насилих се да се усмихна.

— Хей, Мат, готвачката ще ти позволи ли да гледаш фойерверките? — Беше Ройъл.

Всички го погледнахме — аз, Мини, Ейда и Фран. Никоя от нас не продума.

— Джим ще се чуди къде съм изчезнала. Трябва да вървя — разбърза се изведнъж Мини.

— Готвачката има нужда от нас, Ейда — заяви Фран и я последва.

— Май съм загазил нещо — отбеляза Ройъл, докато наблюдаваше как всички се отдалечават.

Гледах към земята, но не виждах нищо. Вместо това пред погледа ми се яви нещо, видяно от мен в деня, когато се втурнах към дома си, за да лекувам семейството си. Нещо, за което бях забравила

до този миг. Зърнах Томи Хъбард. Бореше се с Болдуин. Плачеше и удряше телето. Някой беше ударил и него самия. Под окото си имаше ужасяващ червен отток. Ройъл мразеше Томи. И Еми. И цялото семейство Хъбард.

— Ройъл?

— Какво?

— Марта Милър ми каза някои неща.

Той изсумтя.

— Вярваш ли на думите й?

Погледнах към него.

— Ройъл, ти ли си този, който се опитва да купи земята на Еми Хъбард?

Той хвърли поглед встрани, изплю се и после отново насочи към мен красивите си очи с цвят на кехлибар.

— Да, Мат — отвърна. — Аз съм.

И-ДЕ-А-ЛИС-ТИ-ЧЕН

— Боже, Мати, здравата си я загазила! — заяви Фран. — Защо си оставила метлата наред кухнята?

— Не съм! Пометох пода и я сложих на мястото ѝ. — Сгъвах салфетки в трапезарията и подготвих масите за закуската на следващата сутрин.

— Готвачката току-що се спъна в нея и изпусна цяла тенджерата с бульон. Нареди веднага да отидеш.

— Но аз не съм...

— Хайде, ела, преди тя да е дошла за теб!

Фран изчезна обратно в кухнята. Аз просто стоях на мястото си, а буцата в гърлото ми ставаше все по-голяма, докато си мислех как мърморенето от страна на готвачката би било перфектно ужасен завършек на един перфектно ужасен ден. „Идеалистичен“ беше думата ми за деня. Стандарт за съвършенство или нещо, съществуващо единствено във въображението, бяха значенията ѝ. Явно речникът си правеше шеги с мен. В този ден нямаше нищо перфектно или съвършено. Беше пети юли, моят рожден ден. Навърших седемнайсет, а никой не си спомни. Фран и Ейда знаеха датата отлично. Също и Уийвър. А никой от тях дори не го спомена. Беше ми тъжно заради това през целия ден. Бях тъжна и заради други неща. Заради гадостите, наговорени ми от Марта Милър на партито предишната вечер. И заради разправията ми с Ройъл, след като го попитах дали той е този, който се кани да купи земята на Еми.

— Не искам да говоря за това — отвърна.

— Аз пък искам — настоях. — Защо го правиш? Не е редно.

Той ме хвана за ръката и ме поведе настрана от масите, хората и шума от оркестъра, който изпълняваше „Аз съм Янки Дудъл Денди“. Навлязохме леко навътре в гората.

— Защо искаш да купиш земята на Еми, Ройъл? — попитах веднага щом останахме насаме.

— Защото е хубава земя. Ще я накарам да дава добра реколта и ще я използвам за пасище.

Не казах нищо в продължение на минута в опит да събера кураж и после зададох въпроса си.

— Това ли е единствената причина? — Боях се от отговора.

— Не, Мати, има и друга...

Сведох поглед към земята. Марта беше права. Ройъл искаше земята на татко, а не мен.

— Искам Еми Хъбард да се махне.

В съзнанието ми изникна образът на косматия задник на Франк Лумис, а също и този на наведената над печката Еми.

— Ройъл, ти... Ти знаеш?

— За бога, Мати. Всеки в целия окръг знае.

— Аз не знаех.

— Това не е кой знае каква изненада. Прекалено си погълната от делата на Блубъри Фин, Оливър Дикенс и другите измислени хора, та да видиш какво се случва около теб.

— Това не е истина!

Той завъртя очи.

— Ройъл, за нас ли купуваш тази земя? За да живеем там ли?

— Да.

— Не я искам, Ройъл. Как бихме могли да сложим началото на съвместния си живот там, като знаем, че сме я отнели от вдовица и седемте ѝ деца? Това е всичко, което притежават. Ако я купиш и прогониш Хъбард, те къде ще идат?

— В ада, надявам се.

— Но Лушъс... — Не знаех как да формулирам онова, което се канех да кажа, и затова спрях. После започнах отново, тъй като се налагаше да бъде изречено. — Това бебе... Той ти е наполовина брат, нали така?

— Никое от изчадията на Еми не ми е роднина.

— Не е негова вината как се е озовал на този свят. Той е само бебе — промълвих меко.

Той ме изгледа, като че бях самият Юда. А после заговори.

— Представи си да беше твоят баща, Мати. Да отнася първото издоено за годината мляко на Еми, преди ти и сестрите ти дори да сте го вкусили. Да лъже майка ти и да я оставя разплакана в обора. Тогава

мислиш ли, че би те било толкова грижа за Хъбард? — Гласът му стана дрезгав. Виждах какво му коства да изрече всичко това. — Майка ми... дори не може да се покаже от къщата в някои дни, толкова я е срам. В книгите ти пише ли какво е да се чувстваш така? Продължи да четеш и може би ще разбереш. — След това той се отдалечи и ме остави да стоя там сама.

Бях разстроена през остатъка от вечерта. Дори не чух фойерверките, а след края на партито, когато вече всичко беше почистено и дойде време за лягане, не можах да заспя. Останах будна и прехвърлях всичко в главата си, но не намирах отговор. Не исках да виждам как изхвърлят Еми от земята ѝ. Тя беше особен случай, но аз харесвах нея и децата ѝ. Обичах Томи. Беше около нас толкова често, че почти се беше превърнал в наш брат. Тревожех се за него и семейството му. Ние също имахме само един родител. Можеше да сме на тяхното място, ако татко не се грижеше толкова добре за нас. Но също така разбирах чувствата на Ройъл. Ако бях в неговата позиция и баща ми правеше посещения там, където не беше редно да го върши, а майка ми плачеше, аз също щях да искам Еми да се махне.

Кухненската врата отново се отвори със замах.

— За бога, Мати, готвачката те вика! Хайде! — нареди Фран.

Аз оставих салфетката, която държах. Буцата в гърлото ми стана още по-голяма. Не беше честно да се озовавам в беда за нещо, което не бях направила. При това на рождения ми ден. Отворих вратата на кухнята, готова за грубите укори на готвачката, но вместо това двайсет души изкрещяха с пълно гърло:

— Изненада!

После запяха, а готвачката се появи от килера, като носеше в ръце торта със забодена в нея свещ, а отгоре ѝ пишеше „Честит рожден ден, Мати“. Аз се усмигнах до ушите, благодарих на всички и си намислих желание. Към тортата имаше сладолед и лимонада, а момичетата ми бяха набрали букет от диви цветя.

Готвачката призова за тост и Майк Бучард настоя той да го произнесе.

— Скъпа Мати — започна, като вдигна чашата си с лимонада, — обичам те горещо и от все сърце. Мечтая нашите пижами да преплетат ръце. И преди да си ме погнала с метлата, говоря за простора, не в кревата.

Аз се изчервих. Всички, освен готвачката започнаха да подвикват и да се смеят. Тя шляпна Майк по главата и го прати да седи на задните стълби. Ейда и Фран си направиха шега с нацупената физиономия, която бях имала през целия ден, и заявиха колко са доволни, задето са успели да запазят в тайна изненадата.

След малкото ни парти готвачката кресна на всички да се връщат на работа, а госпожа Морисън ми подаде едно чувалче от захар.

— Баща ти я остави заедно с млякото тази сутрин — обясни.

Вътре имаше малка рисунка на къщата ми с двора наоколо, боровете и кленовете, а отзад се виждаха царевичните ниви. Беше нарисувана красиво и ме накара да закопнея за дома. Бележката вътре гласеше: „Мама направи това за теб. Честит рожден ден. Томи Хъбард“. В торбата имаше и ръчно направена картичка, украсена с хербаризирани цветя и изрисувани сърчица. Сестрите ми бяха написали мили пожелания, с изключение на Лу, която твърдеше, че живее в зоологическа градина, мириша като маймуна и изглеждам като такава. Имаше и малко пакетче с карамелени бонбони от леля Джоузи и чичо Върнън. Най-отдолу лежеше малък плосък пакет, увит в кафява хартия, която разпознавах от лодката на господин Екльър. Отворих го. Чисто нова тетрадка. Нямахте посвещение, но знаех, че е от татко. Мил жест от негова страна, който би трябвало да ме зарадва, но на мен ми се доплака.

— Мати, имаш посетител — припя Фран.

Вдигнах поглед и видях Ройъл да стои на прага. Явно се чувстваше неудобно като куче на кокили. Донякъде се радвах да го видя, но донякъде се и тревожех. Зачудих се дали още е ядосан заради разправията ни и дали не е дошъл да си вземе пръстена.

— Защо си тук, Ройъл Лумис? — обърна се към него готвачката.
— Да не си дошъл да ми донесеш още от онези прекрасни ягоди?

— Ами не... Не, госпожо. Аз... донесох това. — Той показа пакета, който държеше в ръка. — За Мат.

— Е, искам още от тях утре сутринта. И се погрижи да дойдеш първо тук, а не при Бърдик. Не желая остатъците от някого.

— Да, госпожо.

— Би ли искал малко торта? От партито на Мати останаха няколко парчета. Мати, сервирай торта на госта си. Поднеси му също сладолед и лимонада. Седни за малко, Ройъл.

Готвачката беше напълно безсрамна флиртаджийка. Сервирах на Ройъл и седнах до него. Той плъзна пакета си по масата.

— За теб. Книга е — обясни.

Не можех да повярвам. Все едно, че беше казал „диамантено колие“.

— Наистина ли? — прошепнах.

Той вдигна рамене, като очевидно беше доволен от реакцията ми, но не искаше да го покаже.

— Знам, че обичаш книгите.

Сърцето ми подскочи. А после се отнесе в облаците. Марта грешеше за Ройъл. Аз грешах за Ройъл. Държеше достатъчно много на мен, че да се вгледа в душата ми. Не ме харесваше заради земята на баща ми. Харесваше ме заради самата мен. Наистина беше така! Като си помисля, че Ройъл си беше направил труда да отиде в магазин — може би в този на О’Хара в Инлет или пък този на Коен в Олд Фордж — и беше избрал това. Специално за мен. Пръстите ми трепереха, докато развързвах канапа. Какво ли ми беше избрал? Какво ли беше? Остин или Бронте? Може би Зола или Харди?

Разтворих хартията и видях, че беше Фармър. Готварската книга на Фани Фармър.

Ройъл се наведе към мен.

— Реших, че скоро може да ти е нужна.

Отворих я. На първата страница се мъдреше нечие чуждо име. Прелистих страниците. По някои имаше петна.

— Не е нова, а втора ръка. Купих я от магазина на Тъгъл. Виж, има различни раздели. Месо и птици... печива...

По погледа му познавах, че му се иска да я харесам. Виждах, че е направил усилие, а това само влошаваше нещата.

— Не е ли това един прекрасен подарък, Мати? — сръчка ме готвачката в гърба. — Толкова грижливо избран. А също и практичен. В наши дни момичетата не умеят да готвят. Надявам се, че си му благодарила.

— Благодаря ти, Ройъл — казах и се усмихнах така широко, че ме заболя лицето. — Много ти благодаря.

СА-МО-ЗА-БЛУ-ДА

— Чух, че снощи се е отбил Ройъл — отбеляза Уийвър.
Беше десет часа. Закуската беше приключила. Чистехме грах на задните стълби.

— Да, отби се.

— Чух, че ти подарил книга за рождения ден.

— Да, така е.

— Роман?

Не отговорих.

— А?

— Какво, Уийвър? Какво имаш предвид с това „а“?

— Просто се чудех...

— Какво се чудеше?

— Чудех се дали в речника ти има дума за хора, които са наясно с истината, но се преструват, че не са.

— Аха.

Много късно е. Или много рано. Не съм сигурна кое точно. При всички случаи спя. Най-накрая спя. И искам да остана в това състояние. Но чувам звука от нечии стъпки по дъските на пода. Приближават към леглото ми. На Ейда или Фран са. Идват да ме събудят. Не искам да ставам. Искам да спя.

— Мати.

— Махай се — промърморвам.

Тогава дочувам някакъв странен шум. Вода. Чувам шум от водни капки.

— Мати.

Отварям очи. До леглото ми стои Грейс Браун. В ръцете си държи речника ми. Очите ѝ са черни и бездънни като езерото.

— Каж ми, Мати — заговаря, — защо „забременяла“ се римува с „умряла“?

У-НИ-КУМ

— Хамлет свърши ли си работата? — попита ме Фран.

— Определено да.

— Обилно ли?

— Като слон.

— Как изглеждам?

— По-изкипрена от Лилиан Ръсел — отговорих и пъгнах една роза зад ухото й.

— Почакай — нареди Ейда и пощипна бузите й. — Сега прехапи устни. — И Фран я послуша.

— Добре — каза Фран. — Вие двете си знаете задачата. Скрийте се между дърветата и чакайте. Ако мине гладко, ще се видим в езерото. Ако ли не, елате и ме спасете, за бога.

— Върви и му дай да се разбере, Франи — поощрих я аз.

Фран изпъна полата на банския си костюм, придърпа плата около деколтето, намигна ни и изприпка към бунгалата за гости. Ние с Ейда, също облечени в бански костюми, изчакахме докато я изгубим от поглед, а после се запътихме към гората.

„Маса шест“ беше стигнал прекалено далече.

Горката Ейда отишла предишната вечер до хангара за лодки, за да прибере чиниите и чашите след седмичната демонстрация за риболов със стръв от муха. Мислела, че няма никой. Инструкторите вече си били тръгнали. Също и гостите. Всички, с изключение на „маса шест“. Успяла да се отдалечи от него, преди той да й покаже нещо, което не искала да вижда, но не и преди той да има възможността да й наговори куп мръсотии, които не си струва да бъдат повтаряни.

Фран искаше да го наклевети на готвачката или на господин Спери. Каза, че притиснал в ъгъла Джейн Майли, докато почиствала стаята му, и че вече е преминал всички граници. Ейда обаче не й позволи. Обясни ни, че ако нещо стигне до ушите на баща й, той щял да се ядоса на нея. Бащите си имат техните начини някак да ти

припишат вината за подобни неща. Според Ейда щял да я накара да се прибере у дома, а тя не искаше да напуска работата си в хотела.

У нас бушуваше гняв заради щуротиите на „маса шест“, но не знаехме какво да предприемем. Докато успеем да убедим Ейда да ни разкаже какво се е случило, вече беше време за вечерната разходка на Хамлет. Ейда и Фран ме придружиха. Ейда се беше разхълцала и Фран реши, че малко чист въздух ще помогне. Последваха ме през моравата и после през гората към любимото място на Хамлет — огромен, покрит със сладка папрат участък, който беше встрани от основните пътеки и се намиреше на около петдесет метра от езерото.

Миризмата беше толкова лоша, че спря хълцането на Ейда. Тя стисна нос и направи физиономия. Аз също. Не и Фран. Вместо това тя разтвори храстите, погледна на земята между тях и се усмихна.

— Ще дадем урок на „маса шест“ — заяви. — При това какъв.

— Ние? — попита Ейда.

— И той — отговори Фран, като посочи към Хамлет. — Ето какво ще направим. Слушайте.

Фран ни описа плана. Беше находчив, но също и рискован. Нещата лесно биха могли да се объркат. Но пък ако всичко минеше както трябва, вече никога нямаше да бъдем притеснявани от „маса шест“.

Още същата вечер подготвихме оръжията си. Фран помоли готвачката за разрешение да поплуваме на следващия ден, след като приключеше сервирането на закуската. Тя разреши. Никоя от нас не притежаваше бански костюм, но из хотела се подмятаха няколко стари чифта, които госпожа Морисън позволяваше на персонала да използва. Фран взе три и ги напъха под възглавниците ни. Ейда се върна при хангара за лодки под предлог, че е оставила там поднос, и се появи с парче въже, което скри в чекмеджето си. Аз изтичах горе, измъкнах тетрадката и писалката си изпод леглото и написах бележка.

— Кокетна, но скромна — беше ме инструктирала Фран. — Съблазняваща бележка, нали ме разбираш?

Не разбирах много, но се постарях.

Преди да си легнем, Фран ни даде последни инструкции.

— Ейда, отнеси въжето в гората рано сутринта, без никой да те вижда да го правиш. Мати, погрижи се кучето да е нахранено добре — поръча.

Обещах да го направя и изпълних обещаното. Натъпках го до пръсване. Дадох му обичайната закуска плюс две бисквити, четири резена бекон и пържени яйца, останали от закуската на персонала. След това той едва не измъкна ръката ми, докато се опитваше да стигне до любимото си място, и веднъж озовал се там, си свърши работата изобилно.

Когато закуската приключи, ние трите се втурнахме горе и се преоблякохме. Вълнените бански костюми представляваха нещо ужасно. Бяха торбести и драскаха, ръкавите покриваха лактите ни, а крачолите — глезените ни. Полите им стигаха до коленете ни. Веднага щом ги нагласихме, прибрахме косите си под шалове и изтичахме по задните стълби и навън през кухненската врата, преди Майк Бучард или Уийвър да ни видят и да започнат да ни се присмиват.

— Мислиш ли, че ще дойде? — попита ме задъхано Ейда, докато тичахме през гората.

— Няма как да не дойде. Фран му демонстрира интереса си по време на закуска и му остави тази бележка.

Бележката гласеше: „Ако покажете, няма да кажа. Да се срещнем при крайното бунгало след закуска.“

Когато стигнахме до покрития със сладка папрат участък, бяхме задъхани и потни. Беше едва десет, но вече беше горещо и задушно.

— Къде сложи въжето? — попитах, докато оглеждах земята пред нас.

— Ето тук — отвърна Ейда и го измъкна изпод група смърчове.

— Къде бихме могли да го вържем?

— Около този бор?

— Стволът му е прекалено гол. Ще го види.

Ейда прехапа долната си устна и се озърна.

— Какво ще кажеш за онази елха? Клоните ѝ достигат почти до земята.

Вързахме въжето, но установихме, че е прекалено късо. Беше необходимо да го опънем между елхата, покрай предната част на папратта и чак до групата смърчове, където се канехме да се скрием, но то не достигаше.

— Какво ще правим, Мати? Всеки момент ще са тук — попита разтревожено Ейда и погледна назад към хотела.

— В крайна сметка ще се наложи да го вържем за бора и да се надяваме, че няма да го забележи. — отговорих. — Хайде, трябва да побързаме.

Бързо развързах въжето и го стегнах здраво около ствола на бора на около петнайсет сантиметра от земята. После отидох до смърчовете и опънах въжето по земята. Ейда ме последва, като го покриваше с борови иглички, листа и пръст.

— Ужасно вони. Дали няма да се досети?

— Ще бъде прекалено съсредоточен в други неща. Ето... виж. Ейда, справихме се. Остана предостатъчно от дължината.

Ейда хвърли поглед към мен и аз ѝ показах, че ни е останал допълнителен един метър от въжето, за който да го държим, докато се крием сред смърчовете.

— Добре — съгласи се тя. — Сега ми помогни да го прикрием.

Заровихме цялото въже и отстъпихме назад да огледаме творението си. Не беше идеално, но решихме, че ако човек не се оглежда за него — а „маса шест“ нямаше да го прави, — не би го видял. Стоеше единствено проблемът с бора. Възелът се открояваше прекалено ясно върху кората му.

— Ето ме! Насам! — чу се глас от разстояние.

Беше Фран.

— Боже, Мат, идват! — изписка Ейда. — Какво ще правим?

Озърнах се трескаво. Погледът ми се спря върху папратта. Изтичах и отчупих няколко стръка. Изкопах малка дупка пред бора и ги забучих в нея, а после насипах пръстта обратно около тях. Изглеждаха като току-що покарала папрат и напълно закриваха въжето.

Чухме кикотенето на Фран. Вече беше много по-близо.

— Хайде! Бързо! — изсъска Ейда. Хвана ме за ръката и ме дръпна към смърчовете. Клоните се разклатиха и залюляха. Трескаво се опитвахме да ги спрем.

— Насам! Ето тук! Идвате ли? — припя Фран.

Ейда приклепна и надникна между клоните. Аз коленичих на земята и увих края на въжето около китката си.

— Приближава. Подготви се, Мат. — Ейда имаше за задача да каже кога, а моята задача беше да дръпна. — Сега е на около десет метра.

Аз надникнах между клоните, но примигнах, защото една игличка ме бодна в окото. Имах добра видимост към папратта вдясно от мен, но вляво не виждах нищо.

— Не мога да те намеря! — чу се мъжки глас. Беше този на „маса шест“. Сърцето ми подскочи като бекон в тиган. Планът ни изглеждаше толкова прост, но вече не виждах как ще проработи и ми се прииска гневът ни да не ни беше правил толкова дръзки. Налагаше се Фран да е на точното място, а също и „маса шест“... И дали не бяхме заровили въжето прекалено близо до папратта? Или пък не достатъчно близо?

— Тук съм! Хайде! — викна Фран. После се изкикоти закачливо. Зърнах смесица от черен плат и бяла кожа, докато той заобикаляше папратовите храсти.

— Къде? — попита той.

— Ето тук!

— Пет метра — прошепна Ейда толкова тихо, че едва я чух.

Фран откъсна стрък переста папрат и я задържа пред лицето си, а после я дръпна настрана и прати въздушна целувка. Помаха с изящната си ръка и започна да играе с копчетата на банския си костюм. Тя беше истинска звезда. Думата ми за деня е „уникум“. Означаваше „несравним“, а тя беше именно такава. Нито Лили Лангтри, нито дори самата Сара Бернар биха се справили толкова добре. Жестовите ѝ бяха самоуверени и в същото време сдържани, но върху маса номер шест имаха същия ефект като червено на бик. Все още не успях да го видя, но го чувах. Изведнъж се затича и се озова право наред с папратта.

— Сега, Мати! — прошепна Ейда.

Аз дръпнах въжето силно колкото можах, но не се случи нищо. Поставили сме го на погрешно място, помислих си. Съсипахме всичко. О, боже. О, не. Ще хване Фран и...

... И в този миг въжето се изпъна с такава сила, че ние двете паднахме, а тежестта ме дръпна напред, като че бях уловила голяма риба. Аз изпъшках силно, когато намотката се впи в дланта ми, а после се чу и друг звук... „Маса номер шест“ крещеше с пълно гърло първо от изненада, после заради шок, а накрая от ужас, след като се препъна и полетя във въздуха с главата надолу, за да се приземи в купчината кучешки изпражнения с шумно цопване.

Над папратовите храсти се вдигна облак от черни мухи, недоволни, задето са били притеснени. Фран стоеше неподвижно със зяпнала уста. Моята челюст също беше увиснала. Измъкнах се от скривалището си и бързо размотах въжето от китката си. След мен се появи Ейда. Никоя от нас не издаваше и звук. Единственото, което успяхме да чуем, беше ядосаното жужене на мухите и тъничко „Ох! Ох!“, излизащо от устата на човек в голямо нещастие.

Главата на „маса шест“ се показа измежду стръковете папрат. Очилата му висяха от лявото ухо. Фран погледна към него и избухна в смях. Също и ние с Ейда. Той застана на колене, а после се изправи и огледа невярващо кафявите си на цвят длани. Творенията на Хамлет се бяха размазали по тях. Както и навсякъде другаде — по вратовръзката му и по предницата на белия му костюм.

Смехът на Фран премина в неудържим кикот.

— Сега изглеждаш също така мръсен, какъвто си в действителност! — викна насреща му.

Той я погледна опулен.

— Ти... Ти, малка кучко! — изломоти. — Направила си го нарочно! Това ще ти коства работата! На вас също!

Фран не се стресна ни най-малко.

— Ще си държиш устата затворена и инструмента в панталоните, или ще кажа на татко и ще стане още по-лошо! — заяви. Не би сторила такова нещо, но „маса шест“ не го знаеше.

Тя се обърна и се затича към езерото, а ние с Ейда я последвахме, като по целия път се кикотехме и бърборехме. Хвърлих поглед през рамо и забелязах, че „маса шест“ се препъва обратно към хотела. Щеше ми се да можех да видя пристигането му. Госпожа Морисън не би го допуснала в „Гленмор“ в този вид. Ще му поръча първо да отиде и да се топне в езерото. В буквалния смисъл.

Когато стигнахме до брега, Фран дръпна шала от косата си и го хвърли на пясъка. Разлюля яркочервените си къдрици и се гмурна във водата, а няколко секунди по-късно се показа обратно над повърхността, като все още се смееше. Пое малко вода в устата си и после я изстреля навън като фонтан. Двете с Ейда сторихме същото, а после всички плувахме далече колкото посмяхме и кръжахме весело, празнувайки победата си. С Ейда не спирахме да повтаряме колко смела е Фран, а Фран обясняваше, че не би дръзнала да стори такова

нещо, ако не сме били ние, и че сме хитри като лисици, задето сме скрили въжето така добре, а после сме го дръпнали в точния момент.

Доплувахме още малко, пръскахме се една друга и палувахме като видри. Обърнах лице към слънцето. Знаех, че не бива — мама ми беше казвала милион пъти, че ако се пека, само ще направя луничките си още по-ярки, — но не ме беше грижа. Чувствах се щастлива и дори повече от щастлива. Изпитвах триумф. Бяхме дали урок на „маса шест“.

Полежахме малко по гръб, като оставихме водата да ни успокои, а после излязохме, за да се изсушим. Банските ни костюми бяха натезжали от водата и това ги правеше още по-торбести. Чаталът на Фран беше слязъл толкова ниско, като излезе от водата, че приличаше на пингвин. Казахме ѝ го и тя започна да крета наоколо със стъпала, сочещи встрани, а това ни разсмя още повече. Най-накрая се строполихме на пясъка, разлюляхме коси и ги разпростряхме по раменете си, за да изсъхнат. Помълчахме за известно време, заслушани в прелетните скакалци, пеещи из клоните. Ароматът на боровете беше така силен, че ни замая. Наблюдавахме как семейство патици дойдоха да проверят дали нямаме нещо за ядене, но пак никой не заговори.

Най-накрая аз бях тази, която наруши мълчанието.

— По-добре да се връщаме. Готвачката ще ни одере живи, ако закъснеем за обяда.

— О, Мат, не ми се иска да се връщаме — отговори Ейда. — Тук е така приятно и тихо. Истински покой.

— Това е затишие пред буря — обади се Фран. — Готвачката ми каза, че очакваме сто и пет души за обяд. И деветдесет за вечеря.

Двете с Ейда изпъшкахме.

Фран ни се усмихна лукаво.

— Кой ще сервира днес на „маса шест“? — попита.

— Аз! — заявих.

— Не, искам аз! — настоя Ейда.

— Да го решим с надбягване — предложи Фран. — Първата, стигнала до стълбите.

Ейда спечели надбягването, но не ѝ се удаде възможност да сервира на „маса шест“. След като се преоблякохме и се появихме долу, готвачката ни обясни, че един от гостите, някой си господин Максвел, претърпял злополука в гората и се чувствал така разстроен,

че се оттеглил в стаята си с грейка с топла вода и пунш. Заяви, че госпожа Морисън щяла да настане на неговата маса четиричленно семейство — на маса шест.

Едва се сдържах да не се разсмея, докато ни говореше. Също и Ейда. Хвърлих поглед към нея и видях, че хапе устната си.

Не и Фран обаче. Тя се държеше напълно хладнокръвно.

— Явно е бил ужасно разстроен, госпожо Хенеси — отбеляза.

— Да, така е — отвърна готвачката. — Попитах го дали няма да слезе поне за обяд — реших, че ще му се иска да хапне нещо, — но той не искаше и да чуе. Днес има пържено пиле, а той е много пристрастен към него. Дори съм приготвила любимия му десерт, но когато му казах, на него сякаш му прилоша.

— Наистина ли? Какъв е той? — попита Фран.

— Шоколадов пудинг. Направих го с повече яйца и съвсем прясно мляко... и... Фран? Франсес Хил, прекрати на мига. Какви дяволи са те прихванали? Ейда, редно е да се засрамиш. Цвилиш като някоя кобила. А ти, Мати Гоуки, ще ми обясниш ли кое е толкова смешно?

ПО-КРУ-СА

Доброто ни настроение се задържа цели два дни, но после мигом се изпари, също както птиците отлитат, наближи ли дъжд, когато баща ми дойде в „Гленмор“ в края на сервирането на обяда в един прекрасен следобед, за да ни съобщи, че къщата на майката на Уийвър е изгоряла.

Уийвър мигом изхвърча от хотела. Готвачката накара всички останали — мен, Ейда, Фран и Майк — да изчакаме, докато приключи обядът и трапезарията бъде подготвена за вечеря, а после Джон Денио ни откара с каруцата си.

По време на пътуването разсъждавах за моите думи и тяхното значение, както правя, ако съм притеснена или уплашена, та да отклоня мислите си. Думата ми за деня беше „поничка“, а тя дори и в добър ден си бе една глупава дума. Затова избрах „покруса“, която беше на същата страница и далеч по-подходяща, предвид нещастиято. Означава „скръб, мъка, болка“. Същия корен носи и думата „крушение“.

Докато се спускахме надолу по хълма, обсъждахме случилото се помежду си, като за миг не се усъмнихме, че пожарът е бил резултат от нещастен случай. Решихме, че може да се е гътнала някоя газена лампа. Или може би бяха отхвърчали искри от огъня под казана за пране и се бяха озовали на покрива, макар че майката на Уийвър винаги предвидливо го наклаждаше далече от къщата. Но в мига, когато зърнахме катъра Линкълн да лежи на пътя в локва кръв, разпръснатите навсякъде мъртви пилета и сринатата кочина, ни стана ясно, че нещата стоят другояче.

Баща ми стоеше пред тлеещите останки заедно с господин Лумис и господин Пулинг. Там бяха също господин Спери, господин Хигби и още няколко съседни от Форт Лейк. Изтичах към тях.

— Татко, какво е станало? — попитах.

— Мати, какво правиш тук? Това не е гледка като за теб.

— Трябваше да дойда, татко. Искях да видя майката на Уийвър. Тя добре ли е?

— Отсреща е, у Хъбард.

Затичах се към къщата на Еми.

— Мати, почакай.

— Какво, татко?

— Знаеш ли нещо за онези мъже, които пребили Уийвър?

— Само, че са били трапери. И че господин Хигби ги е тикнал в затвора. Защо?

— Явно вече са ги пуснали. Майката на Уийвър каза, че те са сторили това. Убили катъра и почти всичките ѝ пилета. Поне свинята се е измъкнала. Побягнала през полето към гората. Момчетата на Лумис са по петите ѝ.

Не можех да повярвам на чутото.

— Татко, не... — промълвих.

— Каза, че били бесни заради престоя си в затвора. Твърди, че след като подпалили къщата, се запътили на север през гората. Или поне мисля, че това каза. Не е съвсем на себе си в момента. Никак не е добре, Мати. Съпротивлявала им се. Единият счупил ръката ѝ.

Аз притиснах длани към лицето си и поклатих глава.

— Чуй ме, Мати. Никой не знае със сигурност накъде са се запътили. Не искам да се мотаеш извън хотела по тъмно. Не и докато не ги заловят. Не пускай и Уийвър навън. Чуваш ли ме?

Кимнах, а после хукнах към дома на Еми.

Готвачката вече беше там, като се опитваше да намери кафе или чай и мърмореше за състоянието на къщата. Госпожа Бърнап и госпожа Кrego също бяха там. И доктор Уолас. Както и Уийвър. Повечето от децата Хъбард се бяха сгушили на износения диван с широко ококорени очи или седяха на пода пред него. Лушъс си играеше в купчина мръсни дрехи за пране.

— Хайде, мамо, трябва да позволиш на лекаря да те прегледа — настоя Уийвър.

Майката на Уийвър поклати глава в знак на несъгласие. Седеше на леглото на Еми, придържаше дясната си ръка с лявата и се поклащаше напред-назад. Еми седеше до нея, беше я обгърнала с ръце, утешаваше я и нареждаше, че всичко ще се оправи. Майката на Уийвър обаче нямаше вид, че я чува. Не чуваше никого. Беше навела глава и не спираше да повтаря:

— Няма ги, всичко е свършено. О, боже, помогни ми... няма ги.

Уийвър коленичи пред нея.

— Мамо, моля те — заговори.

— Госпожо Смит, трябва да видя ръката ви — намеси се доктор Уолас.

Еми го отпъди.

— Оставете я да се успокои малко. Ще дойде на себе си. Аз винаги се съвземам — каза.

— Има сериозна фрактура. Личи си по ъгъла.

— Фрактурата няма да избяга. Ще я прегледате след малко. Защо не поседнете за кратко и не спрете да я притеснявате?

Доктор Уолас изскърца със зъби, но седна. Уийвър се изправи и закрачи из малката стая.

— Една глътка от горчивия ми сироп ще я свести — заяви госпожа Крего и бръкна в кошницата си.

— Няма нужда от това — възрази енергично доктор Уолас. — Само ще отслаби действието на лауданума, който се каня да ѝ дам.

Госпожа Крего изсумтя. Той също изсумтя в отговор. Готвачката намери малко цикория в една кутия. Лушъс нададе бълбукащи звуци от прането. Госпожа Бърнап го вдигна и направи физиономия, когато установи, че пелената му е пълна. И през цялото това време майката на Уийвър не спря да се поклаща и да нарежда.

Отидох до Уийвър и хванах ръката му.

— Какво има? Защо прави така? Заради къщата ли?

— Не знам — отвърна той. — Може би заради животните... или заради вещите ѝ. Имаше снимки и други такива неща. Или пък може би е заради къщата...

— Дявол да я вземе къщата! — изплака внезапно госпожа Смит. — Нима мислиш, че давам пет пари за старата колиба? — Тя вдигна глава. Старите ѝ на вид очи бяха кървясали заради сълзите и дима. — Откриха парите ти за колежа, Уийвър — каза. — Отнесоха всичко. До последния цент. Няма ги. О, мили боже, няма ги.

ЧИН-ЧИ-ЛА

— Уийвър, Уийвър? Къде е той? — попита ме готвачката. — Все се опитва да ми измъкне парче торта с кокосов крем. Сега искам да му дам, а той изчезна. Мати, върви да го намериш.

Не беше в стила на готвачката да пази парчета торта за когото и да било, но се тревожеше за Уийвър. Всички се тревожихме. Предполагах къде може да е и бързо го открих. Седеше на пристана. Беше навил крачолите си и беше натопил крака във водата.

— Защо истинският живот не е като този в книгите? — попитах и се настаних до него. — Защо характерите на хората не са прости и ясни за разбиране? Защо не постъпват както очакваш от тях, също като героите в романите? — Събух си обувките и чорапите и потопих стъпала във водата.

— Какво имаш предвид?

— Ами Бил Сайкс е лош. Също и Фейгън. Откровено лоши. Оливър и господин Браунлоу са добри. Също и Пип. И Дорит.

Уийвър поразсъждава известно време, а после каза:

— Хийтклиф е и двете. Дори нещо повече от двете. Както и Рочестър. Никога не знаеш какво да очакваш от тях. — Той ме погледна. — Казваш го заради Еми, нали? Не знаеш какво да мислиш за нея.

— Не, не знам.

Еми Хъбард беше озадачила всички ни. Прибра майката на Уийвър при себе си, без да дава да се обели дума тя да отседне при госпожа Лумис или госпожа Бърнап, или пък някъде другаде. Намести я в собственото си легло и пое грижите за нея. В деня, когато изгоря къщата на семейство Смит, дори имаше достатъчно здрав разум и веднага накара децата си да оскубят и изчистят убитите от траперите пилета. От една част направи яхния, друга част опържи, а останалото продаде на хотел „Игъл Бей“. С парите плати на доктор Уолас, за да намести ръката на майката на Уийвър.

— Не разбирам, Уийвър — промълвих. — Сутринта видях татко, докато доставяше мляко. Каза, че децата на Хъбард не са се появявали за закуска от пожара насам.

— Готвачката каза, че онзи ден видяла Еми на гарата. Продавала пайове и бисквити. Обяснила, че мама я напътства какво да прави и тя изпълнява.

— Не знам. Може би й допада веднъж за разнообразие тя да е силната. Може би никога не е имала шанса за такова нещо — предположих, докато подритвах във водата. — Или пък може да й е дошло до гуша да бъде местната луда. Вероятно това уморява с течение на времето.

Уийвър се засмя, но смехът му не беше весел. Усещах го.

Майка му беше изгубила къщата си. И някои хора твърдяха, че вината била негова, защото тръгнал да търси справедливост. Казаха, че нищо от това не би се случило, ако поначало беше стоял настрана от онези трапери и си беше държал голямата уста затворена.

Помощник-шерифът господин Остин Клок пристигна от Хъркимър, за да разследва пожара. По времето, когато си тръгна, срещу тримата мъже вече имаше цял нов списък с обвинения като добавка към повдигнатите по-рано от Уийвър. Никой не мислеше, че в действителност някога ще им се потърси отговорност. Не бяха забелязвани наоколо от деня, в който изгоря къщата на Уийвър. Самият господин Клок потвърди, че ще е почти невъзможно да бъдат заловени трима трапери, които познаваха всяко дърво, скала и скривалище в Норт Удс. Според него вече бяха на средата на пътя си за Канада, решени добре да се позабавляват с парите за колеж на Уийвър.

Уийвър не ядеше почти нищо след пожара. Нито говореше. И въобще не се усмихваше.

— Готвачката ти е запазила парче торта. С кокосов крем. Любимата ти — съобщих му.

Той не каза нищо.

— Казах ли ти думата си за деня? „Чинчила“. Това е порода заек.

Той подритна във водата с върха на пръстите си.

— С нея можеш да наречеш някой, който има големи предни зъби. Или пък носят му потрепва. Интересна дума е. Чинчила.

Не последва отговор.

— Е, може би не е чак толкова интересна.

— Ще остана тук, Мат — заговори най-накрая. — След Деня на труда. Говорих с господин Морисън и той каза, че има работа за мен.

— Защо ще правиш такова нещо? — попитах. — Трябва да си в Ню Йорк далече преди Деня на труда. Занятията ви не започват ли през първата седмица на септември?

— Няма да заминавам.

— Какво? — Почудих се дали съм чула правилно.

— Няма да ходя в Колумбийския университет. Не и преди мама да се възстанови. Не мога да я оставя така, съвсем сама.

— Тя не е сама. Еми се грижи за нея.

— За колко дълго? Остава само месец, докато обявят земята на Еми на търг. А и вече нямам парите, нужни за стая, билет и учебници.

— Ами заплатата ти? Не я ли спестяваше?

— Ще ми трябва, за да платя за квартира за мен и мама. Нали помниш, че къщата ни изгоря?

— Но, Уийвър, ами стипендията? Няма ли да я изгубиш?

— Винаги мога да опитам другата есен. Сигурен съм, че ще ги убедя да я запазят за една година — каза той, но долавях в гласа му, че и сам не си вярва.

Не плаках, когато си тръгна госпожица Уилкокс. Или когато Марта Милър ми наговори онези грубости. Не плаках, когато татко ме събори от стола, и вечер не плача в леглото си, щом се замисля за „Барнард“. Но в този момент заплаках. Като бебе. Плаках така, все едно някой е умрял.

Някой беше умрял.

Можех да си го представя — висок и гордо изправен черен мъж в костюм и вратовръзка. Изпълнен с достойнство и вдъхващ респект. Мъж, който беше способен да накара всички други в помещението да замълчат само със силата на думите си. Виждах го как върви по улиците на големия град, енергичен и сериозен, с куфарче в ръка. Хвърли поглед към мен, изкачи се по няколкото каменни стъпала и изчезна.

— О! — проплаках аз. — О, Уийвър, не!

— Мат, какво има? Какво не е наред? — попита.

Изправих се с мъка на крака. Не можех да го понеса. Не можех да понеса мисълта за това как ще остане тук завинаги. Ще работи като сервитьор в някой хотел или в работилница за щавене на кожи, или пък

из някой от дървосекаческите биваци. Ден след ден. Година след година. Докато не остарее, не се изхаби, не бъдат погубени всичките му мечти.

— Замини, Уийвър, просто замини! — изплаках. — Аз ще се грижа за майка ти. Аз и Ройъл, Мини и Джим, татко, госпожа Лумис. Всички до един. Наистина ще го направим. Само замини. Преди да си се закотвил тук завинаги. Като мравка в смола.

Като мен.

Сигурно вече минава четири часа. Не мога да заспя отново. Не и след посещенията на Грейс. Небето отвън още е тъмно, но аз успявам да чуя шумоленето на нощните твари и първото чуруликане на птиците.

Прочетох всички писма на Грейс, с изключение на едно.

„Южен Оцелик

5 юли 1906 г.

Скъпи мой Честър,

Свила съм се до огъня в кухнята и ти сигурно би ми се скарал, ако можеше да ме видиш. Всички други са в леглата си. Момичетата дойдоха и запалихме всички фойерверки. Сега моравата ни е толкова зелена, колкото тротоарът пред кръчмата в Кортланд. Ще ти разкажа как отпразнувах Четвърти юли, като се видим. Надявам се, че си прекарал добре. Това е последното писмо, което ще мога да ти напиша, скъпи. Имам усещането, че нямаш намерение да дойдеш. Може би не съм права, но не мога да се отърся от усещането, че никога няма да те видя. Как ми се иска вече да беше понеделник. Следващата неделя вечер ще остана при Мод, скъпи. А на другата сутрин ще отида в Деройтер. Ще пристигна около десет. Ако хванеш влака от Лихай в девет и четирийсет и пет, ще си там около единайсет. Съжалявам, че няма да мога да отида до Хамилтън, мили. Мама и татко не искаха да пътувам, а пред последните седмици имах толкова много трудности. Мислят, че заминавам за Деройтер само на гости.

Мили, когато пристигна, веднага ще отида в хотела и не мисля, че ще видя познати. Ако случайно срещна някого и ме поканят у тях, ще обясня нещо, та да не ме заподозрат. Ще кажа, че чакам приятелка да пристигне от Кортланд, за да се срещнем и да заминем за погребение или сватба в някой друг град... Може би няма да кажа това, но не се тревожи за нищо. Ще се справя някак.

Сбогувах се с някои места днес. Има толкова кътчета, които са ни скъпи. Прекарала съм тук по-голямата част от живота си. Първо се сбогувах с покритата с мъх барака за провизии, после с ябълковите дървета, сред които е колибата ни за игра, а също и с «кошера» ни, спретнато малко бунгало в овощната градина, и, разбира се, с всички съседки, които ми преправиха роклите, като ги разшириха малко, за да ми спестят наказанието, което си заслужавам.

О, мили, не разбираш какво означава това за мен. Знам, че вече няма да ги видя, а също и мама. Небеса, колко обичам мама! Не знам какво ще правя без нея. Никога не се сърди и винаги ми е помагала толкова много. Понякога обмислям дали не бих могла да ѝ кажа, но няма как. Бездруго си има достатъчно грижи и не бих могла да я съкруша така. Ако умра, дори да е научила, няма да ми се гневи. Вече никога няма да съм щастлива, мили. Искан ми се да умра. Никога няма да разбереш колко страдание ми причини, любими мой. Липсваш ми и искам да те видя, но в същото време желая да умра. Сега ще си лягам, скъпи. Моля те, ела и не ме оставяй да те чакам там. Правим го и за двама ни...“

Знаела е. Някак си Грейс Браун е била наясно, че никога няма да се върне. Надявала се е Честър да я отведе и да стори каквото е редно, но дълбоко в себе си е била наясно. Именно затова е написала, че вече няма да види обичаните от нея предмети, места и хора. Поради тази причина си е представяла, че ще се върне мъртва. И затова е искала писмата ѝ да бъдат изгорени.

Плъзвам писмото обратно в плика. Събирам цялото снопче, намествам панделката и внимателно я завързвам. Успявам да чуя гласа на Грейс. Долавям мъката, отчаянието и тъгата. Не с ушите си, а със сърцето.

Според госпожица Уилкокс гласът на човек не е само онова, което излиза от гърлото, но и чувствата, които съпътстват думите. В началото не я разбрах.

— Но, госпожице Уилкокс, за да напишете разказ, използвате думи, а не гласа си — бях казала.

— Не, използваш онова, което е у теб — отвърна тя. — Това е твоят глас. Истинският ти глас. Именно той кара Остин да звучи като Остин и като никой друг. Иейтс звучи като Йейтс и Шели звучи като Шели. Точно това е причината Мати Гоуки да звучи като Мати Гоуки. Имаш прекрасен глас, Мати. Знам, че е така, защото съм го чувала. Използвай го.

— Вижте само докъде ви докара вашият глас, госпожице Уилкокс — прошепнах. — И вижте докъде стигна Грейс Браун.

Стоя напълно неподвижна много дълго време, просто държа писмата и гледам през прозореца. След около час ще изгрее слънцето, а готвачката ще нахълта и ще ни събуди. Всички ще слезем долу и ще започнем да подготвяме трапезарията за закуска. Татко ще пристигне с млякото и маслото, а после Ройъл с яйцата и плодовете. Ще нахраня Хамлет и ще го изведе на разходка. Гостите ще започнат да прииждат за закуска. После ще пристигнат хората от Хъркимър. Готвачката ще се шура наоколо и ще крещи и в цялата тази суматоха аз отново ще опитам да се прокрадна в мазето, за да се добера до пещта.

Поглеждам към снопчето в ръцете си. Към светлосинята панделка. Към накъдрения почерк, който така наподобяваше моя.

Ако изгоря тези писма, кой ще чуе гласа на Грейс Браун? Кой ще прочете историята ѝ?

РЕ-НЕ-ГАТ-СТВО

— Би ли желала чаша чай, Мати? Ами ти, Уийвър? — попита ни Еми Хъбард. Очите ѝ гледаха спокойно и благо. Нямаше помен от налудничавия ѝ взор.

— Да, добре. Благодаря — отговорих аз и поставих на масата шоколадовата торта, която държах.

— Да, моля — отвърна Уийвър.

Еми взе от рафта кутията с чай, а също чаши и чинийки. Когато се обърна, зърнах бялата ѝ като мляко шия над яката. Косата ѝ беше прибрана в спретнат кок. Обикновено беше разпусната или пък сплетена в неугледна плитка. Осъзнах, че никога преди не бях виждала тила на Еми Хъбард. Избелялата ѝ памучна рокля се спускаше плавно от тесните рамене. Беше огладена. Може би дори колосана.

С Уийвър се спогледахме. По изражението на лицето му личеше, че и той не можеше да повярва на онова, което виждахме.

Къщата на Еми беше разтребена. Подът беше пометен, а леглото оправено. Децата бяха чисти... общо взето. На Мъртън все така му течеше носът, ушите на Били определено имаха нужда от внимание, а ръцете на Лушъс лепнеха, но лицата им бяха измити, а дрехите изпрани.

— Мати, моля те да благодариш на госпожа Хенеси за тортата от мое име.

— Да... Ще го направя — отговорих, като се смутих за глупавите си мисли.

С Уийвър бяхме помолили господин Спери да вземем Демон, за да посетим майката на Уийвър след обяда, а готвачката ни даде торта, която да ѝ донесем.

Уийвър седна на леглото до майка си. Тя беше предложила на Еми да ѝ помогне с чая, но Еми я отпрати.

— Как се чувстваш, мамо? — попита я.

— Ръката още ме боли, но иначе съм добре. Чух, че сте намерили свинята.

— Точно така. Момчетата на Лумис я откриха. Поправиха и кочината. Много се радвам, че не я загубихме.

Чайникът писна. Еми се наведе над печката, за да го вземе. Припомних си как я бях видяла да се навежда при друг случай и по друга причина. Имах усещането, че в скоро време на Франк Лумис няма да му се отвори възможност да ѝ поправя печката, при положение че майката на Уийвър беше тук. Тя беше добродетелна и почтена жена. Ако някога зърнеше голия му задник, сигурно би го оцавила на мига.

Еми сервира чая и отрязва парчета торта за всички. Децата се влюбиха във вкуса на шоколада. Дори Лушъс. Той беше прекалено малък да яде блата, но Еми му даде малко от разбитата сметана и от крема, а той се усмихна и запляска с ръчички. Поговорихме за кратко и майката на Уийвър ни разказа как Еми приготвяла плодови пайове по нейна рецепта и ги продавала на гарата, а пък тя самата гледала децата, докато Еми я нямало, но това било всичко, което вършела, защото Еми не допускала да си мръдне пръста. Еми се усмихна изчервена и заяви, че това не било вярно — та нали на предния ден брали заедно боб от градината на семейство Смит, която като по чудо траперите не успели да унищожат. Еми постоянно стрелкаше с поглед майката на Уийвър, докато говореше. Като че ѝ бе нужно да се убеди, че още е там. Майката на Уийвър кимаше и ѝ се усмихваше.

Беше хубаво да седим в спретнатата къща на Еми, да я наблюдаваме как се суети и да виждаме как децата ѝ се усмихват, докато похапват от тортата на готвачката.

Беше приятно и спокойно и за разнообразие не се налагаше никой да я измъква изпод леглото.

Но после Уийвър реши да попита Еми защо не засади собствената си градина. Каза, че още не било късно да отгледа боб и други зеленчуци, а това накара всички в стаята да притихнат. По израза на лицето му разбрах, че изведнъж си беше спомнил за търга. На никого обаче не му се говореше за това. А на мен — по-малко, отколкото на всички други, защото знаех кой се канеше да купи фермата.

— Но, мамо, въпросът трябва да се обсъди — настоя Уийвър.

— Тихо, Уийвър — нареди му тя и стрелна Еми с поглед. — Знаем, синко. Ще го направим.

Еми погледна към нас и прехапа устната си, а после дръпна един кичур от косата си.

— Къде е Томи? — попитах аз, нетърпелива да сменя темата.

— У вас. Помага на баща ти — обясни майката на Уийвър. — Имат уговорка. Том помага за орането и разчистването, а баща ти ще му плаща с мляко и масло.

— Обичам масло — отбеляза Мъртън и подсмръкна.

— Мъртън, миличък, какво се разбрахме за носната кърпа? — обърна се към него майката на Уийвър.

— О, да.

Измъкна парче басма от джоба, обърса си носа и после ми го поднесе да го видя. Лепнах на лицето си одобрителна усмивка.

Останахме още няколко минути и после трябваше да тръгваме обратно към „Гленмор“. Уийвър беше мълчалив по пътя. Аз бях тази, която заговори първа.

— Майка ти си я бива — заявих.

— Аз ли не знам?

— Не съм предполагала, че някой може да вкара Еми в пътя. Бог знае как е успяла. И на всичко отгоре с една счупена ръка.

Уийвър се усмихна, но усмивката му беше тъжна.

— Знаеш ли какво, Мати — заговори. — Понякога ми се иска наистина да съществуваше такова нещо като щастлив край.

— Понякога е точно такъв. Зависи от автора.

— Имам предвид в истинския живот. Не в литературата.

Думата ми за деня е „ренегатство“ и означава „непостоянство в поведението, колебливост, изменничество“. В този момент аз самата се почувствах като ренегат. Не вярвах в щастливия край. Нито в романите, нито в истинския живот. Имах достатъчно ум в главата, че да не вярвам. Но пък се замислих за схлупената малка къщурка на Еми и колко уютна и приветлива беше в момента. Представих си татко, който показва на Томи как да води ралото, и колко важен и пораснал се чувства Том, като отнесе у дома си спечелените от него мляко и масло. Замислих се за това как за първи път в живота й някой се грижеше за майката на Уийвър. И колко горда само беше Еми, задето именно тя полага грижите.

Но в този момент си припомних как госпожа Лумис плаче в обора, как Уил и Джим тормозят децата на Хъбард при всеки удобен

случай и как челюстта на Ройъл се стяга, когато твърди, че иска да се махнат.

— На мен също, Уийвър — въздъгнах. — На мен също.

СВЕТ-ЛО-НО-СЕЦ

— Какво ти става, Мати Гоуки? Тази вечер си бавна като муле и почти толкова глупава! Взимай това за осма маса! Взимай! — кресна готвачката.

Бяхме посред сервирането на вечерята. Трапезарията беше пълна до пръсване и готвачката беше изпаднала в едно от свадливите си настроения. Точно бях занесла една поръчка и се връщах с нова. Джон Денио седеше на работната маса на готвачката и вечеряше, докато аз диктувах поръчката си.

— Хенри — чух го да казва. Беше се загледал в хапката, бодната на вилицата му.

— Какфо?

— Има ли пипер в бисквитките ти?

Хенри беше готвил яхнията и бисквитките за вечерята. Всички се бяхме нахранили преди час, но Джон беше пропуснал вечерята, защото отиде да посрещне вечерния влак. Хенри беше запазил каквото бе останало и му го беше притоплил.

— Какъф пипер?

— Ами черен пипер. Подправката.

— Не разбирам какфо гофориш. Не слагал пипер ф бискфити.

Джон пусна вилицата си. Покри вечерята си със салфетка.

— Тогава бъди така добър, Хенри, и дръж проклетите мишки далеч от чувала с брашното.

Уийвър се засмя от сърце. Присъединих се.

— Не знам на какво се смеете. И вие сте яли същото — изръмжа Джон.

Спряхме да се смеем. Леко ми призля. Но не ме оставиха да размишлявам дълго.

— Мати, взимай за седма маса. Взимай! — ревна готвачката.

Понесох четири купички супа, които се плискаха, докато отивах към масата си. Протегнах глава да видя хангара за лодки през

прозорците на трапезарията. Всички лодки бяха прибрани за през нощта. Пристанът беше празен.

— Трябваше вече да са се върнали — промълвих със затаен дъх — Трябваше. Къде са тогава?

Ръбчетата и външната страна на купичките бяха изцапани с кремсупа от целина, когато я поднесох. Крутоните бяха потънали. Гостите от седма маса май не останаха много доволни.

— Да не би да имаш олово в краката тази вечер? — попита ме готвачката, като се върнах в кухнята.

— Не, госпожо.

— Ами размърдай се тогава!

Вратата на кухнята се отвори със замах.

— Трябва ми кана чай за дванайсета стая, госпожо Хенеси — каза господин Морисън забързано — И попара от препечен хляб с мляко. Едно от момчетата на семейство Питърсън не се чувства добре.

— Да не би вече да управлявам и амбулатория, освен кухнята? Мати, отрежи две филии бял хляб.

— Госпожа Питърсън помоли вие да я пригответе, госпожо Хенеси. Каза, че вашата попара излекувала малкия й Теди от стомашни болки миналото лято.

— Дайте на малкия Теди от бисквитите с миши лайна на Хенри. Те ще го излекуват — изръмжа Джон.

— Още нещо? Да разбухна възглавницата на малкия Теди? Да му изпея песничка? — промърмори готвачката и извади агнешките пържоли от тавата. — Мати, ще приготвиш ли един чайник с чай? Или може би лейди Питърсън предпочита аз да кипна водата — измърмори тя зад гърба на господин Морисън. — Вечеря за осемдесет и пет души, като петдесет от тях са тук едновременно, специално меню за рожден ден за дванайсет души, а сега съм и медицинска сестра...

Вечерята трябваше да е за осемдесет и седем души. Не осемдесет и пет. Двама от гостите не се бяха появили — от четирийсет и втора и четирийсет и четвърта стая. Карл Греъм и Грейс Браун. Те трябваше да седят на девета маса. Бях я приготвила, но вече беше осем часа, а те не се бяха върнали от езерото.

Бях им сервирала днес на обяд. Бяха поръчали супа и сандвичи и спореха, докато се хранеха. Чух, когато им поднесох храната.

— ... ами онази църква, точно до хотела в Утика? — каза Грейс Браун. — Можем да го направим там.

— Може да го направим и тук, Били. Ще питам дали има църква — отговори Карл Греъм.

— Днес, Честър. Моля те. Ти каза, че ще го направим. Обеща ми. Не мога да чакам повече. Не очаквай това от мен.

— Добре, не се разстройвай. Нека първо да поплаваме, какво ще кажеш? Денят е прекрасен. Веднага след това ще попитаме за църква.

— Не, Честър! Не ми се плава.

Появих се още няколко пъти, за да проверя дали нямат нужда от нещо. Мъжът изяде целия си обяд, недокоснатата супа на момичето и поиска десерт. Каза ми да запиша сметката на стаята му.

— Греъм — каза той, — Карл Греъм. Четирийсет и втора стая. — Бях чула името му по-рано от госпожа Морисън. Спомена ми, че е пристигнала една двойка без резервация, господин Греъм и госпожица Браун, и тя ги е настанила на последния етаж, та трябвало да им оправя леглата.

Вдигнах чиниите им, след като приключиха. По-късно бях видяла Грейс на верандата и тя ми беше дала писмата си, аз ги пъхнах под дюшека си и бях забравила за тях и за самата нея и Карл Греъм, защото готвачката запълни следобеда ми с белене на картофи.

Не се бях сещала за тях, докато не дойде време да сервираме вечерята и видях, че масата им е празна. Оттогава не можех да си ги избия от главата.

— Мати, водата ври! — викна готвачката — Пригответи подноса за дванайсета стая.

Грабнах една каничка и сипах листенца чай в нея, като внимавах да не ѝ се пречкам. Взех чайника от огъня и налях водата. В този момент в кухнята влезе господин Морисън да си вземе чаша кафе.

— Не те видях днес на вечеря, Анди — каза готвачката. — Добре ли си?

— Пропуснах я. Трябваше да чакам двама глупаци да ми върнат лодката.

Готвачката изсумтя.

— Кои глупаци точно? „Гленмор“ гъмжи от такива.

— Греъм. Четирийсет и втора стая. Имаше и една жена с него. Взеха лодката следобед, а така и не се върнаха.

Изпуснах каничката за чай. Тя се пръсна и навсякъде плисна гореща вода.

— Виж какво направи! — кресна пронизително готвачката. Плесна ме отзад с дървената си лъжица. — Какво те прихваща, за бога? Разчисти тази бъркотия.

Сетих се за „светлоносец“, думата ми за деня, докато събирах парчетата от счупената каничка. Означава „някой, който носи светлина“, в превод на латинското „луцифер“. Знаех всичко за Луцифер благодарение на добрия си приятел Джон Милтън. Луцифер бил прекрасен ангел, но Господ го изгонил от небето, защото бил твърде непокорен. Бил заточен в Ада, но вместо да се разкае, задето е разгневил Господ, и да се поправи, той започнал да крои нови планове. Отишъл в Райската градина и примамил Ева да хапне плод от Дървото на познанието и така целият човешки род бил изгонен завинаги от Рая.

Беше постъпил ужасно, но точно в този момент разбирах мотива му. Дори малко ми дожаля за него. Вероятно просто е имал нужда от компания, защото е ужасно самотно да знаеш разни неща.

Ставам тихо от леглото, обличам се, оправям косата си и си събирам багажа. Не знам точно колко е часът, но мисля, че е към пет. Когато съм готова, преброявам спестяванията си. Общо с парите, които имах в началото, заплатите, бакшишите, допълнителните приходи от разхождането на Хамлет и петте долара, които ми даде госпожица Уилкокс, разполагам с трийсет долара и дващест и пет цента.

Слизам от тавана, като внимавам да не шумя, и тръгвам надолу по главното стълбище. Стигам в кабинета на господин Морисън точно когато започва да се развиделява. Оставям писмата на Грейс на бюрото и пиша бележка върху бланка на „Гленмор“, в която обяснявам как са се озовали у мен.

Написвам още три бележки, адресирам ги и ги оставям в кошничката за писма. Първата е за баща ми. В нея има два долара — остатък от дължимото за мулето Ликърис — и обещание, че ще пиша. Втората е за майката на Уийвър. В нея има дванайсет долара и седемдесет цента и указания да използва парите, за да плати данъците на Еми. В третата има пръстен — малък издраскан пръстен с опал и два граната. Адресирана е до Ройъл Лумис и вътре пише да види, дали в „Тъгълс“ ще го приемат обратно, че съжалявам и се надявам да се сдобие с мандрата си един ден.

На излизане от кабинета минавам покрай закачалката, направена от усукани клони и еленови копита. В сумрака на преддверието ми заприличва на зловещо приказно дърво и за миг ми се струва, че иска да ме сграбчи с възлестите си израстъци. На нея е закачена дамска сламена шапка. Ръбовете ѝ са разръфани; черната ѝ панделка е протрита. Грейс Браун я сложи там, когато пристигнаха с Честър. Взимам шапката от закачалката и се боря с желанието да я смачкам. Отнасям я в салона и я оставям до тялото на Грейс.

Хващам ръката ѝ. Тя е мека и студена. Знам, че обещанията не трябва да се нарушават, но сега мисля, че е по-лошо да позволиш обещанието да разруши теб.

— Няма да го направя, Грейс — прошепвам ѝ. — Ако искаш, ме преследвай, но няма да го направя.

От задната страна на „Гленмор“, малко навътре в гората, има бунгало, в което спят мъжете от персонала. Тихо и тъмно е. Взимам шепка камъчета и хвърлям едно по прозореца на втория етаж. Нищо не се случва; никой не се показва, така че аз хвърлям второ, трето и накрая прозорецът се отваря и Майк Бучард показва съненото си лице.

— Ти ли си, Мати? Какво има?

— Викни Уийвър, Майк. Трябва да го видя.

Майк се прозява.

— А?

— Уийвър — изшептявам, — викни Уийвър!

Той кимва. Скрива се и след миг Уийвър се появява.

— Какво искаш? — пита, явно сърдит.

— Заминавам.

— Какво?

— Заминавам, Уийвър.

Прибира главата си от прозореца и минута по-късно вратата на бунгалото се отваря, той излиза и вдига тирантите си върху наполовина закопчаната риза.

— Къде отиваш?

Бръквам в джоба на полата си и слагам в ръката му седем долара.

— Това за какво е?

— Да си купиш билет за влака до Ню Йорк. Използвай парите, които си изкарал тук, да се настаниш в пансион в града за няколко месеца. Ще трябва да си намериш работа, когато свършат, но ще имаш за начало.

Уийвър поклаща глава.

— Не искам парите ти. Няма да ги приема — подава ми ги той.

Аз ги хвърлям на земята.

— По-добре ги вдигни — казвам, — иначе някой друг ще го направи.

— Мати, не става въпрос само за пътните разходи и наема. Знаеш добре. Ами мама? Не мога да я оставя.

— Тя ще се оправи.

— Не, няма. Няма къде да иде, след като продадат имота на Еми.

— Данъците на Еми са платени. Търгът е отменен. Ти не си ли разбрал?

Уийвър ме поглежда изпитателно.

— Не, не съм — казва той.

— Ще чуеш.

— Мати...

— Сбогом Уийвър. Трябва да тръгвам. Веднага. Преди готвачката да е станала.

Уийвър се навежда и взима парите. После ме хваща и ме прегръща толкова силно, та имам чувството, че ще ме скърши на две. Аз също го прегръщам, стискам силно врата му с ръце и се опитвам да попия малко от силата и безстрашието му.

— Защо, Мати? Защо тръгваш сега? — пита ме той.

Поглеждам към „Гленмор“ и виждам меката светлина от малката стая до салона.

— Защото Грейс Браун не може да го направи — отвърщам.

Отдалечаваме се един от друг. От очите му текат сълзи.

— Недей, Уийвър. Иначе няма да мога да го направя. Ще изтичам вътре, ще си сложа престилката и това ще бъде краят.

Той кимва и преглъща мъчително. Вдига ръка подобно на пистолет и я насочва към мен.

— До смърт, Матилда Гоуки — изрича.

Усмивам се и се прицелвам към него.

— До смърт, Уийвър Смит.

Точно десет часът е. Утрото настъпи и слънцето изгря в прекрасната лятна утрин. Стоя уплашена, но твърдо решена на перона в Олд Фордж.

Има ли дума за това? Да се страхуваш от предстоящото, но в същото време да нямаш търпение да се случи? Ужасохота? Трепеликуване? Страхонетърпение? Ако има такава, ще я намеря.

Пътната чанта ми тежи. Почти всичките ми вещи са вътре. Освен това вътре са билетът за влака, адресът на госпожица Анабел Уилкокс от Ню Йорк и два долара и двацет и пет цента. Само толкова ми останаха от спестяванията ми. Ще трябва да си намеря работа веднага.

Тъкмо се беше развиделило, когато тръгнах от „Гленмор“, но имах късмет Бил Джарвис, който беше собственик на хотел „Джарвис“ в Биг Мус Стейшън, да ме закара. Беше тръгнал при доктор Уолас. Болеше го стомахът и не беше особено разговорлив. Това ме зарадва. Не исках да ме разпитват.

Когато пристигнахме, „Клиъруотър“ още беше на кея и успях да се възползвам да ме откара до Олд Фордж. Бях решила да не се качвам на влака, за да не се налага да давам обяснения на господин Пулинг. А водачите на корабчетата постоянно се менят. Притесних се, щом видях да се задава туршиената лодка, но се свлякох на седалката си и Чарли Екълър така и не ме забеляза. Погледнах още веднъж назад, преди Игъл Бей да изчезне от полезрението ми, и се почувствах самотна и уплашена както никога през живота си. Замислих се дали да не се върна, когато стигнах до Олд Фордж, но не го направих. Няма връщане назад, щом си тръгнал веднъж.

Сега, докато чакам влака, думите на Грейс отекват в паметта ми.

Сбогувах се с някои места днес. Има толкова кътчета, които са ми скъпи. Прекарала съм тук по-голямата част от живота си... О, мили, не разбираш какво означава това за мен. Знам, че вече няма да ги видя...

Пристига влак, пътуващ в северна посока. Експрес. В него има съвсем малко хора. Слизат няколко туристи и работници, следвани от двама мъже в сака и вратовръзки.

— Това е той. Остин Клок. Той е помощник-шерифът — казва един човек до мен на спътника си — Не ти ли казах, че това не е

обикновено удавяне?

Вадят бележници. Решавам, че са репортери.

— Кой е този с него?

— Местният следовател. Айзък Кофин.

— Кофин? Като „ковчег“? Шегуваш се, нали?

— Не, братко. Хайде. Да видим дали ще получим изявление преди онзи от вестник „Уотъртаун“.

Помощник-шерифът вдига ръце, когато те приближават към него.

— Господа, знам толкова, колкото и вие. В „Гленмор“ се е удавило момиче. Тялото ѝ е открито. Това на спътника ѝ не...

Скоро ще знаете повече, мисля си аз. Много повече. Скоро ще узнаете, че името на момичето е Грейс. И че през последните седмици от живота си е била бременна и уплашена и е умолявала мъжа, отговорен за това, да дойде и да я отведе. Но на него му е хрумнало нещо друго.

Затварям очи и виждам Честър Джилет. Разписва се в книгата за гости на „Гленмор“. Изяжда обяда си и отива на разходка с лодка. Виждам го да гребе чак до Саут Бей. Може с Грейс да са слезли и да са поседели малко на брега. Той оставя куфара си там. Продължават. Той изчаква, за да е сигурен, че няма никой наоколо, и удря Грейс. Преобръща лодката и плува до брега. Грейс не може да плува. Той знае, защото тя му е казала. Щеше да се удави, дори и да не беше в безсъзнание, но така е по-тихо. Не може да вика за помощ.

По-късно, когато откриват лодката, нещата изглеждат така, сякаш и Грейс Браун, и придружителят ѝ са се удавили. Никой няма да разбере, че Грейс е била бременна или че бащата на детето ѝ е Честър Джилет. За смъртта ѝ ще е виновен Карл Греъм, а Честър ще може спокойно да се върне в Кортланд и да се забавлява.

Представям си Честър днес. Закусва някъде. Може би в Севънт Лейк. Може да е в „Неодак“ в Инлет или пък в „Ароухед“. Върти ракетата си за тенис. Усмива се. Изобщо не е мъртъв. Не и той. Залагам последния си долар.

Представям си и Грейс Браун. Вдървена и студена в стаята в „Гленмор“ с мъничкия живот в нея, който няма бъдеще.

В този момент чувам свирка, остра и пронизителна. Отварям очи и виждам релсите и влака в южна посока, който се носи по тях.

Чудовищната машина спира със скърцане и кълба пара. Не мога да помръдна. Кондукторът скача и помага на пътниците да слязат. Носачи разтоварват сандъци и багаж. Хора се тълпят наоколо ми. Големи платнени чанти се приземяват на перона до мен.

— Всички да се качват — виква кондукторът — Това е влакът „Ню Йорк Сентръл“ в десет и петнайсет за Утика, Хъркимър и всички точки на юг! Билетите, моля! Пригответе ли си билетите?

Хората се качват във влака. Майки с деца. Работещи. Летовници на път за къщи. Двойки. А аз още не мога да помръдна.

Мисля за семейството си. За песните на Бет. За перченето на Лу. За нежния глас на Аби. Представям си татко, който седи пред огъня. И Еми, и майката на Уийвър, които берат боб. Представям си Ройъл да оре семейното поле, загледан в земята на баща ми с любов и копнеж, каквито не беше показал към мен. Представям си слепите очи на Барни, насочени към моите. Също и горката мъртва червеношийка на гроба на майка ми.

Кондукторът се хваща за стоманения парапет и се качва на металната стълба.

— Последно повикване! Последно повикване! Всички да се качват! — гръмко обявява той.

Локомотивът изпафква. Вдига се огромен облак пара. Колелата изскърцват върху релсите.

— Чакайте! — проплаквам и се препъвам напред.

Кондукторът ме вижда.

— Хайде, госпожичке — виква той. — Повече лае, отколкото хапе. — Протяга ръка към мен. Оглеждам се, сърцето ми бие до пръсване от тъга, страх и радост. Заминавам, но ще отнеса това място и всичките му истории със себе си, където и да отида.

Протягам се да хвана ръката му и я стискам. Той ме издърпва и се качвам на влака в десет и петнайсет в южна посока. За Утика и Хъркимър. И всички точки на юг. За Амстердам, Олбъни и отвъд. За Ню Йорк. Към моето бъдеще. Моя живот.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

На 12 юли 1906 година трупът на млада жена, на име Грейс Браун, е изваден от водите на езерото Биг Мус в планините Адирондак. Лодката, в която била, е открита преобърната в отдалечен залив. Няма следа от придружителя на жената, млад мъж, който наел лодката под името Карл Греъм. Опасенията са, че той също се е удавил. Смъртта на Грейс Браун изглежда нещастен случай и нито един от мъжете, претърсили езерото, нито някой от персонала на хотела, където двойката се е регистрирала, може да предвиди, че скоро всички ще бъдат въввлечени в един от най-сензационните процеси за убийство в историята на щата Ню Йорк. Скоро ще установят, че Грейс Браун е била бременна, без да е омъжена, и че мъжът, завел я на разходка с лодка, е бил бащата на детето ѝ. Истинското му име е Честър Джилет.

Грейс и Честър се запознават през 1905 година във фабриката за дамско облекло „Джилет“ в Кортланд, щата Ню Йорк, собственост на чичото на Честър, където и двамата работят. Подхващат любовна връзка, в резултат на която Грейс забременява. Скоро след като става наясно за състоянието си, тя напуска Кортланд и се прибира у дома си в Южен Оцелик — вероятно по настояване на Честър. Там тя се тревожи и пише на Честър с молби да дойде да я вземе и заплахи, че ще се върне, ако не го направи.

В крайна сметка той склонява. Срещат се в Деройтер, град близо до този, където е домът на Грейс, откъдето заминават за Утика, а оттам — за планината Адирондак. Разполагат с малко пари и нямат конкретен план. По-точно Грейс няма план, само надежда да се омъжи; Честър, както твърдят обвинителите му в съда, е имал. Беден роднина на фабрикантите Джилет и жадуващ за обществото, в което те се движат, Честър се надява да повиши социалния си статус, като ухажва момиче от видно семейство. Ала за целта му е нужно първо да се отърве от фабричната работничка, която някога е обичал, но която вече възприема като препятствие.

Няма свидетели на смъртта на Грейс Браун и никой не знае със сигурност какво се е случило в езерото Биг Мус на 11 юли 1906 година. Честър първоначално дава показания, че смъртта на Грейс е нещастен случай, а после твърди, че тя е извършила самоубийство. Джордж У. Уорд, областният прокурор, който е обвинител по делото, прави възстановка на действията на Честър преди и след смъртта на Грейс — между които е използването на фалшиво име при регистрирането в хотел „Гленмор“, фактът, че той избягва от мястото, където се е случило събитието, и не съобщава за изчезването на Грейс, както и че е открит да се забавлява в хотел в Инлет три дни след нейната смърт — и пледира, че Честър е убил Грейс. Ключов елемент в тезата му са писмата на самата Грейс.

В „Северно сияние“ си позволих свободата Грейс да даде на литературен образ — Мати — цялата кореспонденция между нея и Честър. В действителност обаче, когато Грейс е била в планината Адирондак, тя е носела в багажа си само писмата на Честър. Писмата, писани от нея до него, са открити от полицията в стаята на Честър в Кортланд след арестуването му.

Писмата на Грейс разтърсват дълбоко присъстващите на делото срещу Честър. Хората открито хлипат, докато те биват четени. Говори се, че всички са били разплакани освен Честър. Макар обвинителната теза да се основава само на косвени улики, съдебните заседатели гласуват в полза на прокурора. Честър Джилет е осъден за убийство първа степен и е екзекутиран в затвора „Обърн“ на 30 март 1908 година.

Почти един век след смъртта на Грейс Браун нейните думи имат върху мен същото въздействие, каквото са имали и върху присъстващите на процеса срещу Честър Джилет — късат сърцето ми. Аз скърбих за Грейс Браун — непозната за мен, отдавна умряла млада жена, — когато ги прочетох за пръв път. В тези редове има много отчаяние и страх, ала се долавя и друго — сърдечност, чувство за хумор, интелигентност, духовитост. Грейс е обичала ягоди, рози, пържени филийки. Имала е приятели и брат, който я е закачал за готвенето ѝ. Обичала е да ходи на езда и да пуска фойерверки. Писмата ѝ ми припомнят какво е да си на деветнайсет години и често се питам какво ли би постигнала в живота си, ако ѝ бяха позволили да го изживее. Радвам се, че тя помогна на Мати да изживее своя.

Баба ми, която е работила като сервитьорка в летовническо селище край Биг Мус през двайсетте години, казва, че духът на Грейс Браун още витае около езерото.

А нейните писма винаги ще витаят в моето съзнание.

Дженифър Донъли

Бруклин, Ню Йорк
Октомври 2002 година

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.